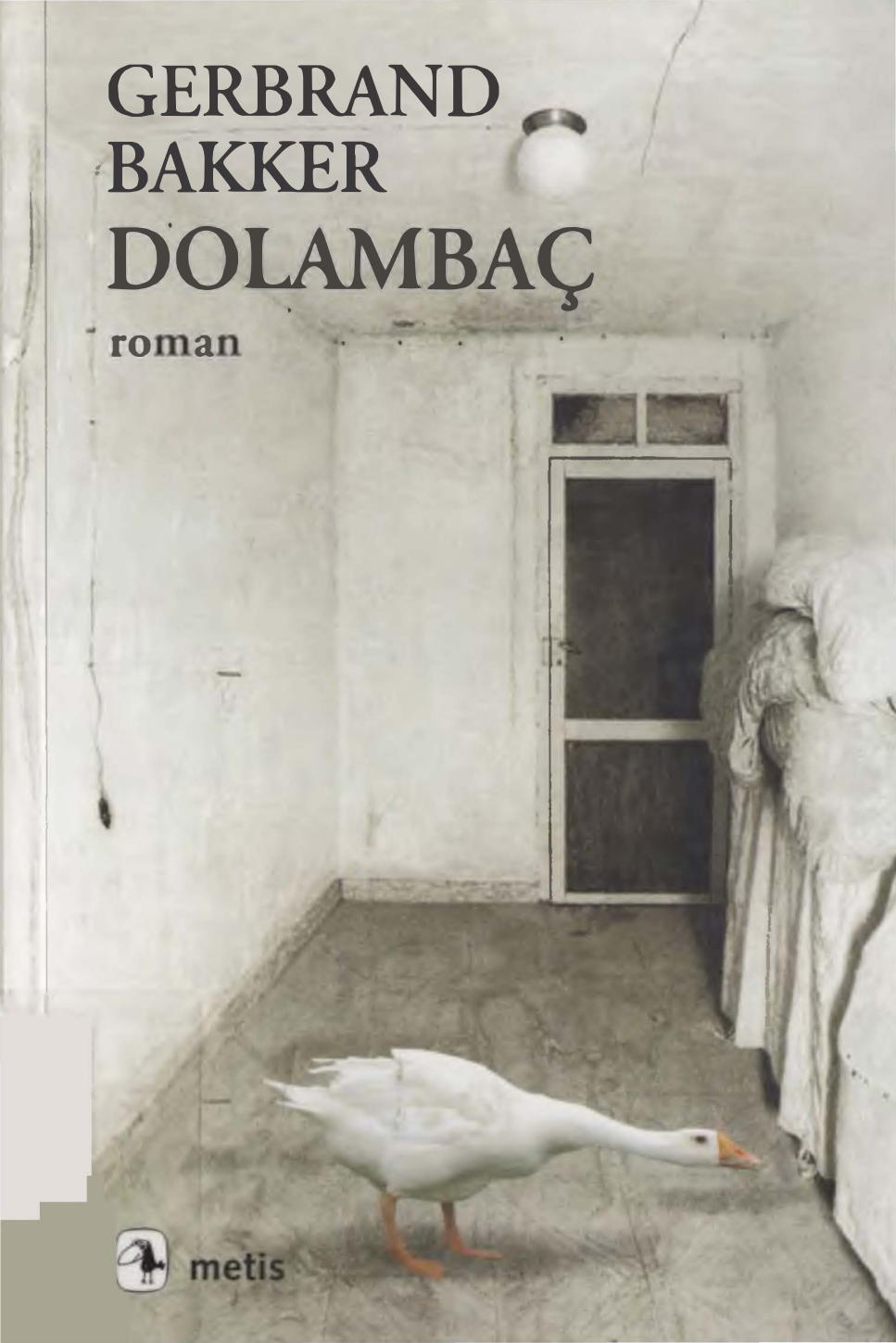
GERBRAND BAKKER

DOLAMBAÇ

roman

metis

Gerbrand Bakker

DOLAMBAÇ

1962 yılında, yedi çocuklu bir çiftçi ailesinin üçüncü oğlu olarak dünyaya geldi. Amsterdam Üniversitesi'nde Hollanda Dili ve Edebiyatı okudu. Bir süre doğa filmleri için altyazı çevirmenliği yaptı. 2003-2006 yılları arasında Clusius College'da bahçıvanlık eğitimi alarak profesyonel bahçıvan oldu. Çocuklar için bir etimoloji sözlüğü derledi. 2006 yılında yayımlanan ilk romanı *Yukarıda Ses Yok* (Metis, 2011) ile Uluslararası IMPAC Dublin Edebiyat Ödülü'nü kazanan ilk Hollandalı yazar oldu. Halen Hollanda'da yaşıyor.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com
Yayınevi Sertifika No: 10726

Metis Edebiyat
DOLAMBAÇ
Gerbrand Bakker

Orijinal Basımı:
De omweg, Cossee, 2010

© Gerbrand Bakker ve Cossee Publishers, Amsterdam, 2010
Türkçe Yayım Hakları © Metis Yayınları, 2012
Çeviri Eser © Türkay Yalnız, 2012

İlk Basım: Haziran 2013

Metis Edebiyat Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Yayına Hazırlayan: Özde Duygu Gürkan

Kapak Resmi:
Antonio López García'nın deseni üzerine kolaj

Kapak Tasarımı: Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık:
Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı ve Cilt:
Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003
Matbaa Sertifika No: 11931

ISBN-13: 978-975-342-917-7

GERBRAND BAKKER

DOLAMBAÇ

Çeviren:
TÜRKAY YALNIZ

metis

Ample make this Bed —
Make this Bed with Awe —
In it wait till judgment break
Excellent and fair.

Be its mattress straight —
Be its pillow round —
Let no sunrise' yellow noise
Interrupt this ground —

KASIM

1

BİR SABAH ERKEN porsukları gördü. Birkaç gün önce keşfettiği ve gün ağarırken görmek istediği taş çemberin yanında dolaşıyorlardı. Barışçıl, biraz hantal ve ürkek hayvanlar olduğunu düşünmüştü hep, ama kavga ediyor, tıslıyorlardı. Çiçeğe bürünmüş dikenli katırtırnağının içinde aheste aheste kayboldular onu görünce. Havada hindistancevizi kokusu vardı. Ancak ilerilere bakılınca seçilebilen patikadan geri dönüyordu: varlığını paslı *kissing gate*'lerden,[1] çürümüş *stile*'lardan[2] ve üzerinde muhtemelen yürüyen bir adamı temsil etmesi amaçlanmış işaretler olan tek tük direklerden çıkarabildiği bir patika. Otlar çiğnenmemişti.

Kasım. Rüzgârsız, nemli. Porsuklar mutlu etmişti, gitse de gitmese de taş çemberde olmalarından memnundu. Otlu patika boyunca kadim ağaçlar vardı, pütür pütür boz yosunla kaplı, dalları gevrek. Gevrek ama hâlâ yapraklı, sağlam; ağaçlar yılın bu vaktinde bile fevkalade yeşildi. Hava genellikle kapalıydı. Deniz uzakta değildi pek, gündüzleri üst kat pencerelerinden birinden baktığında görebiliyordu bazen. Diğer günlerde ise yerinde yeller eserdi denizin. Sadece ağaçlar vardı, çoğu meşe; arada bir de onu meraklı ve aynı zamanda kayıtsız bakışlarla süzen açık kahverengi inekler.

Geceleyin suyu işitirdi, evin yanından bir dere akıyordu. Bir-iki defa uykusundan sıçrayarak uyanmıştı; rüzgâr dönmüş ya da

şiddetlenmiş olduğundan suyun şarıltısı kesilmişti zira. Geleli üç hafta olmuştu o vakitler. Bir sesin yitişine uyanacak kadar geçmişti zaman.

2

Yolun yanındaki arazide gezinen besili on beyaz kazdan geriye yedi tane kalmıştı bir ay dolmadan. Diğer üçünden bulabildikleri, kopuk teleklerle bir adet turuncu ayaktı. Kalan hayvanlar hiçbir şey olmamış gibi durmuş ot yiyorlardı. Tilkiden başka bir yırtıcı düşünemiyordu, ama etrafta kurtların ya da boz ayıların dolaştığını söyleseler hiç şaşırmazdı. Kazların yenmiş olması kendi suçuymuş, onları hayatta tutmaktan o sorumluymuş gibi bir duygu içindeydi.

Kıvrılarak giden, yer yer römork dolusu tuğla mıcırı, kırık kiremit döşeli bu bir-bir buçuk kilometrelik patikaya "yol" demek biraz abartı olurdu. Yolun yanında uzanan arazi —mera, bataklık, koruluk— eve aitti, ama tepelik olduğundan hâlâ tam olarak nasıl konumlandığını çıkaramamıştı. En azından kazların çayırı düzgün bir şekilde dikenli telle çevrilmişti. Yine de bu, hayvanları koruyamamıştı. Vakti zamanında birileri, görünmeyen bir kaynaktan beslenen, her biri öncekinden azıcık daha aşağıda üç gölet kazmıştı. Bir vakitler o göletlerin yanında bulunan ahşap kulübeden geriye, devrilmiş bir çatı ile önünde yana yatmış bir banktan başka bir şey kalmamıştı şimdi.

Ev sırtını yola vermiş, yüzünü ise (gözükmeyen) taş çembere ve epey ilerilerdeki denize dönmüştü. Arazi ağır ağır alçalıyor, bütün pencereler alçalan araziye bakıyordu. Evin arka cephesinde hepi topu iki küçük penceresi vardı, biri büyük yatak odasında, öteki banyoda. Dere mutfak tarafından, evin yanından akıp inmekteydi. Neredeyse bütün gün lambası yanan oturma odasında büyük bir odun sobası duruyordu. Merdiven açıkta, yan duvara monte edilmiş olarak dosdoğru, üst yarısı kalın camdan ön kapıya

iniyordu. Yukarıda iki yatak odasıyla içinde aslan ayaklı eski bir küvetin bulunduğu kocaman bir banyo mevcuttu. Taş çatlasa üç iri domuz sığacak, miadını doldurmuş domuz ağılında epeyce bir odun stokuyla sahipsiz ıvır zıvır duruyordu. Ağılın altında ne işine yarayacağını bilemediği geniş bir kiler vardı. İçerisi derli topluydu, duvar bir tür kerpiçle sıvanmıştı, beton merdivenin yanındaki uzun, daracık pencereden biraz ışık giriyordu. Kiler, epeydir indirilmediği belli olan bir kapakla kapatılabiliyordu. Ağır ağır genişletiyordu yaşadığı çevreyi, taş çember iki kilometreden daha ötede değildi.

3

Evin çevresi. Alışveriş için bir kez Bangor'a gitmişti, sonra daha yakındaki Caernarfon'u tercih etti. Bangor küçük bir şehirdi ama gene de ona fazla kalabalık gelmişti. Üniversitesi vardı, ki bu da üniversite öğrencileri demekti. Hiç öğrenci görecek durumda değildi, özellikle de birinci sınıfları. Bangor'a ayak basmadı bir daha. Daha küçük olan Caernarfon'da camlarına beyaz boyayla acemice *FOR SALE*[3] yazılmış birçok dükkân kapalıydı. Dükkân sahiplerinin birbirlerini ziyaret edip çay kahve içerek morallerini yüksek tutmaya çalıştıklarını görmüştü. Kalesi, ocak ayında bir açık yüzme havuzu nasılsa öyle ıssızdı. Tesco büyük ve genişti, akşam dokuza kadar açıktı. Dar, çukur yollara pek alışamamıştı henüz, her dönemeçte fren yapıyor, sağa mı sola mı diye paniğe kapılıyordu.

Küçük yatak odasında, yerdeki döşekte yatıyordu. Büyük yatak odasında olduğu gibi burada da şömine vardı, o güne kadar bir kez olsun yakmamıştı. Baca çekiyor mu çekmiyor mu diye en azından, bir yaksa iyi olacaktı aslında. Rutubet umduğundan daha azdı. Yukarıdaki en güzel yer sahanlıktı: merdiven boşluğu boyunca uzanan L biçimli ahşap korkuluğu, aşınmış tahta döşemesi, pencerenin önündeki geniş denizliğiyle. Akşamları ara sıra o denizliğe

oturur, yaşlı sarmaşığın bıyıkları arasından dışarıdaki karanlığa bakardı. O zaman büsbütün yalnız olmadığını, uzakta bir yerlerde bir ışığın yandığını görürdü. Orası Anglesey tarafıydı, İrlanda'ya feribot kalkardı Anglesey'den. Belirli saatlerde demir alır, belirli saatlerde demir atardı feribot. Bir keresinde mehtapla ışıdığını görmüştü denizin, dümdüz ve ağarmış. Kazların çayırdan gelen, yarım metre kalınlığındaki duvarın boğuklaştırdığı seslerini duyardı kimi zaman. Elinden bir şey gelmezdi, gece gece nasıl durdurabilirdi ki bir tilkiyi.

4

Amcası bir gün göletin ortasına yürümüştü. Çalıştığı otelin geniş ön bahçesindeki göletin. Su kalçasından yukarı çıkmak bilmemişti bir türlü. İş arkadaşları onu çıkarmış, kuru bir pantolon verip sıcacık mutfaktaki bir sandalyeye oturtmuşlardı (kasımın ortasıydı). Temiz çorap bulunamamış, ayakkabıları bir fırının üzerine konmuştu. Böyle olmuştu aşağı yukarı, bildiği bu kadardı. Daha sonraları da anlatılmamıştı fazlası kendisine. Yalnızca gölete girdiği ve orada bir süre dikilip kaldığı — otelin verdiği kemere kadar ıslanmış halde. Şaşırmıştı belki. Suyu daha derin tahmin etmiş olmalıydı.

Orada bulunuşunun amcasıyla bir ilişkisi vardı. En azından, öyle olduğundan şüphelenmeye başlamıştı. Gün geçmiyordu ki amcası aklına gelmesin; otelin göletinde, pürüzsüz suda öylece dikilişiyle gözünün önünde canlanmasın. O denli kötüymüş ki, bele bile çıkmayan suda boğulunmayacağını idrak edecek durumda değilmiş. Ne de kendini suya bırakıverecek durumda. Otel mutfağında bulabildiği ne kadar ağır şey varsa bütün cepleri onlarla dolu.

Çok uzun zamandır aklına bile gelmemişti amcası; muhtemelen şimdi bu yabancı ülkede bulunuşu ve tıpkı o zamanki gibi aylardan kasım oluşuydu aklına gelmesinin nedeni — ya da bir insa-

nın artık hayatını ne yöne götüreceğini bilemez olunca nasıl tükenebileceğini içinde hissedişiydi. Sığ bir otel göletini insan bir yerinde sayış, bir duraklayış, başsız sonsuz bir çember olan kıyısını da sınırları kalmamış bir bugün, geçmiş ve gelecek gibi hissedebilirdi. Bu şekilde onu, hiç kıpırdamadan, suya başını sokmaya gayret bile etmeden öylece dikilişini anladığını da düşünüyordu. Duraklayış. Tensel hiçbir şey yok: ne seks, ne erotizm, ne bir beklenti duygusu. Bir aya yakındır bu evde, aslan ayaklı küvette yattığı zamanların dışında, elini bir kerecik olsun bacak arasına atmamıştı. Bu evde, amcası o gölette nasıl dikilip kaldıysa öyle kalmıştı.

5

Büyük yatak odasını çalışma odası yapmıştı. Daha doğrusu, geldiğinde orada duran eski kurt yeniği meşe masayı pencerenin önüne çekip üstüne bir masa lambası yerleştirmişti. Lambanın yanına bir küllük, küllüğün yanına da Emily Dickinson'ın *Collected Poems*'ini[4] koymuştu. Masaya geçip oturmadan önce pencereyi azıcık aralıyordu çoğu vakit. Sigara içtiğinde dumanını o aralığa üflüyordu. Bu odadayken sarmaşığın yaprakları onu rahatsız ediyordu, bu yüzden domuz ağılından kağşak tahta merdiveni çıkarmış, pencerenin önündeki dalları bir bıçakla kesmişti. Artık hiçbir engel olmadan meşeleri, otlakları, nadiren de denizi görebiliyor, ne anlamı kaldıysa artık, "çalışma"sını serbestçe düşünebiliyordu. Arkasında bir divan duruyordu, yosun yeşili bir örtü örterek kendi divanı yaptığı. Yanındaki sehpaya kitaplar koymuştu, ama tek bir kelime okuduğu yoktu. Şömine rafının tam ortasına, bir Blokker çerçevesine yerleştirdiği Dickinson portresini oturtmuştu. eBay'de satılan, Daguerre usulü çekilmiş tartışmalı portresinin bir kopyasını.

Açık kahverengi inekler bazen otlağı avlusundan ayıran taş duvarın dibinde dururlardı. Onları tam hangi pencereden seyrettiğini bilirlermiş gibi. *Avlum.* Bir şeyler yapılabilir buraya, diye geçiriyordu aklından, sigaranın birini söndürüp birini yakarken. Şu

ineklerin hangi çiftçinin olduğunu, çiftliğinin yerini merak ediyordu. Derelerle, çaylarla, korularla dolu bu bol tepeli coğrafya gerçekten fazlasıyla karmaşık ve kafa karıştırıcı geliyordu ona. Arada bir Dickinson'ın şiir kitabına elini koyuyor, kapağındaki gülleri okşuyordu. Caernarfon'daki bir nalburdan bağ makasıyla budama testeresi satın aldı.

6

Evi olduğu gibi almıştı. İki-üç parça mobilya, bir buzdolabı ve bir derin dondurucu vardı içinde. Birkaç halıyla (bütün odalarda aynı geniş, çıplak tahta döşemeler vardı) minderler satın aldı. Mutfak eşyaları, tencereler, tabak çanak, çaydanlık. Mumlar. Ayaklı iki lamba. Oturma odasının odun sobası bütün gün yanıyordu. Mutfak gazyağı yakan tipik bir İngiliz ocağıyla ısınıyordu. Gazyağı deposu yan duvarla dere arasına sıkışmış bir halde, bambu kümesiyle gözlerden ırak tutulmuştu. O devasa şey suyu da ısıtıyordu; eve yerleştiği ilk gün, mutfak masasının üstünde, yassı bir taşın altında elle yazılmış bir kullanma talimatı bulmuştu. "*Good luck*!"[5] diyordu yazarı. Kim yazdı acaba diye bir an aklından geçirmiş, sonra bunun pek de bir öneminin olmadığına karar vermişti. Yazılanı harfi harfine, adım adım uygulamış ve alet çalışınca pek de şaşırmamıştı doğrusu; akşamleyin büyük küveti kaynar suyla ağzına kadar doldurivermişti.

Yalnızca şu kazlar biraz tuhafına gitmişti. Onları da mı kiralamış oluyordu şimdi? Bir sabah da yolun yanı başındaki otlakta, hepsi beyaz sakarlı, uçları ak, uzun kuyruklu koca bir kara koyun sürüsü peydahlanıvermişti. Kendi arazisinde. Kimindi acaba?

7

Her ne kadar daha ilerisine hiç ayak basmamış olsa da, taş çembere ve oradan da ötelere giden patika keskin dönemeçte evin yoluyla birleşiyordu. Bodur meşelerin kuşattığı bir *kissing gate* tamamıyla sarmaşıklarla örtülmüştü. Görüldüğü kadarıyla yıllardır kimseler geçmemişti. Kapının öte tarafı uzun, kahverengi otlarla kaplı bir otlaktı. Oralarda bir yerde bir ev olmalıydı; gece gündüz cılız bir lambanın yandığı tavuk kümesi yolun az ilerisindeydi. Yeni bağ makasıyla tüm sarmaşıkları kesti, yere yakın kalın köklerini de testereyle biçti. *Kissing gate* hâlâ işliyordu. Eski domuz ağılında fi tarihinden kalma bir yağdanlık buldu, onunla menteşeleri yağladı. Ancak o vakit fark etti patikanın evinin yolundan ve avlusundan geçtiğini; ardından alçak taş duvardaki ikinci bir *kissing gate*'ten ve meralardan derenin üzerindeki küçük tahta köprüye devam ediyordu. Bir *public footpath*'ti[6] bu, arazi sahiplerinin, itiraz etseler dahi karşı duramayacakları bir şeydi hayal meyal hatırladığı kadarıyla. Menteşeleri yağladıktan sonra, yağdanlık hâlâ elinde, yola yürüdü, oradan sağa saptı. İki yüz metre kadar gidince, yürüyen adamlı yön levhasını buldu, adamın bacaklarını liken bürümüştü. Daha hiç görmediği o evin avlusuna girebilirmiş gibi bir endişeye kapıldığından *stile*'ı tırmanıp aşmaya yeltenmedi. Daha evvel hiç sağa dönmemişti, Caernarfon soldaydı. Bir müddet daha yürüdü, çukur yol hafiften yükseliyordu. On dakika kadar sonra bir T kavşağa vardı, dağı ilk kez orada gördü. Evinin arkasında ne denli uçsuz bucaksız bir arazinin uzandığını, o âna değin çevresini ne kadar küçük tuttuğunu o vakit kavradı. Elindeki yağdanlığın da farkına o an vardı. Başparmağının iç tarafındaki su dolu kabarcığı ovuşturup derhal geri döndü. Tıpkı önceki geçişlerinde olduğu gibi, bu sefer de gürültüyle gakladı kazlar yanlarından geçerken. Ertesi gün Caernarfon'daki bir doğa sporları mağazasından bir *Ordnance Survey*[7] haritası aldı, 1:25000 ölçekli.

8

Soğuk bir akşam yatak odasındaki küçük şömineyi denemeye karar verdi. Camı açmak zorunda kaldı. Duman çıksın diye değil, sıcaktan. Açık pencereye karşın içerisi o denli sıcaktı ki yorganın üstünde çıplak yatmak mecburiyetinde kaldı. Amcasını düşünmüyordu, gözünün önünde o öğrencisi vardı, birinci sınıf. Hafiften bacaklarını ayırdı, ellerini onun elleriymiş gibi hayal etti. Az sonra ışığı yaktı, büyük lambayı değil, yerde döşeğin yanındaki başucu lambasını. Göğüsleri dev gibiydi beyaz duvarda, öğrencinin elleri daha da büyük. Yanan odun odadaki tüm oksijeni çekip alıyor gibiydi sanki, nefes nefese kalmıştı. Etrafta konu komşu yoktu, ama gözü hep o perdesiz, kara camdaydı, orada yatan kendisinde: Tahrik olmuş bir kadın, yalnız, çoktan geçip gitmiş ve aslında artık aklına bile getirmemesi gereken şeyler hakkında fantazilere dalmış. Henüz bozulmamış o vücut, zayıf ve esnek, güçlü kalçalar, köprücükkemiklerinin arkasındaki çukurlar, çıkık leğenkemikleri. Bencillik, enerji, düşüncesizlik. Dileyen herkes, sarmaşığın bıyıklarını bir kenara itme zahmetine katlanırsa, örtüsüz camdan içeriye bakabilirdi. Ardından bir sigara içti çalışma odasında, hâlâ çıplak. Orada soğukta oturmuş, tir tir titreyen kendisini görüyordu. Duman üfledi yüzüne, onu düşündü, daha sonra öteki öğrencilerin arasında en ön sırada oturduğu haliyle, suratında istediği verilmemiş bir çocuğun ifadesi. Kızgın, bencil bir çocuk ve çocukların olabileceği kadar acımasız.

9

Ertesi gün güneş açmıştı. Burada havalar tahmin ettiğinden çok farklıydı; çok sakin geçip epey sıcak olabiliyordu, şu zamanda, senenin sonunda bile. Öğleüzeri taş çembere gitti. Porsuklar yoktu, şaşırtmadı bu onu, az çok biliyordu gececil olduklarını. Satın aldı-

ğı detaylı haritada, hakikaten yeşil kesikli bir çizgi geçiyordu yolunun ve avlusunun üzerinden. Evinin ismi bile yazılıydı haritada. Tavuk kümesli o ev bir kilometreden daha az bir mesafede idi, yakın çevresinde daha birçok çiftlik vardı. Taş çember bir tür çiçekle gösterilmiş, yanına da *stone circle*[8] yazılmıştı fi tarihinden kalma bir yazı karakteriyle. Dağın adı Snowdon Dağı'ydı. Taş çemberde seyrediliyormuş gibi bir hisse kapıldı, oysaki önceki geldiğinde kendisinin keşfetmiş olduğunu düşünmüştü neredeyse. Giysilerini çıkardı, en büyük kayanın üzerine soğukkanlı bir hayvan gibi geçip yattı. Sırtı ısınıvermişti. Uykuya daldı.

Birkaç gecedir derenin şarıltısı da yatıştırmaz olmuştu; sesler —çatırdayan döşemeler, küçük hayvanların (öyle umuyordu) çıkardığı hışırtılar ve ormandan gelen neredeyse dayanılmaz, kederli bir çığlık— onu uyutmuyordu, uyuyamayınca da düşüncelere dalmaya başlıyordu. Yine heyecanlanıyor, kızıyor, isyan ediyordu. Göğüs geçiriyor, dönüyor, kıvranıyor, vücudunda neler olduğunu gözünde canlandırıyordu. Hafif hafif batan ağrının yerini de saptamaya çalışıyordu. Batan bir ağrıydı bu, ama —beklediği gibi— onlarca minik gaganın kendine bir yol açmak üzere hiç durmaksızın ağır ağır didiklemesi gibi kemiren bir ağrı değildi. Belki de aldığı parasetamole gayet iyi yanıt veriyordu. Kaygılanıyordu da. Dün akşam sigara içerek kendine bakarken, yüzü yabancı bir yüze dönüşmüştü; yansısı değil, bir dikizciydi bakan. Kasımdı; aralıkta günler daha da kısalacaktı. *Perde*, yazmıştı önünde, masanın üstünde duran kâğıda. Yazdığı ilk sözcüktü bu. Yatak odasına dönüp pencereyi kapatmış, yatıp uzun zaman dalgın dalgın perdesiz cama bakmıştı, kalbi merdiveni üç-beş kez inip çıkmış gibi küt küt atarak.

Uyandığında ayaklarına ne olduğunu kavrayamadı ilkin, rüzgâr ve dikenli katırtırnağı geldi aklına. Ne dokunuyorsa tabanlarına, keskin bir şey değildi. Usul usul kaldırdı başını taştan. Önce beyaz bir şerit gördü, iki yanı siyahlıklar içinde; kara koyunların kafaları geldi hemen aklına. Koyu renkli ufak gözler ayaklarının arasından

yukarı bakıyordu, porsuk dosdoğru apışarasına dikmişti bakışlarını. Ense kasları titremeye başlamıştı, alnı iğneleniyordu. Hayvan dikmişti gözlerini ya, gerçekten kendisini görüp göremediğini, bir porsuğun gözün göz olduğunu anlayıp anlayamadığını merak ediyordu. Hiç kıpırdamıyordu hayvan da o da, ama boyun omurları acıyla bükülüp gerisingeri taşa doğru bastırdığından bu pek uzun süreceğe benzemiyordu. Sonra ağır ağır taşa tırmandı hayvan, baldırlarının dizlerinin arasından geçerek. Kafasını kaldırıp çevirdi, koklamaya başladı, eğik burnu, dimdik bakışlarıyla. Yıldırım gibi kalkıp iki elini apışarasına koydu. Porsuk bundan öylesine korktu ki havaya zıpladı ve uzaklaşmak için gövdesini yarım da olsa döndürdü. Sol bacağına indi sonra, ayağı kaçış yolunu tıkıyordu. Ağımını ısırdı. Yerden bir dal alıp vuracak kadar zamanı olmuştu. Öyle sert vurmuştu ki sırtında küt etti, çatırdadı dal. Ürküsüne karşın hayvanın belkemiğini kırdığını sanıp endişeye bile kapıldı. Hayvan hırıldaya kıvrana bir dikenli katırtırnağına doğru yalpalayıp kayboldu. Birkaç kuş havalandı oradan. Sonra bir sessizlik çöktü, kan ayağından taşa damlıyordu, acısı azdı, biraz kanasın diye geçirdi içinden. Yine sırtüstü yatıyordu, taş ısıtmıyordu artık. Bir elini apışarasında bırakmıştı, vücudu ona geri gelmişe benziyordu. Dün akşam bunu anlamamış olması tuhaftı. Kendisine saldıran hayvanı hemen erkek diye nitelemesi de garipti.

İlkyardım çantası olmadığından eski bir tişörtünü kesmesi gerekmişti. Küveti sıcak suyla doldurup derisi buruşmaya başlayana dek ayağını içinde tuttu. Sonra kumaşı şerit halinde ayağına sarıp düğümledi. Divanın yanındaki sehpada dizili kitap istifinin arasından *The Wind in the Willows*'u çekip, porsukların ne kadar huysuz ve yalnız olabildiklerini yeniden keşfetti: "toplumdan nefret eden" bir hayvan. Akşamleyin ayağı zonklamaya başlamıştı.

10

Cep telefonunu haftalar önce kamarasında, feribot sabahleyin tam vaktinde Hull'a vardığında bilerek bırakıp çıkmıştı. Tek aklına gelen çözüm, Caernarfon'daki *Tourist Information*'a[9] gidip oradan bir aile hekiminin adresini sormaktı. Araba sürmek kolay olmuyordu, ayağı şişti, girmemişti ayakkabıya; pantolon geçirmek de mümkün olmamış, bir etek giymişti. Debriyaj pedalı, bıraktığında taş gibi vuruyordu ayağına. Sert ve kaba. İnceden bir yağmur perde perde geçiyordu ön camdan. Oturma odasındaki sobayı düşündü, söndürmese miydi acaba? Caernarfon'da bir tane bile aile hekimi kalmamış olmasından, onun muayenehanesinin camında da *FOR SALE* yazmasından korkuyordu. O zaman turizm danışmadaki yardımsever kadınlar onu Bangor'a yollardı.

"Tatil mi?" diye sordu aile hekimi.

"Hayır, burada oturuyorum," dedi.

"Alman mısın?"

"Hollandalıyım."

"Nen var?" Sarı saçlı, zayıf bir adamdı aile hekimi. Muayenehanesinde sigara içiyordu.

"Ben de içebilir miyim?" diye sordu.

"Tabii. Hepimiz bir şeyden öleceğiz nasılsa."

Sigarasını yakarken, İngilizce adılların yetersizliğini düşünüyordu. Bu adamın *you*'sunda "sen" işitmişti, oysaki *Tourist Information*'ın danışmasındaki kadının kendisiyle konuşuş şeklinden "siz" dediğini anlayabilmişti. İnsan hissederdi kendisiyle nasıl konuşulduğunu. Derin derin içine çekiyordu dumanı, o birinci sınıf öğrencisinin gözünün önüne gelip duran görüntüsünü silip atabilmek için.

"Ayağın mı?"

"Evet. Nasıl bildiniz?"

"İçeriye girişini gördüm. Biraz zor yürüyordun. Kapıdan gi-

renlerin çoğunun iki ayakkabısı da ayağında olur ayrıca."

"Porsuk ısırdı beni."

"Olamaz." Sigarasını söndürdü hekim.

"Oldu ama."

"Yalan söylüyorsun."

Adamın yüzüne baktı. Dediğini kulağı işitiyordu besbelli.

"Porsuklar uysal hayvanlardır." *Meek* sözcüğünü kullanmıştı.

"İnançlı mısınız?" diye sordu.

Duvarı gösterdi adam, AIDS bulaşımına karşı uyarı niteliğindeki eğri posterin yanındaki haçı. Tam olarak ne olduğunu çıkaramadığı tuhaf bir şekil ve *Exit only*[10] yazısı vardı posterde. "Tabii ya, gün gelecek yalnızca porsuklar dolaşacak buralarda, insanlar şimdiden el etek çekmeye başladılar bile şehirden. Porsuklarla tilkiler. Ya da ölürler belki, o da mümkün tabii. Nasıl oldu da böylesine uysal bir hayvan tarafından ısırılmayı başardın?"

Yetersiz sayıda adıl, bir sürü dolaylı eylem yapısı, diye geçirdi aklından. "Uyuyordum."

"Evine mi girmiş hayvan? Şehirde mi oturuyorsun?"

"Dışında biraz. Dışarıda yatıyordum, bir kayanın üstünde."

"Ayakkabının üstünden mi ısırdı?"

"Zamanınız bol mu da bunca soru soruyorsunuz? Bir ayağıma bakın isterseniz."

"Bu sabah sakin. Sesin kısık biraz. Boğazın mı ağrıyor?"

Kısık mı? Sesi kısık mıydı? "Belki ateşim vardır."

"Yorgunluk peki?"

"Çok. Ama onun..."

"Ayakkabı yok muydu ayağında?"

"Evet. Yoktu, demek istedim."

Hekim yüzüne baktı, daha fazla üstelemedi. "Göster bakayım." Muayene masasını işaret etti eliyle.

Seke seke masaya gitti, bayağı yüksek olduğundan güçbela çıkıp oturabildi. Yaralı ayağındaki kalın çorabı çıkardı.

"Of," dedi hekim.

"Evet," dedi. "Felaket de acıyor."

Sol ayağını tuttu, dikkatle sıktı hekim. İnciği boyunca bir elini kaydırdı sonra. "Burada da sıyrıklar var," dedi.

Boynundan yukarı hücum eden kızarıklığa direnmeye yeltendi, ama bunun hiçbir yararı olmayacağını biliyordu. "Evet," dedi geçiştirerek.

"Porsuk ha?"

"Evet."

"Yalnızca ayakkabılar değil," dedi hekim dizini ovarken.

"Güneş kasımda bile çok yakıcı burada," dedi kadın.

"Harikulade bir iklimimiz vardır."

Göğüs geçirdi.

"Başka bir şikâyetin?"

Cevap vermeden önce muayenehanenin içini bir kere daha süzdü. "Yok," dedi sonra.

"Emin misin?"

"Niçin soruyorsunuz bunu?"

"İnsanlar buraya gözlerine kaçmış bir kıymık için gelmez. Asıl dertlerini iki laf arasında dillendirmek için bahane olarak kullanırlar bunu."

Gözleri haça takılı kalmıştı. Poster gibi o da eğri duruyordu. Hekim nihayet çekti elini dizinden.

"Porsuk olduğundan eminsen, tetanos aşısı yapmam gerekecek sana."

"Porsuktu."

"Yarayı ellemiyorum. Günde iki-üç defa sıcak suya bildiğin çamaşır sodası. Bir de antibiyotik yazıyorum." *Good old washing-soda*.[11]

Aşı müthiş yakmıştı. Ampul ile iğneyi atar atmaz yeni bir sigara yaktı hekim. Dudağının bir köşesinde sigara, yaşaran gözüyle reçeteyi yazdı sonra. "Eczane nerede biliyor musun?"

"Hayır," dedi.

"Altı kapı ilerisi." Saatine baktı. "Şimdi açıktır."

Kalkıp reçeteyi aldı. "Teşekkür ederim."

"Üç-dört güne kadar baktın geçmiyor, tekrar gel."

"Olur."
"Porsuklara da dikkat."
"Ederim."
"Porsuklara ve tilkilere. Tilkiler de fena ısırır."
"Benim kazlarla yeterince meşguller," dedi.
Hekim öksürmeye başladı.

Benim kazlar, diye geçiriyordu aklından eczaneye giderken. Şimdiden benim kazlar olmuştu bile. Sekmek zor oluyordu, çorabı sobanın önüne asardı evde nasılsa, delinirse de, çöpe. Karşıdan, yüksek sesle güle konuşa, kollarını birbirinin beline dolamış genç bir çift geliyordu. Tam geçerlerken kız ona dünyanın kendilerinin olduğunu sanan kızlara özgü bir bakışla baktı: o an hissettikleri mutluluğa karşılarındakini de zorla ortak etmek isteyen kızların bakışıyla. Neredeyse incitici bir şeydi bu: çok geçmeden bitiverecek lekesiz mutluluk. Paylaş neşemi! diye ışıldıyordu kız. Kadın umursamaz gözlerle baktı çocuğa, oğlanı da görmezden geldi. Yarı yaşında kızların ortalıkta dolaşıyor olması bile yeterince katlanılmazdı. Az sonra canı epeyce sıkkın, eczanenin kapısını itti. Sırada bekleyen kimse yoktu.

Yazılan antibiyotiğin yanı sıra tam tekmil bir ilkyardım çantası, beş kutu parasetamol, el kremi, bir tüp diş macunu ve birkaç kutu öksürük pastili satın aldı. "Tatile mi geldiniz?" diye sordu eczacı kalfası.

"Hayır," dedi.

"Alman mısınız?"

"Hayır."

"Ayak yarası mı?"

"Evet."

Kalfa kadın işlem bitene dek sustu sonra.

Yağmur devam ediyordu, arabayı kağnı gibi süre süre döndü eve.

11

O akşam kolunu güçlükle oynatabiliyordu, ayağı da hâlâ zonk zonk zonkluyordu. Patates haşladı, ardından birkaç soğan ve beş diş sarımsak katıp kızarttı patatesleri. İki kadeh şarap, yemeğin yanında. Daha da içmek isterdi, ama birden aklına antibiyotikle içkinin pek iyi bir kombinasyon olmadığını duyduğu geldi. Aile hekimi ise söylememişti bunu ona. Şaşıracak bir şey yoktu ki, adam duvarı haçlı bir muayenehanede fosur fosur, ölesiye sigara içip duruyordu. Yemekten sonra ihtiyar bir kadın gibi tırmandı merdiveni, güçsüz kuvvetsiz eli tırabzanda, bacağını çeke çeke. Çalışma odasındaki divana geçip yattı, iki pencereden ışık vuruyordu az da olsa oraya. Çiçek, diye geçirdi aklından. Bu odaya çiçek lazım. Bir de telefon iyi olacaktı. Ayağını bir porsuk ısırmıştı, iki bacağı kırık da olabilirdi pekâlâ. Hekim kolunu oynatamayacağından da söz etmemişti. Bir radyo. O denli sessizdi ki, camı dövüp geçen yağmur salvolarını ve aralarında da gazyağı deposu ile evin yan tarafına sürtünüp duran bambunun sesini duyabiliyordu.

Bir sigara içti.

Orada yattı. *Heartless bitch.*[12]

18 Kasım'dı.

12

Koca, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünün bütün ilan tahtalarını dolaşmıştı. İki öğretim üyesi odasının arasındaki duvarda, gözden ırak bir köşede, yarısı sınav sonucu listesinin arkasına gizlenmiş bir pusula daha bulmuştu. Elinde tuttuğu kâğıt parçasının tıpatıp aynısıydı bu da. *Our 'respected' Translation Studies Lecturer screws around. She is in no way like her beloved Emily Dickinson: she is a heartless Bitch.*[13] Aynı yazının bir sürü tahtada asılı oldu-

ğunu anlamıştı. Onun odasına doğru yürüyordu; üniversite binasının uzun, dar koridorları çok sakindi. Kapıda, karısının ve daha evvel işitmiş olduğu bir meslektaşının adının altında, bir erkek adı ve çeviribilim okutmanı yazan yeni bir plastik levha duruyordu. Tereddüt etti, bütün eşyalarının odasından derlenip toplanmış olduğunu sanmıyordu. Bilgisayar, kitaplar, notlar daha içeride olmalıydı. Bildiği kadarıyla okutmanlıktan çıkarılmıştı, ama yine de okutmanlar odasında tezi üzerine çalışmasına izin verilmiş olabilirlerdi. Odaya girdi, kimseler yoktu. Birkaç dakika geçmedi, yeniden koridordaydı, bağırmaya başladı. Yangın, bir hortumu açmış iki adam tarafından söndürüldü, başka odaya sıçramadan. On dakika sonra varan itfaiyeye pek bir iş kalmamıştı. Koca, polis gelene değin sakin sakin bekledi.

En yakındaki karakolun sorgu odasındaki masanın üzerinde duruyordu pusula. Sorgunun ortasında arka cebinden pusulayı çıkarıp yangından kendisinin sorumlu olduğunu ikrar etmişti. "Boynunu kıracağım onun," dedi.

"Olmaz," dedi tutanağı düzenleyen.

"Çükünü keserim ben de o zaman."

"O hiç olmaz." Karısının şu an nerede olduğu soruluyordu.

"Bilmiyorum. Arabasını alıp evden gitmiş, küçük römork da garajda değil artık."

Kendisinin taşıtı kalmamış mıydı peki?

"Var canım. İki arabamız vardı bizim."

Karısıyla temas kurmaya çalışmış mıydı?

"Ne sanıyorsunuz siz? Tabii ki! Cep telefonunun numarası sürekli meşgul çalıyor."

Ya evden kaybolan şeyler var mıydı?

"Bütün giysileri, bir sehpa, iğrenç bir şey aslında, kurtulduğuma çok sevindim. Bir döşek, kuştüyü yorganlar. Lambalar! Bir sürü de ufak tefek şey, kitaplar, epeyce yatak takımı, Emily Dickinson'ın bir portresi..."

"Kimin?"

"Amerikalı bir kadın şairin. Onun üzerine çalışıyordu, bir doktora tezi hazırlıyordu. Fazlasıyla geç, bana sorarsan, ama öyle ya da böyle kendini kanıtlama ihtiyacı bir çeşit. Allah belasını versin."

Çocukları var mıydı?

Kocanın gözlerini yere indirdiği an bir tek bu andı.

İlişkileri nasıldı?

"Seni ne ilgilendirir? Ne işim var benim burada?"

Tutanağı düzenleyen, kendisine üniversite binasında yangın çıkarmış olduğunu hatırlattı tekrar.

"N'olmuş! İşini adam gibi yap sen, özel hayatıma da sakın karışayım deme."

Görevli polis en son, karısının gitmiş olmasını kayıp olarak bildirmek isteyip istemediğini sordu.

Koca, başını kaldırdı. "Hayır," dedi uzun uzun düşündükten sonra. "Hayır, şimdilik istemiyorum."

Peki, kahve içer miydi?

Koca, memurun yüzüne baktı. "Evet," dedi. O kahvesini yudumlar, memur da sabırla, dostça başını beklerken, "Tek kişilik," dedi.

"Ne?" diye sordu memur.

"Tek kişilik döşek götürmüş."

13

Bir ziyaretçinin gelmesini bekliyordu hep. Şu kazlar birine aitti neticede, keza yolun kenarındaki koyunlar da. Öyle ya da böyle, bir gün buraya birisi gelecekti. Yolunu yitirmiş biri bile olsa. Gününü gecesini endişeyle dolduran buydu. Ayağının zonklaması birkaç gün sonra geçmişti, yaranın büzülüp küçüldüğünü görüyordu. Soda tedavisinin ardından yara kuruduğunda, başparmağını kaşınan diş izlerinin üzerinde dakikalarca gezdirdi, ısırıldıktan hemen sonra bakmaya neredeyse hiç cesaret edememişti oysa. Antibiyotikle içkinin pek iyi bir kombinasyon olmadığının dışında,

başlanan tedavinin bitirilmesi gerektiğini de hatırlar gibiydi; bu yüzden ilacını içmeye devam etti. Hâlâ oynatamadığı karacası, ayağından daha çok rahatsızlık veriyordu. Yağmur yağmaya devam ediyordu, hafif hafif, dışarı çıktığında ceket bile giymiyordu. Bir pazar günü nereden geldiğini anlamadığı bir yönden birkaç keskin ıslık sesi duydu. Haritayı aldı ve pek de uzak sayılmayacak bir yerden bir demiryolunun, Welsh Highland Railway'in geçtiğini gördü. Caernarfon'da fi tarihinden kalma bir tren resmi çiziliydi. Hafta sonları buharlı trenlerin geçtiği bir demiryolu olmalıydı.

14

Amcası, iş arkadaşları onu göletten çıkardıktan birkaç gün sonra ahşap bir dolap yapmaya koyulmuştu. Daha doğrusu bir gömme dolap. "Bak," demişti annesi babasına. "Bak, böyle işte. Bir işle uğraşacaksın. Başlayacak ve uğraşacaksın." Haftalarca uğraşmıştı amcası, izinliydi, otel yönetimi "biraz toparlanıp" öyle gelmesini söylemişti kendisine. Biç, del, vidala, zımparala; bir sandalyeye oturup ne yaptığına bak. Bitirdiğinde hafif bir çöküş yaşamıştı adam. "Hepsini tekrar geri sökecek sandım," demişti annesi. "Ama yapmadı."

15

Bağ makasıyla budama testeresini, evin ön cephesine sımsıkı yapışmış sarmaşığı halletmeyi istediğinden, galeyana gelip almıştı. Sarmaşığı kesip atmak zevkli de olmuştu. Ön kapıdaki büyük camın önüne geçip dikildi, dere ile açık kahverengi ineklerin bazen gerisine toplandığı alçak taş duvarın arasına sıkışmış bir dikdörtgen gibi duran otlağı seyretti. Dere boyunda kendi kendine çıkmış çalılarla birkaç tuhaf şekilli ağaç vardı. Otlar evin önüne doğru dağınık bir halde geniş bir çakıllı patikada son buluyordu. Yoo, çakıl

değildi bunlar, dışarı çıkıp da ilk kez diz çöktüğünde gördü bunu. Kayrak kırıklarıydı; böylece evin arkasındaki boz yığının hiç de alelade bir yığın değil, kayrak kırığı stoku olduğunu anladı. Sol karacasını ovdu ve en eski pantolonunu giymek için eve girdi. Banyoda ambalajından iki tane parasetamol çıkarıp bir yudum suyla yuttu.

Domuz ağılında paslı bir belle ondan da paslı bir dirgen buldu. Aletleri alçak duvara dayadı, bağ makasını da üzerine koydu. Perde perde yağmur sağanakları sise dönüştü, sanki bir bulut çökmüştü yere. Göğüs geçirdi. Ön cephenin birkaç noktasından beşer adım öne yürüyüp yere birer odun parçası koydu. Bir uçtaki odun kayrak kırıklarının üzerindeydi, diğer noktalardakiler otların. Beli yere batırıp sağlam ayağıyla toprağa sokmaya çalıştıysa da hemen vazgeçti bundan. Böyle olmayacaktı, sabo gerekiyordu. Saboyla el arabası, sırıklar ve tel. Beli taş duvara geri dayadı. Havada ağır bir tezek kokusu vardı. İyice bakmalı ve düşünmeliyim, diye geçirdi aklından. Hepsi bu. İstesem, gerçekten istesem, gömme dolap bile yapabilirim. Bunlar aşama aşama yapılan işler. Şimdilik bitirmişti işini. Bağ makasını alıp evin yan tarafına yürüdü, bambular kimi yerde neredeyse mahyaya kadar uzamıştı. Bambuları omuz hizasına kadar kesti, yarım saat süren kesme işinin ardından yerdeki bambu yığınını görünce, listeden "sırıklar"ı çıkarabileceğini anladı. Küçük bir pencere çıkmıştı ortaya, içeride mutfaktayken gözüne çarpmayan. Dışarı çıktığından beri tek bir sigara içmemişti. Sağ elini ağzına götüremiyordu şimdi de.

O gün daha sonra bulut yükseldi, güneş açtı. Ağır rahvan taş çembere yürüdü, elinde bağ makasıyla. Yolda karşısına çıkan dalları kesti, demir *kissing gate*'leri sarmaşıktan temizledi. Patikanın gittikçe daha çok patikaya benzediğini görüyordu. Taşlara varınca, geçip büyük kayaya oturmadan evvel, patikanın devamında bir *stile*'a ulaşana değin biraz daha yürüdü. Yaştı buralar, yamyaş, bataklık gibi. Öbek öbek kalın otlar boy vermişti çamurlu göletlerin ortasında. Bataklığın tam göbeğinden devam ediyordu patika, bir

tür doğal set gibiydi oraya buraya serpilmiş taşlarla. Yarın, diye geçirdi içinden. Haritada daha büyük bir su görmüştü, dikdörtgen, insan işi gibi.

Hiç kımıldamadan oturuyordu, bekleyerek, kolları çekili dizlerinde kavuşuk. Porsuklar çıkmadı. Dikenli katırtırnaklarının üzerinde iki sarı kelebek kanat çırpıyordu. İki kelebek, diye geçirdi aklından. *Two butterflies went out at noon, / And waltzed above a stream.*[14] Müthiş bir özlem kapladı içini; daha evvel biraz hafifini hissettiği olmuştu, Caernarfon'daki devasa Tesco'nun koridorlarında, özellikle de buzdolaplı koridorlarda. Direnmişti öncekilere; şimdiyse güneşin altında, etrafında kelebekler ve dikenli katırtırnaklarıyla, De Pijp'teki sokağın anısı bastırılacak gibi değildi, siyah beyaz haliyle gözünün önüne geldi: şu ankinin yarı boyunda ağaçlar, yuvarlak hatlı arabalar, örgü yelekli çocuklar, dizlerde deri yamalar, merdivenli eşikler, Aziz Martin şekerlemesinin baş döndürücü kokusu. Dizlerini bırakıp bacaklarını uzattı. Kollarını karnında kavuşturup öne eğildi.

Çok geçmeden, porsuk dikenli katırtırnağının altından sürünerek çıktı.

16

Demetlenmiş kucak dolusu otla taş çemberden geri döndüğünde kapıda bir kâğıt parçası buldu. *Been around, found nobody home. I'll be back, maybe tomorrow. Rhys Jones.*[15] Pusula bir sakız parçasıyla yapıştırılmıştı.

Arkasına dönüp müstakbel bahçesine baktı. Yapamayacağım, diye düşündü. Şu çalıların adı nedir onu bile bilmiyorum daha. Rhys Jones kimin nesi, tanımıyorum. Yedi kazı tilkiye karşı nasıl koruyacağım ben? O da tilkiyse tabii. Bağ makasını, ot demetlerini bıraktı elinden. Güneş epey alçalmıştı. *Presentiment is that long shadow on the lawn, / Indicative that suns go down; / The notice to*

the startled grass / That darkness is about to pass.[16] Dickinson görmüştü onun şu an gördüğünü. Özlemi dinmişti. Oturma odasına girdi, odun sobasının yakınına oturdu, minderleri kabarttı, bir kadeh kırmızı şarap doldurdu kendine. Yaktığı sigarası ilk sigara tadındaydı. Yavaş yavaş kararıyordu hava, ışık toz zerrecikleriymişçesine pencereden emiliyordu sanki, başını döndürdü bu biraz. Birkaç mum yaktı, sobaya üç odun attı. Her şeyi arkasında bırakmış, yalnızca şiirleri getirmişti yanında. Onlar vardı bir tek tanık. Yemek yemeyi unuttu.

17

Ertesi sabah ot demetine takılıp tökezledi. Söverek mutfaktaki bir dolapta bulduğu büyük, cam bir vazoya koydu onu. Bağ makasınıysa olduğu yerde bıraktı. Ardından da römorku arabanın arkasına bağlayıp plansız programsız çıktı yola. Burası Birleşik Krallık'tı, bahçe malzemeleri satan bir mağazaya er ya da geç rastlardı nasılsa. Bir saat sürmemişti ki kendini Waunfawr adlı bir köyde buldu. Bahçe malzemeleri satan bir mağaza yoktu köyde, ama fırını vardı. Ekmek, kurabiye ve yaş pasta aldı. Nerede bulunduğuna dair en ufak bir fikri yoktu, fakat fırına girmeden önce uzakta gördüğü dağ tanıdık gelmişti. İşi sağlama bağlamak için evinin adını söyledi fırıncıya.

"Nerede olduğunu bilmiyor musun?" diye sordu fırıncı.

"Hayır," diye yanıtladı.

Bir şey demedi fırıncı, hafifçe başını salladı.

"Yön duygum çok zayıftır."

Fırıncı dışarıya, hemen vitrinin önünde duran arabaya baktı. "Çalıştır arabayı, dümdüz git, yolu takip et, bir buçuk kilometre sonra sola, daha sonra bir kere daha sola."

"O kadar yakın mı?"

"O kadar yakın. Bundan böyle de ekmeği buradan al."

"Efendim?"

"Bundan böyle de ekmeği buradan al. Artık biliyorsun buranın nerede olduğunu."

"Olur tabii."

"Pazar sabahları da açığız." Başını açık duran kapıya çevirdi. "Awen!"

Fırıncının hanımı başını uzattı köşeden.

"Yeni bir müşteri. Dul Bayan Evans'ın evinde oturuyormuş."

"Ne güzel," dedi hanımı. "*Hello, love*."[17] Yeniden gözden kayboldu sonra.

"Teşekkür ederim." Dükkânın kapısına yöneldi. "Bahçe malzemeleri satan bir mağaza var mı acaba yakınlarda, biliyor musunuz?"

"Bangor. Nerede biliyor musun?"

"Evet."

"İyi."

"Hoşçakalın."

"Ekmeğin bitince."

"Tamam."

"Alman mısın?"

"Hayır, değilim." Fırından çıkıp aldıklarını arabanın arka koltuğuna bıraktı. Çevresine bakındı. Birkaç ev, tepeler, bir kavşak. Snowdon Dağı'nın bile yararı yoktu yönünü bulması için. "Allah kahretsin, şimdi önce eve mi gideceğim yani," dedi dağa. Fırıncı, dükkânının camında bütün heybetiyle hiç kımıldamadan durmuş, bir kolunu işaret direği gibi ileri uzatmıştı. Oynayan tek şeyse sipsivri uzanan işaretparmağıydı. Başını salladı, boynundaki kızarıklıkları gizlemek için yakasını az yukarı kaldırıp arabaya atladı.

Yola dönünce otlağın boş olduğu çarptı gözüne. Keskin dönemeci geçtikten sonra ancak, kara koyunların yürüdüğünü gördü, eve biraz daha yakınlardı. Yedi kaz toplaşmış, gaklıyordu. Fren yapıp indi. Altı. Çite çok yakın oldukları halde bir kere daha saydı; altıdan yukarı çıkmıyordu sayıları. Böyle giderse Noel'e kadar bir tane bile kalmayacak, diye düşündü.

Kapıdaki kâğıt parçası alınmıştı. Yerinde yeni bir mesaj duruyordu. *Called again. I moved my sheep. I'll try again. Tomorrow morning at nine. Rhys Jones.*[18] Güzel, diye geçirdi içinden, cesaretle. Bir koyun besicisi ve randevu saati. Yaş pastam var.

Yerden bağ makasını alıp mutfağa girdi. Harita masanın üzerinde, katlanmamış olarak duruyordu. Waunfawr'ı arayıp buldu. Ne kadar da yakındı. Bir süre öylece kaldı, sırtı öne eğik, iki eli haritanın üstünde. Patikaları gösteren yeşil kesikli çizgilerin hepsi bir müddet sonra kendi arazisinin yolunda, kendi avlusunda birleşiyordu. Şu dağ, diye geçirdi aklından, Snowdon Dağı, onu hiç gözden yitirmezsem, neredeyim hep bilirim.

18

Yalnızca el arabası, ip ve sabo almamıştı o öğlen. Bir rulo kümes teli, çekiç ve çivi de koymuştu alışveriş arabasına. Dickson's Garden Centre'da hiç üniversite öğrencisi yoktu. Yaşlı hanımlar, emekli adamlar vardı, yanlarında mutlu torunları, ellerinde silme dolu bir alışveriş listesiyle; hiçbir şeyi tesadüfe bırakmıyorlardı. Koridorlar boyunca hafif bir klasik müzik yön veriyordu müşterilere. Fıskiyeler, sulu atraksiyonlar şırıl şırıl akarak ayrı bir sakinlik sağlıyordu. Gereğinden fazla kalmıştı orada, Coffee Corner'da bir fincan kahve sipariş etmiş, gidip güllere bir daha bakmış, eve otuz yıl önce dedesinin evinde denizlikte duran çiçeklere benzer üç salon bitkisi satın almıştı. Daha iyi bir bağ makası da almıştı, nalburdan aldığı şimdiden körelmeye başlamıştı zira. Kızıl kıvırcık saçlı, uzun, şapşal bir oğlan yardım etti el arabasını römorka yüklemesine. Tam arabaya biniyordu ki, elini uzattı oğlan. "*Thank you*," demek zorunda kaldı. "Çok yardımseversiniz." Bir şey demedi oğlan, yayvan yayvan sırıtıp kapıyı kapattı. Yan aynadan arabanın ardından dikkatle baktığını gördü.

İkindiüzeri yeni bahçeyi olduğu gibi bıraktı, kümes telini el arabasıyla üç gölete taşıdı. Altı kaz bekliyordu onu, çitten geçip çayıra girdiğinde kaçıştılar. Sanki benden bir şey bekliyorlar, diye düşündü. Ne acaba? Bir ayağıyla —nasıl diye bir denemek için, yaralı olanla— yıkık kulübeyi orasından burasından itti. Birkaç tahtayı çekip alınca, katranlı şeritlerle kaplı çatı bir üçgen gibi yerde kalıverdi. Kazlara yeter de artardı bile burası. Kümes telini açtı, kesmek için bir şeye ihtiyacı olduğunu o an fark etti. Daha önce olduğu gibi, işe yarar birkaç alet buldu eski domuz ağılında; büyük bir kerpeten, testere ve bir makara ince demir telle geri döndü. Evvela üçgen kümesin arka tarafını kapattı, kümes telini tahtanın henüz çürümemiş yerlerine çiviledi. İyice bak ve düşün, diye geçirdi aklından. Şunu yaparsam, gömme dolap bile yapabilirim demektir. Kazlar hafiften gaklayarak onu seyrediyordu, kara koyunlar daha yakına gelmişlerdi, çoğu tek sıra halinde çitin ardında duruyordu. Ceketinin cebinden sigara paketini çıkardı, bir tane yaktı. İri kızılkahve bir kuş bataklıkvari koruya kanat süzüp bir meşenin dalına kondu, kafası ona dönük. "*Is it you*?"[19] diye bağırdı, sanki Hollandaca konuşsa kuş kendisini anlamayacakmış gibi. Kuş gözlerini dikmiş, kıpırdamadan bakıyordu. Yarısı içilmiş sigarayı göletlerden birine fırlattı.

Ön yüzü farklı yaptı. Üçgenin ucunu önceden uygun boyda kestiği tahtalarla kapadı. Tahtaların arasını geniş bıraktı; sağlam tahtası yeterince yoktu. Kümes telinin eni bir yirmiydi. Çatal çivi aramak üzere bir kez daha domuz ağılına gitti. Buldu da. Teli yere paralel tutabilmek için fazlalık kısmını çatının üstüne attı, üçgen fazlalığı çekiçle çatal çiviler çakarak tutturdu. Akabinde ne yapsın bilemedi. Birkaç adım geriye gitti, kümese baktı. İyice baktı, düşündü. Vazgeçmek istedi; tüm vücudu, "Yapma artık, olduğu gibi kalsın," diyordu. Gir içeri, bir şeyler iç, sigara iç, bedenini küvetin sıcak sularına bırak. Düzgün iki tahta daha kalmıştı. Kısayı dikey, uzunu yere, diye geçirdi aklından, sonra da telin kapı görevi görecek son parçasını nasıl kapayacağıma bakarım. Haydi, işe devam.

İki tahtayı bir uçlarından dik açı oluşturacak biçimde birbirine çiviledi, sağlam olsun diye de arasına fazladan bir tahta parçası koyup kümesin ön yüzüne yerleştirdi. Kümesin içine girip teli çatal çivilerle tahtaya tutturmak istedi. Yerdeki tahta boşta durduğundan, çatal çivileri sokmak çok zor oluyordu. "Allah kahretsin," dedi. Tahtanın arkasına bir şey konması lazımdı. Emekleyerek kümesten çıkıp çevresine bakındı. Göletlerin orada büyük kayalar vardı. Çok ağır. El arabası, ters çevir. Tahtanın arkasına sıkıca itti arabayı, bir kere daha denedi. Araba kaymaya başlıyordu, gene de mümkün olduğunca dikkatli çekiç darbeleriyle çivileri tahtaya geçirmeyi başardı. Kolu ağrımıştı, ayağı da ben buradayım diyordu. Söverek çıktı kümesten, neyle uğraşıyorum ben böyle allah aşkına, diye sordu kendine. El arabasını kenara çekti, düzeltti ve kümese alıcı gözle bir baktı. Oldukça sağlam görünüyordu; bir tilkiyi içeri sokmayacak denli sağlam, diye geçirdi aklından. İri bir kuşsa hiç giremezdi. Telin son parçasını nasıl edip de tamamıyla çakmadan kümesi kapayacağını düşünmek kalmıştı geriye. Büyük çivilerden on tane kadar kalmıştı. Yirmi santimetre kadar aralıklarla altısını çatıya çaktı, öteki tarafına çatal çivilerle tutturduğu üçgen telin tam karşısına. Demir telden uzun parçalar kesip yine yirmi santimetre aralıklarla tele doladı. Demir tellerin o altı çivinin hizasına kadar gelip gelmediğini kontrol ettikten sonra ancak, kümes telinin fazlalığını kesip attı. "Allah kahretsin!" dedi bir kere daha. Kaz boku kokuyordu üstü başı, elleri de kanıyordu.

Kazlar kümese sürülmeye yanaşmıyordu. Tek sıra halinde ters tarafa koşuyor ya da dağılıp kaçışıyorlardı, sanki altı ayrı kazın arasında seçim yapmanın güç olacağını bilirlermiş gibi. Bitişik otlaktaki koyunlar yerlerinden kıpırdamıyordu. Çoğu otlamaya devam ediyor, bir-ikisi arada bir başını kaldırıp bakıyordu. Nefes nefese birkaç ufak taş aldı yerden, fırlattı kazlara. "Pis, nankör, inatçı boklu domuzlar sizi!" diye bağırdı. "Ben sizi kurtarmaya çalışıyorum lanet olasıcalar." Bir kere daha denemek istiyordu, sakin sakin. Kazlar kümese yakın, en büyük göletin yanı başındaydılar. Bir sigara yakıp otların üstüne oturdu. Kazlar hafiften gaklıyor,

ikisi su içiyordu. Çok acele etme, diye düşünüyordu, önce kendime alıştırmalıyım onları biraz, hiçbir şey yapmadan. Ayağa kalktı, kollarını açtı, sigara dudaklarının arasında. Kazlar aheste aheste uzaklaştılar göletin başından, kümesin yanından geçtiler. Yerinden kıpırdamadı. Kuşlar da bükülü kümes telinin dört-beş metre ötesinde durdular. "İçeri," dedi usulca. "Haydi. Güvenli orası." İngilizce konuştuğunu fark etti, şunları çevirecek bir hareket yapmalıyım diye düşündü. Sakince. Mümkün olduğunca ses çıkarmadan arkalarından dolandı, başaracağa benziyordu; kazlar şişman gövdelerini birbirine yaslamış duruyor, bir tek boyunlarıyla kafaları dönüyordu. Şimdi yürüyordu, kolları hâlâ açık, kümese doğru. Evet, diye geçirdi içinden. Evet. Kıvrılarak yükselen duman gözlerine doluyor, süzülen yaşlar yanaklarına akıyordu.

İşte o anda tepesinin üstünden bir şey sıyırıp geçti, öyle yakın ki, rüzgârı saçlarını havalandırdı. Yarım saniye sonra kızıl-kahverengi kuş kanatlarını çırptı ve akabinde evin üzerinden süzülerek ormana daldı. Kazlar çayırın en ucuna ulaşmışlardı çoktan, bir beyaz telek düştü yere. Diz çöktü, ıslak otlara devrildi böğürüstü. "Ne diye yapıyorum ki bunu," dedi usulca. Bitti bitecek sigarasını tükürdü ağzından. "Beceremiyorum işte."

Birkaç saat sonra aslan ayaklı küvetinde yatıyordu. Parmaklarını inceledi. Sol bacağını çekip yarasının kabuğunu kavlatmaya koyuldu. Küvetin ayakucundaki su az sonra hafiften pembeye büründü. "Yapabilirim," dedi. Küvetten çıktı, kurulandı. Lavabonun üzerindeki küçük ayna buğulanmıştı, gövdesinin üst kısmını, başını pembe bir et yığını gibi görüyordu. Hiç düşünmeden birkaç parasetamol içti. Nemli çamaşırları merdiven boşluğunun başındaki korkuluğa asılıydı, havlu da yanlarına asıldı. Çalışma odasında şömine yanıyordu, meşe masanın üzerindeki masa lambası açıktı. Ateşin karşısında dikildi, uyluklarının ve karnının cildi gergindi. Göğüslerini okşadı, Emily Dickinson'ın siyah gözlerinin içine bakıyordu. "Senin işin kolay," dedi. "Ölüsün."

19

Cep telefonunu hep saat gibi kullandığını ancak onu feribotta bıraktıktan birkaç gün sonra fark etmişti. Ajandasını yanına almıştı, istese açar, günlerden ne gün olduğunu öğrenirdi. Saatin olmaması—mutfakta bir tane vardı, ama muhtemelen çok uzun zaman evvel durmuştu— dert değildi. Yemeğini acıkınca yiyor, uykusu gelmeden, parasetamol almadan yatmaya gitmiyordu. Çalar saatsiz.

Ertesi sabah merdivenden inince, hop diye dışarı çıkıverdi. Ön kapı açıktı. Hava aydınlanmıştı bile, otlar çıplak ayaklarının altında ıpıslaktı. *These are the days when skies put on / The old, old sophistries of June,— / A blue and gold mistake.*[20] Bu yeni dizelerin aklına nereden geldiğini anlayamadı. Kasım, gene de hava çok yumuşak. Aldatıcı bir yumuşaklık, mavi ve altın renginde, ama bir yanılgı. Eşiğin önünde iki çizme duruyordu. Geri döndü ve kapıyı örtmedi. Adam, sanki buraya her sabah kahve içmeye gelirmiş gibi mutfak masasına kurulmuştu. Haritayı katlamış, parmaklarını düşünceli düşünceli masaya vuruyordu.

"Günaydın," dedi adam.

"Saat kaç?" diye sordu.

Adam başparmağıyla omzunun üstünden işaret etti.

Saate baktı, dokuzu on üç geçiyordu. Haftalar boyu o saatin kaçı göstermiş olduğunu bile hatırlayamadı.

"On beş dakikadır burada mısınız?"

"Evet."

Üzerinde ancak dizlerinin üstüne kadar inen bir gecelik vardı, başka da bir şey yoktu. Şimdi yukarı çıkmanın da bir anlamı olmayacaktı. Çıksa mıydı yoksa?

Adam ayağa kalkıp elini uzattı. "Rhys Jones."

Kalkmamış olsa, izin isteyip çıkacaktı. Geceliğinin yakasını azıcık yukarı çekip diğer elini adama uzattı. Adını söylemeden, "Gü-

naydın," dedi. Büyük ocağın üstündeki kapaklardan birini kaldırdı, kahve demliğine kahve, su koydu. Çiftçinin yerine geri oturduğunu işitti, sandalyesi gıcırdamıştı.

"Evladiyelik," dedi adam.

Pencereden dışarı baktı. "Süt?" diye sordu, başını çevirmeden.

"Lütfen. Süt de, şeker de."

İkinci kapağı kaldırdı, buzdolabından plastik bir şişedeki sütü çıkardı, uzun saplı küçük tencereye boşalttı. Tezgâhın üzerindeki kaşıklıktan çırpıcıyı aldı. Elinin titrediğini gördü. "Bir yukarıya çıkıp dönüyorum," dedi yerinden kımıldamadan.

Adam hiçbir tepki vermedi.

"Üzerime bir şeyler giyeceğim, uyuyakalmışım da."

"Benim için mahzuru yoktu," dedi Rhys Jones.

Geriye döndü. "Kapı kilitli değil miydi?"

Adam elini pantolonunun arka cebine sokup bir anahtar çıkardı, haritanın üzerine koydu. "Anahtarım var."

"Bırakmak için getirdiniz galiba."

"İstiyorsan bırakırım."

"Evet, istiyorum." Tekrar geri dönüp çırpıcıyla sütü çırpmaya koyuldu. Poposunun geceliğin ince kumaşı altında sallandığını hissediyordu. "Yaş pasta var. Kahvenin yanında bir dilim yaş pasta ister miydiniz?"

"Enfes olur."

Kahve demlikte köpürmeye başlamıştı. "Talimatları siz mi yazmıştınız?"

"Evet."

"Çok iyi yapmışsınız o zaman. Aga'yı[21] kullanabiliyorum böylece."

"Gaz deposu doluydu, aylarca yeter." Haritayı az itti. "Bayan Evans bende anahtar olmasından keyif duyardı."

Kahveleri doldurdu, bir bardağa da sütü boşalttı. Akabinde buzdolabından yaş pastayı çıkarttı, iki dilim kesip tabaklara koydu. Kahve fincanıyla yaş pastayı adamın önüne doğru kaydırdı, geçip oturmadan önce, mümkün olduğunca dikkat çekmeden ge-

celiğin eteklerini aşağı çekti.

Rhys Jones'un tipik bir Galli çehresi vardı: yağlı gür saçlar, sulanmış gözler, sakallı, kare bir surat. Hafiften bir koyun kokusu gelir gibiydi burnuna, akşamdan kalma bira kokusu da olabilirdi. Sağ başparmağının tırnağı kırık ve mordu. Yaş pastasını beş lokmada silip süpürdü.

"Kazlarla mı uğraştın?" diye sordu.

"Burada daha önce oturan o hanımla ne anlaşmanız vardı?"

"Koyunlar için mi?"

"Evet."

"Otlak bedava, otlar senede bir-iki kere biçilip kurutulacak. Güzün de bir kuzu."

"Kuzu mu?"

"Kesilmiş parçalanmış."

"Şu kuzuyu bana da mı vereceksiniz yani?"

"Evet. Burada sen oturuyorsun şimdi, benim koyunlar senin kiraladığın otlakta yayılıyor. Anlaşma aynen geçerli."

"Ya ben kuzu eti sevmiyorsam?"

"Gene de vereceğim. Domuz veya dana eti bulamam sana." Yüzüne baktı. "Zwartbles. Eti çok lezzetlidir."

"Efendim?"

"Zwartbles koyunu bunlar, Frizya ırkı, senin memleketten."

Pastasına baktı, yemeyeceğini biliyordu. Bu adamla sabah dokuzda randevu falan yok bir daha, diye geçirdi aklından. "Şu Bayan Evans akrabanız mıydı sizin?"

"Hayır."

"Neden satılmadı bu ev?"

"Kimi kimsesi yoktu. Emlakçı bir ahbaptan evi kiralamasını rica ettim."

"Koyunlarınızın burada yayılmaya devam edebilmesini garanti altına almak için."

"O da var." Kahvenin kalanını höpürdeterek içip bitirdi. "Bu arada akrabası var mı yok mu diye araştırılacak. Epey vakit alır."

"Biraz daha?" diye sordu.

"Zahmet olacak." Sandalyesinde azıcık aşağı kayıp ayaklarını masanın altında ileri doğru uzattı. "Cenazesini ben hallettim."

"Kazlar da mı sizin?"

"Hayır. Onlar Bayan Evans'ındı."

"Yani şimdi benim mi?"

"Evet. Öyle sayılır."

Bardağını alıp tezgâha gitmek için ayağa kalkması gerekiyordu. Durumunun pek de iç açıcı olmadığını bilirmişçesine, yüzünden gözlerini ayırmadı adam. "Öyle sayılır," dedi. "Ne demek şimdi bu?"

"Kazlar kiralık. Senin olmuyor. İnsan kiraladığı kazı Noel'de fırına sürmez sanırım."

Bakışlarını indirmeye yeltenmesin diye, o da adamın yüzünden gözlerini hiç ayırmadan ayağa kalktı. İşe yaramıştı, fincanını uzatırken ancak, kalçalarına baktı adam. Süt tenceresini ocağa koyup dalgın dalgın dışarı bakmaya koyuldu tekrar, otlar azıcık kurumuş gibiydi. Orada olmayı ne çok isterdi şu an, toprağı bellemeyi, patika boyunca tel çekmeyi, hayali bir gömme dolap yapmayı. Denizlikteki çiçek veren üç bitki su istiyordu, görüyordu. Dehşet yorgundu, sütü çırparken kolunda bir uyuşma hissetti. Uyuşan bir kol bile, bariz olarak bu ev ve arazi üzerindeki hâkimiyetini hissettirmek üzere buraya gelmiş bir adamla konuşmaktan daha kötü değildi.

"Ha, bu arada, altı tane saydım ben."

"Ne?"

"Altı kaz."

"Benim kazları mı sayıp duruyorsunuz siz?"

"Tabii."

Allah cezanı vermesin, diye geçirdi içinden.

"Bayan Evans iyi bakardı onlara. Ekmekle beslerdi."

Fincana kahve ve süt doldurup, bunu kaç dakikada içip bitireceğini hesapladı. Artık nasıl oturacağı umurunda bile değildi, fincanı verdikten sonra, geceliğini biraz yukarı bile çekti. Hemen içmeye koyulmuştu adam, elindeki anahtarı haritanın sert kapağı

üzerinde kaydırıp duruyordu. Yaş pastayı ileri itti. Tek kelime etmedi artık.

"Geçici bir durum bu tabii. Ev boş değil. Sen memnun, ben memnun, emlakçı memnun. Ama durum her an değişebilir." Öne eğilip tabağı kendine doğru çekti. "Alabilir miyim?"

Cevap vermedi. Buna rağmen adam yaş pastayı yine silip süpürdü. Midesini bulandırdı, şu kırık tırnağının çiğneyen ağzının etrafında devamlı dönenip durması. Kahveyi bir içişte gövdeye indirişini seyretti sessizce. Sonra ayağa kalktı. Ne desin bilemiyordu, kim bilir belki anlardı adam mutfağında yeterince oturduğunu böylece. Eliyle mutfakla oturma odası arasındaki koridoru işaret etti.

"Oldu, ben gideyim artık," dedi. Kalktı, oturma odasına yürüdü ağır adımlarla. "İyiymiş," dedi. "Bu mobilyanın hâlâ burada olması."

"Yatak odasında neden yatak yok?"

"Ben götürdüm."

"Peki saat?"

"Mutfaktaki basamaklı tabureye çıkamaz olmuştu. Arada bir yeni pil takardım."

Çoraplarıyla yürüyüşü hoşuna gitmişti. Çorapla, üstelik delik çoraplarla gezen bir adamı kimse ciddiye almazdı.

Dış kapıda dönüp onu bir kere daha tepeden tırnağa süzdü adam. "Yaralandın mı?" diye sordu.

"Porsuk ısırdı."

"Olamaz."

"Oldu ama."

"Porsuk çekingen hayvandır." *Shy* sözcüğünü kullanmıştı. Eşiği geçip dışarı çıktı. "Ben tekrar gelirim o halde," dedi kapıyı ardından çekmeden önce.

Çizmelerini giymek için eğildiğini görmemi istemiyor, diye geçirdi aklından. Gülümsedi. "Güle güle!" diye bağırdı kapalı kapının berisinden, camın gerisinde inip uzaklaştığını görürken adamın. Merdivenden güçbela çıkıp çalışma odasındaki divana uzan-

dı. Gözlerini kapadı. Rhys Jones, kasası birkaç koyunu alacak kadar geniş, hatta saman balyaları, iki kişilik bir yatak koyacak kadar geniş, büyük olduğu su götürmez arabasına patinaj yaptırarak uzaklaştı. İçinde en ufak bir istek duymadı kalkıp da bakmak için. İki saat sonra güne yeniden başladı, düzgün bir şekilde.

20

Otlar tamamen kurumuştu, güneş parlıyordu. Rüzgâr yok sayılırdı. Bambu sırıklarından kesip kesip kazıklar yaptı ve yerde odun duran noktalara soktu. Kazıklar arasına tel çekti. Açık kahverengi inekler tek sıra halinde durmuş, taş duvarın üstünden kendisini izliyorlardı. Bu taraf ineklerin bulunduğu otlaktan en az yarım metre yukarıdaydı, duvar onların tarafında çok daha yüksekti. Pıskırıyorlardı. Hiçbir şey düşünmeden, tel boyunca uzanan otları paslı belle kökledi, patika tarafında taşların arasında büyümüş olanları inatla söküp attı. Ot keseklerini el arabasıyla derenin yanından evin arkasına taşıdı, bir süre sonra birkaç çalının arasında koca bir öbek olmuştu. Ardından gidip kayrak kırığı tepesinin üstüne oturdu. Nefes nefeseydi, etrafına bakındı. Otlarla patika arasına neyle bir sınır çekebilirdi? Kazlar oturduğunu görüp gaklaya gaklaya dikenli tele doğru geldiler. Kayrak kırıkları attı hayvanlara, ama umurlarında bile olmadı. Taşları çite kadar atacak derman kalmamıştı kolunda.

Domuz ağılında iki tahta sırık buldu, patikayı boydan boya ayıracak uzunlukta değillerdi. Beton merdivenden kilere bir kere daha indi, en alt basamağa oturdu. Zemin yeşilimsi karo döşeliydi. Burası niçin böylesine temiz, böylesine paktı? Sanki ıslak bir şey tutulmuştu burada. Havayı kokladı, koku olarak fikir verecek bir şey yoktu.

Sonbaharda Zuiderbad havuzu, beyaz soyunma kabinleri, dışarı çıktığında yediği sandviç, Rijk Müzesi'nin bahçesinde bir sis örtüsüyle kaplı çıplak çalılar, Stadhouders ve Hobbema Caddele-

rinin araba uğultusu. Annesiyle babasını düşündü, De Pijp'te üst kattaki evlerinde, annesi havuz için sandviç hazırlarken, patatesler haşlanırken, küçük mutfağın camı buhardan ıslanmış, her şey floresan lambanın parlak ışığıyla aydınlanmış. Hâlâ orada oturuyorlardı, şimdi artık merkezi ısıtmalı, dümdüz laminat döşeli, yeni mutfaklı ve oturma odasına çok büyük gelen bir televizyonu olan o evde. Kimse açmayıp da telesekreter —yalnızca soyadını söyleyen babası— bağlanana değin sık sık aramıştı evi. "Gittiğimi haber vermek için aradım. Endişelenmeyin. Hakikaten." O *hakikaten* şimdi canını sıkıyordu, hiç gereği yoktu eklemenin. Özlem kimi zaman zevkli bir şeydi ama her zaman da değil. Bazen insanın gücünü kuvvetini kesiyor, beş beton basamağı elli basamakmış gibi hissettiriyordu.

Kızılağaç dalları. Dere boyundaki ağaçlar kızılağaçtı. Biliyordu çünkü dallarındaki ufak top top kozalakları tanımıştı. Ağaçlar uzun zamandır budanmamıştı. Ağaç budamak, bu eylemi biliyordu, hayatında hiçbir ağaca daha testere vurmamışken hem de. Sarmaşığın kalın kökü ağaçtan sayılır mıydı yoksa? Çalışma odasındaki divanda birkaç saat yattıktan sonra mutfak sandalyelerinden birini dışarı çıkardı. Rhys Jones'un oturduğu sandalyeyi. Ağaçlardan birine dayayıp çamurlu sabolarıyla oturağına çıktı. Aklından, keşke sabah erkenden yapsaymışım, çoraplarındaki delikten başka çamurlu bir kıçı da olurdu, diye geçirdi. Testere işini çekerken yapıyordu —hissediyordu bunu— iterken değil. Başına kalın bir dalın düşmemesi için nerede durması gerektiğini de iyi düşünmeliydi. Beş dal kestikten sonra bunu yeterli buldu; bugünlük bu kadar iş kâfiydi. Yeni bağ makasıyla sürgünleri, üstteki ince dalları kesip dalları otların yanına sürükledi. Ot keseklerini kaldırınca patika boyunca bir çukur oluşmuştu, o çukura dalları sıra sıra dizdi. Gidip eşiğe oturdu. Çok düzgün olmuştu, dallar gerçek bir sınır oluşturacak kadar kalındı. Ancak şimdi görüyordu otla kaplı bu alanın çimenlik olduğunu, çok uzun zaman da olmamıştı en son birisi tarafından biçileli. İnekler gözden kaybolmuştu, ayağa kalktığında

epey uzaklara gitmiş olduklarını fark etti. Hayvanların başlarını alıp gittiğinden haberi bile olmamıştı. Geçip giden zamanı ölçmenin güzel bir yolu: bir anda epeyce kayıvermiş, ufka yakın bir güneş, diğer gölgeler, kendi hallerinde sessiz sedasız yer değiştirivermiş bir inek sürüsü. Bunu ilk kez görüyordu, tezi geldi aklına.

21

Emily Dickinson. Şanına rağmen (*probably the most loved and certainly the greatest of American poets*[22] yazıyordu Habegger'ın biyografisinin arka kapağındaki tanıtımında) toplu şiirlerinde bir dolu da acemi işi dörtlükler yer alıyordu ona kalırsa. *Collected Poems*'in yapraklarını dipleri topraklı tırnaklarla çeviriyordu. Akşamdı, çok uzaktaki tek tük birkaç ışık dışında ortalık zifiri karanlıktı. Bir kadeh şarap eşliğinde sigara içiyordu. Aşağıda tezgâhta içinde epeyce yemek kalmış bir tencere duruyordu. Şömine yanıyordu. Hiç arı sokmamış, diye düşündü dalgın dalgın. Her yerde arı var: *gentle breeze*'de ya da *clover*'da.[23] Üniversitedeki odasını düşündü: bütün Dickinson notlarının yanı sıra, epey fazla olduğunu düşündüğü önemsiz şiirlerini ve muhtemelen pek de eleştirel olmayan o methiyeleri ele alacağı tezinin kaba bir taslağını barındıran o soğuk bilgisayarını. Süs bitkilerini, çelik dosya dolabını ve uzun, dar bir sokağa bakan penceresinden görünen karı. Habegger'ın bir sürü şüpheli, abuk sabuk kuramla dolu bu oku oku bitmez biyografisi (öylesine ayrıntılıydı ki kitap, büyük büyük amcasının 1937 baharındaki öksürük nöbetine, Dickinson'ın şiirlerindeki duyarlılığın bir açıklaması olabileceği düşüncesiyle yer verilmişti), tezini yazmasını aylarca engellemişti.

Üzerine "perde" yazmış olduğu kâğıdı (küçük yatak odasının camı hâlâ perdesizdi) buruşturup yumuşak uçlu kurşunkalemi aldı. Kendini gündüz vakti dışarıdaymış ve sırtını ön kapıya dayamış olarak hayal etti. Çimenliği, zarifçe kıvrılan dereyi, dereden itibaren otları çevreleyen L şeklindeki taş duvarı, evin çaprazında-

ki domuz ağılını, ön cephe boyunca uzanan yeni, dümdüz patikayı çizdi. Kızılağaçları ve çalıları da. Keşke renkli kalemleri olsaydı. Yeni bir patika olacaktı, ön kapıdan başlayıp otların içinden geçerek duvarda biten. Çiçek tarhları koydu. Bir gül takı çizmeye çalıştı, düşündüğünden daha zordu bu. Çizimi bozmuştu, silgisi de yoktu. Bu kâğıdı da buruşturdu. Bir sigara daha koyup ağzına, *Collected Poems*'i gene eline aldı, içindekiler sayfasını açtı. Bol derkenarlı, sayfaları lekeli, şömizi yırtık bu kitap çok uzun yıllardır kendisindeydi ama şimdi ilk kez görüyordu *LOVE* bölümünün ne denli kısa, son bölüm *TIME AND ETERNITY*'nin[24] ne kadar uzun olduğunu. Ağlamaya başladı.

22

Koca, yeni televizyon için çok küçük olan oturma odasında oturuyordu. Kayınvalidesi koltukta yanında, kayınpederi televizyonun yanı başında oturuyordu. Ara ara şiddetlenen kasım yağmuru camları dövüyor, bir sokak lambası bir ileri bir geri sallanıp duruyordu. Televizyon açıktı, tıpkı yıllar önce buraya ilk kez geldiği ve başka zamanlarda buraya her uğradığı akşam olduğu gibi. Gündüzleri de öyle olurdu sık sık, hele hafta sonuysa kesin. O içeri girince sesi beş çentik kısmışlardı ama hâlâ rahatsız ediciydi. Şarkılar söyleniyor ve bir jüri tarafından değerlendiriliyordu, ara sıra da bangır bangır bir reklam çıkıyordu.

"Aralık geldi neredeyse," dedi kayınvalide.

"Evet," dedi koca.

"Artık canımı sıkıyor bu."

"Ne yapacağız?" diye sordu koca.

"Suç sende."

"Bende mi?

Kayınvalidesi öyle bir bakış fırlattı ki, daha fazla bir açıklamaya ihtiyaç olmadığını, suçlunun basbayağı kendisi olduğunu gayet

iyi bilmesi gerektiğini anlatıverdi o bakışla.

"Evet," dedi kayınpederi, kocanın yüzüne bakmadan. İlk kez açmıştı ağzını.

"Ne evet'i?" diye sordu kayınvalide.

"Bayağı evet işte," dedi kayınpeder.

Göğüs geçirdi kadın. "Nasıl gireceksek bayram ayına... Aziz Nikola günü. Noel." Şimdiden üçgen mumlar konmuş denizliği işaret etti dermansızca. Alevler kıpırdamıyordu, pencereler iyi yalıtılmıştı.

"Ben de bilmiyorum," dedi koca.

"Pöh!" dedi kayınpeder.

"Ne?" diye sordu kayınvalide.

"Hiç söyleyemiyor ki şu!"

"Daha önce yapmış mıydı bunu?" diye sordu koca. "Yani, benden evvel."

"Hiç! Hiç kayboluvermemişti böyle birdenbire. Yatıya bile kalmak istemezdi başkasında, arkadaşlarında da kalmazdı."

"Kardeşimde kalırdı ama," dedi kayınpeder.

"Evet. Seve seve gider kalırdı hep onda. Amcasında kalır, yengesininse adını bile anmazdı. Aralarından su sızmazdı ikisinin."

"Sigara içmeyi de o öğretti," dedi kayınpederi.

"Pöh, evet. Fiştekleyici sözler söylerdi hep. Kafasına tuhaf tuhaf fikirler sokardı da, eve döndüğünde günler alırdı tekrar eskisi gibi olması."

"Ne gibi şeyler söylerdi?" diye sordu koca.

"Yalnız başına ayakta durması gerektiğini. İnsanın hayatta hep yalnız olduğunu. Başkaları ne derse desin, tınmayıp insanın kendi bildiğini okuması gerektiğini falan."

"O kadar da kötü değilmiş söyledikleri."

"Hayır, ama yapardı da söyleneni, çekip giderdi. Yengesi telaştan çıldırırdı, amcasıysa kıs kıs gülerdi. Eve dönünce de ne dersek diyelim tınmazdı, okurdu bildiğini."

"Bazen ortalıktan kaybolduğu olurdu demek."

"Yoo, bir saat için belki, daha uzun değil. Taş çatlasa iki saat.

Sigara içtiğini duyunca, bitti. Bir daha da orada kalmasına izin vermedik zaten."

"Kardeşim pek... sağlıklı sayılmaz," dedi kayınpeder.

"Öyle de denebilir, evet," dedi kayınvalide. "Kaçık da desen yeridir."

"Canım..."

"Hep korkmuşumdur" —eşini işaret etti— "bunun da onun gibi olacağından. Şansına çok anlayışlı ve güçlü bir hanımı var."

"Bir içki?" diye sordu kayınpeder.

"Zahmet olacak," dedi koca.

"İyi, oturun için siz. Mesele çözülür böyle."

"Peki sen?" diye sordu kayınpeder.

"Yoo, katiyen! Ağzıma bir damla koyduğumu ne zaman gördün sen?"

"Öğrenmenin yaşı yoktur." Kayınpeder kalkıp büfede iki bardak yıllanmış cin doldurdu. Kendi bardağını ağzına kadar doldurduğundan, eğilip okkalı bir yudum alması gerekti taşıyabilmek için. Bardağı kocanın önüne bıraktıktan sonra tekrar televizyona yöneldi ilgisi.

"Evet," dedi kayınvalide, göğüs geçirdi. "Bunun da onu gibi olacağından..."

"Aman be kadın."

İçin için ağlamaya başladı kayınvalide.

Koca yıllanmış cini yudumladı. Kayınvalidesinin söylediği gibi bunun gerçekten kendi suçu olup olmadığını düşünüyordu. Şiddetleniveren yağmur kısa bir an için, büyük salonda kımıldamadan duran dik saçlı şişman kızın şarkısını boğdu. Şahane, berrak bir sesi vardı, şarkı söylerken etrafında ne var ne yok unutuyor gibiydi sanki, gözleri ışıldıyor, kolları kalçasının iki yanında, gayet rahat bir halde öylece duruyordu; güzelleşivermişti. Hemen sonrasında kendisine teşekkür edildi ve gerekli olan "pırıltı"nın onda olmadığı söylendi. Sonraki, lütfen.

"Allah belanızı versin sizin," dedi kayınpeder.

Reklam arasıydı, kayınvalide yeniden başladı. "Hapse mi atacaklar şimdi seni?"

"Hayır," dedi koca. Önünde ikinci cini duruyordu.

"Niye atmıyorlar?"

"Zararın tümünü karşılayacağım da ondan."

"Canın nereyi isterse yakıp hapse de atılmayabiliyorsun demek artık?"

"Yerine göre sanırırn," dedi koca. "Ben kaçmadım. İyi hal gösterdim. Bu yüzden öyle galiba."

"O parayı ödeyebilecek misin peki?"

"Tabii canım."

"Gene de bütün suç senin."

"Niye böyle söylüyorsun? O kadar basit mi gerçekten?"

"Evet."

"O ne yaptı, onu da biliyorsun."

"Evet."

"Nasıl benim suçum oluyor o zaman?"

"İyi de, doğru mu hepsi? Sen anlattın bunları bize. Yalan söylemediğin ne malum?"

"Niye yalan söyleyeyim ki?"

"Bir sürü gizli saklın var senin."

"Ne gizli saklım varmış ki benim?"

"Yok," dedi kayınpeder, gözünü ekrandan ayırmadan.

"Sen karışma," dedi kayınvalide. "Şimdi nerelerdedir acaba yavrucak?"

"Şu amcası," dedi koca. "Şu kardeşin. Sağ mı hâlâ?"

"Sağ mı dedin?" dedi kayınpeder. "Yetmişine bile basmadı ki daha."

"Nerede oturur?"

"Onun yanında olabilir diye mi düşünüyorsun?" diye sordu kayınvalide.

"Orada değil," dedi kayınpeder.

"Aradı onu çoktan. Orada değilmiş. Ya da yalan söyledi, ki pe-

kâlâ mümkün, kaçığın tekidir çünkü."

Yeniden şarkılar söyleniyor ve jüri tarafından değerlendiriliyordu, kayınpeder karısının son söylediğinden sonra cihazın sesini birazcık daha açmıştı. Çok yakında oturuyordu, ekrana böyle gözünü dayamışken herhangi bir şey görebildiğine inanmak zordu. Yoksa bu şekilde kendini gözlerden uzak tutup ara sıra kenardan lafa girmekle yetinmeye mi çalışıyordu?

"Para," dedi kayınpeder.

"Ne?"

"Bankadan mektup gelmiyor mu size? Ekstrelerde görünür hangi bankamatikten para çektiği. Paraya ihtiyacı olmaz mı bunun?"

"Bana geliyor," dedi koca. "Ona gelmez. Her şeyi internet üzerinden yapar. Ben giremem onunkine. Ortak değil hesabımız."

"Bir sürü gizlin saklın var bence senin," dedi kayınvalide. "Bak kundakçı olduğun da çıkmadı mı ortaya?"

Koca göğüs geçirdi.

"Çocuğunuzun olmaması da kesin senin suçundur."

"Kesin benim mi?"

"Öyle."

"Yapılan tetkiklerden bahsetmedi mi hiç sana?"

"Ne tetkiklerinden?"

"Bana yapılan tetkiklerden."

"Haberim bile yok."

"Belli zaten."

"Bir kadeh şarap alayım."

"Ne?" dedi kayınpeder.

"Bir kadeh şarap alayım, dedim. Beyaz."

"Kalk da kendin al."

"Damadına dolduruyorsun da, bana gelince kendin al mı oluyor?"

"Evet," dedi kayınpeder. "Ben televizyon seyrediyorum. Üstelik sen hiç içmezsin ki."

Kayınvalide kalkıp mutfağa gitti. Kocanın aklı, "damadına"

derkenki öfkeye takılıp kalmıştı, kayınpederinin şimdi dönüp kendisine bakmasını bekliyordu. Bir şeyler söylemesi için. Erkek erkeğe. Işık huzmeleri odada yer değiştirdi.

"Bütün şu insanlar ne diye kendilerini rezil ederler ki?" dedi kayınpeder.

"Yaaa."

"Anlamıyorum."

"Sen çıkmak istemez misin televizyona?"

"Yooo."

"Onlar istiyor. Ne pahasına olursa olsun."

"Eskiden Aziz Nikola günü akşamı hep pencereden dışarıyı gözlerdi. Cama burnunu dayayıp ıslak sokaklara dalgın dalgın bakan çocuklardandı o."

"Armağanlar peki?" diye sordu koca.

"Onlar da aklından çıkmazdı tabii, ama yine de..." Kayınpeder ekrana bakıyordu. "Beni en çok rahatsız eden şey," dedi usulca, "bize 'hakikaten' demiş olması. *Hakikaten* endişelenecek bir şey yokmuş."

Kayınvalide geri gelmişti. Elinde dörtte biri şarapla dolu bir kadehle. Geçip oturduktan sonra bir yudum aldı, yüzü ekşidi. "Bir şey yok muymuş demek sende?"

"Bende sorun yokmuş."

"Ne zamandı bu?"

"Geçen güz."

"Onun da tetkikleri yapıldı mı?"

"Hayır."

"Niçin yaptırmadı?"

"Buna gerek bile olmadığından mı acaba?"

"Bana mı soruyorsun?"

"Hayır, öyleydi diyorum."

"Onun yerinde olsam tetkiklerimi yaptırırdım ben yine de."

Üçü de içkilerini içip dalgın dalgın televizyona bakıyordu.

Keçi yününden çorap giymiş, belden yukarısı çıplak ve dövmeli bir delikanlı büyük salonda oradan oraya zıplayıp duruyordu.

Bağıra çağıra bir şeyler söylüyor, tek bir kelimesi anlaşılmıyordu. Kim bilir belki de ülkenin doğusundandı. Koca, öğrenciyi aklına getirmemeye çalışıyor, sakinliğini korumak istiyordu.

"Zamanı da geçiyor hani," dedi kayınvalide.

"Aman."

"Kaç yaşındasın sen şimdi?"

"Kırk üç."

"Aranız iyi miydi peki?"

Koca uzun uzun düşündü. "Hayır." Bir süre sonra bir "hayır" daha çıktı ağzından.

"Bu tam üşütük," dedi kayınpeder.

"Ama televizyona çıkmış bak," dedi koca.

"Neyiniz vardı ki? Sorun neydi?" diye sordu kayınvalide.

"Aman."

"Peki şimdi?"

"Biraz bekleyelim mi?"

"Bekledikten sonra peki?"

"Belki polise gideriz. Beni sorgulayan memura sorabilirim başka ne yapabileceğimizi."

"Hâlâ görüşüyor musun ki?"

"Sorgudan sonra çıkıp bir bira içmiştik birlikte."

"Niye?"

"Öylesine. İyi bir adamdı."

"Seni hapse atması gerektiği halde."

"Gerek yokmuş ki buna."

"Polis memurları da vatandaş," dedi kayınpeder.

"Sen anlar mıydın bu işlerden?" diye sordu kayınvalide.

"Aman be kadın."

Bunun ne denli sevgi dolu çıktığını fark ediverdi koca.

Kayınvalide son bir yudum aldı şarabından. "Bir bardak çayı tercih ederim yine de."

23

Ekmek bitmişti. Yaş pastayı çöpe atmıştı, canı çekmiyordu. Waunfawr'a arabayla gitmemeye karar verdi, şu yeşil kesikli hattı takip edip edemeyeceğini, iki boyutlu bir haritadaki işaretleri gerçek patikalara, tepelere, meralara dönüştürüp dönüştüremeyeceğini görmek istiyordu. Botlarını giydi, sırt çantasını attı sırtına, ön kapıyı kilitledi. Evin önündeki patikada bir kasvet çöktü, germiş olduğu tel yerli yerindeydi, bambu kazıklar da. Daha araba araba kayrak çekmesi gerekiyordu. Evin köşesini döndü, kazların çayırı boyunca yoldan yürümeye koyuldu. Çitin dibinde beş tanelerdi. Görmemiş gibi yaptı onları. Meraklı kafalar, usulca gaklamalar, beklenti dolu paytak bir takip. Beş.

Elinde harita, yağlanmış *kissing gate*'ten geçti. Yeşil kesikli hat, kendi yolundan gitmemesi gerektiğini söylüyordu. Uzamış otlar patikadan iz miz bırakmamıştı. Omuz silkti, otlağı gelişigüzel geçip *stile*'lı bir çite vardı. Üstünden aştı, sola sapmak istedi. Komşuların eviyle karşılaştı, görünüşe bakılırsa doğruca oradan geçmesi gerekecekti. Kapısı açık gibiydi. Tereddüde düştü, dönmeden önce haritaya bir kere daha dikkatlice baktı, sanki yolunu şaşırmış bir yürüyüşçü gibi. Koşar adımlarla *stile*'ı bir kere daha tırmanıp aştı, uzamış otlu otlağı geçti, kendi yolundan dar şoseye girdi. Birkaç yüz metre sonra, gerçek hayatta "yürüyen adam"la gösterilen yeşil kesikli hattı bulmuştu tekrar. Bitmek bilmezmiş gibi gelen yürüyüşün ardından fırına ulaşıp saate baktığında bire çeyrek vardı.

"Yayan mı?" diye sordu fırıncı.

"Evet." Nefes nefeseydi.

"Hiçbir şeymiş, değil mi?"

"Öyle, beş dakikalık mesafeymiş," dedi.

"Birde kapatıyoruz. Gelecek sefere haberin olsun. Awen!"

Fırıncının hanımı çıkıp geldi içeriden. "*O, hello love*," dedi.

"Pasta nasıldı?"

"İyiydi. Rhys Jones da pek sevdi."

"Rhys Jones," dedi fırıncı.

"Bizim pastaları pek bir sever," dedi Awen. "Buraya temelli yerleşmeye mi geldin, *love*?"

"Sahi nerede oturur o?"

"Dağın eteğinde evi. Şu tarafta." Fırıncı duvarın ötesini işaret ediyordu. "Ekim sonu Bayan Evans'ın otlağına bırakır koyunlarını."

"Yeterince müşteriniz var mı sizin?" Hararet basmıştı, sanki tezgâhın altındaki camdan bir şeylere bakmak istermiş gibi bir adım yana çekildi.

"Karısı rahmetli oldu. Çok trajik bir biçimde. Sağ olsaydı böyle bol bol yaş pasta yemesine asla müsaade etmezdi," dedi fırıncının hanımı.

"Şimdilik idare eder." Fırıncı hanımına baktı. "Millet ekmeğini Tesco'dan almadığı müddetçe..."

"Isınıyor mu peki o ev?" diye sordu Awen.

"Isınıyor," dedi.

"Orası çok ıssız, ücra gelmiyor mu sana?"

"Hayır, idare ediyorum. Kazlar var hem. Bir sürü de koyun."

"Yalnız mısın? Kocan yok mu?"

"Bayan Evans da son günlerine kadar gelip ekmeği bizden alırdı," dedi fırıncı yüksek sesle, hanımının sesini biraz bastırmak için sanki.

"Bir köpek alsana," dedi Awen.

"Ne istemiştin?" diye sordu fırıncı.

Bayan Evans'ın ne zaman ve nasıl öldüğünü sormak istiyordu aslında, ama fırıncıyla hanımı öyle meraklı ve beklenti dolu gözlerle onu süzüyordu ki, iki ekmekle iki paket kurabiye istedi.

"Yine görüşmek üzere," dedi aldıklarını çantasına yerleştirirken.

"Ekmeğin bitince artık," dedi fırıncı. "Yakında kuşüzümlü Noel çöreğimiz de çıkacak."

"Köpekler," diye bağırdı arkasından fırıncının hanımı, "gerçek dostlardır."

Dükkânın kapısını çekti, havaya baktı. Griydi. Gri ve kasvetli, ama yağmur yoktu. Snowdon Dağı yönüne kaydı gözleri, dağı hep sol yanında tutması gerektiğini anımsadı. Kısa bir bakış fırlattı geriye, kaldırımdan inerken. Adsız fırıncıyla hanımı onu izliyordu, yerlerinden kıpırdamadan. El de sallamıyorlardı, yalnızca izliyorlardı.

Tam aynı yoldan geri dönmüyordu; gelirken yanlış yaptığı noktalarda hiçbir sorun yaşamadı bu sefer. Hemen hemen. Bir yerde yine hata yapmış, yanlış hattı takip ettiğinin farkına varana kadarsa epey bir zaman geçmişti. Her şey ne kadar da birbirine benziyordu: dikenli çalıdan çitler, bodur meşeler, meralar, demir yalaklar, coşkun kuş cıvıltıları. Tuhafına gidiyordu şu kuşların kasım sonunda sanki baharmışçasına davranmaları. Ezkaza, daha önce ilk kez dağı gördüğü T kavşağa inmişti, bulunduğu yeri bildiğinden, haritaya bir daha ihtiyaç duymayacağından, tahta bir çite sırtını verip oturdu. Sırt çantasından bir paket kurabiye çıkarıp yarısını bitirdi, dağı da rahat rahat inceledi bu sırada. Gri havaya rağmen farklı farklı renklerle kaplıydı: kahverengi, toprak rengi, yeşil, hatta biraz morumsu. Zor görünmüyor, diye düşündü.

Hafiften kararmaya başlamıştı ortalık tekrar yola çıktığında. Yolda bir ağaca tutunmak zorunda kaldı. İki büklüm durmaktan başka çaresi yoktu, dik durduğunda gidecek yer bulamıyordu ağrı, ancak böyle bükülünce sanki, kör sancılar azıcık dağılıp dayanılır gibi oluyordu. Tam nereden geliyor anlayamıyordu, kollarında bacaklarında bile hissediyordu batan, yakan bu ağrıyı. Karnını, karacalarını ovdu, hatta bir süre alnını tuttu sıkı sıkı, amcasını düşündü. Biraz sonra, dikkatli adımlarla tekrar yürürken, önünde güz bahçesini gezinen Emily Dickinson'ı gördü: aklında bir ilk dize —*The murmuring of bees has ceased*[25]— şiirin gerisini nasıl getirebileceğini düşünürken. Yoo, hiç arı sokmamıştı şu bizim Dickinson'ı.

24

Ertesi sabah kahvaltıya epey zaman ayırdı. Doğru düzgün yemek yemiyor, akşam yemeklerini de muntazaman atlıyordu. Bol bol içiyordu ama. Saat dokuz buçuğu gösteriyordu. Evde çıt çıkmadığında saatin tıkırtılarını duyabiliyordu; keskin, kinci tiktakçıklardı bunlar. İstemiyordu duymayı, mutfağında zaman istemiyordu. Canı durdurmak istiyordu ama şimdi altına bir sandalye koymak düşüncesi bile yorgunluktan midesini kaldırıyordu. Durdurmak — yalnızca zamandan kurtulmak için değil, şu yontulmamış koyun besicisinin canını sıkmak için de. Aklına sık sık geliyordu Rhys Jones, bu da sinirine dokunuyordu.

Oturma odasıyla yukarıdaki odaları adam etmek için elinden geleni yapmıştı, mutfaksa Bayan Evans nasıl bırakmışsa öyleydi. Kocakarı gibi kokuyordu içerisi, kaldığı haftalar içinde yavaş yavaş üstüne alınmaya başladığı bir kokuydu bu. Eski çamaşır makinesine bile nüfuz etmiş gibiydi; yıkadığı çamaşırları merdiven boşluğunun başındaki kurutmalığa asmak üzere götürürken daha, mis gibi deterjan kokusunda bile bir küf kokusu oluyordu. Dün fırında, yürürken terlemiş olduğundan belki, o kocakarı kokusunu almış, bir ekmek rafının gerisindeki dar aynada kendisini görmemek için bir adım yana kaymıştı; başka birisini görmekten korkmuştu, tıpkı bir süre önce çalışma odasının camında dikizciye dönüştüğündeki gibi.

Kahve yaptı, süt çırptı, iki dilim ekmek kesip bunlara hakiki tuzlu tereyağı sürdü. Dilimlerden birine *blackcurrant-jam*[26] sürüp diğerinin üzerine peynir koydu. Geçip oturdu ve ne var ne yok hepsini yiyip içmeye zorladı kendini. Dışarı baktı, sarmaşığın masmavi göğün önünde daha bir geçirgen olmaya başladığını fark etti, eliyle saçının bir buklesini kulağının gerisine attı, kuaföre mi gitsem bir diye sordu kendi kendine. Tabağı, kahve fincanını yıka-

yıp merdivenleri çıktı. Çalışma odasındaki masada ajandası duruyordu. Açtı, tarihlere baktı, emin olduğu bir günden yola çıkarak hesap etti, delikli köşesini yırttı sayfanın. Günlerden 27 Kasım Cuma'ydı.

Arabayı kalenin yanındaki terk edilmiş otoparka bırakıp şehre doğru yürüdü. Kemerinde saat olan —gene bir saat— eski şehir surundan girilen sokakta bir kuaför dükkânı buldu. Aile hekiminin muayenehanesiyle eczane arasında, geçen sefer dikkatini çekmemişti. Tarih 27 Kasım olmasaydı eğer, olağan bir kalış olsaydı onunkisi, bundan büyük bir keyif alırdı: dünyanın en normal işiymiş, her ay saçlarını burada yaptırırmış gibi, yabancı bir şehirde doğruca bir kuaföre gitmek. Şimdiyse büyük camdan yansıyan güneş gözlerini alıyordu, yediği ekmek midesine taş gibi oturmuştu, kendini narin elli bir cellata teslim etmek üzereymiş gibi bir his vardı içinde. Daha içeri bile girmemişti oysa.

Bir tek müşterisi vardı, aile hekimi. Sigara içiyordu adam, aynanın yanında duran küllükte de ikinci bir sigara korlanıyordu.

"*Hello, love*," dedi kuaför kadın. "Buyur geç otur, beyefendinin işi bitiyor, çok bir şey kalmadı."

"Aa, Porsuk Hanım," dedi aile hekimi. Kobalt mavisi berber önlüğünün üzerinden görünen şey, tıpkı yumurtadan yeni çıkmış bir civcivi andırıyordu. Aynadan süzüyordu adam onu.

"Ne dedin?" diye sordu kuaför.

"Porsuk Hanım. Ayağını porsuk ısırmış."

"Yok canım! Olamaz."

"Ben de aynısını söyledim, ama öyleymiş."

"Nasıl olmuş ki?"

"Büyük bir kayanın üzerinde yalınayak yatarken."

"Gerçekten mi?"

"Evet."

Kuaför işini bıraktı, bir elinde tarak, ötekinde makas, elleri havada, öylece kalakaldı. "Bir tek ölü porsuk görürüm ben. Yol kenarında." Küllüğe uzandı, sigarasından öyle derin bir nefes çekti ki

boynundaki kirişler gözüktü. Üflediği dumanı öteki eliyle dağıtıp uzaklaştırdı.

"Ben de. Aptal hayvanlar, geceyi kendilerinin sanıp hiç dikkat etmiyorlar."

"Ondan mı dersin?"

"Bilmem. Bütün hayatım burada geçti, hiç canlı porsuk görmedim daha. Hollandalı hanıma soracaksın artık bunu."

Aile hekimiyle kuaför, ikisi de aynadan ona bakıyordu. Küçük kuaför salonu dumana boğulmuştu. Bereket versin sehpadan bir dergi almıştı eline, bu şekilde kendisi hakkında tartışılması afallatmıştı, rasgele sayfalarına göz atmaya koyuldu. Kimse bir şey sormamıştı aslında, yanıt vermesine de gerek yoktu o halde. Sundurmaya nasıl balkabakları oturtulacağına dair bir makaleye yoğunlaşmaya çalıştı, bu esnada hekim de hastalarının dertlerini dökmeye başlamıştı bir bir. Kuaföre dengiymiş gibi hitabında bir tuhaflık vardı, sanki kırk yıllık arkadaşıydı da kadın kadına gündelik olaylardan bahsediyorlardı. Ara sıra lakırdıya lakırdıyla karşılık vererek adamın saçını kesmeye devam etti kadın, ta ki abartılı bir hareketle önlüğü üzerinden çekip "*Done*!"[27] diye bağırana kadar. Hekim koltuktan kalkıp teşekkür etti. Kuaför kasaya gitmek gibi bir harekette bulunmadı.

Adam önüne gelip dikildiğinde, bir sigara yaktı. "Tekrar uğrayacak mısın bana?" diye sordu hekim.

"Neden?" dedi.

"Yaraya bakabilirim bir. Mesela."

"Bence gereği yok." Yeşil, dev bir balkabağı resmine gözlerini inatla dikip bakmayı sürdürdü.

"Nasıl istersen," dedi hekim. "Nasıl istersen."

"Gel otur bakalım," dedi kuaför. "Önce saçlarını bir güzel yıkayalım."

Yumuşacık elleri vardı. Yoğuran, okşayan. Su tam ideal ısıdaydı, şampuan çok nefis kokuyordu. Kesmeye geçmese bir süre daha, olurdu yani.

"Nasıl istiyorsun?" diye sordu kuaför. "Model mi keseyim?"

"Kısaltın lütfen. Pratik."

"Şu porsuk. Doğru mu dediği gerçekten?"

"Doğru," dedi. "Gündüzleri de çıkıyor porsuklar." Saç yıkama esnasında konuşmadılar. On beş dakika sonra, şampuana rağmen Bayan Evans'ın kokusunu gene alır gibiydi. Aynada aksine bakıyordu —ensesi, boynu saçtan tamamıyla kurtulmuş, yüzü solgun, gözleri koyu— ve daha evvel hiç ağzından çıkmamış bir ricada bulunacağını adı gibi biliyordu. "Döndürebilir misiniz beni acaba?"

"Efendim?"

"Döndürür müsünüz? Koltuğu."

"Neden ama?"

"Çünkü ben..." Nasıl söylesin bilemiyordu.

"Ama o zaman ne yaptığımı göremezsin ki," dedi kuaför.

"İyi keseceğinizden eminim. Sürprizleri severim."

"İlk kez başıma geliyor," dedi kuaför, bir yandan ayağıyla koltuğu döndürürken. "Şimdi ben de iyi göremeyeceğim ki nasıl kestiğimi." Parmağıyla vurup paketten bir sigara aldı, önce tamamen açıp caddenin sağına soluna bir baktıktan sonra kapıyı aralık bıraktı. Ardından yanan sigarayı küllüğe bıraktı. "Bu âdet midir Hollanda'da?" diye sordu.

"Hayır."

"İyi, yapalım bakalım." On beş dakika sonra bitmişti işi, yeni müşteri de gelmemişti. Kuaför, saçlarına sürdüğü jöleyi bir fönle kurutuyor, kaba çekişlerle de bir model veriyordu. Sigara yana yana bitip tükenmişti tamamen.

Koltuktan kalktı, aynaya dönüp de bakmadan kasanın durduğu tezgâha yürüdü.

"Bakmak istemiyor musun?"

"Hayır. Gerçekten sürpriz olsun istiyorum."

Kuaför gözlerini dikmiş ona bakıyordu, ağzı açıldı, belki de bu âdet midir Hollanda'da diye soracaktı.

"Hoşuma gidiyor böyle," dedi.

Ağzı kapandı kuaförün, gücenmiş bir edayla fi tarihinden kalma yazarkasaya bir meblağ girdi, alet gürültüyle şıngırdadı.

Parayı ödedi, dostça bir hoşçakalın dedi, kuaförden çıktı. Kapıyı tam kapamadı. Az yürüdükten sonra dönüp baktı, bir elini göğüslerinin altından geçirip koltukaltına koymuş, öteki elinde sigara, gözlerini dükkânının karşısındaki parfümeriye dikmiş dalgın dalgın bakıyordu. Güneşin ışıttığı ağır ağır yükselen sigara dumanının içinde sarı saçları perişan görünüyordu. Etrafta kimsecikler olmamasına rağmen dar sokaklar boyunca ve otoparkta kendini tuttu. Ta ki arabaya oturup da dikiz aynasında korkmuş bir hayvana benzeyen suretini görünceye kadar. Ağlamaya başladı.

25

Domuz ağılındaki odun stokuna bakıyordu. Baktı, hesapladı ve her akşam her odayı yakmamaya karar verdi. O zaman yeterdi. Ayrıca, odun bitecek bile olsa, gidip mutfaktaki ocağın başında oturabilirdi.

Tıpkı dünkü gibi güneş yine parlıyor, sigarasının dumanı da tıpkı kuaförünki gibi dosdoğru göğe yükseliyordu. Ağılın açık renkli duvarına yaslanmıştı, geceliğinin üstünden sırtında hissediyordu sıcağını, ama ensesi üşüyordu. Başı sanki kilo kilo saç kesilmişçesine hafiflemişti. Gözleri kapalı, sigarasını içiyordu.

Buradaydı, ne bir randevu, ne bir yükümlülük. Kazları düşündü, patikanın yanındaki teli ve verdiği tek taahhüdü: Waunfawr'daki fırından ekmek almayı. İşleri başından aşkınmış gibi bir hisse kapılıverdi. Sigarayı çimenliğe fırlatıp eve girdi, kapının hemen ardındaki paspasa çıplak tabanlarındaki kayrak kırıklarını sildi. Giyindi, sırt çantasına bir havlu sokup yola koyuldu.

Kendi patikasına. Dereyi aşıp kadim ağaçlarla dolu küçük korudan, günden güne belirginleşen patikadan, yağlanmış *kissing gate*'lerden geçti. Bilmediği, hiç tanımadığı kuşların şakıması ve bir sin-

cap. Taşçemberin ortasından yürüyüp bataklıkvari otlaktaki küçük sete çıktı. Harita evde kalmıştı, masanın üzerinde. Balçıklı bölümü geçtikten sonra ardında uzun tüylü, iri boynuzlu sığırların dolaştığı demir bir çite geldi. Çitin yanı başında bir *stile* vardı, şu kara hayvanların durduğu otlaktan geçmesi gerekiyordu. Hiç tereddüt etmeden *stile*'ı tırmandı, sığırlara bakmadı. Varlıklarından habersizmişim gibi yaparsam onlar da beni fark etmeyecektir, diye düşündü. Patikanın bir yanındaki koruluk tarafından gitme fikrindeydi, gerekirse sürünüp güvenli, sık bir çalılığın içine girebilirdi. Her yer engebeliydi, elli adım atıp da geriye baktığında hiçbir şey tanıdık gelmiyordu. Şanslıydı; turnikesiz bir *kissing gate* doğru yönde yürümüş olduğunu söylüyordu, kara hayvanları arkasında bıraktı. Arazi alçalıyordu, önünde suyu gördü.

Buradaki ağaçlar neredeyse tamamen yapraksızdı, otlar yenmiş ve sapsarı, ötede beride küme küme devedikenleri. Kıyıda dikili bir taş vardı, haritada *standing stone* denilmiş olanlardan; daha çok ağır iş makineli bir çiftçinin eseri gibi geldi ona. Büyük göletin etrafını dolaşırken betondan kıyılarını gördü, bir de tuğladan yapılmış küçük bir bina; suyun binanın içine aktığını duyuyordu ama dışarı çıkan su göremedi öte yanında. Göletin insan eliyle yapıldığını kanıtlıyordu bu; yapay gölet olmalıydı. Binanın ardında sonlanıyordu asfalt yol. Yeni parlatılmış gümüş bir tepsiyi çağrıştırıyordu su ona, öylesine pürüzsüz ve kıpırtısızdı önünde. Yağ gibi ve berrak, soğuğa da benzemiyordu. Giysilerini üstüne koyabileceği büyük bir kaya bulunca soyundu orada. Suyu yara izli ayağıyla yardı. Bayağı soğuktu ama vazgeçirecek kadar değil. Dibi, ince bir çamur tabakasının altında kaya gibi sertti; gölet, temizleneli çok olmamış, betondan devasa bir kaba benziyordu. Mümkün olduğunca yavaş ortasına kadar yürüdü, orada —su beline geliyordu— yeniden pürüzsüz ve kıpırtısız olana değin bekledi. Ayak parmaklarını ve dizlerini görebiliyordu; her bir kasık tüyünün üzerinde minicik bir hava kabarcığı, ışığın karnında, önkollarında tuhaf kırınımı; adeta bedeninin altı başka birininmiş de tam oturmuyormuş gibi. Çevresine bakındı ve evet, bir kıyı, burada, başsız,

sonsuz. Bir çember. Üşümemesinin nedeni belki de, hiç esinti olmadığından cılız güneşin bile üst gövdesini ısıtması ve de suyu yağ gibi, ağır ve ağdamsı algılaması olabilirdi. Dikilmeyi sürdürüyor, amcasını o otelin göletinde kararsız bırakanın ne olduğunu çok iyi anlıyordu: Bulunduğu yerdi elinden bütün seçenekleri alan. Göğüs uçlarının etrafındaki tüylerin diken diken olduğunu gördüğünde ancak, kıyıya geri yürümeye başladı. Zamanın geçişini uzun ağaç gölgelerinin kayışından, küçücük balık sürüsünün ayak parmaklarına uğrayıp ayrılışından ve beş koyunun dikili taşın yanında beliriverişinden izliyordu. Bu muydu Dickinson'ın neredeyse tüm erişkinlik dönemi boyunca yaptığı? Zamanı yüzlerce şiire hapsederek durdurmaya, dayanılır kılmaya, bu arada yalnızlığı da azaltmaya mı çalışmıştı? Yalnızca zamanı değil, *LOVE*, *LIFE* ve *NATURE*'ı[28] da. Önemsiz, diye düşündü. Artık önemsiz, ayrıca o bölümler Dickinson'ın kendi fikri de değildi. Kurulanıp giyindi. Uzaklaşırken, daha bütün kırışıklıklar silinmemişti suyun yüzünden.

Kara sığırlar gitmişti, en azından koruluğun kenarındaki patikadan görünmez olmuşlardı. Setin üstünde, bu patikanın daha önceleri kullanılmış olması gerektiğini düşündü, yoksa yürüyen adamlı işaretler, *kissing gate*'ler, *stile*'lar konmazdı. Şu an kimseciklerin olmayışını ne kadar doğal kabul etse de, arada sırada yürüyüşçüler gelip geçiyor olmalıydı. Kim bilir belki de o çalışma odasındaki divanında yatarken ya da kuaförde otururken veya Tesco'da alışverişteyken. Taş çemberin en büyük kayasının üstünde bir sigara içti ve dikenli katırtırnağının altından çıkmasını bekledi porsuğun — hep aynısının geldiğini düşünüyordu, ayağını ısıran erkek porsuğun. İşte tıpkı geçen seferki gibi kendisine bakıyordu, yerinden ayrılmaya hiç niyeti olmadan. Belki de hatırlıyordu sırtında kırılan dalı.

26

Hull'a vardığında dört ayrı bankamatikten, banka ve kredi kartlarıyla yüklü miktarda para çekmişti. Midesi bulanmıştı, gece feribotu sallanıp çalkalamıştı; kendini öylesine berbat hissediyordu ki, bundan sonra bir daha böyle büyük bir gemiye binmemeye karar vermişti. Ama gene de onca parayı çekecek denli zihni açıktı; banka işlemlerinin takip edilebildiğini biliyor ve bunun önüne geçmek istiyordu. Arabasıyla yola koyulmuştu, anayollardan. Bradford, Manchester, Chester. İrlanda vardı aklında. Bir *Little Chef*'te[29] römorkta yüklü eşyaların üzerindeki brandayı sıkı sıkı germesi gerekmişti. "Eşyalar": bu sözcüğü yakıştırıyordu onlara. Tek kişilik döşek, sehpa, toparladığı beş-on şey. Galler'e girmeden daha, Holyhead tabelalarda yerini almıştı bile, sürekli A55 takip edilirse ulaşılabiliyordu. Benzin almış, daha farkına bile varmadan ödemeyi kredi kartıyla yapıvermişti. Bangor'da durmuştu yağmur sonunda; Britannia Köprüsü'nden Anglesey'e doğru yola koyulmuştu ki, deniz yolculuğunu hatırladı. Yoo, öyle bir kâbus daha mı, asla. Anakara ile Anglesey arasındaki boğaz nemli güneşte şahane gözüküyordu: ormanlık dik kıyılar, iki eski köprü, tuzlu balçıktaki iri beyaz kuşlar, üstünde küçük beyaz bir ev yer alan bir adacık. Geri dönmüş, bir pansiyon aramaya başlamıştı. Ertesi gün Rhys Jones'un "emlakçı ahbabı"na rast gelmiş, o da kendisine uygun, hemen hemen dayalı döşeli ve üç aylığına kiralanabilecek mükemmel bir evi olduğunu söylemişti. Bir *grey stone Welsh house*.[30] Bakmaya gitmişlerdi, adamın arabasıyla. Her tarafını gezdirmiş, kayıtsız bir jestle ağılı gösterip, "*Pigsty*"[31] demişti. Pansiyonda ikinci geceyi de geçirdikten sonra oraya taşınmıştı. Kazlardan söz etmemişti adam, o da görmemişti. Rhys Jones'un koyunları daha yoktu ortalıklarda. 1 Ocak'a kadar ödemişti kirayı, epey de parası kalmıştı daha.

Yığından patikaya sakin sakin yarımşar el arabası dolusu kayrak kırığı çekiyordu. Boş arabayla ne zaman evin köşesini dönecek olsa, beş kaz hafiften gaklamaya başlıyordu. Dayanılacak gibi değildi, sesi bastırabilmek için daha hızlı doldurmaya başladı kürekle. Birkaç kez çektikten sonra arabanın dörtte birini doldurur oldu. Telle bambu kazıklarını çıkarmıştı, kayrak kırıklarını kalın kızılağaç dallarının arasına saçıyor, paslı tırmıkla yayıyordu. İşini bitirdiğinde büyük ocağın başına bir mutfak sandalyesi çekti, bir bardak süt içti, ekmek yedi, sigarasını içti, kendini gerçek bir bahçıvan gibi hissetmek istiyorsa, aslında sarma sigara içmesi gerektiğini düşündü. Öğleden sonra bir bıçakla kayrak kırıkları arasındaki ayrıkotlarını ayıkladı, dizlerinin altında paspas. Domuz ağılının köşesinden yavaş yavaş bambulu, gazyağı depolu köşeye kaymıştı, ta ki dereye varana değin; orada da üstünde *WELCOME* yazan paspası minder gibi serdi yere. Canlı bir çöp aracı gibi kayrak kırıklarının üstünden geçerken harcadığı süre boyunca bilinçli bir düşünme eyleminde bulunmamış, envai çeşit düşünce zihnine gelip gelip silinmişti. Bacaklarını derenin dik kıyısından aşağı sarkıtıp hızla akan suyun bu noktada dökülerek ilerleyişini dalgın dalgın izledi. Bir metreden ötede olmayan karşı kıyıda farklı farklı eğreltiotları, adını bilmediği başka başka bitkiler vardı. Bir vakitler devrilmiş bir ağaç yosundan bir köprü gibi derenin üstünde duruyordu. Suyun çekim gücünden kendini koparmakta güçlük çekiyordu; akışı ve köpürüşüyle insanı hipnotize ediyor, sonu gelmek bilmiyordu. Bu dere dağdan mı doğuyordu?

O akşam şöminedeki ateşe öğleden sonra suya baktığı gibi baktı. Mumlar yakmış, denizliklere koymuştu. Sırtındaki yakıcı ağrı. Aslan ayaklı küvete girmeden önce peynir ekmek yemişti tatlı soğanla. Yemek yapmak zor geliyordu. Sebze meyve yemek sağlıklıydı, ama bu sağlıklı insanlar için geçerliydi; etle arasıysa oldu olası pek yoktu. Ya şu Rhys Jones'un getirmekle tehdit ettiği eti ne yapacaktı allah aşkına? Sıcak suda yatarken düşünmüştü bunu ve de bahçeyi. Çizim yapamamıştı o durumda, ama hayalinde patika-

lar yapılmış, çiçek tarhları çiçeğe bürünmüş, hatta gül takı bile dikilmişti. Şimdi dalgın dalgın ateşe bakıyordu, aslında görmeden. Sıcaktı içerisi, aydınlıktı; minderler de olunca yatmak için çok güzel bir yerdi divan. Yıkandıktan sonra giyinmemişti, yumuşak bir battaniyenin altındaydı. Sehpanın üstünde bir kadeh şarap, ayrıca *The Wind in the Willows* ile okunmamış kitaplar.

Yanan odun kokusunda baharatlı, tatlı bir şey vardı; anneannesinin yaptığı akideyle tarçınlı kurabiyeler geldi aklına ve Rustenburger Sokağı'ndaki evlerine bunlarla gelen anneannesiyle dedesi; kapının gürültüyle vuruluşu; tercihen kötü havada, buğulu camdan sokağa bakışı, insanların hâlâ yürüyor oluşuna şaşırışı, şansı yaver gitmişse Kara Piet'lerden birini bisikletiyle görüşü; dışarısının soğuk ve ıslak, içerisininse sıcacık olduğunu bilişi; sıcak kakao ve armağanlar, paket kâğıtlarının o özel kokusu ve hışırtısı; büyüklerin loş oturma odasında attıkları kahkahalar; istek listesini tek tek kontrol edişi, aldığı hediyelerin adını bazen bir kurşunkalemle karalayışı; mutfaktaki floresanın göz kırparak yanışıyla birlikte her şeyin biteceğini bilişi; kendisi yatağa çoktan girmişken merdivendeki paldır küldür sesler; 6 Aralık gününün boşluk duygusu. Hep bu özlem, bu özlem. Belki başka bir sözcük gerekliydi buna. "Nostalji" daha uygundu herhalde, mekândan çok zamanla ilgili bir şeydi bu.

Kazlar gürültüyle gaklamaya başladılar. Bir ses düzeneği almalı, diye düşündü güçlükle ayağa kalkarken. Çabucak aşağı indi, bir fiskede dışarının lambasını yaktı ve patikadan evin yan tarafına koştu. "Hey!" diye bağırdı. "Çekin arabanızı!" Bir avuç kayrak kırığı kapıp karanlık bir düzlükten başka bir şey olmayan kaz çayırı yönüne fırlattı. "Defolun! Defolun!" Bir avuç taş daha. "Hey!" Bir taş yuvarlanıp düştü elinden, derenin sesi duyurmadı sesini. Kazlar sessizdi. Diz çöktü, göğe baktı. Hayatında daha evvel hiç bunca yıldız görmemişti. Çıplak ve dizlerinin üstünde de hiç bakmamıştı onlara, kasım sonunda.

ARALIK

27

Koca, garajı temizlerken ayağına bir karton koli düşürmüştü. Kolide karısının kâğıtları, kitapları vardı. *2003-2004 Öğretim Yılı* yazıyordu üzerinde. Biraz yüksekçe bir rafa koymak isterken bir bant kopmuş, elinden kayıvermişti koli. Önce göğsüne, sonra tam köşesiyle ayağına düşmüştü. Terlik vardı ayağında. O gün pazardı, 6 Aralık, idare etti, ayağını sakındı, toparlama işini bıraktı, bir kadeh şarap alıp geçti televizyonun karşısına, akşama kadar spor, spor, spor. Ertesi sabaha şişmişti ayağı sarı-mavi renkte, öyle şişti ki en küçük parmaklara ayrı iki parmak demeye bin şahit isterdi. Ajandasında aile hekimlerinin numarasını bulduktan sonra muayenehanesini aradı. Hekim hemen gelebileceğini söyledi, ama önce internetten adresi bulması gerekecekti. Koşu ayakkabılarını bağcıklarını bağlamadan giydi, mümkün olduğunca az vites değiştirdi, debriyaj pedalına basmak işkenceydi. Koşmak bir süre olası görünmüyordu, anlamıştı. Vitesi dörde atmamak sorun yaratmıyordu, muayenehaneye kadarki güzergâh kendi semti dahilindeydi. Yolda işyerini arayıp garanti olsun diye, işinin bütün gününü alabileceğinden endişelendiğini bildirdi. Bir şeyin kırılmadığına inanmak zordu.

İçeri girdiğinde aile hekimini tanımadı, kadın çıkmıştı, oysaki hekimlerinin erkek olduğundan adı gibi emindi. Kadın elini güçlüce

sıktı, ismini söyleyip çabucak yerine, bir bilgisayar monitörünün arkasına geçti.

"Fertilite tetkiki," dedi. "Geçen yıl kasımda istenmiş."

"Şey, evet," dedi.

"VU hastanesinde yapılmış."

"Sınav mı bu?"

"Efendim?"

"Ne yapıyorsunuz siz?"

"Öykünüze aşina olmaya çalışıyorum."

"Ayağıma koli düştü. Çok ağır bir koli."

"Evet, tabii."

"Efendim?"

"Yani..."

"Kimsiniz siz?"

"Az önce adımı söyledim."

"Duydum, benim aile hekimimin adı bu değil."

"1 Ocak'tan beri burası ortak muayenehane. Bu da birden fazla hekimin..."

"Ortak muayenehane nedir biliyorum."

"Ayağım diyordunuz."

"Evet." Ayakkabısını, çorabını çıkardı.

"Buyurun şu muayene masasına geçip oturun."

Hekim ayağını muayene eder ve bunu pek de nazikçe yapmazken, başının ve hafifçe eğilmiş sırtının üstünden monitörde yazılanları okumaya çalıştı. Muayene masası bilgisayardan çok uzaktaydı. Azıcık yumuşasam iyi olacak, diye düşündü. Biraz sonra yeniden hekimin karşısına geçip oturmuştu. Hekim bir sevk kâğıdı yazdı.

"VU'ye mi olsun yine?" diye sordu.

"Evet," dedi. "En pratiği."

"Kötü bir ezilme sanırım ama röntgen aleti değil gözlerim."

"Değil," dedi.

Sevk kâğıdını verdi. "Hemen gidebilirsiniz."

"O veriler," dedi.

"Evet?"

"Yalnızca benimkiler mi yoksa bizim... Birlikte mi?"

Hekim monitöre baktı. "Adresinizde oturan herkesin. Burada, karınız ya da sevgilinizin de tıpkı sizin gibi fertilite tetkiki yaptırdığı yazıyor."

"Evet, tabii ki," dedi.

Dikkatle monitöre bakıyordu, bir şey tıkladı, belki de imleç tuşunu kullanmıştı, göremedi. "Temmuz." Bir süre daha okuyup sonra gözlerinin içine baktı. "Şimdi nasıl? Tedavisi devam ediyor mu?"

"İyi gidiyor," dedi.

"Fertilite tetkiki sırasında başka bir şeyle karşılaşıldığı pek olmaz. Dikkat edilmediği için."

"Doğrudur," dedi. Devam et, diye geçiriyordu içinden. Lütfen, devam et.

Gözlerinin içine bakmayı sürdürüyordu. "Neden bahsettiğim hakkında en ufak bir fikriniz yok galiba, yanılıyor muyum?"

"Hayır. Evet."

"Özür dilerim, daha fazla bilgi veremeyeceğim size. Fazlasıyla da verdim bilmeyerek."

"O benim karım!" dedi.

"Tuhaf olan da bu zaten. Hiçbir şey bilmiyor oluşunuz."

28

Sis. Dünya durmuştu, hiç ses yoktu sanki, derenin akışı bile su elekten süzülürmüş gibi çıkıyordu. Gene bahçede çalışıyordu. Birinci kızılağaç budanmış, çıplaktı; ikincisinin de birkaç kalın dalı kesilmişti. Sakin sakin yapıyordu. Baktı yoruluyor, dikkatlice mutfak sandalyesinden iniyor, büyük ocağın başına geçip oturmak üzere içeri giriyordu. Bir fincan çay içip bir şeyler yedikten ve bir sigara içtikten sonra tekrar dışarı çıkıyordu. Sürgünleri dallardan sıyırıp çimenliğin kısa kenarındaki bahçe duvarının dibine istifli-

yordu. Dickinson böyle bir havada öksürüp iç geçirerek içeride oturur, aydınlık bahar günlerini, ilk arıyı yazardı, diye düşündü. Testereyle biçmek gittikçe kolaylaşıyordu, şimdi kavramıştı işi testereye yaptırmanın gerektiğini. Domuz ağılının lambası yanıyordu, kapısı açıktı; sıcacık görünüyordu, sisin dağıttığı ışık eşekleri, öküzleri, beşikte bir bebeği çağrıştırdı. Hep böyle kesmeye devam, diye geçirdi içinden. Sakin sakin, küçücük bir dünyada, kısık seslerle. Dışarıda çalışırken, üzerindeki harita ve yeni bir bahçe tasarımı denemesiyle mutfak masası gözünün önüne geldi, bu da aklına pazartesiyi getirdi. Caernarfon'da boya kalemleri satan bir dükkâna gidişini. Televizyon almak üzere girdiği bir başka dükkânı hatırladı; geceler çok uzadığından, hiçbir şey düşünmeden bahçe veya antikayla ilgili, ya da birilerinin kentten taşraya taşınmaya çalıştığı ve sunucudan yardım istediği BBC programlarını izlemeyi arzulamıştı.

Kim bilir kaçıncı dalla bahçe duvarına yürüyordu ki, duvarın üstünden biri atlayıverdi, ıslak bir hava sarınalıyla. Ağır çekim gibiydi sanki, belki de adamın taktığı ağır sırt çantası yüzünden. Dal istifinin üzerine indi, dengesini yitirip kaydı, yanına düştü. Bu da normalden daha ağır gerçekleşmiş gibi geldi, yer hareketleriyle meşgul bir jimnastikçiyi çağrıştırdı. Doğrulup ayağa kalktı adam, sol bileğini tuttu. Yerinden kıpırdamadı.

"Of," dedi. Adam değildi, bir delikanlıydı daha çok.

"Bir yerini mi incittin?"

"Yo, pek değil," dedi. "En azından..."

Elindeki dalı bırakıp oğlanın yanına gitti.

"Bradwen," dedi.

"Efendim?"

"Adım." Elini uzattı.

O da elini verdi. "Emilie."

"Senin mi bu bahçe?"

"Evet."

"Alman mısın?"

"Neyiniz var sizin? Almancayla Hollandaca arasındaki farkı kimse duyamıyor mu burada?"

"Özür dilerim." R'leri yuvarlıyordu.

"Önemli değil. Ama tuhafıma gitti." Elini hâlâ bırakmamıştı. Bir bere vardı başında, şaşı bakıyordu. Çok değil, yalnızca insanı şaşırtacak kadar. "Bileğini mi incittin?"

"Evet."

Elini geri çekti. "Biraz oturmak ister misin?"

"Evet."

"Gel o zaman içeri. Bir kahve yapayım."

"Sam!" diye seslendi oğlan.

Duvardan bir köpek atladı, tıpkı sahibi gibi o da dal istifinin üstüne indi ve tıpkı sahibi gibi o da kayıp yanına düştü. Güçbela ayağa kalktı.

"Bir köpek," dedi.

"Sam," dedi oğlan. "Arkadaşım."

"Selam, Sam," dedi.

Köpek uzattığı eli kokladı, yaladı.

"Senden hoşlandı," dedi oğlan.

Hayvanın çenesinin altından tutup gözlerinin içine baktı. "Ben de ondan." Köpek kafasını çekip kurtardı.

"Güzel," dedi oğlan.

"Kahve," dedi.

Delikanlı sırt çantasını saatin altına koyup beresini çıkarmıştı. Eliyle bile taramadığı gür, siyah saçlar çıkmıştı ortaya. Köpek ocağın yanı başına yatmış, ara sıra memnun memnun göğüs geçiriyordu. Kahveyi koymuş, mutfak tezgâhının üstündeki denizlikte duran birkaç mumu yakmıştı. Hava kararmaya yüz tutmuştu yine, günler ürkütücü şekilde kısalmaktaydı. Oğlana bir dilim ekmek kesip üzerine peynir koymuştu. "Teşekkür ederim Emily," dedi delikanlı, tabağı önüne masaya bırakınca. Ne önemi var, diye düşündü adını duyduğunda. Birazdan gidecek. Ekmekle ikinci fincan kahve bitmişti şimdi. Yerken hiç konuşmamıştı. Botlarını ön kapı-

da çıkarmıştı, mutfakta tatlı bir koku vardı.

"Ben gideyim," dedi. "Hava kararıyor."

"Nereye gideceksin?"

"Az ileride bir pansiyon var."

"Ne kadar ileride?"

Sırt çantasına uzanıp bir harita çıkardı. Az önce masadan kaldırıp katlayarak mutfak tezgâhının üstüne koyduğu haritanın bire bir aynısıydı. Onunki daha fazla kullanılmıştı, sert kâğıdı çoktan yumuşamıştı. Açtı, işaretparmağını kaydırdı üzerinde. Kirişleri belirgin elleri vardı, geniş başparmaklı, biraz kirli.

"Beş kilometre kadar."

"O zamana zifiri karanlık olur her yer," dedi.

"Evet," dedi.

"Geleceğinden haberleri var mı?"

"Hayır, aramadım daha." Bir an düşündü. "Çoğu zaman on iki gibi arardım, birkaç saat yürüdükten sonra. Bugün yapmadım. Bilmem neden."

"Gerekiyorsa burada uyuyabilirsin," dedi. "Dilersen. Çalışma odasında bir divan var."

Köpek esnedi.

"Sam memnun olurmuş," dedi. "Sıcacık yatıyormuş orada."

"Tamamdır."

"Yalnız mı yaşıyorsun burada?"

"Evet."

O yemek yaparken, oğlan banyodaydı. Köpek sıcacık yerinden ayrılmıştı, merdiveni usulca birkaç basamak çıkınca, banyonun kapalı kapısının önünde yattığını gördü. Kafasını kaldırıp dikkatle onu süzdü. Başını iki yana sallayıp merdivenden geri indi, köpek de peşinden geldi. Garip, oğlanla köpek eve ne de çabuk alışıvermişti. Oturma odasındaki sobaya birkaç odun daha attı. Tenceredeki çorbayı karıştırdı. Köpek ocağın dibine geçip yattı. Bir şişe kırmızı şarap açtı. Saat keskin tıklıyor, kazlar usulca gaklıyordu.

29

"Yeni bir uzun yürüyüş parkurunun haritasını çıkarmakla uğraşıyorum," dedi. "Parkuru oluşturuyorum aslında. Güneyde Pembrokeshire Coast Path var. Şimdi burada kuzeyde de bir patika istiyorlar." Sırt çantasından bir not defteri çıkarmıştı. "Her şeyi yazıyorum, ne görürsem, nirengi noktalarını. Bazen bütün bir gün, çıkmaz sapaklar yüzünden boşa gidiyor." Saçlarını yıkamıştı, akşamüzerindekinden çok daha farklı görünüyordu. Başından nurlar saçılıyordu adeta.

"Ne kadar vaktini alacak peki bu?"

"Bilmem. Zamandan yana sıkıntım yok."

"Nasıl yani?"

"Okulu bıraktım. Bir şeye yaramıyordu."

"Ne zamandır yoldasın?"

"On gündür."

Bir naylon torbadan köpeğe mamasını çıkarıp vermiş, Sam de üç dakikada mamayı silip süpürmüştü.

"Çiftçilerle konuşmam gerekiyor, izinlerini almam. Çiftçi ve ev sahipleriyle. Aslında şu an bile çalışıyorum."

"Patika bir kilometre kadar benim yoldan ilerliyor."

"Aynen öyle."

"Bir kadeh daha şarap doldurdu oğlana. İlk iki kadehi iştahla içip bitirmişti, şimdi yine hemen içmeye başlamıştı. "Başkası içer diye mi korkuyorsun?" diye sordu.

"Ne koyuyorsan içiyorum."

"Sahi kaç yaşındasın sen?"

"Yirmi."

"Ne okuyordun?"

"Unuttum, çok sıkıcıydı."

"Söylemek istemiyorsun."

Kaşıklayıp çorbasını bitirdi. Kaşığı ağzına değil, başını kâseye götürüyordu. "Nefis."

"Bileğin nasıl?"

"Geçer."

"Biraz daha ister misin?"

"Hayır, doydum." Geriye kaykılıp kollarını kaldırdı, bir eliyle öteki bileğini çekerek gerindi. Solmuş tişörtü yukarı kaydı, sol koltukaltında bir delik vardı. "Reddedebileceğin bir şey değil aslında," dedi.

"Ne?"

"Doğrusu itiraz etmen mümkün değil. *Right of way*[32] deniyor buna. Bugün yürüdüğüm patika mevcut zaten. Haritada da var. Birinin patikadan geçmesine itiraz edemezsin."

"Kimsenin geçtiğini görmedim daha. Bu patikayı bir tek kullanan benim."

"Evet, tuhaftı bugün. Belli bir noktada patika birden beliriverdi, oysaki daha önce defalarca yanlış yürümüştüm."

"Taş çembere gidiyorum oradan."

"Taş çember mi?"

"Evet, içinden geçmişsindir."

"Hiç fark etmedim."

"Sis vardı."

"Bir kadeh şarap daha alabilir miyim?"

Yeni bir şişe almak üzere kalktı. Köpeğin başı hemen dikilivermişti. Mutfak sıcacık, camlar buğuluydu. Kocakarı kokusu yine geldi burnuna, başını salladı gitsin diye. Oğlanla köpeğin de kokuları vardı, kapağı da tencerenin üstünde değildi. Tencere Bayan Evans'ındı bir zamanlar. Şişenin mantarını çıkardı. "Nerelisin?"

"Llanberis'te doğmuşum. Ya sen?"

"Rotterdam."

"Hiç gitmedim."

"Ben de Llanberis'e." "Ll" sesini tıpkı onun telaffuz ettiği gibi söylemeye çalıştı.

İkinci şişeyi de içip bitirmelerinden sonra tıkanmıştı. Bitkindi, bir parasetamole ihtiyacı vardı, bir de yıkanmaya. Onca zaman masa-

da kirli giysileriyle oturmuştu, oysa oğlan mis gibi yıkanmıştı, tiril tiril kıyafetleriyle oturuyordu. Birkaç kez ihtiyatla Bradwen demişti, adına alışabilmek için, sanki bunu fark etmişçesine o da sürekli Emily diyordu. Yoksa tam tersi mi olmuştu? Oğlan cümlelerini sürekli onun adıyla bitirdiği için mi başlamıştı onun adını söylemeye? O çoktan "Emily" demişken bile hâlâ çok önemli bir şey söyleyecekmiş beklentisine kapılıyordu, şaşı gözleriyle yüzüne bakmaya devam ettiğinden belki. Belki normal baksa o denli bir beklenti doğurmazdı gözleri.

"Odandaki şömineyi yakayım. Sonra yıkanıp yatacağım."

"Olur," dedi.

"Kitaplar var odada. Çoğu İngilizce."

"Kitabım var yanımda. Sam de orada yatabilir mi?"

"Benim açımdan sakıncası yok. Yere bir halı atayım o halde."

Köpek oturma odasına giden koridoru bulmuştu bile.

"Biraz dışarı çıkarayım önce."

"Yarın sabaha görüşürüz."

"İyi geceler," dedi. Ceketini giyip köpeği takip etti. Dış kapıyı örttükten sonra, köpek birkaç defa gürültüyle havladı.

Yukarı çıktı, şömineyi yaktı. Saklanması gereken şeyler var mı diye etrafına bakındı, yatak odasından bir yorgan yüzü alıp geldi. "Evet," dedi Dickinson'ın portresine, divanı hazırladıktan sonra. "Evet, bu da başka mesele." Akabinde banyoya girip iki parasetamol çıkardı ambalajından. Birkaç hafta içinde, almış olduğu beş kutunun tamamını içmişti neredeyse. Sabah ilk işi bir ağrıkesici almak oluyordu. Aynada kendini görmekten sakındı, zor da olmamıştı bu, dolan küvet buğulandırmıştı. Az sonra sıcak suda yatmış, hiçbir şey düşünmüyordu. Delikanlıyla köpeğin merdivenden çıkışlarını duydu. Çalışma odasının kapısı çekilip kapandı. Köpek havladı, oğlan susması için uyarınca hemen sustu. "Bir kez daha olmasın," dedi usulca ayak parmaklarına. "Hele şimdi hiç, Rotterdamlı Emilie." İki eliyle karnını ovdu, dakikalarca; ardından, neredeyse şaşırmışçasına kısacık saçlarından geçirdi parmaklarını.

30

Ertesi sabah oldukça erken kalktı. Çalışma odasının kapısı kapalıydı, evde çıt yoktu. Kahveyi koydu, sofrayı kurdu, ilk kez örtü serdi masaya. Sis gece dağılmış, donuk bir güneş çıkmıştı. Dörtte üçü budanmamış kızılağacın görüntüsü ani bir yorgunluk olarak çöktü üzerine. Oğlan gidecekti, yalnız başına bitirmesi gerekiyordu. Geçip oturdu, iki eli boş tabağının iki yanında. Yukarıdan değil, dışarıdan geldi delikanlı, acı yaprak kokusunu da sürükleyerek peşinden. Köpek neşeyle selamladı onu. Hâlâ bir jimnastikçi gibi görünüyordu gözüne, halkacı olan iriyarılardan değil, hayır: yer hareketlerinde uzman fidan gibilerden. Ceketini çıkardı, karşısındaki, oturacağı sandalyenin sırtına astı.

"Günaydın," dedi oğlan.

"Günaydın."

"Taş çembere gittim. Gerçek. Haritaya kesin konur bu."

"Sahte olanları da mı var peki?"

"Tabii. Çiftçilerin de boş vakitleri oluyor."

"Hiç porsuk gördün mü?"

"Hayır. Yalnız geceleri çıkar onlar. Sam de koku falan almadı hiç."

Bir çorabını çıkarıp ayağını masanın altından ona doğru uzattı.

"Bu ne?"

"Yara izi."

"Evet, görüyorum. Nasıl oldu?" Bir eli önündeki ayağa uzandı; ısırıldığından bu yana ilk kez etine dişlerin geçişini hissetti kadın. Tam gerçekten dokunacakken, elini geri çekti oğlan.

"Porsuk. Güpegündüz."

"Olamaz."

"Yalan mı söylüyorum yani?"

Gözlerinin içine baktı, o tuhaf, hafif kayan gözlerle. Dün ak-

şam daha kötüydü şaşılığı. Şaraptandı herhalde. "Hayır," dedi.

Uyluğu titremeye başladı, ayağını yere koyup çorabını giydi. Kahve doldurdu. "İyi uyuyabildin mi?"

"Evet. Derenin sesiyle." Kahvaltısına başladı. Köpek ayağının dibinde oturmuş, kafası hafif yana eğik, gözlerini ayırmadan ona bakıyordu. "Sana birazdan, Sam."

Kadın bir dilim ekmeğe yağ sürüp peynir koydu, yemeden öylece baktı. Yutkundu. "Birazdan gidecek misin?"

"Evet."

Biraz kahve içebilirdi, bunda bir sıkıntısı yoktu. Köpek ağzına götürdüğü her parçaya bakarken, sessiz sedasız kahvaltısını ediyordu oğlan. Bradwen bir tabağına, bir camdan dışarıya, bir köpeğe bakıyordu. Bir kere de kısacık saate baktı. "Bugün Snowdon'a gitmek istiyorum. Ne önerirsin?"

"Ne önerisi?"

"En güzel yol hangisi?"

"Bir günde yürünür mü ki?"

"Rahat. Çıkmayacağım, eteğine kadar gideceğim."

"Ben hiç gitmedim o yana."

"Ne zamandır buradasın?"

"İki ay kadar oldu."

"Geçici bir süre için mi?"

"Hayır. Temelli."

"Vay." Kahvaltısını bitirmişti, ellerini ovuşturdu, dünkü banyoya rağmen hâlâ biraz kirlilerdi. "Sıra sende, Sam." Ocağın önünde duran kaba köpek maması koydu. "Yukarıdan eşyalarımı alıp gideyim."

"İyi," dedi.

On dakika sonra evin köşesinde dikiliyorlardı. Otlar ıslak, eski domuz ağılının kapısı açıktı. Kızılağaç dalları bahçe duvarının dibinde pırıl pırıl parlıyordu. Oğlan elini sıktı. "Gönülden teşekkürler," dedi. Köpek dikenli tel boyunca yürüyor, etrafı koklayıp havlıyordu. Kazlar otlağın diğer köşesinde duruyordu.

"Bir şey değil." Elini bir süre tuttu. Bir şey söylemesi şimdi tuhaf kaçmayacaktı ama ne söylesin bilmiyordu. Bradwen hava soğuk olmamasına rağmen beresini takmıştı.

"Sam'i kazların yanından uzaklaştırayım."

"Dönemeçten dosdoğru gideceksin, ileride bir *kissing gate*'i açtıydım."

Dikkatlice elini çekti oğlan. "*See you*,"[33] dedi. Yürüdü, dikenli telli çit boyunca bir öte bir beri koşup duran köpeğe ıslık çaldı. Yalnızca bacaklarını görebiliyordu, arada bir de bir dirseğini. Adamla köpeği: Adamın bacakları kıpır kıpır, önündeki bir kayrak parçasını bir vuruşta uzaklaştırıyor. *Kissing gate*'ten geçmeden evvel Sam koşarak yanına gitti. Gıcırdamadı kapı, menteşeleri iyi yağlamıştı. Gözden kayboldu. Bir kere daha havladı köpek.

Kazların çayırına gitti. Kuşlar ona doğru geldiler. Dört. Çıplak bir halde diz çöküp yıldızlara baktığı akşam olmuş olmalıydı, demek ki bir haftadır dönüp de bakmamıştı kazlara. Eve koştu, kalan bir topak ekmeği tezgâhtan kaptı. Geri koştu, ekmekten ufak parçalar koparıp çitin üstünden fırlattı. Yapmış olduğu kümese baktı. Girişini örtmesi gereken kümes teli hâlâ açık duruyordu. Belki içeri giriyorlardı geceleri ama gene de güvenli değildi bu halde. Şimdi ellerinde ekmek, kazların ilgisini çekmişken, ekmekle kandırma fikrinin, onları kümese sokmaya çabaladığı ve sonra üstü başı yamyaş, bitap bir halde böğürüstü otlarda yattığı gün aklına geldiğini hatırladı. Ertesi gün Rhys Jones uğramıştı, bir daha dönüp de kazlara bakmayışının suçlusu belli ki oydu. Nasıl yapabildim ben bunu, diye sordu kendi kendine. Sorumlu olduğum hayvanları, hıyarın teki yüzünden mi kaderlerine terk ettim? Hem nerelerde kaldı o? Aralık oldu bile, kesim ayı kasımdır oysa. Neden gelmiyor? Çite gidip kazların çayırına girdi. Kuşlar da onu takip etmişti. Tam kümesin önünde biraz ekmek saçtı. Yutmadılar. Kandırılmak istendiklerini anlamışlar gibi uzakta durdular. Göğüs geçirdi, çite geri yürüdü. İple yeniden çiti bağladığında, kazlar kümese koşup ekmekleri hapır hupur götürmeye başladılar. "Lanet olsun," dedi

usulca. "İnatçı, aptal hayvanlar." Meşelerin arasındaki boşluğa, *kissing gate*'e baktı. Ağır ağır eve geri yürüdü. Mutfakta kahvaltılıklar hâlâ masada duruyordu. Oğlanın tabağını kaldırıp kokladı, ardından kahve fincanını dudaklarına götürdü. Ev hiç bu kadar boş olmamıştı. Bir an bile duraksamadan çantasını kapıp arabaya koştu.

31

Evin her yerinden duyuluyordu müzik, büyük bir radyo-diskçalar mutfaktaki bir büfenin üstünde duruyordu. Ön kapının hemen gerisinde bir televizyon kutusu vardı. O daha sonra gelmişti. Masanın üzerinde boya kalemleri, keçeli kalemler durmaktaydı. Bulaşığı yıkıyor, bildiği şarkılara mırıldanarak eşlik ediyor, aklından da sürekli şunu geçiriyordu: *see you*; *goodbye*[34] değil. *See you*; *goodbye* değil. Dickinson yazmış olabilirdi bu dizeyi — ama hayır, o daha çok, dönüşümlü olarak bir altılı bir sekizli heceyi kullanırdı. Sabah kat ettiği o kısacık mesafeler maraton gibi gelmişti. İçinde süt kaynattığı tencereyi deterjanlı suya bırakıp dalgın dalgın dışarı baktı. Çalışma odası. Çalışma odasına gitmemişti daha. Telaşla ellerini kurulayıp yukarı çıktı. Yorganın divanda duruşundan oğlanın nasıl kalktığını görebiliyordu: Yorganı bir çırpıda üzerinden atmış, sonra da düzeltmemişti. Biraz dinlenmeliyim, diye düşündü. Yorgunum. Giysilerini çıkarıp divana uzandı. Çalışma odası serindi, şöminenin ateşi çoktan sönmüştü. Yorgan yüzü göğüslerinin ucuna batıyordu. Daha önce oğlandan aldığı tatlı ve yaprak acısı kokular, kumaşın üst kenarında birleşiyordu. Yorganı başına çekip ellerini karnına kaydırdı.

Nice sonra, giyinip şömineyi yaktıktan sonra, odayı araştırdı. Sehpanın üstündeki kitap yığınının arasına bir şey sokulmuş muydu acaba? Masada, Dickinson'ın açık duran şiir kitabının yanındaki boş kâğıtlardan alıp da bir şeyler yazmış mıydı oğlan onlara? Kita-

bı bu sayfada kendisi mi açık bırakmıştı hatırlamıyordu. *A COUNTRY BURIAL.*[35] Ya, diye düşündü, ya göz atıp okumayı burada bitirmişse ve sonra...

Geçip oturdu, pencereden dışarıya baktı, "sonra"nın ardından ne geldiğini bilmiyordu. Deniz yine gözüküyordu, neredeyse çırılçıplak kalmış ağaçların tepesinden. Ama uzaktaydı, çok uzakta. Bir şey hatırladı, belli belirsiz ve çok uzak; kitapla dolu açılmamış bir koliyi aramak üzere kalktı. Habegger'ın biyografisinin Amsterdam'daki okutman odasında olduğundan emindi, ama kitap kolinin içindeydi. Çalışma masasına oturup sayfalarını karıştırdı. 249. sayfada —burada kitap kendiliğinden açık kalmaktaydı— *since nothing is as real as "thought and passion", our essential human truth is expressed by our fantasies, not our acts*'in[36] altına kalın kırmızı bir çizgi çizilmişti. Dickinson'ın yirmi bir yaşındayken okuduğu ve tıpkı büyük büyük amcasının öksürük nöbeti ve daha bir sürü önemsiz olay gibi onu biçimlendiren bir kitaptandı bu. Kuramlarla, varsayımlarla dolu kapkalın bir kitaptan yarım bir cümle. Şu Habegger bir laf ebesiydi, ama gene de şiir kitabının açık kaldığı sayfanın altına not etti o yazıyı, azıcık korku ve midesinde bir boşluk duygusuyla biyografiyi kapatmadan önce. Yalnızca boşluk değil, ağrı da — diğer zamanlardakinden farklı olarak boynunda, ensesinde. Banyoya gidip iki parasetamol içti. Neredeyse aile hekimine gidecekti, bu böyle devam edemezdi. Yapabilir miydi acaba? Düne kadar hemen hemen emindi kendinden.

32

Öğleden sonra bambu kazıklarını çimenliğe sapladı. Domuz ağılında iki metre kadar uzunlukta sağlam bir çıta bulmuştu, metre olarak onu kullandı: çimenliğin içine doğru üç çıta boyu, eni de bir çıta boyu. Kazıkların arasına tel gererek bir dikdörtgen oluşturdu. Yavaş yavaş otları ayırdı, henüz kesek haline getirmeyi düşünmüyordu, ama on iki metrekare olarak hesaplamıştı. Ara sıra sırtını

doğrultuyor, başını güneşe doğru kaldırıyordu. Birden bir köpek kafası beliriverdi bacaklarının arasında.

"Seni çok özledi."

Döndü. Oğlan domuz ağılının yanında, bir omzu duvarına yaslı duruyordu. Köpek belli ki burada olmaya alışkındı, gazyağı deposunun etrafında dolaştı, evin arkasında kayboldu.

"Seni gördü ya, gitti yine." Yerinden kımıldamadı. "Ben gitmem ama."

"Ne oldu?"

"Hiç. Kalacak bir yer bulamadım. Bu mevsimde her yer kapalı burada."

"Dağa kadar yürüdün mü?"

"Hayır. Yoksa bu vakte dönemezdim." Havada bir kesekâğıdı tutuyordu. "Nefis şeyler getirdim."

"Waunfawr'daki fırından mı?"

"Evet. İkinci defa vardığımda kapalıydı, ama fırıncının hanımı içerideydi. Çok selamı var sana."

"Nereden bildi buraya geldiğini?"

"Sordular. Nereden gelip nereye gittiğimi sordular."

"Sen de söyledin."

"Tabii. Neden söylemeyecekmişim? Kadın Sam için de bir şeyler kattı. 'Hollandalı hanıma bir köpek,' dedi. 'İyi olmuş.'"

Köpek havlamaya başlamıştı, muhtemelen kazlara.

"Sam epey önden gitti dönerken. Sanki tam olarak biliyor gibiydi nereye gittiğimizi."

"Çizimin nasıldır?"

"İyidir. Ama ne çizdireceğine de bağlı."

"Bahçe."

"Ha, tasarım mı? Tamam, neden olmasın? Yeterince kâğıt verirsen."

"Televizyon bağlayabilir misin?"

"Yaparım herhalde." Evin çatısına baktı. "Anten var. O halde duvarın bir yerinden bir kablo çıkıyordur, ya da bir pencerenin sövesinden."

"Toprağı belleyip el arabasıyla taşır mısın?"

"Tabii."

"Kuzu pişirebilir misin?"

"Elbette. Sarımsaklı, ançüezli."

"Bir gün daha kalabilirsin o halde."

Başını sallayıp sonunda domuz ağılının duvarından ayrıldı.

"Ançüezli mi?"

"O zaman tuz kullanmaya hiç gerek kalmıyor."

"Sabahtan beri kahve içmemişsindir kesin."

"İçmedim. Uzun yürüyüş parkuru buraya kadar gelecek olursa bir gün, rehberde kış aylarında pek uygun olmadığı belirtilmeli. Hatta hiç uygun olmadığı." Domuz ağılını gösteriyordu. "Burayı pansiyon yapabilirsin pekâlâ."

"Gel," dedi.

"Sam!" diye seslendi oğlan.

Açık kahverengi inekler, o farkına bile varmadan bahçe duvarına gelmişlerdi. Köpek koşa koşa evin köşesinden gelince toz oldular bir anda. Gün battı batıyordu, işgünü bitmişti.

33

Koca, ayağını oynattı. Alçı ağır ve kullanışsızdı; bir sandalye sallandı. Koltuk değnekleri duvara dayalıydı. Kafe yarı yarıya doluydu, bir sürü çift vardı baş başa vermiş, erkeklerin önünde bira, kadınların çoğununkinde ise bir bardak kola. Bir köşeye naylon bir Noel ağacı konmuştu, barın üstünden ışıklı çam dalları sarkıyordu.

"Nasıl oldu?" diye sordu memur.

"Kitap kolisi."

Biralarından içtiler.

"Gene de peşine düşme isteği uyandıran bir bilgi verildi bana."

"Ne?"

"Boşver." Koca, bardağını tekrar dudaklarına götürdü.

"Polisten bir yardım bekleme," dedi memur. "Kendi kaçmış.

Kendi rızası olmadan alıkonulduğuna dair en ufak bir bulgu yok."

"Ne yapacağım peki o halde?"

"Özel dedektif tut."

"Özel dedektif mi? Var mı öyle bir şey?"

"Ne kadar çok müşterileri olduğundan hiç haberin yok galiba."

"Yok."

"İnternete bir bak."

"Senin önereceğin biri yok mu?"

"Hayır, yok. Olsa bile önermem yasak."

"Pahalı mıdır?"

"Oldukça. Çok çabuk sonuca ulaşırlar ama."

Koca, memurun boş bardağını işaret etti.

"Ben alıp gelirim. Sen zor yürüyorsun zaten." Memur kalkıp bardan iki bira aldı. Barmene bir şeyler dedi, gülüştüler, öteki masaların sağından solundan geçerek masalarına geri döndü.

"Sahi, evli misin?" diye sordu koca.

"Değilim. Bir iş arkadaşımlayım."

"Ara sıra... Ara sıra bir başkası giriyor mu hayatına?"

"Tabii. Bizim çevrelerde çok normal bu." Memur gözlerinin içine bakıyordu. "Neden bilmek istedin hayatıma ara sıra bir başkasının girip girmediğini?"

"Merak, erkek erkeğeyiz ya."

"Hayal kırıklığına uğradım. Senin sevgililerin vardı demek."

"Bir tane vardı, evet. Bir tane. Ama onun da vardı."

"Ne çıkar ki? Sizler hep büyütüyorsunuz bunu."

"Evet, belki de öyledir. Kadınlar farklı oluyor erkeklerden."

"Yok canım. Hangi açıdan?"

"Onlar aldatıyorsa, altta yatan bir sorun var demektir."

"Senin karının da altta yatan bir sorunu vardı yani."

"Evet."

"Acılı köfte ister misin?"

"Olur."

"Ben siparişi vereyim."

"Neden buraya geldik?"

"Efendim?"

"Neden benimle ahbaplık ediyorsun?"

"Aart! Bir porsiyon acılı köfte bize!" diye seslendi memur.

Barmen baş salladı. Kafe gittikçe doluyordu, girenler rutubeti artırıyordu. Camlar buğulanmıştı.

Koca, birasını bitirdi.

"Benimle neden ahbaplık ediyorsun, ben de sana sorabilir miyim?" diye sordu memur.

"İyi bir adamsın."

"Öyleyimdir. Peki, o öğrencinin yakasına yapışmaya çalıştın mı?"

"Hayır. Üniversitede kimseyi tanımam ki. Ne anlamı olacaktı? Artık derslere girdiğini de sanmam."

"Ayrılmıştır."

"Belki doğuya, Hindistan'a falan gitmiştir, kendini ya da hakikati bulmak için."

"Ha, öyle bir tip. İshal ilaçları da bitmiş bir halde pis bir mezbelede yerde döşektedir artık. Yan odada da gün boyu ciyaklayan bir çocuk."

"Evet. Belki öyledir. Teşekkür ederim."

"Rica ederim."

"Kayınvalidem seninle bira içmeye çıkmamı tuhaf buluyor. Beni hapse atman gerektiğini düşünüyor. Şu barmen de mi öyle?"

"Evet."

"Hımm."

"Aart! İki bira daha!"

"Hiç anlamadığım bir yönü var. Yanına bile yaklaşamadığım. Gitmiş olması aslında hiç şaşırtmıyor beni."

"Neydi şu verilen bilgi? Şimdi tutup kayıp olarak bildirmene neden olan."

"Hastaymış."

"Hasta."

"Belki de çok."

"Kediler gibi gizlendi, kaçtı mı diyorsun yani?"

"Belki. En azından benim yanımdan. Anne babasından da."

Barmen iki bardak birayı masaya koydu. "Acılı köfteler az sonra geliyor," dedi. Kısa bir an memurun omzuna koydu elini.

"Ne fena."

"Geçen öğretim yılının sonunda başlamıştı o öğrenciyle bir şeylere." Çevresine bakındı. "Belki hasta olduğundan."

"Çükünü kesmek istediğinle."

"Ya, evet, kusuruma bakma. Meseleyi biliyorsun zaten. O gün de bahsetmiştik ondan."

"Ben de olmaz demiştim."

Koca, memurun gözlerine bakıyordu. "Ancak şimdi anlıyorum bunun komik olduğunu. Senin için yani."

"Hiç de komik değildi."

"Hayır, tabii ki değil. Ama öfkeliydim."

"Senin tencerenin dibi daha az kara değilken üstelik."

"Öyle. Şimdi öfkeli değilim artık. Neden yaptığını anlamak istiyorum."

Bir kız aralarına acılı köftelerle dolu bir tabak koydu. "Dikkat, sıcak," dedi.

"Teşekkür ederim," dedi memur.

"Önemli olan ne yaptığı değil aslında," dedi koca. "Ama bunu yapmış olması. Birinin seni —yani bu durumda beni— tamamen dışarıda bırakan bir şeyler, gizli saklı bir şeyler yapması."

Birer köfte yediler.

"Eve dönünce internete bak," dedi memur. "Bul bir tane, telefon et."

"Tamam."

"Nerede olduğuna dair en ufak bir fikrin yok mu sahi?"

"Yok. Yurtdışındadır sanırım."

"Neden öyle?"

"İnsan buralarda ne kadar saklanabilir ki?"

"Kim bilir belki de köşebaşındadır. Burnunun dibini göremez insan."

"O da öyle ya."

"Demek kaynanan hapsi boylamandan yana."

"Evet. Bütün suçun bende olduğunu düşünüyor."

"Ya kayınpeder?"

"'Yoo', 'evet' ve 'aman be kadın' diyor. Pek telaşlanmıyor."

Köftelerin kalanını sessizce yediler, yanan ağızlarını birayla soğuta soğuta.

"Dans etmeye gidelim mi?" diye sordu memur.

"Ya, ne demezsin."

"Daha ne kadar kalacak?"

Koca, alçılı ayağına baktı. "Üç hafta kadar. Onundu düşen kitaplar."

"Ha."

Kafe daha da kalabalıklaşmış, gürültü artmıştı. Barmen memura kocanın anlamadığı türden bir işaret yaptı. Kalktı, koltuk değneklerini aldı. "Ben gideyim, içerisi geçemeyeceğim kadar kalabalıklaşmadan."

"Beni haberdar et."

"Ederim."

Tokalaştılar. Kapıya doğru giderken koca tüm hesabı ödedi, dışarı çıkmadan evvel dönüp baktı, memurun barda oturduğunu gördü. Barmen ardından bakmıştı. Dışarıda yağmur yağıyordu. Topallaya topallaya tramvay durağına yürüdü, özel dedektifmiş gibi hayal etti kendini. Reklam panosunda üstünde bir tek fanila olan bir patenci vardı, ekmek reklamı yapıyordu. Tramvay hattından süratle bir taksi geçti, sıçrayan su kocanın alçısını ıslattı.

34

"Rotterdam," dedi Bradwen. "Güzel bir şehir midir?"

"Şey," dedi. "Pek değil. Çirkin aslında."

"Ondan mı buradasın şimdi?"

Yüzüne baktı. Saçları darmadağınıktı, divandan yeni kalkmış-

tı, daha evvel hiç böylesine bir istek duymamıştı parmaklarıyla saçlarını düzeltmek için. Kendine özgü bir göğüs geçirişi vardı, bunu fark etmişti; yaptığında başına dokunmamak için kendini tutabilmek hemen hemen imkânsızdı. Köpek de ondan almışa benziyordu bu göğüs geçirişi. Doğal olarak soruyordu bazı şeyleri, insanlar konuşa konuşa anlaşırdı. Belki önce davransa iyi olacaktı oğlandan. "*Ach*,"[37] deyip kahve doldurdu.

"Güzel bir sözcük bu," dedi oğlan.

"*Ach* mı?"

"Evet. Böyle bir sözcük yoktur bizde. 'Sus artık' diye kullanabileceğimiz."

"Ye," dedi.

Ekmeği kesti oğlan. Biçimsiz bir dilimi kendine ocağın önünde sabit bir yer edinmiş gibi görünen Sam'e fırlattı. Tereyağını kalın sürdü ekmeğine. Radyo açıktı, trafik tıkanıklıkları duyuruluyordu. Ekmeğini yerken, bir kâğıda bir sarı, bir kahverengi keçeli kalemle daireler çiziyordu. "Bugün ne yapıyoruz?" diye sordu.

"Bahçeyi."

"Ya televizyon işi?"

"Ha tabii, önce ondan başlarsın birazdan."

"Tamam." Bir dilim ekmek verdi kadına. "Yemiyorsun."

"Sabahleyin çok yemem ben pek," dedi.

"İyi." Kalktı. "Dişlerimi fırçalayacağım." Köpek de peşinden yukarı çıktı.

Yerinden kalkıp mutfak penceresine gitti. Yine sisliydi hava ve rüzgârsızdı. Çalışmak için idealdi, ama mutfak tezgâhına tutunmak zorunda kaldı. Denizlikteki iki mumu yaktı, radyoya eşlik etti mırıldanarak. Ocak onun da içini ısıtıyordu. Borulardan suyun geçişini duyuyordu, yukarıdaki musluk kapatıldı, bu tüm borularda gürültülü bir sesin yayılmasına neden oldu. Delikanlıyla köpek aşağı indiler. Ön kapıyı açtığını işitti. "Git boz sincaplardan yakala," dedi oğlan. O mutfağa girmeden önce, kadın elinin sırtıyla yanaklarını silip kuruladı.

"Boz sincap mı?" diye sordu.

"Göçmenler — buraları devralmaya başladılar."

"Tıpkı benim gibi."

"Doğru, sen de göçmensin."

"Ama üzerime köpeğini salmıyorsun."

"Tabii ki salmam." Keskin bir diş macunu kokusu yayılıyordu etrafına. "Oturma odasında mı?"

"Sanırım."

Mutfaktan çıktı. Rhys Jones çoraplarıyla gülünçtü, ama bu Bradwen için geçerli değildi. Şu dağcı çoraplarındandı, mavi-gri, üzerinde L ve R yazan. Ayaklı lambanın gündüz de yandığı odada yürüdüğünü duyuyordu. Dışarıdan havlama sesi geliyordu, uzaklardan, işitebildiği kadarıyla derenin ötesinden. "Buldum!" diye bağırdı oğlan.

Oturma odasına girdi. Oğlan bir köşede elinde tavandan gelen bir kabloyla duruyordu.

"Şimdi televizyonun buna uygun girişi var mı yok mu bir bakalım," dedi.

Oturması gerekti. Lambanın sarı ışığında, anten kablosunu bulduğu için mutlu olan oğlan, sabahleyin Külkedisi gibi kibrit kullanmadan üfleye üfleye yeniden tutuşturduğu odun sobası. Televizyonu karton kutusundan çıkarıp köşeye, yere koyuşunu izledi. Bir bacağını altına alıp bir dizi yukarıda yere çökmüştü. Aletin arkasında bir şeyler kurcalıyor, pantolonunun beliyle sıyrılan tişörtünün arasından bir parça ten görünüyordu. "Oldu," dedi. "Şimdi bir de priz."

"Şurada." Lambanın fişinin takılı olduğu ikili prizi gösteriyordu.

Televizyonun fişini yanına takıp aygıtı çalıştırdı. Hemen görüntü geldi, vahşi bir deniz, küçük bir uçağın kanadına benzer bir şeyin etrafında filikalarda insanlar. "*Real Rescues*,"[38] dedi Bradwen. "Her sabah dokuzu çeyrek geçeden ona kadar."

"Harika," dedi. "Kapat bakalım tekrar."

Aleti kapatıp ayağa kalktı. "Ağaçlarla devam edeyim mi işe?"

"Yapmak istersen. Benim için çok ağır bir iş."

"Tabii ki yaparım." Yüzüne bakıyordu.

"O patikayı da bitirecek misin?"

"Evet. İşim o zaten. Parasını ödüyorlar."

"Ama yarın yapmayacaksın?"

"Senin için uygunsa. Zamanımı kendim belirliyorum."

"Ben de."

"Belki bir bölümünü birlikte yaparız, ne dersin?"

"O dağa bir çıkmayı ben de çok isterim."

Yukarıya çıktı. Az sonrasında ceketiyle beresini giymiş olarak indi. "Mutfak sandalyesini mi kullanacağım?"

"Evet, hâlâ altında duruyor. İçeri almayı unuttum." Kanepede oturmaya devam etti, oysaki ön kapıda yanında durmayı istiyordu.

Botlarını giyip dışarıya çıktı, köpeğe seslendi. Soğuk bir hava dalgası doldu oturma odasına. Bir sigara yaktı.

Bir süre sonra kalktı, sobaya bir odun attı. Ardından mutfağı süpürdü. Büyük ocakta eski bir çaydanlık kaynıyordu. Ara sıra dışarıya bakıyordu. Bradwen kimi sandalyenin tepesinde ağacı buduyor, kimi bir dalla bahçe duvarına yürüyor, pusun içinde neredeyse hepten yitiyordu. Köpek görünürlerde yoktu. Acaba divanına yatmış olduğunu fark etmiş miydi, diye merak ediyordu.

35

Oturma odasında kanepede oturmuş, *Escape to the Country*'yi[39] izliyordu. Bradwen arabayla alışverişe gitmişti, Sam ayaklarının dibinde yatıyordu. Ekranda yürürken kavga eden sinirleri gergin bir çift vardı; kadın "*I'd rather die than give up my cats*,"[40] diye bağırırken o sessiz sessiz ağlıyordu. Odun sobası, büyük ocak, yeni televizyonla radyo, oğlanla köpek, bahçe. "Köpek," dedi, Sam kafasını kaldırdı, elinin sırtını yaladı. Nasıl becermişti şu Dickinson, elini eteğini gitgide daha fazla çekip her şeyden, hayatı bir tek ona bağlıymışçasına şiir yazmayı ve ölmeyi? Ruhun hayatını, insan hakikatini —ya da sahiciliğini mi?— eylemle değil imgelemle ifa-

de etmek. Şaraptan bir yudum aldı. Her daim kırmızı şarap, sanki kuvvet ilacıymış gibi. Amcası eskiden her akşam bir kadeh kan yapıcı Pleegzuster Bloedwijn içerdi. Hâlâ var mıydı acaba? "*Watch the cat*,"[41] dedi televizyondaki kadın. İğrenç bir halıyla kaplı merdivenden çıkıyordu; ne herhangi bir ilgi gösterdi basamaklardan birinde yatan kediye, ne de okşadı onu. Amcasının her akşam bir kadeh içtiğini sanıyordu, ama bilemezdi o olmadığında da içip içmediğini. Oğlanın eve neler alıp döneceğini merak ediyordu; ona bir alışveriş listesi vermek istemiş ama beriki kaale bile almamıştı bunu. Vermek istediği parayı da reddetmişti. Kocasını düşündü bir an, gözünün önüne geldi: Koşu ayakkabılarının bağcıklarını bağlıyordu sıkı sıkı, doğruldu, kapıyı açtı. Gitti. Şu an sakin sakin evde oturmuş bira mı içiyordur, önünde sonunda geri döner diye düşünerek? Şarabından bir yudum daha aldı, bir sigara yaktı. Buradayım, diye düşündü. Buradayım. Şimdi. Bu arada İngiliz kadın otlak manzaralı bir bahçede dikiliyordu. "*I can imagine myself living here, dogs in the garden and a horse in the shed over there*."[42] Kaltak, diye geçirdi içinden.

Sam kafasını ön ayaklarından kaldırıp kapıya baktı. Akabinde arabanın sesini işitti, kapanan bir kapı, kayrak kırığında ayak sesleri. Anlamıyorum, diye geçirdi içinden, haftalardır nasıl yaptım ben yapayalnız?

"Yine mi sigara içiyorsun?" Bradwen diziyle köpeği itip uzaklaştırdı.

"Evet," diye yanıtladı. Açık kapıyı görmek bile içini ürpertiyordu.

"Sağlığına zararlı."

"Biliyorum."

"Balık," dedi. "Balık aldım, güzel bir şeyler yapacağım onunla."

Balık, diye düşündü. Beyaz şaraba geçmem gerekecek.

Bradwen ocaktaki tencereyi karıştırıyordu. Sam mamasını yemiş, günü bitirmişti; oturma odasında, odun sobasının önündeki halının üstünde usulca horluyordu. Oğlanın sırtına bakıyordu. Dalgın dalgın onun bugün daha evvel daireler çizdiği kâğıda daireler çiziyordu. Mavi bir keçeli kalemle. Sofrayı kurmuştu. "Soyadın ne sahi?"

"Jones."

"Burada herkesin soyadı Jones mudur?"

"Evet. Seninki?"

"Söylemem," dedi.

Döndü oğlan, gülümsedi.

"Ne önemi var ki."

"Yok." Sakince karıştırmayı sürdürdü. Ayağa kalktı, masanın etrafını dolaşıp yanına gitti. Bir an başını kaldırıp baktı oğlan, sosa işaretparmağını daldırdı sonra. Parmağı ona uzattı, fazla düşünmeden sosun hepsini yaladı. Başıyla onayladı. Oğlan da başını sallayıp, karıştırmaya devam etti. Sanki haftalardır yemek pişiriyordu burada. Denizlikten kibrit kutusunu alıp iki mumu yaktı. Büfeden bir şamdan aldı, masanın ortasına koydu, onun mumunu da yaktı. Tekrar yerine geçtiğinde saatin keskin tiktaklarını duydu.

"Bir gün buraya Rhys Jones adında bir adam geldi."

"Hımm."

"Yolun kenarındaki otlakta yürüyen koyunlar onun."

"Kiraladın mı sen burayı?"

"Evet. Önceki ev sahibesiyle türlü türlü anlaşmaları varmış. Koca bir yaş pastanın neredeyse yarısını yedi, çorapları da delikti."

Oğlan yüzünde hiçbir ifade olmadan ona bakıyordu.

"İğrendim. Geri gelecek, bir kuzuyla."

"Şimdi ben varım burada," dedi.

Evet, diye geçirdi içinden. Şimdi sen varsın burada.

Bradwen tencereleri masaya koydu, fırından balık tepsisini çıkardı. "*Haddock.*"[43]

Ne tür bir balıktı, bilmiyordu, umurunda da değildi, zira çok nefis kokuyordu, mümkün olduğunca çok yemeye çalışacaktı. Sam

kokuya gelmiş, yanı başına oturmuştu, sahibinin yanına değil. "Köpekler neden böyle yapar?"

"Benim bir şey vermeyeceğimi biliyor. Bir tür alfa dişi oldun şimdi sen."

"Alfa dişi mi?"

"Köpekler bizlerin de köpek olduğunu düşünür."

"Ben insanım," dedi köpeğe. "Dişi bir insan."

Sam kafasını hafif yana eğip olabildiğince kederli bakıyordu.

Bradwen yemekleri koydu. Patates, brokoli, balık ve sos. Şarap da doldurdu. Beyaz şarap. Kadehini kaldırdı. "Rhys Jones'a."

"Nedenmiş?"

"Bize kuzu getirecek. Aylardan aralık."

Karnına kramplar giriyordu, gözlerine bakamıyordu oğlanın. Balığa çatalını batırdı, bir lokma aldı. Tereyağı kadar yumuşaktı. Bir lokma daha aldı.

"Nefis mi?" diye sordu.

"Çok nefis," dedi, başını eğdi.

"Nen var?"

"*Ach*."

Kalktığını işitti, göz ucuyla köpeği bir diziyle kenara ittiğini gördü, bir el hissetti, sırtında bütün bir önkol; nefesinin kokusunu aldı. Başını oğlanın karnına bastırdı. "İyi ki buradasın," dedi. Pantolonunun paçalarından güzelce süpürülmüş zemine baktı. Birinde L, diğerinde R yazan çoraplar. Taraklı ayaklar.

"Buradayım," dedi oğlan.

"Neden buradasın ki?" diye sordu.

"*Ach*," dedi, daha doğrusu demeye çalıştı oğlan, Galce bir telaffuzla.

Kadın boynunu düzeltti, omzunun üstünden uzanıp oğlanın elini tuttu. "Ye," dedi. "Soğumasın."

Bradwen ağır ağır arkasından dolaşıp yerine geçerken kadının elini tabağının yanına bıraktı. Sam azıcık şaşkın, bir ona bir oğlana bakıp duruyordu. Oğlan sandalyesine oturdu, kadehini alıp havaya kaldırdı. "Aralık."

Gülümsedi. "Aralık." Tabağında ne var ne yok yedi bitirdi, yanında bir kadeh daha şarap içti. Şimdi kendi doldurunca daha yavaş içiyordu oğlan.

"Bu akşam Emily Dickinson'a başlıyorum," dedi oğlan, küçük adını uzatarak telaffuz edip.

Durumu anlasa da önemi yoktu. Muhtemelen onun da soyadı Jones değildi. Belki bir gün bunu tekrar sorardı ona, belki sormak isterdi. Onun hakkında hiçbir şey bilmek istemiyorum sanırım, diye geçirdi içinden. Burada olsun yeter.

36

İki gün sonra güneş çıkmıştı. Bir süre domuz ağılının duvarına sırtını yasladıktan ve açık renkli taşların nasıl da ısıyı emdiklerini hisseder gibi olduktan sonra, "Gel," dedi. Sigarasının dumanı dosdoğru göğe yükseliyordu. Dere boyundaki ağaçların arası sisliydi. Oğlan kayrak kırığı dolu el arabasını yere indirdi. Çimenlikteki dikdörtgen alanın keseklerini çoktan kökleyip kızılağaç dallarıyla orayı etraftaki otlardan ayırmıştı.

"Kahve?" diye sordu. Beresini geriye çekmişti, alnı terden ışıl ışıldı.

"Yoo, biraz yürüyeceğiz."

Etrafına bakındı oğlan. "Sam!"

"O gelemez. Eve kapatmamız gerekecek."

"Ağıla kapatayım. İçeride ortalığı birbirine katar. Evde yalnız kalmaya dayanamaz pek. Gazyağı deposunun yanından koşa koşa geldi köpek, Bradwen boynundan yakalayıp ağıla sürükledi hayvanı. "Şimdi çabucak toz olalım," dedi.

Bahçe duvarının dibinden *kissing gate*'e yürüdü.

"Duvarı aşmayacak mıyız?"

"Yapamam."

"O kadar yaşlı değilsin ki sen."

"Hayır, değilim. Peki kaç yaşındayımdır sence?"

"Umurumda değil."

Kissing gate'ten geçip bahçe duvarının dibinden derenin üstündeki kalaslara yürüdüler. Açık kahverengi inekler otlağın öte yanındaydı, azıcık daha aşağıda. Domuz ağılından iniltiler duyuluyordu. Bradwen arkasından geliyordu, patikanın buna gerek olmayan geniş bölümlerinde bile. Bir yerden bir araba sesi duyuldu, nereden geldiğini çıkaramadı; buharlı treni hatırlattı bu ona, o trende, tahta koltukta yanı başında oturan oğlanı. Bir *stile*'ı tırmandı, her an elinde bir el, kalçasında bir diz beklentisiyle. Taş çemberde hava yine hindistancevizi kokuyordu. Dikenli katırtırnağı çiçeğinin kokusu muydu bu, merak ediyordu. Büyük kayanın üstüne oturup oğlana el etti gelip yanına oturması için. Oturdu o da. "Burada yatıyordum," dedi, "porsuk ısırdığında."

Etrafı kokluyordu oğlan, bir öne bir geriye kayıp dururken.

"İnanmıyorsun bana, değil mi?"

"Hayır."

"Kıpırdamadan otur." Ceketinin cebinden sigara paketini çıkardı, bir tane yaktı.

"Ne yapıyoruz?" diye sordu oğlan.

"Konuşma."

İkinci sigarayı içtikten sonra vazgeçti. "Gidiyoruz," dedi.

"Ne olacaktı da olmadı?" diye sordu.

"Buraya her oturduğumda, şu çalıların altından bir porsuk çıkıyordu."

"Güpegündüz mü?"

"Evet, tabii ki. Gece gece gelip de burada oturduğumu düşünmüyorsundur herhalde."

"Ben hayatta hiç porsuk görmedim. Canlı yani."

"Ben gördüm. Üç kere gördüm onu."

"Hımm," dedi oğlan.

"Gel."

Daha önce bir el, bir diz beklediği *stile*'da, görmesi bulanıklaşıverdi. Akabinde kararıverdi gözleri; kendine tekrar geldiğinde bir çapraz kirişe dayanmıştı, önkollarını karnında bağlayan oğlan arkasından destekliyordu onu. Kalın otları gördü, paslı dikenli telli çiti, ağaç gövdeleriyle çürümüş kazıkları, çamuru. Sam'in hafif hafif inlediğini duydu, muhtemelen hayvanın yüksek sesle inlediğini fakat durduğu yerle ağıl arasındaki mesafenin çok fazla olduğunu fark etti belli belirsiz; bir kuşun heyecanlı heyecanlı şakıdığını işitti. Hangi kuş bu, diye geçirdi aklından. Bilmek isterdim. Vakit yok, yok vakit. Ekşi bir şeyin kokusunu aldı; yakın zamana kadar dökülmüş yaprak kokusu olduğunu düşünmüştü bunun, ya da tahtanın, ellerinin dayalı olduğu kirişin kokusu. Oğlanın bedenini hissediyordu, üst gövdesinin tamamına yapışmış gibiydi, ensesinde soluyordu, önkollarıyla karnını sarmıştı, sanki bir şeyin düşmesinden korkarcasına. "*There, there*," dedi, sakinleşmesi için cesaretlendirir gibi. Kendi "*ach*"ı nasıl onun dilinde yoksa, bunun da Hollandacada eşdeğeri yoktu. "Orada, orada."[44] Kendine geldiğini oğlan fark etti mi, bilmiyordu. Yemek yemeliyim, diye düşündü. Daha fazla yemeliyim. Ağaçta bir şey kıpırdadı, gövdesi boyunca kayıp düştü yere. Bir boz sincap patikayı geçti. Arka ayakları üstünde biraz oturdu, ufacık ön ayaklarını büküp göğsüne saklayarak. Bir an sanki yüzüne baktı, akabinde sıçraya sıçraya devam etti yoluna. Bu küçücük yaratık sırtında ikinci bir sincap taşıyan hafif azmanından bir sincap olduğumu mu düşünür acaba? Bir sincap da insanları köpeklerin gördüğü gibi mi görür? Sırtını doğrultmadı, oğlan azıcık daha tutsundu onu böyle. Sincabı az ötede bir ağaca tırmanana dek izledi, tek bir ses çıkmamıştı. Kuş susmuştu. Göndermeliyim onu, diye düşündü aniden. Gitmeli buradan, bunu yapamam. "Düşmem," dedi.

Oğlan çekti kollarını. "Az evvel düştün ama."

"Artık düşmem."

"Üzerinden aşabilecek misin?"

"Sanırım." Bir ayağını kaldırdı, en alt kirişe koydu. Porsuk

ayağım, diye geçirdi aklından. Öteki ayak yanına geldi. Olacaktı, bir elini kirişten kaldırıp kazığa koydu. Öte yana geçtiğinde, hafif tıknefes, yüzü oğlandan yana dönük, göle gittiği gün görmüş olduğu kara sığırları gördü. Saçları kadar karaydılar, saçlarından gözlerine indi bakışları. Koyu gri. Gözlerinin içlerine bakamıyordu, asla da bakamamıştı, hep seçmek zorundaydı, ya sağ ya sol gözünü.

37

Yemeği yine Bradwen yapıyordu. Hiç sormadan başlıyor, zevk de alıyora benziyordu. Spagetti yapmıştı bu akşam, yine içinde bol miktarda sarımsak olan bir sosla. "Sağlıklı," dedi. "İnsan mümkün olduğunca çok sarımsak yemeli." İkindiüzeri rüzgâr çıkmıştı, şiddeti de gittikçe artıyordu, radyodan fırtına uyarısı yapılmıştı. Sarmaşığın bir dalı mutfak camına vurup duruyordu. "*Chinese Wisteria*'nın şu dalını kesmek gerek," dedi. Kendini iyi hissetmeye çalışıyordu. Burada kararları alan biri vardı, neler yapılması gerektiğini söyleyen, gerektiğinde onu saran. Oğlan yemeği tabaklara koymadan önce bağ makasının nerede olduğunu sordu ve dışarı çıktı, bir sandalyeyle. Bacaklarını belli belirsiz seçebiliyordu, denizlikteki iki mumun aydınlattığı kadarıyla. Köpek içeride kalmıştı, dikilmiş kulaklarla ocağın önünde durmuş yukarı bakıyordu. *Chinese wisteria*, diye düşündü, Hollandacası neydi ki acaba? Oturma odasının bacasında uğulduyordu rüzgâr, odun sobası kükrüyordu. Bir şişe kırmızı şarap açılmamış halde mutfak masasında duruyordu.

"Gitmen gerek," dedi içeri geri girdiğinde.

Saçları bir yana yatmıştı rüzgârdan, elinde bir *Wisteria* dalı tutuyordu.

"Bir sonraki pansiyona. Ondan sonra bir günlük yürüyüş mesafesinde bir başkasına."

"Mümkün değil," dedi oğlan. "Sana şimdi yemek koyacağım, bir kadeh de şarap dolduracağım."

"Yarın," dedi.

"Olmaz," dedi oğlan.

"Koy yemeği o zaman. Doldur şarabı da."

Dalı yere bırakıp iki kadehe şarap doldurdu. Bradwen yemek esnasında gülümsüyordu. Hiç konuşmuyor, sürekli gülümseyip duruyordu, şarabını içti, ikinci tabağı koydu, nihayet eliyle saçını düzeltti, usulca ıslık çaldı köpeğe, bir parmağıyla gözünü ovuşturdu, bıçağını yaladı.

"Beni ciddiye almıyorsun, değil mi?" diye sordu.

"Hayır."

Göğüs geçirdi. Kendini iyi hissetmeye çalışıyordu, bir buçuk kadeh şaraptan sonra biraz daha kolaydı bu.

"Kalıyorum," dedi.

"Göreceğiz."

"Bahçenin bitmesine daha çok var, sanırım belirli bir tarihte bitsin istersin."

"Nedenmiş o?"

"İçimde bir his öyle söylüyor."

"Benim de içimde bir şeyler söyleyen hisler var."

"Ya, öyle mi?"

"Beni oldukça yoruyorlar. Haydi, sen biraz daha şarap koy bana."

Rüzgâr şimdi evin etrafında gürlüyordu. Bambular budanmış olmasına karşın mutfağın dış duvarına sürtünüp duruyor, arada sırada bir şeyler cama vuruyordu. Köpek huzursuzdu, uyuyordu, ama ayakları çekilip duruyordu ve ağlar gibi inliyordu.

Bradwen şarabının üstünü tamamladı. "Rüya görüyor," dedi.

"Sahi, Dickinson hakkında ne düşündün?" diye sordu kadın.

"Hiçbir şey."

"Hiçbir şey mi?"

"Okumadım. Şiirden hiç anlamam."

"Gitmen için bir sebep daha."

Gene gülümsedi, daha doğrusu gülümsemeyi sürdürdü. "Kahve?"

"Cep telefonun var mı?" diye sordu kadın.

"Var."

"Hiç kullanıyor musun? Görmedim de."

"Yoo. Tanıdık kimsem yok ki."

"Yok artık, saçmalama."

Köpek sanki dediğini anlamışçasına uyanıp havladı bir kez. Ardından ayaklandı, oturma odasına giden koridorda durup nefeslendi.

"Yerinde olsam dikkatli olurdum," dedi oğlan. "Saldırır."

"Anan baban yok mu senin?"

Duraksadı bir an. "Tabii var."

"Onlar tanıyor ya seni. Arayıp da arada bir nerede olduğunu, nasıl olduğunu söylemez misin hiç?"

"Şimdi buradayım."

İçinde müthiş bir arzu duyuyordu, göğüslerini kavrayıp onlarla kendini anlatmak için. Neredeyse yapacaktı da, ama onun yerine elleri havada kalakaldı, kadehini devirip ağlamaya başladı. Oğlan hiçbir şey yapmadı, olduğu yerde oturmayı sürdürdü. Kadın ayağa kalktı, köpeğin yanından geçip merdivene gitti, yanından geçerken hayvan elinin sırtını yaladı. Küveti ağzına kadar doldurup üstüne bolca *Native Herbs* banyo köpüğü sıktı. Kapıyı, bütün evde ön kapı hariç kilitlenebilen tek kapıyı açık bıraktı. Soyunup suya girdi. Kendini en iyi hissettiği yerdeydi nihayet, sıcak suda; vücudunun bilincinde, kusursuz ve el değmemiş adeta, özellikle de şu an dışarıda fırtına koparken. Dickson's Garden Centre'ın koridorları gözünün önüne geliyordu, sıra sıra gül fidanları; ilkbaharın sonunda arıları düşündü. Gelin, diye geçti içinden.

38

Cam zangırdadı. Tam son esintinin en şiddetlisi olduğunu düşünürken, çok geçmiyor daha şiddetlisi kükrüyordu. Yorganının içine iyice gömüldü, yatak odasının kapısı aralandı, sahanlıkta bir

patırtı oldu. Bedenine sımsıkı sarılmıştı, geceliğinin ince kumaşı altından göğüslerini sarmış, ellerini bacaklarının arasına sokmuş, dizlerini kendine çekmişti, sanki savunmaya hazırlanmışçasına. Yöresel baharat kokuları yayıyordu. Rüzgâr İrlanda Denizi'nden esiyordu, başını salladı büyük bir gemi görüntüsünden kurtulabilmek için; bardak bardak biralar, kızarmış aperatifler barın üstünden kayıyordu, tablolar duvardan kopacakmış gibiydi, rulet taşları kırmızı bir halının üstünde zıplıyordu, kenarda, küçük bir sahnede bir palyaço vardı, kulise kusuyordu. Yutkundu, Bradwen'ı mavi kenarlı bir karenin içinde, yalnızca çapraz hat boyunca hareket ederken hayal etti. Şortlu, ama L ve R yazan çorapları ayaklarında. Azıcık inmiş. Elleri üzerinde daireler çiziyordu, dirsekleri bükük, boynundaki damarlar şişmiş. Sam mavi karenin kenarındaki bir sandalyede oturmuş, sahibi her havada perende attığında —adeta uçarcasına sıçrayıp bir köşeye dimdik konduktan sonra bir kolunu dümdüz havaya kaldırarak koltukaltını gözler önüne serdiğinde— havlıyordu. Dışarının gürültüsünü bastıran bir çatırtı oldu, daha çok bir yırtılma, yaşlı, canlı bir odunun topraktan sökülmesi. Artık geçmişi düşünmediğini fark etti, ne kocasını, ne öğrenciyi, ne amcasını, ne o tatlı kokulu, Noel Baba biçimli mumların yakıldığı Noel'i. "Ah," dedi, zira ince dilimlenmiş rostoyla peynir soslu karnabahar tabağının yanında duran mum gelmişti aklına: beline kadar yanmış Noel Baba, kâğıttan Noel örtüsünde göllenen kırmızı mum eriyiği. Korkusundan bir gözü sürekli televizyonun üstündeki mumlu Noel süsünde olan ve hiçbir zaman yemeğini ağız tadıyla yiyemeyen annesi. Yataktan çıkmayı düşündü. Aşağıda ocağın başına oturup sigara mı içseydi? Belki bir çay mı yapsaydı?

Hızla doğruldu, yorganı üzerinden fırlatıp kalktı yataktan. Cama elini koydu bir süre, dışarının basıncını hissetti. Bir an gözleri kararda, çok hızlı kalkmıştı. Ötelerdeki ışıklar titreşiyordu. Yoo, fırtına artıp azaldıkça bir o yana bir bu yana savrulan dört bir taraftaki dallardı ışıkların görünmesini engelleyen. Kapıyı biraz daha açtı, el yordamıyla —bir eliyle sahanlığın tırabzanına yükleneerek— merdivene yürüdü. Aşağıda oturma odasında soba hâlâ kor-

luydu; belli belirsiz kırmızı bir ışık, dış kapının önündeki *WELCOME*'lı paspasla yanı başında duran botları, oğlanın botlarını aydınlatıyordu.

Denizlikteki iki mumu yaktı, çaydanlığı en sıcak gözün üstüne koydu. Budanan bambular yan duvara sürtünüyordu, bir yerlerde bir kapı çarptı, domuz ağılının kapısıydı, fi tarihinden kalma sürgüsünün madeni sesiydi duyduğu. Yağmur yağmıyordu, cam kuruydu. Su kaynamaya başlamıştı, bir kupayı ağzına kadar doldurdu, bir sallama çay attı içine. Çayı demlenirken alnını, şakaklarını, karnını ovuşturdu. Hiç. Dışarıda hiçbir şey yoktu. Masadan sigara paketini alıp bir sigara yaktı. Çay çok sıcaktı, dilini yaktı, içinden bir küfür savurdu. Sigarasını küllüğe basar basmaz bir yenisini yaktı. Masayla ocak arasında bir sandalyede oturuyordu, başını saatten yana çevirdi. Fırtına öyle şiddetliydi ki keskin tiktakları duyulmuyordu. İkiyi on geçiyordu. Başka türlü bir tıkırtı geliyordu, oturma odasından; mutfağa açılan koridorda belirince köpek, bunun tırnaklarının ahşapta çıkardığı sesler olduğunu kavradı. "Hey," dedi. Köpek kafasını eğip ağır ağır geldi yanına, suçunu bilirmişçesine; gerçi hayvanın neden suçluluk duyabileceğini hayal edemiyordu. "Sen de mi uyuyamadın?" diye sordu. Sam dikkatli dikkatli baktı yüzüne, ağzından çıkan dumanı izledi bir an, akabinde kafasını dizlerine koydu. Göğüs geçirişi geceliğinin eteğini titretiyordu. Sigarasını söndürdü, bir elini hayvanın kafasına koydu. "Sahibin nerede?" diye fısıldadı. Köpek usulca mızıklanmaya koyuldu.

39

Ertesi sabah yaprak kımıldamıyordu. Bradwen dallarıyla derenin üzerine devrilmiş bir meşenin başında duruyordu. Bir dala asılırken, öteki elinde testere hazırdı. Daha evvel domuz ağılının menteşelerinden çıkan kapısını yerine geri takmıştı. Onu seyrediyordu, karnını ocağa dayamış halde. Saatler önce çay içtiği kupayı

musluğun altına tuttu, çiçek açan üç bitkiye su verdi. Sam çimenliğin üstünde koşuyordu, ağzında bir dalla. Açık kahverengi inekler bahçe duvarı boyunca dizilmiş, ürkek ve meraklı bakışlarla seyre koyulmuşlardı. Ayasıyla tezgâhın üstündeki ekmek kırıntılarını süpürüp kokladı. Kocakarı gibi kokan mutfak mıydı yoksa bu koku kendisinden mi geliyordu? Kahve usul usul fokurdamaya başlamıştı.

"Galiba kar yağacak," dedi oğlan içeri girdiğinde. "Hava soğudu."

"Hımm," dedi dönmeden.

"O zaman dağa gideriz."

"Patikanı bitirmen gerekmiyor muydu senin?"

Bir anlık bir sessizlik oldu arkasında. "Tabii."

"Şimdi değil o halde."

"Şimdi değil."

Göğüs geçirdi.

"Kafamda başka şeyler var şu an."

"Ne gibi?"

"Gül tarhları. Bir Noel ağacı."

Ocaktan ayrılmadan döndü. "Noel ağacı mı?"

"Evet, Noel yaklaşıyor." Masanın yanında, elinde bereyle duruyordu. Siyah saçı alnına yapışmıştı, ceketinin yakasında meşe dalının yongaları vardı. Bugün kırmızı-maviydi L ve R'li çorapları.

"Yıkanması gereken çamaşırın var mı?"

"Gereken değil," dedi, "ama kirlilerim var."

"Sen az sonra toprağı bellerken ben de çamaşırı yıkarım."

Yüzüne baktı ama hiçbir şey söylemedi.

"Şimdi bir kahve içersin herhalde."

"Evet, çok iyi olur." Nihayet oturmuştu.

"Köpek nerede?"

"Kazların çiti boyunca bir aşağı bir yukarı dolaşıp duruyor. Epeydir."

"Neden?"

"Zerre fikrim yok."

"Kazlardan anlar mısın?"

"Hayır."

Kahve doldurup masaya, oğlanın önüne koydu. "Kurabiye?"

"Olur. Sen yemiyor musun?"

"Hayır."

"Neden ama?"

"Bradwen," dedi. "Sus."

"Tamam, "dedi. "Ama '*ach*' demiyorsun."

Gülümseyip bir kurabiye koydu kahve fincanının yanına. Akabinde büfeye gidip radyoyu açtı.

"Evet," dedi oğlan, işitilir işitilmez bir sesle. "Bu da başka bir yöntem."

Ön kapıda dikiliyordu, nesini yıkaması gerektiğini sormak istiyordu, ama sırtının hafif kambur görüntüsü bunu yapmasını engelledi. Oğlan toprağı belliyordu, o da çamaşırı yıkayacaktı. Merdivenden çıkıyordu, sol eliyle tırabzana tutunarak. İlkin bir parasetamol almak için banyoya girdi, ardından da sahanlığı geçti. Çalışma odasına birkaç gündür uğramamıştı. Serindi içerisi, meşe masanın üstündeki pencere aralıktı. Şiir kitabı önceki geldiğindeki gibi duruyordu, içine yazdığı not biraz eğri büğrüydü. Üç parmağını sayfaya koyup aşağıya bahçeye baktı. Oğlan özenli çalışıyordu, sınırları belirgin dikdörtgenin büyük bir bölümünü karık karık bellemişti. Şu an bel toprağa saplı dururken, oğlan eski domuz ağılının kapısı önünde dikilmiş, açık kapaktan kilere bakıyordu. Omuzlarından buğu yükseliyordu, ceketi bahçe duvarının üzerindeydi. Ne görmüştü ki orada? *Be its mattress straight.* Bradwen geldiğinden beri Dickinson'ı pek düşünmez olmuştu. Şömine rafına gitti. Dört madeni kıskaçlı kahverengi bir dikdörtgen duruyordu orada, portrenin bir şeyi pek hoşuna gitmemişti oğlanın belli ki. Döndürdü.

Şömine rafından divana gitti yorganı düzeltmek için. Divanın arkasında bir yığın giysi vardı; bir pantolon, L-R'li çoraplar, bir tişört, birkaç tane külot. Sırt çantası duvara dayalıydı. Bir an tered-

düt etti, sonra hızla toparladı giysileri ve odadan çıkmadan önce küçük pencereden arkaya baktı. Köpek hâlâ, burnu yerde, kazların yakınlarında bir yukarı bir aşağı gidip geliyordu, kuşlarsa kümesin yanında kümelenmişlerdi. Hava sarı griydi.

Mutfakta çamaşır makinesinin önüne çömelip giysilerini birer birer içine attı. Şu an ya mutfaktan ya çamaşır makinesinden ya da her neredense oradan gelen kocakarı kokusu, mavi-gri çorapların ekşi kokusuyla silinivermişti. Gitmeli, diye düşündü. Bugünden tezi yok. Doldurabilmek için, yatak odasında yatağı yorganı sıyırdı, nevresimi, çarşafı, yastık yüzünü de attı makineye. *Be its pillow round*. Radyoda Wham'den *Last Christmas* çalıyordu.

40

Dickson's Garden Centre'daki kızıl saçlı oğlanın yüzünde öncekinden çok farklı bir ifade vardı bu kez. Otoparkta başında kırmızı bir Noel Baba külahıyla dolaşıyor, gerekli olduğunda insanlara yardıma gidiyordu. Çıkış kapısından elinde bir çam ağacıyla arkasından çıkan Bradwen'ı görünce, kendisinden yana yürümedi bu sefer. Duraksayışını gördü, başka birine yardıma gidiyormuş gibi de yapamadı oğlan. İnce ince kar sepeliyordu. Mağazanın bütün çalışanlarının başında aynı külahtan vardı, Coffee Corner'ın masalarının aralarında bile süslenmiş Noel ağaçları bulunuyordu. Hoparlörlerden bir Noel şarkısı yükseliyordu. Güllerin, mumlar ve başka Noel aksesuarlarıyla dolu raflara yer açmak amacıyla yeri değiştirilmişti, tekrar bulması biraz zamanını almıştı. On iki gül fidanı seçtikten sonra Bradwen'a Noel ağacı aldırmıştı, aklında yalnızca şu düşünceyle: koysun, süslesin, gitsin. Köklü bir tane vardı, "Ocakta bahçeye dikilebileceği için çok pratik," dedi Bradwen. Ağacı koridorda sürükleyerek götürdüğünü gördüğünde, parlak toplar, simli şeritler ve süs lambaları da gerektiğinin farkına vardı.

Fidanların durduğu saksılar büyük arabada takırdıyordu, pek bakamıyordu onlara. Başı ağrıyordu.

"*Allright?*"[45] diye sordu kızıl saçlı oğlan yanından geçerken. "*Yes, I've got help today*,"[46] dedi, göz ucuyla bakarak. "*Hi mate*,"[47] dediğini duydu Bradwen'ın, epey bir şen şakrak, kesin bir anlama geliyordu bu. Oğlan başını öte yana çevirip otoparkı taramaya başladı gözleriyle. Arabada oturan Sam heyecanla havlamaya başladı.

Bradwen arabayı evin önüne büyük bir dikkatle çekti, iki parmak kalınlığında tutmuştu kar. Kadın ise elleri önünde oturmuş, kazları sayıyordu. Hâlâ dört tanelerdi, etrafları bembeyaz kesilince, ne denli pis olduklarının, gagalarının turuncusunun ne denli cırtlak olduğunun farkına varıyordu şimdi. Koyunlar her zamankinden daha karaydı. Ancak başını çevirip de önüne, eve baktığında gördü tekerlek izlerini.

"Birisi gelmiş," dedi.

Bu sefer pusula yoktu kapıda.

Şu hayvanlara en son ne zaman yem vermiştim ben? diye sordu kendine. Neden sonra kazlara birkaç parça ekmek getirdiğinde hava çoktan kararmıştı; tekerlek izlerinin otlaktan geçtiğini ve koyunların çitin yanında kümelenmiş olduklarını gördü.

41

Ertesi sabaha kar dört parmak olmuştu. Oğlanın dün bellenmiş toprağa diktiği gül fidanlarının yaprakları bembeyazdı.

"Caernarfon'a gitmem gerek," dedi kahvaltıdan sonra. Bradwen her zamanki gibi yine tıka basa yemişti. Kahve masaya daha yeni konmuştu.

"Ne işimiz var?"

"Benim işim var."

"Ne işin var?"

"Seni ilgilendirmez."

"Götüreyim mi seni?" Gücenmemiş gibi bakmaya çalışıyordu.

"Hayır."

Başka bir kelime etmedi oğlan.

"Teşekkür ederim," dedi.

"Ben ne yapayım?"

"Bakarsın. Belki annenleri bir arasan iyi olur."

Üstünü başını kokladı, başparmağıyla omzunun üstünden duvarın arka tarafındaki merdiven boşluğunu işaret etti. "Giysilerimi yıkadığın için sağol."

Bir sigara yaktı. "Oturma odasının sobasını yak, istersen odandaki şömineyi de."

"Fazla odun kalmamış."

"Biterse biter."

"Noel ağacını süsleyeyim mi?"

"Süsle."

"Nereye koyayım?"

Mutfağı taradı gözleriyle. Büfenin yanında boş bir yer vardı. Sigarasıyla işaret etti. "Şurası?"

"Güzel bir yer, oturma odasından da görürüz ağacı. Neyle süsleyeyim?"

Yüzüne bakmıyordu. Bakamıyordu. Köklü topraklı bir Noel ağacı neyle süslenirdi ki? Sigarasını söndürdü. "Domuz ağılında belki bir şeyler vardır, ya da arkasında. Bilmiyorum."

"Bulurum bir şeyler," dedi oğlan.

Köpek yekinip ayaklandı, yanına gelip elini yalamaya koyuldu. Ağlamaya başladı.

Oğlan kıpırdamadı oturduğu yerden. "Ağlama," dedi. "Niçin ağlıyorsun bilmiyorum, soracak olsam *'ach'* dersin, bir anlamı olmaz. Ama ağlamana gerek yok."

"Yok," dedi burnunu çekerek.

"İşin ne ise bitirip de Caernarfon'dan döndüğünde, Noel ağacı hazır, oturma odasının da sobası yanıyor olacak. Birazdan Waunfawr'a giderim, taze ekmek de olur. Yemekle aran olsun olmasın. Annemleri de aramayacağım, kimseyi aramayacağım, çünkü buradayım. İkindi vakti saat beşi çeyrek geçe sen kanepeye oturur,

televizyonu açar, *Escape to the Country*'yi izlersin, sen onu seyrederken ben yemeği yaparım. Balık. Onu yersin, iki-üç kadeh şarap içersin, yemekten sonra birlikte belki bir bahçe çizeriz, ya da film izleriz. Noel yaklaştığında BBC güzel filmler koymaya başlar hep. Sonra yatmaya gidersin, istersen bir saat evvelinden yatak odandaki şömineyi de yakarım. Canım istediğinde, arabayı römorku alır, bir yerlerden odun almaya giderim. Parasını da ben ödeyebilirim. Sam'le ben iki oda ötende yatıyoruz. Buradayız. Şu Rhys Jones denen çiftçinin sana getirmeye söz verdiği kuzuyu bekliyoruz biz."

Geçip oturdu. "Evet," dedi. "Kuzu. Dün buradaymış."

"Gördüm."

"Koyunlara saman getirmiş."

"Onu da gördüm."

"Hâlâ senin bir jimnastikçi olduğunu düşünüyorum."

"Ne?"

"Yer hareketleri yapanlardan."

"Daha önce hiç duymamıştım."

"Yürürken, otururken, keserken, bellerken." Yeni bir sigara yakmak için hareketlendi, vazgeçti, zira içip bitirmesi gerekecekti, oysa canı banyo yapmak istiyordu. Küvete yatmak ve uzaklaşmak. Kalktı. "Pek sık 'biz' diyorsun," dedi.

"Burada birlikte olduğumuz için."

"Ben de bundan dolayı ağlıyorum sanırım."

"Yalan."

"Evet." Mutfaktan yürüyüp çıktı. Banyoda son üç ağrıkesiciyi ambalajından çıkarıp birkaç yudum suyla içti.

Çok yavaş sürüyordu; dar yollar tuzlanmamıştı, yokuşları inerken direksiyona sıkı sıkı sarılıyordu. Caernarfon'a giden çift şeritli yol tuzlanmıştı, ama burada da gördüğü tek tük arabalar çok ağır gidiyordu; sanki herkes, her an karın yeniden yağmaya başlamasını bekler gibiydi. Şu güvenli limanlara girmemeli, diye düşündü. Sobanın yanına kıvrılmak. İdareyi ona bırakmak. Elimi o köpeğe yalatmak. Arabayı bir bekleme yerine çekip çıktı, ceketini giymeden.

Güçbela bir çiti aştı, karda epey bir yürüdü, sonra arkasına döndü. Ayak izlerine, arabaya baktı, titredi. Bu, diye düşündü. Durum bu. Botları ıslaktı, ayak parmakları üşüyordu. Boş bir araba, yol kenarında, çıplak ağaçlar, tepeler, soğuk. Artık ortaya çıkmayan bir porsuk; suyu belime gelen bir gölette dikilmek, cebimde ağır nesneler olmadan. Bedenimde bir kocakarı kokusu. Bu. Durum bu.

42

Tıpkı önceki sefer gibi, hemen dış kapının gerisinde olan bekleme odasında kimsecikler yoktu. Sekreter bile; zil bir gelen olduğunu duyuruyordu. Dört sandalyeden birine geçip oturdu, beklemeye koyuldu. Beş dakika kadar geçmiş, daha içeri çağrılmamıştı, bir sigara yaktı. Muayene odasının gerisinden sesler de duymuyordu, ara sıra pencerenin önünden insanlar geçiyor, meraklı meraklı içeri bakıyorlardı. Formika bir sehpanın üzerinde temiz bir küllükle üst üste dergiler duruyordu.

"Aa, Porsuk Hanım."

Başını kaldırıp göğüs geçirdi.

"Hemen dudak bükmeyin öyle," dedi aile hekimi. "*I'm just kidding.*[48] İçeri buyrun."

Masasının üzeri bomboştu, meşgul olduğunu gösteren tek bir kâğıt bile yoktu. Burada her yerde sigara içiliyor oluşuna o denli alışmıştı ki bekleme odasındaki sehpada duran küllüğe sigarasını basmamıştı. Şimdi söndürmüştü, hekimin yarısı dolu küllüğünde. Birisinin düzeltmiş olduğu haça baktı.

"Saçın güzel olmuş. Biraz kısa ama."

"Teşekkür ederim."

"Shirley çok deneyimli bir kuafördür. Dahası, son kuaförümüzdür."

Hekimin yüzüne bakıyordu.

"Demek şimdi lüzum gördün."

"Neye?"

"Beni ziyarete."

"Evet."

"Senin için ne yapabilirim?"

"Ağrıkesici."

"Eczaneden alabilirsin, bunun için gelmene gerek yoktu."

"Aspirin veya parasetamolden bahsetmiyorum." Parasetamol sözcüğü bir tuhaf gelmişti sonra, İngilizce olup olmadığından emin değildi.

"Neden bahsediyorsun o halde?"

"Siz söyleyeceksiniz, ben zerre anlamam."

"Önce geç otur şuraya. Ayağına bir bakayım."

"Ayağımın bir şeyi yok. Geçti."

"Haydi."

Suyuna gitmeli, diye düşündü. Bir zararı olmazdı. Muayene masasına geçip oturdu, ıslak botlarıyla çoraplarını çıkardı. Ayağının derisi buruşmuştu. Yatabilirim de, diye geçiriyordu aklından. Yatıp ellerine bırakayım kendimi ve ne olacak göreyim.

Hekim ayağını tutuyordu. "Güzel iyileşmiş. Fazla sıkıntı verdi mi?"

"Hayır. Soda mucizeler yaratıyor. Çok haklıymışsınız." Dalgın dalgın hekimin omzunun gerisindeki duvara bakıyordu. Ancak şimdi görüyordu AIDS posterinde kara tenli bir erkek gövdesinin olduğunu — muhtemelen ışık daha önce farklı düştüğünden, yahut şu an odaklanmadan baktığı için. Önden değil, yandan, hatları belirsiz, gösterişli bir popo. Şimdi anlıyordu altında yazan *Exit only*'yi. Poster çok eski olmalıydı, bu adamın neden böyle bir şeyi muayene odasına asmış olduğunu merak etmişti. Bu küçük şehirdeki çoğu hastaya hitap etmeyecek bir resim, diye düşündü.

Hekim elini tutup iki parmağıyla nabzına baktı. "Hımın," dedi. Başını ellerinin arasına aldı, başparmaklarıyla üst gözkapağını kaldırıp dikkatli dikkatli gözlerine baktı. Sonra öbür elini dizinde tutarken bir eliyle kolunu sıvazladı. Sigara içmiyor olsam, diye düşündü, nefesini müthiş iğrenç bulurdum. "Baş ağrısı?" diye sordu.

"Var."

"Yalnızca o mu?"

"Hayır."

"Başka nen var?" Muayene odasında zil çaldı. Hekim kapıya baktı bir an, öksürmek için durumu fırsat bilip, eliyle ağzını bile kapatmadan öksürdü.

Muayene masasından kayıp kalktı, kısacık bir an için gövdeleri yapıştı, adam geriye bir adım çekilmeden önce. Sıska boynunda, âdemelmasının üzerinde tıraşta unutulmuş birkaç kıl vardı. Daha az önce dizine, neredeyse tıpkı Sam'in kafasını koyduğu gibi elini koymuş olan birine göre epey hızlı çekilmişti. Kadın geçip sandalyeye oturdu, bir sigara yaktı. İlk kez bu adamla baş edebileceğini hissetmişti.

Aile hekimi de geçip yerine oturmuştu, altta kalamazdı. Birlikte oturmuş sigara içiyorlardı. "Durduk yerde kuvvetli bir ağrıkesici yazamayışımı anlayışla karşılıyorsundur."

"Nedenmiş?"

"Tıbbi etik diye bir şey var."

"Geçen gün kuaförde aklınıza pek gelmiyordu ama."

"Yaa. Shirley ile hastalarım hakkında konuşmamam gerektiğini mi söylüyorsun? Bu hiç sebepsiz ilaç yazmakla aynı şey değildir."

"Hiç sebepsiz mi? Kim söyledi bunu?" Yüzüne üfledi sigarasının dumanını.

Hekim de ona üfledi sigarasının dumanını. "Bir kez daha soruyorum: Başka nen var?"

"Hastayım."

"Ne denli?"

"Bilmiyorum."

"Tedavi ediliyor mu hastalığın... Hollanda'da?"

"Tabii ki."

"O halde neden söylemiyorsun neyin olduğunu?"

"Sizi ilgilendirmez."

"Aile hekimiyim ben."

"Gelip geçici bir hastayım ben. Belki yarın geri döneceğim

Hollanda'ya. Porsukla olan, bir kazaydı. Turistim ben."

"Neren ağrıyor?"

"Her yerim. Bazen bütün vücudumda bir diş ağrısı varmış gibi oluyor."

"Diş ağrısı mı?"

"Hani diş hekimine gider ya insan, ağrıyan dişin kesin yerini de biliyordur ama hekim farklı bir azıyı tedavi eder; şaşırtır bu, ama bir gün sonra ağrı mağrı kalmaz, öyle."

"Hımm."

"Bir de bazı kokular alıyorum."

"Bana çok sağlıklı geldi bu."

"Hayır, olmayan şeylerin kokusunu. Ya da bazen gözümde bir şeyler canlanıyor, o zaman hakikaten alıyorum kokularını."

Bu konuya daha fazla girmek istemedi hekim. "O ilacı sana yazacak olursam..."

Hekimin yüzüne bakıyor, ne söylemek istediğini tahmin etmeye çalışıyordu. "Ben turistim," dedi bir kere daha. "Burada bulunuşum tesadüf. Pekâlâ Bangor'daki bir aile hekimine de gidebilirdim."

"İzin veremem buna."

Şimdi yarıdan daha fazlası dolu olan küllüğü işaret etti. "Ne yapıyorsunuz siz?"

"Efendim?"

"Burada bir zencinin çıplak kızıyla bir haçın altında oturmuş, ölesiye sigara içip duruyorsunuz. Bu konuda şakalar bile yapıyorsunuz. Size dur diyen kimse yok mu?"

Duvara bakıyordu. "Anlayama..."

"Sorun değil mi yani, sigara içmek?"

Âdemelması inip çıktı. "Karım şikâyet ediyor." Boğazını temizledi, sonra öksürmeye başladı.

"Ama bu durdurmuyor sizi."

"Hayır. Seni durduran biri var mı?"

"Yok. Ben yalnızım. Yapayalnız. Önceki gelişimi yazdınız mı bir yere?"

"Tabii."

"Yırtın onu. Unutun buraya geldiğimi." Adamın yüzüne bakmayı sürdürüyordu. "Adım yazıyor mu üzerinde?"

"Hayır."

"Ne yazıyor peki?"

Hekim yüzüne baktı. Neredeyse filtresine kadar yanmış olan sigarasından bir nefes çekti, küllüğe bakıyordu dalgın dalgın. Bekleme odasından, kaydırılan bir sandalyenin sesi duyuldu açık seçik. İzmariti küllüğe attı, söndürmeden. Akabinde bir çekmeceyi açtı, epey bir arayıp taradıktan sonra içinden bir form çıkardı, iki kez katlayıp yırttı. Kâğıt parçaları çöp kutusunu boyladı. Bir kalem alıp reçeteyi yazmaya başladı. "Eczane nerede biliyorsun. Bunu veriyor ve bir daha seni burada görmek istemiyorum."

"En kuvvetlisinden olsun."

Başını kaldırıp da bakmadan kâğıdı buruşturdu ve yeni bir reçete yazdı. Uzattı. "Seni tanımıyorum," dedi.

Bekleme odasında bir kadın oturuyordu. Oksijenle sarartılmış saçlarını tepesinde topuz yapmış bir kadın. Floresan lambanın ışığında çok perişan görünüyordu. Fi tarihinden kalma bir mecmuaya bakıyordu. "*Hello, love*," dedi.

Shirley, diye geçirdi içinden. Buna bir ad uydurmaya zorlansaydım, tam da bu adı seçerdim. "Günaydın."

"Ne bu resmiyet! Yeni saçından memnun musun?"

"Efendim?"

"Saçın. Memnun musun diyorum."

"Ne olmuş ki saçıma?"

"Daha geçen gün kesmedim mi ben?"

"Saçım hep böyleydi benim."

Kuaför, ağzı bir karış açık yüzüne bakıyordu.

"Bedava muayeneye mi geldiniz?" diye sordu.

"Efendim?"

"Kusura bakmayın, sizi birine benzetmişim." Kapıyı açtı, çabucak karlı kaldırıma attı kendini. Dikkatli adımlarla eczaneye

doğru ilerledi. Kuaför dükkânında pek ışık yanmıyordu, dört aynadan birinin çevresindeki lambalar açıktı, kapı aralık değildi. Karşısındaki parfümerinin vitrininde, bütün malların yarı fiyatına satıldığını duyuran kocaman bir "indirim" levhası vardı. *Gün gelecek yalnızca porsuklar dolaşacak buralarda, insanlar şimdiden el etek çekmeye başladılar bile şehirden*, dediğini işitti artık tanımadığı adamın. *Ya da ölürler belki, o da mümkün tabii*. Eczane açıktı, tezgâhın önünde müşteriler bile vardı. Burada indirim yoktu.

Ona yardımcı olan delikanlı, uzun uzun, dalgın dalgın baktı reçeteye, sonra başını kaldırdı, muhtemelen hasta adının neden yazmadığını sormak için. Yüzüne az evvel kuaförün yüzüne baktığı gibi baktı; delikanlı arka tarafa gitti. İlaçların bir naylon torbada eline verilmesinin ardından, sokağın karşı kaldırımından otoparka geri döndü. Aklına oğlanın kendisini hep bu saçla bildiği geldi. Başka halini bilmiyordu. Onda bir türdeşini gören köpek de öyle. Haritayı aldığı doğa sporları mağazasının vitrininde bereli erkek kafaları duruyordu. Berelerden birinin markası Patagonia idi ve kenarı en açığından en koyusuna değişik tonlarda, barkoda benzer mavilerle çevrili pastel mavisiydi. Dağı getirdi bu aklına ve oğlanın dün sabah söylediklerini. Basbayağı duymuştu, ama konuya girmek istememişti. Mağazaya girip bereyi satın aldı, hediye olarak paketletti. Tezgâhtarın nasıl seloteyple beceriksizce boğuştuğuna baktı. Hararet basmıştı, sağ bacağında bir kasın seğirdiğini hissediyordu. Bere pahalıydı. Önemli değil, diye düşündü, niye sorun edecekmişim ki. "Hoşçakalın," dedi. Şaşkın gözlerle baktı tezgâhtar. Ancak dışarıya çıktığında fark etti ne olduğunu: Belli ki Hollandaca veda etmişti, oysaki "*Goodbye*" demiş olduğundan çok emindi. Şehir surunun kemerindeki saat on biri çeyrek geçtiğini gösteriyordu.

43

Oğlan evde yoktu. Bereyi ışıkları yanan süs lambalarıyla, bol simli şeritlerle ve yaldızlı toplarla kaplı, köşede, büfenin yanında duran Noel ağacının dibine bıraktı. Çinko bir leğene konmuştu, bir el arabası dolusu kayrak kırığı devrilmemesini sağlıyordu. Ağır ağır çıktı merdiveni, banyonun kapısını itip açtı. Hapları lavabonun üstündeki rafa koyup hemen bir tanesini içti, prospektüsü falan okumadan. Aile hekimi miktar konusunda dırdır etmemişti. Rafta öksürük pastili kutuları da duruyordu, açılmamış halde. Tuvalete oturdu. Arabada hissettiği kramp yine geliyordu. Ve sonra yine. Tuvalet kâğıdını koparmak üzere her hazırlandığında, elini geri çekmek zorunda kalıyordu. "Offf," dedi usulca, dirsekleri dizlerinde, başını karo döşeli zemine eğmişken. Poposunu sildikten sonra o gün ikinci kez küveti doldurdu, *Native Herbs*'den de bolca sıktı. Banyo köpüğünün keskin bir kokusu vardı. Hakiki bir rayihaydı. Soyunup sıcak suya girdi. Oğlanın monoloğunu düşündü, bütün saydıklarını, hiç teklemeden ağzından dökülenleri, sanki hepsi önceden düşünülmüş, arkasında bir plan yatıyormuş gibi. Hapın bedeninde neler yaptığını hissetmeye çalışıyordu, içindeki etken maddelerin midesinden bir yerlere doğru başlayan yolculuğunu gözünün önüne getiriyordu, en kısa zamanda başına varacaklarını umarak. Vücudunu keyifli bir mayışıklık sarınca, çok yakında 1 Ocak olacağını kavradı.

"*Hello*!" Gelen Bradwen değildi, o olsa bu dahi bir soru gibi çıkardı ağzından. Rhys Jones. Ön kapıdan girmişti bile, kendisi ise küvetteydi. Ön kapının devamında merdiven vardı, bu ev hemen yukarıya yönelmenin çok doğal olduğu bir evdi. Küvetten çıkması gerekiyordu, kapı kilitli değildi. Su gürültüyle şapırdadı, ilacın etkidiğini hissediyordu; küvetten çıkan kendi bedeniydi, ama kısa bir gecikmeyle. Bir arabanın yaklaştığını duymamıştı. Kapıdaki kancadan havluyu aldı, göğüslerine bastırdı. Kapı çalınıyordu, ol-

dukça şiddetli. "*Go away*,"[49] dedi. Bunu takip eden sessizlikte, başını kapının tahtasına yanaştırdı. Adamın nefes alıp verişini duyar gibiydi, aynı anda da kulağına fırıncının hanımının söylediği şeyler geliyordu. *Sağ olsaydı, böyle bol bol yaş pasta yemesine asla müsaade etmezdi.* Keşke şimdi fırında olsaydı, tepeden tırnağa giyinik, ayaklarında botları. Küvetin suyu hâlâ çalkanıyordu, berrak berrak.

"Ben mutfakta bekliyorum."

İrkiltiyle geri çekildi, adamın sesi ahşabı titretmişti. Merdivenden indiğini işitti. Tıpayı çıkarmadı, lıkırdayarak gidecek su çok fazla gürültü edecekti. Yavaş yavaş kurulandı, giysilerini de çok yavaş giydi. Kulaklarının arkasındaki basınç yok olmuştu; karnında pek ağrı vermeyen bir kramp, başında bir uyuşukluk hissi. Kapıyı açmadan önce, küçük pencereden karlı yola baktı. Nerede kalmıştı Bradwen? Kazlar kümesin önünde kümelenmişlerdi. Önünde, bir kerecik bile olsa içinde değil. Aptal hayvanlar.

Rhys Jones Noel ağacına en yakın duran mutfak sandalyesinde, elinde paketlenmiş bereyle oturuyordu. Bir tuhaftı, her zamankinden daha tuhaf.

"Ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

"İnsan kendine vermek için Noel ağacının dibine hediye bırakmaz."

"Eee?"

"Bana almış olduğunu düşündüm."

"Ne?"

"Bu eve başka kim geliyor ki?" Paketi mıncıkladı. "Çorap gibi."

"Geri koyun."

"Bana değil mi?"

Bir bıçak kapsam yeri, diye geçirdi içinden. Gerekirse ağır çelik tencereyi. "Hayır."

"Burada yalnız kalmıyor musun sen? Emlakçıya öyle söylemedin mi, *geçici* kira sözleşmesini imzalarken?" *Provisional* söz-

cüğünü, üstüne basa basa söylemişti.

"Bay Jones."

"Rhys de sen."

"Bay Jones, lütfen rica ediyorum, o paketi geri koyar mısınız?"

"Tamam, tamam, böyle kibirlen dur sen." Kalktı, bereyi ağacın dibine bıraktı. Doğruldu, dönüp oturma odasına yürüdü. Dış kapı açıldı.

Etrafına bakınıyordu. Mutfak bir an için de olsa güvenliydi. Denizlikteki çiçek açan üç bitki, ocağın üstündeki kahve, Noel ağacı. Gene de kaşıklığa bir baktı, en büyük bölümüne. Dış kapı kapandı. Rhys Jones mutfağa elinde bir naylon kasayla geldi. Adamın ayaklarına bakıyordu, bunu yaparken ondaki tuhaflığın ne olduğunu anladı: Gür, yağlı saçları daha kısaydı, ilk kez kulaklarını görmüştü.

"Kuzu," dedi. Kasayı masanın üzerine koydu.

İçine baktı. Birkaç iri parça et, oldukça koyu renkli. Boğazına koydu bir elini. "Bütün bir kuzu mu bu?"

"Değil. Yarım kuzu."

"Yarım mı?"

"Aslında sana çeyrek verecektim, ama o zaman da çok az olacaktı. Elimi vicdanıma koydum." Bunu derken elini —vicdanına ya da kuzunun buduna koyarmışçasına— kadının poposuna koydu.

Elini tutmadı, kırık tırnaklı olandı. Mümkün olduğunca sakin, bir adım kenara kaydı, elden kurtuldu, akabinde masanın öteki tarafına yürüdü. Tam karşısına geçmişti koyun besicisinin. "Geri götürün onu."

"Yeterince iyi bulmadın mı eti?"

"Niyetiniz ne?"

"Birkaç kuzu budu getirdim sana. Bedava."

"İstemem. Kuzu etinden tiksinirim ben."

"Yazık olacak o halde. Ben gene de burada bırakacağım. Taahhüdümü yerine getirmiş oluyorum böylece."

"Şimdi gidebilirsiniz o halde."

"Kuaföre mi gittin? Shirley'ye mi?"

Ellerini bir sandalyenin sırtına koymuştu. Aile hekimi, karşısındaki adam, fırıncı çift. Herkes birbirini tanıyordu. Bir tek Bradwen hariç. Nerede kalmıştı o da? Gerçi Noel ağacını süslemiş olduğundan bir süre daha gelmezdi ya. Saate baktı. Yarıma geliyordu. Bir şeyler yapmalıyım, diye düşündü. Ne olduğu önemli değil. Oturma odasına gidip sobanın ön kapağını açtı. Közlenen ateşe iki odun attı, odunları maşayla öteye beriye oynattı. Öne eğilmiş halde Rhys Jones'a sırtını döndüğünün farkına vardı. Kendini güçlü hissediyordu.

Koyun besicisi arkasından gelmişti. Kanepede oturuyordu, bir kolu kanepenin sırtında, yayılarak. "Kahve vermeyecek misin bana?" diye sordu. "Porsuk Hanım."

"Ne dediniz siz?"

"Porsuk Hanım dedim."

"Kahve mahve yok size. Şimdi gidebilirsiniz." Sobanın yanında dikilmeyi sürdürüyordu, maşayı da odun sepetine geri koymamıştı.

"Emlakçı ahbabım aradı."

Çoraplarındaydı gözü.

"Küçük yeğen bulmuşlar. İngiltere'de yaşıyormuş. Kira sözleşmesi uzatılmayacak."

Maşayı öbür eline aldı.

"Ahbabım iyi bir adam olduğundan ve 1 Ocak'a sayılı gün kaldığından, 5 Ocak'a kadar gün verdi pılını pırtını toplaman için. Yılbaşında bir uğrayacağız evin ne durumda olduğuna bakmak üzere."

"Sorun yok."

"Yok mu?"

"Yok. Bu eski ıvır zıvırların hiçbiri benim değil. Taşınmak için bir kamyona ihtiyacım yok." Pencereden dışarı baktı, sanki Bradwen'ın o an bahçe duvarından aşıp da geleceğini hissetmiş gibi. Oğlan bu kez atlamadı, tırmandı. Sam atladı ama, kızılağaçla me-

şe dallarının yanı başına indi, belli ki onların tam nerede olduğunu tutmuştu aklında. O taraftan gelmesi tuhaf, diye düşündü. Oğlan karlı çimenliğin üzerinden yürüdü, bellenen tarafın ucunda dikildi kaldı. Kendisini görüp göremediğini merak etti kadın. Oturma odası tek penceresiyle oldukça karanlıktı ama ayaklı lamba her zaman olduğu gibi yanıyordu. Bradwen köpeğe bir emir verdi, Sam geri gelip ayağının dibine oturdu, gül fidanları yüzünü azıcık da olsa saklıyordu. Neden orada dikiliyor ki? diye düşündü. Oradan Rhys Jones'un arabasının durduğunu mu görüyor? Dursa n'olmuş ki?

"Kuzu butlarını yiyip bitirecek kadar zamanın var."

"Ben kuzu yemem."

"Sen bilirsin. Bayan Evans çok severdi kuzu etini. Doksan üç yaşında öldü." Başını kaldırıp baktı. "Ne dikiliyorsun orada? Gelip otursana kanepeye."

"Gitme vaktiniz geldi," dedi. "Taahhüdünüzü yerine getirdiniz, haberi de ilettiniz."

"Bayan Evans'ın nasıl öldüğünü anlatmadım daha."

"Beni ilgilendirmiyor, tanımıyordum o kadını."

"Bence pekâlâ ilgilendirir."

"Göz ucuyla baktığında Bradwen'ın hâlâ aynı yerde durduğunu gördü. Başını salladı, kanepedeki adamın gerçekten bu denli ilkel düşünüp düşünmediğini merak ediyordu. Dul adam, kendisi de belli ki kocasız. *What's holding us back?*[50] Oğlan bir kolunu oynattı, baş sallamasına cevap mı vermişti? Maşayı havaya kaldırdı, bununla tam olarak ne ifade etmek istediğini bilmeden. "Sigara," dedi.

"Ne?"

"Mutfakta. Sigaram orada." Hiçbir şey söylemeden neden mutfağa gitmediğine kızdı. 5 Ocak'a kadar kendisine ait olan evin mutfağına. Gidip pencerenin önünde durdu, maşayı masaya koydu, bir sigara yaktı. Akabinde doğruca dış kapıya yürüyüp açtı. Sam dayanamamıştı buna, kalkıp havlaya havlaya kendisine doğru koştu. Oğlan köpeği durdurmadı, geri de çağırmadı.

Rhys Jones şaşılası bir hızla kanepeden fırladı. "Sam?" dedi.

Köpek yönünü değiştirip koyun besicisine koştu, kucağına atladı.

Rhys Jones sendeledi.

Kadın Bradwen'a baktı. Bakışları oğlandan koyun besicisine kaydı, gözleri her zamankinden daha fazla sulanmış gibiydi.

Sam adamı kokluyor, yalıyor ve havlıyordu.

44

"*Hello, dad*,"[51] dedi Bradwen.

Rhys Jones selamı almadı, köpeği yere bıraktı. "*Stay*,"[52] dedi. Kapının önünde eşikte duruyordu saboları, burunları dışarı doğru, ayağını sokup giyebilirdi. Öyle de yaptı, dengesini kaybetmemek için bir elini kapının sövesine koydu. Köpek başını kaldırmış ona bakıyordu, heyecanla soluyarak. Jones Bradwen'ın yüzüne bakmadı; kayraklı patikadan, evin yanında, ön tamponu neredeyse eski domuz ağılına dayanmış haldeki arabasına yürüdü. Bir kapısını açtı. "Sam," diye seslendi. Kafasını eğmiş, gergin gergin köşeden adamı görmeye çalışan köpek fırlayıp çıktı evden ve arabaya zıpladı, bir an bile tereddüt etmeden: Sık sık yaptığı bir şeydi bu.

Bu arada kendi de çıkmıştı dışarıya, çoraplarıyla. Bir tür üçgen ortaya çıkmıştı. Rhys Jones arabasının, Bradwen müstakbel gül tarhının yanında, kendi de kapının önünde. Pek de soğuk değildi artık hava; bir gül yaprağından son kar taneleri de eriyip dökküldü.

"O çoraplar sana mıymış demek?" dedi koyun besicisi. Gerçek bir soru değildi bu, arabanın etrafını dolaşıp sürücü tarafının kapısını açmıştı bile.

"Çorap mı?" diye sordu oğlan.

Bakışlarını oğlandan adama geri çevirdi. Bradwen jimnastikçiyse, Rhys Jones da yirmi yıl önce aniden sporu bırakmış ve hiç kendine bakmamış bir judocuydu. Sigarasından derin bir nefes

çekti, dumanını üfledi, nemli havada dağılmıyordu duman. Rhys Jones direksiyonun arkasına geçip arabayı çalıştırdı. Sam yanında oturuyor, dikkatli gözlerle dosdoğru ileri bakıyordu, dili dışarıda. Çoban köpeği. Mutlu. Gerçek sahibinin yanında, alfa erkeğin. Birden kavrayıverdi köpeğin neden sık sık kendi yanında oturduğunu, daha ilk günden kolaycacık banyonun önündeki bekleme noktasından ayrıldığını: Oğlanla aynı seviyedeydi. Siyah araba —gerçekten kasalıydı— geri geri gidip görüş mesafesinden çıktı. Aynanın önündeki raf geldi gözünün önüne, ilk ilaç kutusu. O haptan bir tane daha almak istiyordu; daha önce bedenini nasıl küvetten çıkarken azıcık daha geç çıkmış gibi hissetmişse, dışarıdaki her şey de ayarını çeyrek saniye şaşırmış gibiydi. Böyle de kalsın istiyordu.

Shirley, aile hekimi, fırıncı çift, Rhys Jones ve de Bradwen. Oğlan çok çıplaktı, böyle köpeksiz, cılız, şıpır şıpır su damlatan gül fidanlarının arkasında, küçük bir sırt çantasının kemerleri göğsünde. "Gel," dedi arabanın sesi artık işitilmez olunca. Çağırmamış olsa, muhtemelen daha dikilecekti oğlan orada. Sigarasını attı, oğlana sarıldı. Sırt çantası engelliyordu, ellerini sırtıyla çantanın arasına sokup göğsüne bastırdı oğlanı. İnanılmaz derecede güzel kokuyordu. Ellerini indirip bedeninin altını da kendine doğru çekti.

"Çorap mı?" diye sordu oğlan bir kez daha, sıcak nefesi boynunda. Kollarını gevşekçe beline dolamıştı.

"O adam neden bahsettiğini bilmiyor," dedi. Meşenin yattığını görüyordu, farklı boylardaki kollarıyla devrilmiş bir şamdan gibi. Ağaç orada kalacak olursa, zamanla ikinci bir yosun köprüsü olacaktı. Taze ekmek kokusu oğlanın kokusunu bastırdı.

45

Koca, bacağını oynattı. Bugünlerde böyle hissediyordu. Önceleri ayağını rahatça oynatırdı, ama birkaç gündür alçı ağırlaştıkça ağırlaşmış gibiydi, bacağı da hantallaşmıştı. Araba süremiyordu, 4 numaralı tramvayla, memurla sözleşmiş oldukları Van Wou Caddesi'ndeki kafeye, De Pijp'e gitmişti. Kayınpederlere yalnız gitmesi gerekmediği için memnundu. Kafeyle evlerinin arasındaki kaldırımların karları ne kürenmiş ne tuzlanmıştı, memur birkaç kez düşmekten korumuştu onu. Televizyon açıktı, buz pateni yarışı vardı, yorumcuların sesleri duyuluyor ama anlaşılmıyordu. Daha önce tramvay durağındaki ilan panosunda ekmek reklamı yaptığını gördüğü patenci uzun mesafede yarışıyordu. Kayınpederi çay yapıyordu, memur kahve yerine çayı tercih etmişti. Televizyonun yanında rengârenk süslenmiş bir Noel ağacı duruyordu, kayınpederler gelenekleri severdi. Mumlar sadece Noel günleri yanardı. Denizlikteki üçgen mumlar yakılmıştı ama; ışıkları beyaz bir nergis zambağını turuncuya boyuyordu.

"Nerden anlamışlar ki?" diye sordu kayınpeder.

"Zerre fikrim yok. 'Bu konuda size bilgi veremem,' dedi beni arayan kadın."

"Kadın mı?"

"Evet."

"Galler. Ne diye gider ki oraya? Ne var ki Galler'de?"

"İngilizce konuşulan bir ülke olması tuhaf değil doğal olarak."

"Ya senin işin ne oralarda?"

Memur, kayınpedere yanıt vermeden önce kocanın yüzüne bir an baktı. "Araba kullanamıyor," dedi alçıyı işaret ederek. "İznimin tamamını kullanmamıştım bu yıl. Yılbaşından önce kullanmam gerekiyor."

"Ne zaman gidiyorsunuz?"

"Haftaya."

"Noel'de mi?"

"Evet. Her yerde Noel."

"Karın yok mu senin? Ya da çocukların? Onlar ne diyecek?"

"Ha, sorun etmezler hiç," dedi memur. "Benim görevde olmama alışıklar."

"Hımm," dedi kayınpeder.

"İnanılmaz," dedi kayınvalide.

"N'oldu?"

"Şu Kramer muazzam. Daha da artırıyor süratini."

"Burada neler konuştuk hiç haberin var mı?"

"Tabii. Zaten endişelenmemiştim ben."

"Ben endişelenmiştim ama." Birer bardak daha çay doldurdu onlara. "Geceleri kediotu alıyordum," dedi memura. "Yoksa uyku tutmuyordu."

"İyidir," dedi memur. "Ben de alırım arada bir."

"Hadi ya!"

"Hiç temasa geçtin mi?" diye sordu kayınpeder.

"Hayır, nasıl geçeceğim bilemedim," dedi koca. "Cep telefonundan ulaşılamıyor."

"Ama adresi yok mu sende?"

"Var. Yani var gibi. Bir ev adı."

"Mektup yollayabilirsin."

"Doğru." Kocanın bakışları bir an televizyona kaydı. "Gerçekten inanılmaz, bulabilmiş olmaları."

"İşleri bu," dedi memur.

Koca ayağa kalktı. "Bir tuvalete gidiyorum," diyerek bir koltuk değneğini aldı, topallayarak oturma odasından küçük koridora gitti. Tuvalette klozetin kapağını indirdi, güçlükle oturabildi üzerine, aslında kapının açık durması gerekiyordu ayağının rahat etmesi için. Oturma odasında karısını düşünemiyordu. Kayınpederiyle kayınvalidesine ne söyleyeceğine karar vermesi lazımdı. Söylese miydi? Tamamıyla kapalı kutu, tuhaf insanlardı. Az evvel kayınpederinin uyuyabilmek için kediotu aldığını memura söylemesi mesela. Her turun süresini kucağındaki deftere not eden kayın-

validesi. Neresinden tutsundu? En son ne zaman mektup yazmıştı hatırlamaya çalıştı, fi tarihinden kalma şeylerdi hepsi: kalem, kâğıt, zarf, pul, posta kutusu. Koltukaltı yanarcasına acıyordu biraz, memur üç-dört kere orasından tutmuştu. Musluğu açtı, sonra kapadı. Burada da düşünemiyordu karısını, taşradaki bir evde hayal bile edemiyordu onu.

Geçen iki ayda çok şey değişmişti, yalnız olmak artık garip gelmiyordu. Evde ayağının altında bir tabure, elinde bir birayla geçirdiği birkaç günün ardından aile hekiminin muayenehanesini aramıştı. Hiçbir şey söylemiyorlardı. Sövüp sayınca, aile hekimini bağlamışlardı. O da susmayı sürdürmüştü, buz gibi bir ilgisizlikle. Fertilite tetkikinin sonucunu sormuştu, ziyareti esnasında sormayı tamamen unutmuştu. O bilgiler de gizliydi. Telefonu kapamadan önce, ayağının nasıl olduğunu sormuştu kadın. Katıla katıla gülmüştü o da, telefonu yüzüne kaparken. Bilmiyordu, kayınpederlere tam olarak ne söylesin bilmiyordu. Güçbela kalktı ayağa.

"Ne kadar uzun kaldın," dedi kayınvalide.

"Eh." Alçılı bacağını gösterdi.

"Çok mutlu olduk, hakikaten çok mutluyuz. Bulunduğu için," dedi kayınpeder.

"Bir şarap açsa mıydık?" diye sordu kayınvalide. Paten yarışı bitmişti, reklamlar vardı televizyonda, sesi tamamen kısmıştı hemen. Defteri de denizliğe koymuştu.

"Evet, açalım. Sen kendine bir kadeh beyaz doldur," dedi kayınpeder. "Şişe buzdolabında, bitse iyi olur artık."

"Beyler, bir içkiye ne dersiniz?"

"İyi olur," dedi memur.

Beyler, diye düşündü koca. Bir içki. "Ben de bir duble alırım."

"Biraz da kurutulmuş sucuk dilimle," dedi kayınpeder kayınvalidenin sırtına. "Pahalı mıydı?"

"Evet," dedi koca. "Çok pahalı."

Kayınpeder yüzüne bakıyordu. Koca, soruşturma masraflarının bir kısmını ödemeyi teklif edeceğini umuyordu. Kayınpeder

bunun yerine memura dönüp konuşmaya başladı. "Neden hapse atmadınız siz bunu?" diye sordu.

"İyi bir adam olduğu için."

"Beni yanlış bilgilendirdin," dedi memur. Kaygan kaldırımlardan Van Wou Caddesi'ne geri dönüyorlardı. İki dubleden sonra daha kolay yürünüyor gibiydi.

"Biliyorum," dedi koca. "Tuhaf bir çift."

"Böyle şeylerin zincirleme etkisi olur."

"Nasıl yani?"

"Anlattığın başka şeylerin de doğru olup olmadığını sorgulamaya başlayabilirim."

"Dedektif falan değilsin, değil mi?"

"Hayır, basit bir polis memuruyum ben. Ama insanım da."

Kocanın koltuk değnekleri kaydı, alçılı ayağını yere koymak zorunda kaldı. Düşmedi, memur yine sımsıkı tutmuştu onu.

"Asla," dedi kocayı ayağa dikerken. "Asla bilemezsin, birisinin tam ne düşündüğünü ya da hissettiğini."

"Yemek yiyelim mi?" diye sordu koca. "Evde yiyecek hiçbir şey yok."

"Olur," dedi memur. "Az ötede bir Türk restoranı var. Rahat yürürsün."

"İstediğin kadar kalabiliyor musun böyle evden ayrı? Karın bir şey demiyor mu? Çocukların özlemez mi seni?"

Memur gülümsedi.

Bir tür vatka koysam iyi olacak, diye düşündü koca. Ama koltukaltıma. Koltuk vatkası. İyi bir ritim tutturmuştu yine, değnekleri sağlamca bastırınca kara. Üstüne "uçakla" çıkartması yapıştırıp bir kart yollayabilirim. Fi tarihinden kalma, ama tek mümkün yol bu.

46

Ekmekten parçalar koparıp kazlara atıyordu. Üçü ekmekleri yiyor, biri kendisini gözlüyordu. Kardan eser kalmamıştı neredeyse, otlaktan buğular yükseliyordu, kümesin ardındaki koruluktaki meşelerin gövdelerinin arasına karanlık çökmüştü bile. Birkaç koyun samanların başındaydı, çoğuysa otluyordu. "Tuhaf," dedi. "Başta çok çabuk yok oldular, bu dördüyse uzun zamandır hayatta hâlâ."

Oğlan bir şey söylemedi.

"Kimsenin değiller. Tut ki ben şimdi ayrıldım."

"Ben varım ya."

"Evet," dedi yavaşça. "Sen varsın ya."

Oğlan boğazını temizledi.

Soluna baktı. Meşelikte daha evvel duymuş olduğu bir ses yankılandı, hemen çıkaramadı. Ta ki kahverengi bir kuş bir daldan havalanıncaya kadar.

"*A kite*!"[53] dedi Bradwen.

"Bir kuş," dedi kadın.

Kuş otlağın üzerinde süzülüp tıpkı önceki seferki gibi evin mahyasının ardında, adeta onu bir tramplen gibi kullanırcasına kayboldu. Kazlar huzursuz olmuştu bundan.

"*It is a red kite*."[54]

Anlayamamıştı. Oğlanın *kite* diye iki kere söylediği şeyin başka bir anlama geldiğini biliyordu, zihninin bir yerlerinde bir değişiklik olmalı, oğlanın İngilizcesini kendi İngilizcesine dönüştürmeli, söylediği şeyi şıp diye anlamalıydı. "*Vlieger*,"[55] dedi Hollandaca olarak.

"Ne dedin?"

"*Vlieger*. Anlamadım ne dediğini."

"Ben de senin ne dediğini anlamadım."

Sol şakağı zonklamaya başlamıştı. "*Kite*" demek istiyordu, kesin biliyordu, dili gene de damağına, birazcık arkaya gitmiş, ama onun yerine havayı altdudağıyla üst dişlerinin arasından çıkarmış-

tı; dili gevşemiş, tamamen de istemsiz olmayarak, damağının ön dişleriyle buluştuğu noktada durmuştu. Bradwen anlaşılmaz şeyler söylemeye başlamıştı. Sesler çıkarıyordu oğlan. Gözlerinin içine baktı, şaşı gözlerine, kelimeler olmadan, sesler olmadan başka bir yolla kendisine açıklayabileceği bir yöntem görebilmek umuduyla.

"*There, there.*" Bunu anlamıştı işte. Oğlan kollarını onun karnına dolamıştı, adeta bir şeylerin oradan düşmesinden korkarmışçasına, bu da tanıdıktı. Nefesi ensesinde. Kazlar hiçbir şey görmüyor gibi yapıyorlardı. Tekrar beyazlamışlardı, gagaları kahverengiydi şimdi, kardaki gibi cırtlak turuncu değil. Lütfen, bir kerecik girin içeri, diye geçirdi içinden. Koyunlar neredeyse hiç görünmez olmuşlardı. Elleri çitin en üst tahtasındaydı. Kendisi tahtayı itermiş gibi, oğlan da arkadan bastırıyormuş gibi. Patikadan geçen bir olsa şimdi, tecavüze uğradığını bile düşünürdü. O iri, kahverengi kuşa İngilizce "*vlieger*" mı deniyordu? Kızıl olmasa bile, çaylak değil mi bu? Bana tecavüz etmiyor, diye düşündü. Beni koruyor. Tatlı bir çocuk. Güzel bir jimnastikçi. Çoktan gitmiş olması gereken.

"İlaç içeceğim."

"Ne ilacı?"

"Bu sabah aile hekiminin yazdığı bir ilaç."

"Caernarfon'da mı?"

Doğrulmuştu, ayakta durabiliyordu artık. Konuşabiliyordu da yine onunla eskisi gibi.

Oğlan kollarıyla karnını ovuyor, ensesinde nefes alıp vermeyi sürdürüyordu. Rasgele bir oğlan değildi, bir oğuldu şimdi.

"Bir şeyi bilmek istiyorum," dedi.

"Neymiş?"

"Nasıl oldu da bu ikindiüzeri, ya da sabah, hatırlamıyorum..." Gerçekten hatırlamıyorum, diye düşündü. Demek bir gün geçmemişti aradan. Buğular yükselen otlağa baktı. Kar ne çabuk kayboluvermişti böyle?

"Eee?"

Demek bir gün geçmemişti aradan. "Neden dereden, duvarı aşıp da geldin?"

"Dolambaçtan, taş çember üzerinden geldim."

"Ne işin vardı orada?"

"Bir baktım. Kar vardı, ayak izlerini görürüm diye."

"Eee?"

"Yoktu."

Ne porsuk, ne tilki. Nede köpek. Sam'in gitmiş olması çok kötüydü. Koyun besicisiyle gitmemiş olsa, şimdi gelir bacaklarının dibinde dururdu, ya da çitin, ellerine yakın olabilmek için. Yalamak için. Alfa dişinin ellerini.

47

Kartı satın almak, yazmak, yollamak epey meşakkatli bir işti. Yalnızca seçmek bile, başlı başına. Bruna'da yedi döner raf dolusu kart vardı. İçerisi müthiş kalabalıktı, raflara ulaşabilmek için koltuk değneklerini —"Dikkat et Josje, şu beyefendi geçmek istiyor!"—kullanmak zorunda kalmıştı. Her şeyin bir anlamı vardı, her resimden bir mana çıkarabilirdi karısı. Nihayet iki kartı gözüne kestirebildi: suaygırlı ve köpekli. Köpekli olanı çekip aldı raftan, zira karısı böyle bir evcil hayvanı olmasını arzulamamıştı hiç ve de suaygırını yanlış yorumlayabilirdi. Nötr bir kart. Tam ödemeyi yaparken aklına geldi "uçakla" çıkartması ve pul.

Öğrenci. Kendisi söylemişti, çok soğukkanlı bir şekilde. Bu oturma odasında, bir pazar akşamı. Koşudan yeni dönmüştü eve, tam duşa girmeye hazırlanıyordu. Biteli çok oldu, dedi. İşten çıkarılmasının asıl nedeni buydu, söyledi sonra. Koşarken sonbaharın kokusunu almıştı, çisentili havada yapılacak yarışları düşündükçe sevinmişti. Sonbahar yarışlarını. Terliydi, göğsü körük gibi inip kalkıyordu oturma odasında dikilirken. Günah çıkarır gibi sakindi

söylerken, o da sakin sakin dinlemişti. Bir şey konusunda daha sustuğunu biliyordu şimdi. Bir hafta birbirlerini görmezden gelerek yaşamışlardı, ardından kayıplara karışmıştı. Ayrıldıktan iki gün sonra odadaki bir boşluk gözüne çarpmıştı. Evi şöyle bir baştan aşağı dolaşınca başka eşyaların da olmadığını görmüştü, çalışma masasının bir gözünde üzerinde şu sözlerin yazılı olduğu birkaç pusula bulmuştu: *Our 'respected' Translation Studies Lecturer screws around. She is in no way like her beloved Emily Dickinson: she is a heartless Bitch.* Onu aramaya çıkmıştı. Kayınpederlere uğramış, üniversiteye gitmişti. Gözden ırak bir köşede bir pusula daha bulmuş, o zaman binanın her yerine bu yazının asılmış olduğundan kesin emin olmuştu. Çalışma odasında —kilitli değildi ve kimsecikler yoktu, güvenilir insanlardı akademisyenler— gözünün önüne getirebilmişti ilk kez o öğrenciyi, adını bile bilmediği, bu mekânda muhtemelen pantolonu ayak bileklerine inmiş halde bulunmuş o oğlanı. Bu görüntü ağrına gitmişti. Karısının görüntüsü değil, hayır, o oğlanınki. Ne yaptığının gerçekten farkına bile varmadan birkaç kitabı parçalamış ve çalışma masasının altına savurmuştu. Kalemlikte bulduğu bir kutu kibritle yakmıştı kitapları. Ateş çığrından çıkıp da alevler yüzünü yalamaya başlayınca, kapıyı çekip açmış ve "Yangın var!" diye bağırmıştı. Kendini kaybetmişti, doğru, ama kundakçı değildi.

Karttaki köpeğe uzun uzun baktı. Hayvan söylemeyecekti ne yazması gerektiğini. Bir grup bisikletli geçiyordu, kıkır kıkır kıkırdayan kızlar; yolu kaplayıp sağ sol yapa yapa gidiyorlardı, cep telefonları hazırda. Oturduğu semtin ucundaki parkta ciyak ciyak bağrışıyordu halkalı muhabbetkuşları. Evde yalnız olmak pek fena bir şey değildi. Önündeki sehpada bir kadeh kırmızı şarap duruyordu. Daha dingin, daha rahatlamış hissediyordu kendini. Bruna'dan çıkmış, topallaya topallaya bir çiçekçiye gitmişti, koca bir demet sarı lale almaya. Noel değil, ilkbahar. İlkbahar yarışları da güzel olurdu, şimdi onlara hazırlanmalıydı artık. Kapıdan yalnız çıkıp eve yalnız döndüğünü görüyordu, ne "merhaba", ne "hoşçakal",

ne göğüs geçirişler. Zarfın üstünü yazmıştı bile, iki de pul yapıştırmıştı; kırtasiyecide yurtiçiyle Avrupa arasındaki farkın üzerinde durmamıştı. Bir şeyler yazması gerekiyordu. Ne yazmak isterdi ona? Dürüst olmak gerekirse, pek fazla bir şey değil. "Geliyorum" yazdı, altına da adını. İçine çabucak kartı koyduğu zarfı yalayıp kapattı. Ardından kadehindeki şarabı bitirip memuru aradı.

48

Bradwen'ın ocağın gözleriyle fırınını kullanırkenki rahatlığına bakınca çok uzun zamandır bu büyük ocağı tanıyor olduğunu şimdi görüyordu. Oğlan fırına sürdüğü kuzu budunu —söz verdiği üzere sarımsaklı ve ançüezli— kendisi yiyip bitirdi. Düşündüğünde bile içi kalkıyordu. O ançüez konservesini nereden bulmuştu ki? Önceden mi satın almıştı? Bir sigara yaktı. Noel ağacının dibinde duran paketi görmüş olmalıydı, belki de armağan alacağı için sevinmişti, tıpkı eskiden kendisinin Aziz Nikola armağanlarına içi içine sığmayarak baktığı ve birinin ona bir tanesini alıp açabileceğini söyleyene kadar beklemesi gerektiği zamanlarda olduğu gibi. Umursamaz gözlerle dalgın dalgın dışarı bakarak öldürürdü o da zamanı. Dudaklarını şapırdattı, sigaranın tadında bir tuhaflık vardı. Kendi bir şey demedikçe, oğlanın elinden bir şey gelmezdi.

"Yarın güller ekilsin mi?" diye sordu Bradwen.

"Olabilir."

Masaya geçip oturdu, azıcık dalgın.

"Biraz daha bekleyelim istersen," dedi.

"Sam yüzünden olmalı," dedi. Ellerini gevşekçe birleştirmiş, bir sağ başparmağıyla soldakini, bir sol başparmağıyla sağdakini ovuşturuyordu.

"Ne?"

"Tilki köpek kokusunu alır."

Hatırlamaya çalışıyordu. On kaz, sekiz kaz, yedi kaz. Diz çö-

küşü geldi gözlerinin önüne, karanlıkta, kayrak kırıkları etine batarken. O vakitler beş veya dört taneydiler, ama daha oğlanla köpek gelmemişti. Gelmişler miydi yoksa? "Fırıncıyla hanımını tanıyor musun?"

"Evet."

"Niçin söylemedin?"

"Sormadın ki."

"Llanberis'te fırın yok mu?"

"Vaaar. Eskiden babam, o turistlere boyun eğer, kimsenin istemediği ekmekler yapar, derdi. *Fancy stuff*.[56]"

"Annen yok demek artık."

Oğlan başını eğdi. Başparmaklarına bakıyor, tırnaklarını parmak eklemlerinin kıvrımlarında gezdiriyordu.

Hakkında hiçbir şey bilmeyi istemiyordum, diye düşündü. Burada olsun yeterdi. Ama gitmeliydi de. Şimdi öksüz olduğunu biliyorum, oğul olduğunu da. Babasını yalnız bıraktığını, köpeğini aldığını. Kendini yorgun hissediyordu. Hiçbir şey bilmek ya da duymak istemiyordu, ne, nasıl... "Bir şeyler koy da içelim," dedi yüksek sesle.

Kendisinin de alabileceği şişeyi aldı oğlan, iki kadehi ağzına kadar doldurdu. Kadehini kaldırdı, oğlan da kendininkini havaya kaldırdı. Yüzüne baktı, oğlan da ona baktı. Mutfak et kokuyordu. Kaşlarını kaldırdı.

"Kuzuya," dedi Bradwen.

"Hayır," dedi.

"Güllere?"

"Evet." İçti.

Kuzunun kokusu beklediği kadar kötü değildi; bir buçuk kadeh şarap içinin bulantısını boğmaya yetmişti. Yemek sırasında pek konuşmadılar. Oğlan çok et yedi, yutuşunu görüyordu, kendini bir kuzu olarak hayal etti, adaleli popolu, güç ve hayat küpü, dağda bayırda hoplayıp zıplayan. Bradwen'ın neden böyle sırım gibi olduğunu anlıyordu, sırım gibi ve güçlü kuvvetli; yediği, muhtemelen çocukluğu boyunca yemiş olduğu kuzular kadar gür-

büz. Arada bir Noel ağacına baktığını görüyordu, içinde çorap olduğunu sandığı pakete. Oğlan onu yemesi için zorlamıyordu artık. Yemeğini yiyor, şarabını içiyordu; bir anlığına unuttu köpeğin olmadığını, ıslık çaldı usulca.

Başını salladı. "Hayır," dedi. Çok bitkindi. "Yok artık."

Yemeğini bitirince, sofrayı toplamak için kalktı oğlan.

"Bırak," dedi. "Ben yaparım birazdan. Önce bir git Noel ağacının dibine bak."

Şaşırmış gibi yapmadı, doğruca pakete gidip aldı, masaya geri geldi. "Çorap," dedi usulca, suçlar gibi çıkmıştı ağzından, babasıyla olan görüşmesini hatırlamışçasına. Paketi masaya koydu, önce bantlarını çekip açtı, sonra paket kâğıdının katlarını. Bereyi eline aldı, başını kaldırıp baktı, şaşılığı her zamankinden biraz daha fazlaydı. Bereyi siyah saçlarının üzerine geçirdi sonra.

Şarabından bir yudum aldı, sandalyesinden kalkıp masanın etrafını dolaşan oğlanı takip etti gözleriyle. Yanına gelip durdu, diz çöktü; daha o, Sam gibi ellerini yalamaya başlamadan çok evvel ne yapacağını anlamıştı. Dalgın dalgın pastel mavisi başına, berenin altından çıkıp yukarı kıvrılmış saçının ucuna, ensesine baktı, bakışları denizlikteki bitip tükenmek üzere olan mumlara kaydı akabinde. Toprak tepside epey bir kuzu eti vardı daha. Komutların İngilizcelerini bilip bilmediğinden emin olmaya çalışıyordu. Şimdi ne demeliydi mesela, "*Down!*"[57] mı?

49

Gece uyandı. Derenin şarıltısı oldukça fazlaydı, pencere azıcık kayıp açılmıştı. Bu muydu onu uyandıran? Rüzgâr mı dönmüştü? Kendini şişkin hissediyordu, sanki yarım tencere patatesle bir tabak dolusu yabani havuç yemiş gibi. Banyodan takırtılar geliyordu. Bradwen tuvaletteydi. Güçbela yan tarafına dönebildi, derenin sesini dinledi. Suyun günler geceler boyu denize akışını hayal etti,

buharlaşan deniz suyunu, tuzdan ayrılan tatlı suyu, karaya süzülen bulutları, dağa düşen yağmuru, dereyi besleyen suyu. Daha sonra fark etti oğlanın klozete oturmadığını, muhtemelen önüne diz çöktüğünü. *Retching*.[58] Doğruldu, yorganı üzerinden attı. Serindi yatak odası. Öylesine bir şişkinlik hissi değildi bu, felç olmuş gibiydi sanki. Neredeyse yatağından bile doğrultmayacak bir felç. Sahanlığın ışığı yanıyordu, banyonun kapısı ardına dek açıktı, bir eliyle korkuluğun tırabzanına tutuna tutuna ilerliyordu. Bradwen lambayı yakmamıştı, dizlerinin üstünde de değildi, klozetin içine girecek gibi eğilmişti, elleri kenarlarındaydı. Hasta bir hayvanınkine benzeyen çıplak sırtı, kambur ama kuvvetli, kavisli ama gergin. Bir jimnastikçi. Daha evvel hiç böyle görmemişti onu. Sağ elini sırtına koydu, bastırmadan bir omzundan öteki omzuna kadar ovdu. "*There, there*," dedi. Elinin altında bir dalga oluştuğunu hissediyordu, sol elini oğlanın karnına koydu, olduğundan daha bronz hayal etti, gerilmiş kaslar, serçeparmağı külotunun lastiğindeydi. Çıkarması gereken ne varsa çıksın diye uğraşan oğlan değil de kendisiydi sanki. Öğürüyor, kusuyordu; vücudunun nasıl rahatladığını hissediyordu. Onu hiç bu kadar yakından hissetmemişti daha önce. Onu böyle sıkı sıkı tutmak kendisini de ayakta tutuyordu.

"Babanın getirdiği etten böyle hasta olacağın aklına gelir miydi," dedi.

Öksürüp kustu yine. "Etten mi?" dedi.

"Ben yemedim."

"Senin elinden olmadığını kim biliyor?"

Omzunda duran eline baktı. Hayır, diye düşündü, öteki, sol, şu an karnındaki eliydi. Pis miydi eli? Oğlan doğruldu, ağzını sildi, bu hareketler esnasında kurtardı kendini. Bir adım kenara çekildi, musluğu açıp dişlerini fırçalamaya başladı. Sahanlıktan süzülen ışıkta oğlanın yüzünü aynada iyi göremiyordu.

"*Only kidding*,"[59] dedi ağzını çalkaladıktan sonra.

"Ya, tabii," dedi.

Karşılıklı durmuşlardı, daha çok yan yana gibi. Elini tutup dudaklarına götürdü. "*Only kidding*," dedi bir kez daha ve elini öptü.

"İyi geceler." Banyodan çıktı, çalışma odasının kapısını çekip kapattı ardından.

Aynada kendi yüzünü de iyi göremiyordu. Sol elinin sırtını yaladı, kendi tadı vardı elinde. Bir hap içti. Sonra, yatakta, derenin şarıltısı daha bir kıvamlı geldi kulağına, yeniden hayal ettiği suyun döngüsü de daha sonsuz büyüklükte, beyazlıkta ve ıslaklıkta. Ellerini karnına koydu. Bu şekilde oğlan yanındaymış gibiydi, hatta ondan aldığı gerilim tenine yayılıyormuş gibi hissetti. Bir elini aşağı kaydırmak ne kadar kolay olurdu, öbür elini onun göğsüne koymak, onu kendine çekmek, başının arkası omzunda, boynu savunmasız, kokusu acıyla karışık. Vermek ve almak, diye düşündü, hayali döngüde bir bulut dağa yağmurunu bırakırken. O arkamda, ben onun arkasında. Gitmeli, ama tamamen değil. "*There, there*" ve "*ach*", ötesi yok.

Derenin kıvamlı akışına kapılıp gitmişti, düşünceleri esniyor, esniyordu, ramak kalmıştı uykuya. Uyumanın ne zevkli bir şey olduğunu düşünebildi son demde; her şeyden, uyanıkken insanları üzen, karşılarına dağ gibi dikilip onları korkutan şeylerden kopup uyumanın.

50

"Ançüezden oldu herhalde," dedi Bradwen, bellenen toprağı düzlemek için kullandığı sapı kırık, paslı tırmığa yaslanmışken. Her zamankinden biraz daha atıktı benzi, belki de yeni beresi yüzünden. Eski beresi koyu yeşildi. Sabahleyin kahve içerken çıkarmamıştı başından. "Mutfak dolabında bulduğum bir konserveydi. Belki otuz yıldır duruyordu orada."

Sırtını eski domuz ağılının duvarına vermişti. Güneş parlıyordu, pek rüzgâr yoktu. Kardan kıştan eser kalmamıştı; daha evvel de olduğu gibi, beyaz taşın yaydığı ısıyı hissediyordu. Daha evvel de olduğu gibi, sigarasının dumanı dosdoğru göğe yükseliyordu.

"Ben doğmadan çok uzun zaman önce satın alınmış. Tuhaf geliyor insana."

Başını çevirdi. Bahçe duvarının öte tarafındaki otlakta inekler yoktu. Bir mahzunluk çöktü. Gürültücü, kara bir kuş sürüsü —adlarını söylemeye bile çalışmadı, seçenek çoktu, karga da olabilirlerdi, saksağan, cücekarga, ekinkargası veya kuzgun da— bir ağaç tepesinden diğerine uçup duruyordu, sanki bir dakika içinde o zirvenin uygun olmadığını hemen anlayıverirmiş gibi.

"Yoksa bozulmaz mı böyle şeyler, yağın içinde?"

İkinci dikdörtgeni tırmıklamaya koyulmuştu. Toprak açık kahverengiydi, kara değil. Tehditkâr tek bir bulut yoktu. Bulunduğu yerden gözükmeyen kazlar usulca gaklıyorlardı. Endişeyle değil, memnun memnun. Oğlanı dinliyordu, her dediği kulağına gelmiyor bile olsa. Bulantısının geçmiş olmasından mutluydu muhtemelen, kahvenin yanında az evvel yine kurabiye yiyebilmişti. Kadının cevap vermek gibi bir tasası yoktu. Çalışıyordu oğlan, terliyordu, sapasağlam hissediyordu artık kendini. Sol elinin parmakları arasında tuttuğu sigarasından bir nefes çekti; ançüez teorisini ortaya atmadan evvel oğlanın şakadan bile olsa kusmasından sorumlu tuttuğu eldi bu. Kocakarı kokusu sarmıştı yine üstünü başını, sigara dumanına ve dışarıda, mis gibi açık havada olmasına rağmen. İzmariti attı, çekip ağılın kapısını açtı. Yakacak odun kalmamıştı pek, stok o farkında olmadan erimişti. Bir süredir oğlan ilgileniyordu sobayla şömineyle; tıpkı Tesco'ya ve Waunfawr'daki fırına da gittiği gibi. Son hekim ziyaretinin dışında, avludan dışarıya adımını atmamıştı. Buraya gelmiş ve dünyasını küçük tutmuştu, sonra dışarı çıkmıştı —saçını kestirmiş, Tesco'daki buzdolaplı koridorlarda özleme kapılmış, yürüyerek fırına gitmiş ve gölete girip içinde dikilmişti— ve şu an dünyası yine sınırlıydı. Özlemi dinmişti, neredeyse farkına varmadan. Bahçe, kaz çayırı, ev. Yatağı. Banyoda aynanın önündeki raf. İlaç kutuları. Birkaç ayda koca bir hayat. 1 Ocak'a kadar. Çünkü kendinin değildi bu ev, bu bahçe; aynanın önündeki raf kendinin değildi. Bir turistti o, tesadüfen geçen biri. Yabancı, Alman, buradaki çoğu insana kalırsa.

"Dikiyorum bunları," diye bağırdı Bradwen.

Kilerin tabanındaki yeşilimsi karoya bakıyordu dalgın dalgın. Bir anlığına, koyun besicisinin o büyük, siyah arabasında, köpeğin yerine Bradwen'ın oturmuş olduğunu hayal etti. Sam'in şimdi buralarda gezindiğini.

"Bir tak daha isterim," dedi. Gül fidanları toprağa ekilince pek bir zayıf kalmıştı. Saksıda çok daha büyük görünüyorlardı. "Patika boyunca, bağlantı patikasına giriş kabilinden. İki de özel cins satın alman gerekiyor, tırmanıcı güllerden."

"*Ramblers*," dedi oğlan.

"Öyle mi onların adı? Al arabayı, Dickson's Garden Centre'a git."

"Şimdi mi?"

"Neden olmasın? Dur sana para da vereyim."

"Tamam."

Cüzdanından yüz sterlin çıkarıp banknotları oğlana verdi.

Gittiğinde çöp kovasının kapağını kaldırdı. Biraz içini karıştırıp buldu boş, yağlı ançüez kutusunu. Alıp tezgâhın üstündeki pencereye gitti. *Best before: June 1984*[60] yazıyordu arkasında, hâlâ rahatlıkla okunabilecek şekilde. Oğlan haklı çıkmıştı.

Başını kaldırıp baktı. Meşeler arasına gizlenmiş, göze görünmez bir bacadan, mayışık bir haziran günündeki gibi bir duman yükseliyordu, sobanın değil ocağın dumanı; arılar, yabanarıları vals yapıyordu mutfak penceresinin önünde, kelebekler kırmızı gülden kalkıp sarı güle konuyordu; bahçe duvarı iki taş daha yüksekti, soluk kırmızı bir traktördeki çiftçi çimleri altüst ediyordu, dere boyundaki kızılağaçlar top gibiydi yapraklarıyla. Saçı topuzdu, önünde bir mutfak önlüğü vardı, belki duldu çoktan, belki o soluk kırmızı traktördeki Bay Evans'tı ve tam ona bir şeyler götürmek üzereydi. Sazdan bir sepette. Karnını mutfak tezgâhının kenarına bastırdı, sepete soğuk bira koysun mu koymasın mı diye düşünüyordu, iki şişe, Evans'ı mayıştıracak, gidip bir meşenin al-

tına kıvrılmasına, çimleri kendi haline bırakmasına yetecek kadar. Gölgede uzanmak, onunla birlikte. Sıcak. Giysiler fora.

Kutuyu çöp kovasına geri atıp ellerini buz gibi suyla yıkadı. Botlarını giydi, bağcıklarını bağlamadan. Akabinde yukarı çıktı.

51

Dickinson'ın portresini yine duvara çevirmişti. Göğüs geçirerek döndürdü. Oğlan haftalardır evin en güzel odasında kalıyordu, iki cephesinde de pencere olan tek odada. *Escape to the Country*'deki ev arayanların memnuniyetle "*dual aspect*"[61] diyecekleri. "*So light and bright and airy in here!*"[62] Şiir kitabı haftalardır öylece durmaktaydı meşe masanın üstünde, yanında boş kâğıtlar, bir kurşunkalem ve dolmakalemle. Habegger'ın o kapkalın kitabında şiirin adı bile geçmiyordu, kaldı ki irdelensin. Birden öfkelendi, yalnızca biyografa, o laf ebesine değil, Dickinson'ın kendisine de. O mızmız, kendisini evine, bahçesine saklamış kadına. Yaptığı veya geriye bıraktığı her şey, sözle ifade etmeden, kimsenin ona dikkatini çevirmemesini istediğini belirtiyordu, ama bu arada ödü patlıyordu yakınlık duyup da bu duygularını —çoğunlukla mektuplarla— ifade ettiği insanların onu yanıtsız bırakmasından; mızmızlanan bir çocuk gibi onay bekliyordu. Kendini gözlerden ırak tutan bir kadıncık, kaygılı biri olmalıydı, mektuplarını "*Your Gnome*"[62] diye imzalıyordu zira; ölmüş babasının büyük salondaki anma töreninde, endişeli endişeli odasında oturup kapıyı belirgin bir biçimde aralık bırakarak en fazla dikkati yine kendi üstünde toplamıştı. "Dokunmadan bile bütün enerjimi alıp götürdü. Yakınlarında oturmadığım için memnunum," yazmıştı yazıştığı adamlardan biri. Bir bakire gibi beyaz elbiseler giyen bir kadındı. Kendisini doktora tezi yazmaya itmiş olan şeyin de bu öfke olduğunu ancak şimdi anlıyordu; kendi gözünde büyük bir kısmına gerektiğinden fazla değer verilen bu şiirleri eleştirel bir incelemenin konusu yap-

mak istemişti. Bir tür hesaplaşma gibi. "İyi değiller," dedi usulca. "Hiç iyi değiller."

Şiir kitabıyla biyografiyi alıp aşağı indi. Botları ahşap merdivende gürültüyle takırdıyordu. Dışarı çıkmadan önce biyografiyi çöp kovasına, boş ançüez kutusunun üstüne attı. En kötüsü burada hâlâ öfkeleniyor oluşuydu. Şiir kitabını masanın üzerine koydu. Bir sandalyeye oturup botlarının bağcıklarını sıkı sıkı bağladı.

Dereyi geçti, gitmesi gereken mesafeyi aklına getirmemeye çalışıyordu. Adım adım ilerledi patikasında. İstiften bir kızılağaç dalı çekmişti, belinin üstüne dek çıkan bir dal. Öne doğru sallıyor, yere koyup tekrar öne sallıyordu. *Stile*'larda ellerini kullanması gerekmişti, ancak aşınca bırakıyordu kazığı ya da en üst tahtayı. Meşelik sessizdi, yosun kaplı ağaç gövdelerinden, dallardan hafif hafif buğu çıkıyordu. Hiç hayvan yoktu etrafta. Ne inekler, ne koyunlar, ne de boz sincaplar. Sincapların, kalın postlu hayvanların hepsinin kış uykusuna yattığını tahmin edebiliyordu. Hararet basmıştı. Kalın ceketinin yakasından tanıdık bir koku yükseliyordu. Bayan Evans'ın kokusu.

Taş çemberde oturmak istiyordu aslında, ama gene de yürümeyi sürdürmeye karar verdi. Taşlar kuruydu, likenler açık gri ve soluk sarıydı. Belli belirsiz bir hindistancevizi kokusu vardı dikenli katırtırnaklarının çevresinde. Dik dik ot öbeklerinin arasındaki doğal setten yürüyordu. Büyük kara sığırlardan eser yoktu, kuşların sesini işitmiyordu. Yapayalnız yürüyordu buralarda, sanki kimsecikler yokmuş gibi. Kızılağaç dalıyla vurup geçti dikili taşın yanından, merayı aşarak gölete vardı. Yeni parlatılmış gümüş bir tepsi gibi durmuyordu su bugün, neredeyse fark edilmeyecek bir meltem kırıştırıyordu yüzünü. İlerideki küçük tuğla binanın orada köpürüyordu. Gölette dikilmesinin üzerinden pek fazla zaman geçmemiş olduğunu düşününce içi titredi. Bedenini kırılmış gibi görmüştü ışığın kırınımı yüzünden, ayak parmaklarında küçücük balıklar, kasık tüylerinde minicik hava kabarcıkları. Geçen sefer giysilerini koyduğu büyük kayaya yürüdü, çıkıp oturdu üze-

rine, bir sigara yaktı. Gözükmeyen bir yoldan bir araba geçiyordu. Dalla suyu karıştırdı, esintinin kırışıklıklarını kıran dalgacıklar oluştu. Bir dalgacığı izledi, karşısındaki kıyıya ulaşıp kaybolana dek. Sigarasından bir nefes çekecekti ki, ağzının kapanmadığının ayırdına vardı. Paniğe kapıldı, bir eliyle çenesini itti, gene de çekemedi sigarasından bir nefes; sanki bir diş hekimi üstteki yirmi yaş dişini çekmiş, sinüsüne delik açılmıştı da sigarayı içebilmek için gerekli vakum oluşmuyordu. Sigarayı gölete attı, burnundan derin derin nefes alıp verdi birkaç kez, bunu da ancak dilini damağına bastırarak başarabildi. Dili iş görüyordu daha, nice sonra becerebildi ağzını kapatmayı. Kalktı, dizleri çözülüverir gibi oldu, dala dayana dayana dikili taş yönüne yürüdü. Biraz dinlendi orada, taşın soğuk tepesine elini koyup meyilli meranın kenarındaki ağaçlara baktı.

Tırmanmaya başlamadan evvel, soluk kırmızı traktöründen hin hin gülümseyen Bay Evans'ı getirdi gözünün önüne. Zincirleri, otlardaki derin izleri. Kim bilir belki —henüz dul olmayan— Bayan Evans da yardım etmişti taşı dikmesi için ve suyun kıyısında içinde ekmek, iki armut ve limonata olan sazdan sepetiyle beklemişti. Gülüşmüşlerdi belki, koşmuş, yuvarlanmışlardı otlarda.

Hiçbirini bilmek istemiyordu. İnternette yazılı şeyleri okumanın çekiciliğine de direnmişti. Çekip gelmişti. Tıpkı kendi haline bırakılmayı isteyen kocamış bir kedi gibi. Kendisinin başından böyle bir deneyim geçtiğinden değil, De Pijp'teki küçük evde hiç kedileri olmamıştı. Amcasının kedileri vardı. "Çekip giderlerse, ölmüş bil," demişti, yengesi de başıyla onaylamıştı sonra. Arkasına baktı bir kez daha, suya, amcasını düşündü. Böyle zamanlarda neden birisi de çıkıp, "Hadi git. Hadi ama," demezdi asla? Neden bütün mutfak personeli takım halinde onu göletten çıkarabilmek için elinden geleni yapmış, kuru giysiler bulmuş, ayakkabılarını fırının üstüne koymuştu? Gömme dolap yapabilsin diye mi? "*Wall unit*,"[64] deyip yürüdü.

Taş çembere ikinci varışında ışık değişmişti. Dikenli katırtırnağının çiçekleri daha koyu sarı, dik otların yeşili başka bir yeşildi. Büyük kayaya oturdu, ağzına bir sigara almaya cesaret edebildi, elleri titriyordu, yaktıktan sonra düşürdü çakmağı. Hâlâ ulu bir sessizlik. Porsuksuz Porsuk Hanım, diye düşündü. Bacaklarının ağırlaştığını, sırtının bükülmediğini, kollarının dermansızlaştığını hissediyordu. Gelmiyordu, belki de kış uykusundaydı. Porsuklar bir tür küçük ayı değil miydi? Eve kadarki son bölümünü yürüdü yolun, ağır ağır. Derenin üzerindeki kalaslarda dikildi uzun uzun, akıp giden suyu seyretti. Kaynıyor, köpürüyordu. Berrak, buz gibi su.

52

Bradwen takı toprağa sokmayı başarmıştı. Bir müddet duvarın ardında, oğlanın haftalar önce üzerinden atladığı yerde dikildi. Çok güzel iş çıkarmıştı doğrusu, duvar göğsüne kadar geliyordu. Mutlulukla usulca ıslık çaldığını mı işitiyordu? Sam de üzerinden atlayabilse çok daha güzel olacaktı her şey. Eski ağılın yakınlarındaki *kissing gate*'e dek takip etti patikayı. Taş çemberden eve kadarki yürüyüş bacaklarındaki, sırtındaki ağırlığı ve bükülmezliği tamamen yok etmemişti. Bir yan duvarın dibinde iki sarmaşık gülü duruyordu, bir tanesi açmıştı.

Bradwen döndü. "Bak," dedi.

"Güzel. Çok iyi. Geliyorum şimdi." Kızılağaç dalını dış kapının yanına duvara dayayıp eve girdi. Banyoda kutulardaki tüm ilaçları çıkartıp bir hapı birkaç yudum suyla içti, tekrar aşağı indi. Oturma odasında sobanın kapağını çekip açtı, kutuları ateşe attı. Ancak alev aldıklarını gördükten sonra dışarı çıktı. Reçeteyi düşündü, eczanenin tezgâhında çekmeceye konmuştu. Bir yerlerde saklanacaktı, arşivlenecekti, ama önemli değildi, yalnızca aile hekiminin adıyla adresi yazıyordu, kendi adı adresi yoktu üstünde. Güneş kaybolmuştu, kaz çayırının üstünde bir kızıllık kalmıştı ge-

riye. Yarım saate kalmaz karanlık çökerdi, belki dünkünden birkaç dakika daha geç, hemen hiç fark edilmeyecek kadar. Bir-iki gün sonra Noel'di.

"Sen dikmek ister misin?"

"Olur."

Oğlan ağıla gidip saksıları aldı. Gülleri saplarından tutup çekti. İki çukur kazmış, bahçe toprağıyla içlerini doldurmuştu bile, torbası takın altında kayrak kırıklarının üstünde duruyordu. "Dikkat et de eline batmasın."

İlk sarmaşık gülü çukura indirdi, diz çökmek istedi.

"Sen bana bırak." Çömelmiş vaziyetteydi zaten oğlan, çukuru bahçe toprağıyla doldurup botlarıyla sıkı sıkı bastırdı toprağı.

"Yalnızca jimnastikçi değil," dedi, "bahçıvanmışsın da."

"Aman canım, herkes becerir bunu. Yürüdün mü sen?"

"Evet."

"Al." Birkaç yeşil tel vermişti eline. "Sen bunları bağla, ben ötekini de dikeyim."

İki dalı taka iyi kötü bağlamıştı, Bradwen öbür gülü de dikince toprağa, onun da iki dalını taka bağladı. Gül —soluk beyazdı, çiçekten çok tomurcuktu— ince mi ince bir dalda sallanıp duruyordu, ama kırılmıyordu. Oğlan içeri girdi, az sonra büyük bir tencereyle çıkageldi. Güllerden birinin başında tencereyi eğip de içinden su dökülmeye başlayınca ancak anladı oğlanın ne yaptığını. Otlara attı tencereyi, ellerini beline koyup göğüs geçirdi memnun memnun. "En sevdiğin program başlıyor," dedi.

"*This ticks all the boxes*!"[65] diye bağırdı şımarık bir kadın. O ve kendisi kadar şımarık kocasının sekiz yüz bin sterlinlik bir bütçeleri vardı, ama gene de başaramamışlardı bir ev bulmayı. Adam *contemprorary*[66] istiyordu, kadın ise *character features*[67]. Aranızda halletsenize şunu allah aşkına, diye geçirdi içinden, bizi de bunlarla sıkmasanıza. "*This doesn't do it for me*," dedi adam, "*not at all*."[68] İnledi. Bradwen başka bir yorumda bulunmadan bir kadeh beyaz şarap getirmişti ona, ancak yaklaşınca onu fark etti. L-R'li

çoraplı ayaklarını sürüye sürüye geliyordu. Balık, diye geçirdi aklından. Bana iyi bakıyor. Oğlan ayaklarını sürüye sürüye çıktı tekrar odadan. Yeni beresini çıkarmıştı. Yüzünün sağ yarısı sobanın harından kıpkırmızıydı.

Biraz aşağı kayıp başını kanepenin sırtına koydu. Bu arada televizyonda *typical Victorian hallway*'den[69] bahsediliyorsa da onun gözünün önüne Shirley'nin kuaför salonu geldi: o kocaman elleriyle sigara dumanını kendinden uzaklaştıran Rhys Jones; kobalt mavisi önlük içindeki aile hekimi, sigara dumanından gözleri kan çanağı, ağzında kösnülü bir çekilmeyle; cırlak bir kahkaha koyuveren, gülerken boyun ve ense kirişleri dışa uğrayan, göğüsleri de sallanan kuaför; yeşil balkabaklı ev, bahçe, mutfak dergileri; derken kapı açılıyor ve içeriye hepsinin fırıncısı giriyor, saçlarını kestirmesinin vakti zamanı gelmiş, hanımı Awen itiyor adamı eşikten, kendisinin de permasının biraz indiğini ve dağıldığını, bir-iki gün sonra da *Christmas Day*[70] olduğunu söyleyerek; şimdi içerisi ana baba günü, dergilerin durduğu sehpanın altında bir İskoç çoban köpeği var, ayağını yalıyor, belki çok uzun olmayan bir süre önce başka bir köpek yatmıştı orada; telefon çalıyor. Shirley kaldırıyor, afallamışçasına: "*Yes, he is here, are you gifted with something paranormal?*"[71] diyor. Rhys Jones alıyor ahizeyi elinden, emlakçı ahbabıyla kısa bir görüşme yapıyor, o kadının evden çıkacağı konusunda ona garanti veriyor gülerek, onu mıncıkladığını, *glorius ass*'ının[72] olduğunu, iyi de karşılık verdiğini, ayrılmasının bir bakıma biraz üzücü olduğunu ve nereye gideceğini kimsenin bilmediğini de ekliyor; işin tuhafı ne kesiliyor, ne yıkanıyor ne de fönleniyor kimsenin saçı, herkes oturmuş, konuşup sigara içiyor, sık sık *badger*[73] sözcüğü geçiyor, sonra hep birlikte kahkahalar atmaya başlıyorlar, fırıncının hanımıyla köpek hariç, köpekler gülmez ve bu köpeğin gitgide insanlardan uzaklaşmak ister gibi bir hali var; kapıda içinde iri parça etler olan naylon kasalar duruyor, kanlı sular sicim sicim sızıyor taş döşemeye; Shirley koyun besicisine oğlunun nasıl olduğunu, bugünlerde neyle geçindiğini soruyor, koyun besicisinin beti benzi atıyor, ıslık çalıp köpeğini sehpanın al-

tından çıkarıyor, kapıda düşeyazıyor yere göllenen kandan, köpek yeri yalıyor. "*Enjoy your lamb*,"[74] diyor kapıyı ardından çarpıp çıkarken. "Emily" deniyor şimdi salonda. "Emily." Kimin dediği açık değil. Aile hekimi suçüstü yakalanmış gibi bakınıyor, kötü bir aktör gibi, kimden bahsettiklerini soruyor.

Bradwen kanepenin yanında dikiliyordu. "Yemek hazır," diyordu, belki de ikinci kez.

Televizyonda takım halindeki zeki insanlar bir yarışmadaydı, *eggheads* diyorlardı öylelerine burada, yumurta kafalar. Hollanda'da ise "*Bollebozen*" denirdi, Emily Dickinson gibiler üzerine tez yazanlar için.

53

Oğlan pervazdaki şamdanlara yeni mumlar koymuştu. Masada da bir mum yanıyordu. Dickinson'ın şiir kitabı tabağının yanındaydı, kapalı. Tabakta gene *haddock*, patates püresi ve rezene vardı. Renksiz yemek.

Geçip oturdu, yüzüne bakıyordu. Bir buçuk saat önce neredeyse kuluymuşçasına kendisi için çalışışını düşündü. Toprağı bastırmış, sulamıştı. "Neden gitmedin?"

"Kim yemek yapacaktı sana?"

"Kendim de yapabilirim."

"Gülleri kim ekecekti toprağa? Kim alışverişe gidecekti? Sobaları kim yanık tutacaktı?"

"Neden?"

Oğlan yüzüne bakıyordu. Beresi çok yakışıyordu, yemek masasındayken bile.

"O tencereyi içeri koydun mu?"

"Hayır," dedi.

"Neden?" diye sordu bir kez daha.

"Ben sana bir şey soruyor muyum?" dedi. "Git de Noel ağacının dibine bir bak."

Yana baktı. Bir paket duruyordu. Kalkıp da almadan önce bolca bir yudum aldı şarabından. Bir müddet elinde Bradwen'ın armağanıyla dikildi Noel ağacının yanında.

"Çorap," dedi usulca.

Oğlan kıs kıs güldü. "Şu kadın neden bahsettiğini bilmiyor."

Kâğıdı yırttı. Bir bere de o almıştı. Müthiş çirkin bir bereydi, envai renkte işlenmiş, asıl renkle taban tabana zıt çiçekler vardı üzerinde. Bir hippi beresiydi bu, yanlarından iki de püskül sarkıyordu. Yutkundu, yüzünün yarısının ona dönük olmayışına memnun oldu. Bir kez daha yutkundu, bereyi başına geçirmeden evvel. Şıp diye oturmuştu. "Tam ihtiyacım olan şey," dedi, dönüp masaya oturmaya gitti.

Bradwen memnun memnun bakıyor ve yemeğini yiyordu.

İçkisinden içti, balığa çatalını batırdı.

"Şu Dickinson neyin nesi?" diye sordu, püre dolu kepçeyle şiir kitabını işaret ederek.

"Evet. Ben de onu soracaktım sana."

"Efendim?"

"Neden portresini ters çevirip duruyorsun?"

"O delici bakışlarından."

"Fotoğraf o."

"Olsun. *She gives me the creeps.*[75] Peki sen?"

"İşim gereği onunla meşgul oldum."

Oğlan ağzındakini çiğnedi. "Hımm."

"Onun da köpeği varmış."

"Öyle mi?"

"Evet. Carla." Baş ve işaretparmağıyla dudaklarını tutup yuvarladı. Hayvanın adı Carlo'ydu, ismi aklındaydı, Habegger'ın biyografisini okurken sinirlendiği bir şey de buydu, hepi topu dört kez anmıştı köpeği, Newfoundland cinsi, çok tüylü bir hayvandı, bir resmini bile aramıştı, adı da Carlo'ydu. Kaygı küpü bir kadının tek arkadaşı bu iri köpekti ve Habegger'ı hiç heyecanlandırmamıştı bu. Dudaklarını yuvarlamış halde bir kere daha denedi. "Carla."

"Fino," dedi oğlan.

"Hayır, koskocaman bir şey." Elinin sırtıyla sıcak alnını sıvazladı, kadehindeki şarabı içip bitirdi. "Bir daha doldur."

Bradwen uysal uysal şişeyi aldı. "İri bir köpek için tuhaf bir ad."

"Evet." *Funny name for a big dog.* Bir anlamı olduğunu biliyordu ama çeviremiyordu bir türlü kendi diline. Yukarıya çıkmak istiyordu, aynanın önündeki rafa. Bir değil iki hap. Kalktı. Koridordan odaya geçti, yukarı çıktı. Oğlan ardından bir şey demedi. Banyonun ışığını açmadı, içinde hap olan ambalajları tuttu, yüzüne bakmaya cesareti vardı arkadan gelen ışıkta. Şansına başında iğrenç bir bere vardı, karnavallık, ciddiye alınmayacak cinsten. "Carlo," dedi. "Ooo." Ağzının açılıp tekrar kapandığını görüyordu, belli belirsiz, renksiz. İçerisi Bayan Evans gibi kokuyordu tabii ki, kadın on dakika önce banyodan çıkmış da, arada sırada bir eliyle lavaboya tutunarak kurulanmış gibi. İki hapı da birkaç yudum suyla yuvarlayıverdi. Doğrulduğunda püsküller neşeli neşeli sallandı.

"Sigara içmiyorsun," dedi oğlan. Sofrayı kaldırmış, tabağındaki yemeği çöp kovasına dökmüştü. Şimdi de bulaşıkları yıkıyordu.

"Ne?"

"En son bu sabah, ben toprağı tırmıklarken sigara içtiğini gördüm."

Etrafına bakındı. Sigara paketi masanın üstünde yoktu. Ağır aksak kalktı yerinden, yürümeye başlamadan önce sandalyenin sırtına dayanıp dinlendi.

"Zorunlu değilsin canım," dedi oğlan arkasına dönmeden.

Büfenin yanındaki sandalyede duran ceketini aldı. Ceplerden birinde eline geldi sigara paketi. Öbür cepte bulamadı çakmağı. Büfenin yanında durduğundan, radyoyu açtı. Müzik. Yapmak istediği bir şey vardı, yapması gereken. Düşünüyordu. Bradwen'ın çatal bıçakları yıkadığını işitiyordu, oturma odasından yanan odunun çatırtısı geliyordu. Radyo kısık sesle çalıyordu. Bir şey. İlaç kutuları yanıp kül olmuştu çoktan. Çakmağın elinden kayıp düşü-

şü geldi gözünün önüne, tık edip kayadan otlara düşüşünü işitti. "Şu kibriti atsana bir," dedi.

Oğlan denizlikten kibriti alıp ona doğru fırlattı. Havada yakalamak istedi, çok ağırca uzandı eli, ya da kutu çok hızlı gelmişti. Büfeye çarpıp yere, Noel ağacının yakınına düştü. Eğilip alması gerekiyordu, düştü. Derhal yanında bitti oğlan.

"Bırak sen," dedi. "O kadar kötü değilim."

Elini uzatıp çekti doğrulttu oğlan.

Masaya geçip oturdu, nihayet bir sigara yaktı. İğrençti tadı, mide bulandırıcıydı hatta neredeyse. Sanki on dördündeydi de ilk kez, amcasının verdiği filtresiz Camel'ı içiyordu. Onlarda yatıya kaldığı son ziyaretlerden birinde olmalıydı. Öksürdü, bir kere daha denedi. Yıllardır keyifle içtiği bir şeyi birden nasıl böyle iğrenç bulurdu ki insan? Bradwen hâlâ yakınındaydı, dirseğinin dibinde. Ağızdan, nefes borusundan geçip de ciğerlere dolan sigara dumanının düşüncesi bile bir anda solunmayacak bir şey olduğu fikrine kapılmasına neden olmuştu. Sigarayı basıp söndürdü.

Oğlan boğazını temizledi. "Kahve?" diye sordu ardından.

"Hayır." Kadehindekini içip bitirdi. Kalkıp oturma odasına geçti. Televizyonu açtı, kanepeye oturdu. Oğlanın radyoyu kapattığını duydu, bulaşığa devam ettiğini de. Hareketler ve sesler vardı gözlerinin önünde, hepsi bir saniye gecikerek geliyordu. Geniş bir hendek, daha çok bir kanal, içinde iki adam olan bir kayık. Sudan livarlarını çekiyorlardı, bir yılanbalığı vardı içinde, çırpıp çıkardılar. Yüzde doksan beş azalmıştı tuttukları balık, tahta baraj kapıları değiştirildi değiştirileli, öyle diyordu balıkçı. Kanalın yanındaki otlakta birkaç koyun vardı. Hemen kalktı, mutfağa geri döndü.

"Kahve için mi?" diye sordu oğlan.

"Hayır." Derin dondurucuya gitti, açtı kapağını, etleri çıkardı, hâlâ derin dondurucunun yanında duran naylon kasaya koydu.

"Ne yapacaksın?"

Cevap vermedi, kasayı alıp oturma odasına gitti. Oğlanın gözü kulağı ondaydı. Bir köpek gibi. Kulaklar dik, bakışlar dikkatli,

bir emir beklercesine. Dış kapıyı çekip açabilmek için kasayı yere koyması gerekmişti. Soğuk değildi dışarısı, bulut mulut da yoktu havada. Evin, bahçenin tepesinde uçsuz bucaksız bir gökyüzü uzanıyordu. İlk birkaç adım için ışık vardı, mutfaktan dışarı süzülen. Işıksız bölüme geçince gözleri karanlığa alışsın diye biraz durup dineldi. Dere köpürüyor, kayrak kırıkları ayağının altında gıcırdıyordu. Buz gibi donmuş kuzu etlerini kasadan bir bir çıkarıp var gücüyle suya attı. Kaya kadar ağırdı her bir parça et, kayalar gibi de yatacaklardı derenin dibinde. Bir elinde boş kasayı gevşekçe tutarken, dalgın dalgın bakıyordu, yavaş yavaş uçsuz bucaksız gökyüzünü göstermeye başlayan karanlık suya. Sigarayı bırakmak, sağlıklı insanların yapacağı bir şey, diye düşündü. Kapıya geri yürüdüğünde beyaz gül tomurcuğunun açıldığını gördü. Başı yanıyordu, belki de hakiki yündü bere. Koyun yünü.

Dış kapıyı kapadığında yukarıdan gürültüler geliyordu. "Neler oluyor orada?" diye bağırdı merdiven boşluğuna. Ayağındaki kayrak kırıklarını sildi.

Bradwen çıkmıştı çalışma odasından. "Yeni yatak odasını hazırlıyorum."

Zordu yukarıya bakmak, onca zaman aşağı baktıktan sonra.

"Şöminenin önünde yatacaksın bundan böyle. Önce yakayım da bir."

"Ya sen peki?"

"Divanda. Her zamanki gibi."

"Ya sabır," dedi usulca, Hollandaca olarak. Ancak şimdi anlıyordu oturma odasındaki sobayla yukarıdaki şöminenin aynı bacayı kullandıklarını. "Noel'den sonra gidiyorsun," dedi.

"Sanmıyorum," dedi oğlan aşağı inerken.

54

Uykusundan uyandı çünkü oğlan şömineye iki odun atıp tutuşsunlar diye bir müddet oturup üflemek zorunda kalmıştı. Divana tekrar geçip kıvrıldı sonra. Evvelinde iki pencereyi de aralamıştı, yoksa çalışma odasında durulmazdı.

"Sam varken burası çok daha farklıydı," dedi oğlan.

Bir şey söylemedi. Tavana bakıyordu.

"O tür köpekler bütün geceyi uyuyarak geçiremez, gezinir. Gelip beni koklardı, mızıklanırdı."

"Aşağı bile inerdi."

"Hayır, o kadar da değil. Yanımdan bir dakika ayrılmazdı."

Göğüs geçirdi, başını çevirip oğlana baktı. Bradwen bedeninin yarısı yorganın dışında, ellerini ensesinde kavuşturmuş yatıyordu. "Saat kaç?"

"Bilmem. Üç olmuş mudur?"

Tüm bedeni apağır şeylerle doldurulmuş gibiydi. Beton, kurşun, meşe kalasları. Yana dönmeyi denemek bile istemiyordu. Bradwen'ın kustuğu geceyi düşündü, onun bedenindeki gerilimin birazının kendisininkine geçtiği kanaatindeydi, ellerinden. "Sen de geziniyorsun."

"Yalnızca şimdi. Ateş sönmek üzereydi."

Hayır, bedeninin kendisiydi ağır olan, beton bir karın, meşe kalası bacaklar, sıvı kurşun kan.

"Gerçek adın ne senin?" diye sordu oğlan.

Biraz düşündü. "Emilie."

Bradwen kolaylıkla dönüverdi yan tarafına, sağ elini yanağına koydu, sol eliyle göğsünü kaşıdı. Gözleri ateşin ışığıyla parlıyordu.

"Bayan Evans'ın küçük adı neydi?"

"Bilmem. Ben Bayan Evans diye bilirdim."

"Sık gelir miydin buraya?"

"Eskiden, evet."

"Bay Evans'ı da tanır mıydın?"

"Hayır. İki-üç yaşındaymışım öldüğünde."

"Hâlâ kokusunu alıyor musun onun?"

"Ne?"

"Bayan Evans'ın kokusunu alıyor musun, burada evde?"

Başını elinden kaldırdı. "Hayır."

"Ben alıyorum." Buradan oturma odasından da derenin sesi açık seçik duyuluyordu. Daha açık seçik, zira yol-patika tarafındaki pencere, yatak odasındaki pencereden daha yakındı suya. Farklı geliyordu kulağa da, başka bir dereymiş gibi. Yahut başka bir ev.

"Daha ne kadar," dedi uzun bir süre sustuktan sonra. "Daha ne kadar kalır köpeğin kokusu kazların çayırında?"

"Uzun süre kalır sanırım."

"Hımm." Şöminedeki odun çıtırdadı. Sıcaklığı başının üzerinde hissediyordu. Eskiden, diye düşündü. Böyle bir sözcük insan yirmisindeyse ne anlama gelir? Birden aklına bir şey geldi. "Nasıl olur da taş çemberi bilmezsin sen?"

"Biliyordum."

"Söylemedin."

"Yok canım. 'Fark etmedim' demiştim sana. Hava sisliydi o gün."

"Bir de dağa giden yolu sormuştun ama."

"Dağa giden yolu sormamıştım, en güzel yolun hangisi olduğu konusunda bir önerin var mı diye sormuştum."

"Yalan mı söylüyorsun şimdi, nasıl olur bu?"

"Hayır, yalan söylemiyorum. Peki sen?"

"Evet. Sürekli."

Oğlan kıs kıs güldü. Gülerken göğsü oynuyordu.

"Baban kadının nasıl öldüğünü anlatmak istemişti."

"Öyle mi?"

"Ama ben duymak istemedim."

"O niye?"

"Çabucak çıkıp gitsin istedim."

Gene kıs kıs güldü.

"Seni dinlerim ama," dedi, gözlerini açık tutmak aniden çok zor geldiği halde.

Oğlan divandan kalktı, yorganını da alıp yanına geldi. "Kaysana biraz."

Dediğini yaptı, kollarını yorganın üstüne bedeninin iki yanına koydu. Yanına yatmıştı, yarıbedeni getirdiği yorganının altında, başı göğüslerinin hizasında. İtaat var gibiydi biraz bu durumda, Sam'in aşağıya gelip de kafasını dizlerine koyduğu geceyi hatırladı.

"Ben bulmuştum onu," dedi.

"Sen mi?"

"Yoksa babam başka bir şey mi söyledi?"

Uzun uzun düşündü. "Sanki her şeyi bilen bir tek oymuş gibi bahsetmişti." İngilizcesini zor toparlamıştı, çevirmek derman istiyordu.

"Öyle oldu zaten. O bulsun istemiştim. Ona bırakmıştım."

Konuşuyordu oğlan. Anlattıklarının bir kelimesini bile kaçırmamak, konudan kopmamak için elinden geleni yapıyordu, zira sesinin ahengine kapılıp yitmek işten bile değildi. Yazdı —geçen yaz, olmalıydı— Bayan Evans'ı bir kere daha görmek istemişti, kim bilir belki de son bir kez, ne de olsa doksanını aşmıştı kadın. Bangor'dan bisikletle gelmişti, başka bir bisikletliyle de karşılaşmamıştı yolda, oysaki istasyonun bitişiğinde bisiklet kiralayan bir yer vardı, buraların yolunu bilmez turistler için. Yolun yanındaki otlakta otlar çok büyümüştü, bu babasını getirivermişti aklına, biçme sözünü belli ki tutmuyordu ya da daha tutacaktı. Tipikti. Sam yoktu yanında, evde bırakmıştı. Ev nerede diye sorduğunda, Liverpool'da diye yanıtladı. Gittiği üniversite orada mıydı? Evet, *Hope University*, babama söyleme sakın. Bangor'la arası yirmi beş kilometre vardı, Sam'in bu mesafeyi bisikletin yanı sıra koşarak kat edip edemeyeceğini bilmiyordu. Ayrıca tam da o gün, o saatte babası da orada olabilirdi pekâlâ, köpeğini çalmış olduğu babası. Burada oğlanın lafını kesebilirdi, zira hararet basmıştı, hem ateşten hem de yazdan söz edişinden, ama ağzını açacak dermanı bulama-

dı. Anlattığına göre kazları görmüştü, toplaşmışlardı, ahşap kulübenin yakınında. Evde kimseyi bulamamıştı, dere boyundaki kızılağaçların altında da, eskiden sıcak günlerde orada otururdu Bayan Evans. Domuz ağılının yan duvarına dayamıştı bisikletini. Kazlar heyecanlı heyecanlı gaklıyorlardı. Yürümüştü kulübeden yana, bir trafik kurbanının başına toplanmış ve heyecandan deliye dönmüş bir insan kümesini çağrıştırmıştı kazlar. Çiti tırmanıp aşınca, kazlar toz olmuşlardı, terk ettikleri yerde yatıyordu kadın. Didiklenmiş olarak. Bunu kazlar mı yapmıştı bilmiyordu; bir tilkinin ya da yırtıcı bir kuşun işi olması daha muhtemeldi. Bir *kite. Vlieger* değil, diye düşündü o an, *wouw*,[76] gözlerini açtı, yazın yaşlı, ölü bir kadının yattığı kaz çayırını değil, çalışma odasının tavanını görmek için. Uzun uzun bakmamıştı oğlan, elbisesi yukarı sıyrılmıştı Bayan Evans'ın, en kötüsü de buydu. Kaz çayırından koşarak çıkmıştı, halbuki daha az evveline kadar açtı karnı, bisikletle gelirken kocaman ev yapımı pasta dilimlerini hayal etmişti. Bir konuda kimseler Bayan Evans'ın eline su dökemezdi: yaş pasta yapmak. Birilerini araması gerektiğini anlamıştı. Bisikletini kapmış, yola kadar çıkmıştı. Orada, her daim açık duran çitin yanında babasını aramıştı, o an evde olmayacağını iyi bildiğinden. Elinden geldiğince sesini değiştirerek konuşmuş, kalın bir sesle telesekretere kısa bir not bırakmıştı. Bangor'a geri dönüp bisikleti iade etmiş, trene binmişti sonra da. Chester'da aktarma, son durak Liverpool Lime Street. Öğrenci evinde yan odada oturan kız, köpeğin dursuz duraksız inlediğini, eğer bir daha onu yalnız bırakma gibi bir planı olursa kendisine bırakmasının iyi olacağını söylemişti.

Bir kız, diye düşündü. "Senin şu babanı bir daha görür müyüz buralarda?" diye sordu.

"Sanmam. Köpeğini aldı, sen de pek yüz vermemişsin anlaşılan."

Oğlan kaşla göz arasında yorganının altına girmişti, kendi sol koluysa uyuşmuş olmalıydı. Kafaya takmadı, onca ağırlıklarla dolu bu bedende olurdu o kadar. Bir şey yayıyordu oğlan, bir tür

elektrik; balkıyordu göğsü, korluydu eli, mutlu bir köpeğinki gibi kızgındı nefesi. Geceliği üstünde olmasa nasıl hissederdi acaba? Çıkarmak istedi, ama ateş iyiden iyiye mayıştırmıştı, ayrıca gecenin dibiydi; yorgundu, bitkindi. "Acaba...?" diye sordu, başını yastıktan birazcık kaldırıp.

Anlamıştı. Az sonrasında iki yeniyetme gibi yatıyorlardı, külotları üzerlerinde, yan yana. Kendisi sırt, oğlan böğürüstü, hâlâ azıcık aşağıda, burnu onun karacasında, kolları kalçalarında. Gergin kollar, hissediyordu. Dere köpürüyordu. Tam da akan suyun sesi uykuya karışacakken, "Yarın dağa gidiyoruz. Yarından sonra yani. Noel'in ilk günü. Tren olur o zaman," dedi oğlan.

İyi, diye düşündü. Dağa, başarırım herhalde. "Yarın gider misin fırına? Noel çöreği almaya. İkisine de selamımı söyle, en içten selamını getirdiğini söylersin Hollandalı hanımın."

Oğlan gırtlağının gerisinden bir ses çıkardı, uykuya daldı. Yaşlı ve çirkin mi buluyordu onu yoksa? Bir koku mu almıştı? Derin derin göğüs geçirip gözlerini kapadı. Düşünme bunları. Şimdi sırası değil.

55

Oğlan fırına gitmişti. Yayan. Taze çörekle eve dönene kadar ev kendisinindi. Sonra da Noel alışverişi için Tesco'ya gidecekti daha. Radyo çalıyordu. Mutfak masasında oturuyordu, başında bereyle. Önündeki Dickinson'ın şiir kitabı 216 ile 217. sayfalarda açık duruyordu. "Geniş ser bu yatağı" ve "Gepgeniş ser bu yatağı" yazmış ve karalamıştı. "Geniş" sıfatı karşılamıyordu, bir zarf istiyordu, pekiştirmeli haline ise hiç gerek yoktu. *Özenle ser bu yatağı*, olmuştu nihai çevirisi. İkinci dizenin de üstü çiziliydi. "Ser bunu huşu ile." Bunu da *Ser bunu sessiz soluksuz* yapmıştı. Üçle dördüncü dizeleri ayrı bir kâğıda yazmıştı, üstünde bir sürü farklı farklı sözcükler yazıyordu. Kıyamet sözgelimi, şahane, dürüst ve adil. Burada en önemli şey ritim, diye düşünmüştü. O dört dizeyi

üçüncü bir kâğıda yazıp pencereden dalgın dalgın dışarıyı seyre koyulmuştu. Çiçekli bitkileri sürekli çiçek açıyordu, Dickson's Garden Centre'ın ürünleri sağlamdı. Ölümsüz Noel şarkıları çıkıyordu birbiri ardına, her üç şarkıdan sonra dingin bir ses çalınanları anons ediyordu. İkinci dörtlüğün ilk iki dizesinde takılıp kalmıştı, hiçbir şey anlamıyordu şu tuhaf emir kipinden, hâlâ da öyleydi. *Be its mattress straight / Be its pillow round.* Müsveddelerden birindeki "Sert döşeği ol"un üzerini derhal karalamıştı, tıpkı "Yastığı ol, yusyuvarlak"ı olduğu gibi. Her iki dizeye şimdi bir kez daha bakıyordu da, ilkinin iki hecesi eksik, ikincisinin bir hecesi fazlaydı.

İhtiyar Bayan Evans'ın kokusu artmıştı, dışarı çıkması lazımdı. Ceketini giymedi; ceketsiz dışarı çıkmamak soğuk algınlığından korkan sağlıklı insanlar için, diye düşündü. Gül takının altında dikilmiş, çimenlikte sonlanan kayraklı yeni patikaya dalgın dalgın bakıyordu. Bir yanlışlık vardı, görmüştü. Sonunda bir şey olmalıydı, patika bir yöne yönlendirmeliydi. Bir sütun belki, tepesinde koca bir saksı olan mesela. Dere şarıldıyor, devrik meşe ölü gibi yatıyordu, kızılağaçların bir daha tomurcuklanacağını da sanmıyordu, gövdeleri o denli cansız gözüküyordu. Evin köşesinden döndü. Kazlar otları didikleyerek geziniyorlardı. Hâlâ dört tanelerdi. Tilkilerin de kış uykusuna yatıp yatmadığını merak etti. Bir inde karnı tıka basa dolu, burnunu ön ayaklarının arasına almış, arada bir böyle huzurlu huzurlu göğüs geçirerek... Ayalarını şakaklarına koydu, ritmik heceler halinde düşünmeye başladığını fark etmişti, son düşüncesinden "böyle"yi attı. Yaprak kımıldamıyordu. Kazlar dikildiğini görüp usulca gaklamaya başladılar. Kalın duvara yaslandı. Şu kuşlar da, tıpkı Sam'in —oğlanın düşüncesine göre— benim bir köpek olduğumu sanması gibi, bir kaz olduğumu mu sanıyorlar? Hayır, diye geçirdi aklından, bir hindiye benziyorum ben, mor beresinin püsküllerini çekti.

Birkaç dakika sonra yeniden mutfak masasındaydı. Kâğıtlara ne yazdığını düşünmüyordu artık, *NATURE* bölümünün sayfalarına göz atıyordu. Bir süre sonra, kitabın bu bölümünü bitirmek

üzereyken, harfler birbirine girmeye başladı, okuyamaz oldu. Ne *goose* ne de *geese*[77] geçiyordu kitapta. Tıpkı düşündüğü gibi. Yalnızca *bees*, *butterflies* ve *robins*.[78] Üstünü başını kokladı, kitabı kapatıp öte bir yere koydu. Güçlükle yukarı çıkıp ambalajından bir hap çıkardı, merdivenden geri inip bir kadeh beyaz şarap doldurdu kendine. Hapı şarapla içti. Kayrak kırıklarında ayak sesleri işittiğinde her şey yeniden keyifli bir bulanıklığa büründü.

Çöreği içeri koyacaktı, ardından belki bir süre alışveriş listesi üzerine konuşacaklardı, sonra gene ayrılacaktı evden. Ona gitmesi için bir komut verecekti, bir köpek gibi. Gereksiz şeyler almaya gidecekti. Ardından, muhtemelen ikinci bir haptan sonra, hazırlığa koyulacaktı. Ekmekle şarabı eski domuz ağılına götürecekti, minderlerle halıları da, bir mumu keskin bir bıçakla yontup boş bir şarap şişesine sokacaktı, bir paket de kibrit. Bu gece gelip yanında yatabilirdi, başı başından aşağıda, başparmakları göğüslerinde, cesaret edebilirse en azından.

Bradwen içeri girmişti. Sırt çantasını masanın üstüne koyup beresini başından çıkardı. "Selam söylediler onlar da sana," dedi. "Fırıncının hanımı ne zaman tekrar geleceğini sordu."

Başını salladı.

"Şarap mı içiyorsun?"

"Bir kadeh."

"Bir okuma kulübüne üyeymiş. Bir seferinde ona eşlik edersen memnun olacağını söyledi."

"Okuma kulübüne."

"Evet. Hatta bana şu an okudukları kitabın adını bile verdi."

Yüzüne bakıyordu. Saçı gene alnına yapışmıştı ama her zamanki gibi, tutup da bir eliyle düzeltmiyordu. Şaşı gri gözleri ele vermiyordu kolay kolay aklından neler geçtiğini. Değişmişti, hakikaten değişmişti köpek gitti gideli. Kendi kabahati, diye geçirdi içinden. Defalarca gönderdim ben onu. Su, diye hatırladı birden. Su da olmalıydı, yalnızca şarap yetmezdi. Suyu mutfak masasında duran alışveriş listesine işlerken, Rhys Jones'u, emlakçı ahbabını

gözünün önüne getirmeye çalıştı, ilkinin bir hafta evvelki taşlaşmış ya da ikincisinin birkaç ay önceki yapmacık neşeli suratını değil, yaklaşık bir hafta sonraki afallamış suratlarını. Yarım yamalak başarabiliyordu, zira emlakçının yüzünü gram hatırlamıyordu. Pakete parmağıyla vurup bir sigara çıkardı, kibritle yaktı sigarasını. Gayriihtiyari derin bir nefes çekti, ama ne olduğunu kendi bile anlayamamıştı ki, sigarayı elini dahi sürmeden ağzından tükürdü. Yazılı kâğıtlardan birinin üzerine düştü sigara. Kendisinin onu oradan alıp da söndürmeyeceğini fark edince, oğlan gelip aldı, başparmağını tutuşan kâğıda bastırdı. Ardından lavaboya gidip sigarayı akan musluğun altına tuttu. Çöp kovasına attı akabinde.

"Bayan Evans sigara içer miydi?" diye sordu, şarabından bir yudum aldıktan ve gene kabaran midesini bastırabilmek için güçlükle yutkunduktan sonra.

"Hayır." Oğlan tezgâhın orada dikilmeyi sürdürüyordu.

"Alışverişi yap da gel haydi."

"Sen de geliyor musun?"

"Hayır. Yapacak işlerim var."

Masayı işaret etti. "Çalışıyor muydun?"

"Dilersen gelmeyebilirsin de," dedi.

"Nasıl yani?"

"Ne dediğimi gayet iyi anladın."

"Adam deniyorsun yine, değil mi?"

Gözlerinin içine bakmak istedi, olmadı, zira pencere, ışık arkasındaydı. "Seni uyarmadığımı söyleme sonra sakın," dedi.

Oğlan bir müddet daha kıçı tezgâha dayalı öylece kaldı, sonra sırt çantasından çöreği çıkardı. "Sam'i özlüyorum," dedi. "Hepsi bu."

Üstünü başını kokladı. Kocakarı kokusu, dışarı çıktığında, rüzgâr olmamasına rağmen geçici olarak uçup gitmişti. Şimdi tekrar yükseliyordu koku giysilerinden, omuzlarından yukarıya. "Haydi iş başına," dedi.

Alışveriş listesini aldı oğlan. "Neden bu kadar çok su alacağım ki?" diye sordu.

"Musluktan akan sudan iğrenmeye başladım," dedi.

"Biraz para verebilir misin?" diye sordu oğlan.

56

Feribot rötarla ayrılacaktı. Uskurlardan birinde bir sorun çıktığı duyurulmuştu anonsla, dalgıçların sorunu halletmeye çalıştıkları da. Sorunun ne olduğu belirtilmemişti. Koca ile memur ikinci duble viskilerini içiyordu. Gemi kalabalıktı. Her yanda sahte Noel ağaçları, süs lambaları, tantanacı İngilizler, suskun Hollandalılar. Küçük bir sahnede adamın biri insanları eğlendirmekle meşguldü. Salonun bir kenarında, dış tarafından sicim sicim yağmur suları sızan bir pencerenin dibindeki yuvarlak, yere mıhlanmış bir masada oturuyorlardı. Pencereden uçsuz bucaksız bir ovadaki ışıl ışıl petrokimya sanayii manzarası görünüyordu. Altlarında bir yerlerde, yüzlerce başka arabanın arasında memurun arabası duruyordu. Noel akşamı. Rüzgâr beş-altı şiddetinde, kuzeybatıdan esiyordu.

"Saat dokuzda varamıyoruz demektir," dedi koca.

"Mühim değil," dedi memur. "Acelemiz yok. Öyle değil mi?"

"Öyle." Bol pirinç eşyalı bardan iki defadır memurun alıp getirdiği viskisinden bir yudum aldı. "Güzel bir İskoç viskisidir," demişti. "*Single malt*."[79] İsli bir tadı vardı, turbamsı. Memur anlıyordu viskiden, kendisiyse nadiren sert içki içerdi. Burada oturunca, yıllar önce liseden bir arkadaşıyla Manş'ı geçişi gelmişti kocanın aklına. Yolculuk İngiltere'yeydi ya, cin tonik içmişlerdi. Arkadaşı bütün gece koridordaki bir genel tuvalette kusup durmuştu, kendisi de penceresiz bir kamarada, yan tarafındaki ranzada hiç tanımadığı iki insan, daracık bir yatakta hiç kıpırdamadan sırtüstü yatıp saatlerce imantahtasını ovarak bastırabilmişti mide bulantısını. Karısıyla tanışmamıştı daha o zamanlar. Şimdiyse onu tanıyor ve viski içiyordu, erkek içkisi diye düşündüğü viski — bu onu biraz, daha doğrusu bayağı hazırlıyordu İngiltere'ye. Onlarca metre aşağıda, bagajdaki valizinde, kayınvalidenin yaptığı kakaolu kek du-

ruyordu. Bir gelenekti bu: Yolculuğa çıktıklarında, varacakları yerde —bir otel mi olur bir kamping mi fark etmez— yemeleri için hep kakaolu kek yapardı onlara. Sanki bu seferki de her zamanki tatillerinden biriymiş gibi; sanki damadının, kızıyla değil de bir polis memuruyla bu yolculuğa çıktığını fark etmemiş gibi. Yanındaki sandalyede oturan adama baktı: Viskisinden bir yudum almış, sahnedeki elemanın kızıl saçlı bir kız çocuğunun kafasına bir şapka koyuşunu izliyordu; ağzının içinde dolaştırdı viskiyi yutmadan önce. Sivil kıyafetler içinde bile polis memuru gibi görünüyordu gözüne, belki de üniformalı nasıl göründüğünü bildiğinden.

"Hiç gidesim yok," dedi.

"O kadar şiddetli değil fırtına," dedi memur.

"Geçişi kastetmiyorum."

"Ha, şundan."

"Evet, ondan. Keşke bir tatil olsaydı bu."

"Öyle hayal et." Viskisinden içti memur, rahatı yerinde gibiydi.

Koca, sahneye bakıyordu, bir palyaço çıkmıştı şimdi de. Koca salon kızartma kokuyordu. "Birazdan gidip yatacağım ben," dedi.

"İyi," dedi memur.

Kamara yirmi yıl evvelinden hatırladığı, makine dairesinin yanı başındaki o daracık kümese hiç benzemiyordu. İki yatak vardı içinde, her birinin üzerinde bir resim, aralarında büyük bir pencere, tuvaletli, elbise dolaplı küçük bir de koridor. Koca, yataklardan birinde oturuyordu, baldırıyla alçı arasına bir örgü şişi sokmuştu. Memur üstünü çıkarıyordu, bir kanepeye koymadan evvel giysilerini özenle katladı. Tuvalete girdi sonra. Kamara gürültüyle sarsılıp sallandı, gemi gitmek istermiş de bir şey onu tutuyormuş gibiydi sanki. Karanlık, soğuk deniz. Şişle kaşımanın da bir faydası olmuyordu, hafiflemiyordu kaşıntısı pek. Memurun tükürdüğünü işitti, musluk açıldı sonra, ardından da sifonunu çekti tuvaletin. Adı Anton'du.

Saatler sonra uyandı koca. Gemi yol almaktaydı, yüksele alçala. Derinlerde bir yerde bir araba alarmı ciyaklıyordu durmaksızın. İleri geri, aşağı yukarı, her yalpada kaslarını geriyordu, adeta gemiyi batmaktan koruyordu böyle yaparak. O lise arkadaşı mı öğretmişti bulantıyı geçirmenin en iyi çaresinin imantahtasını ovmak olduğunu? Tavandaki lamba tam sönmemişti, kapatıldıktan sonra bile acil durum için ışık verecek şekilde ayarlanmıştı. Memur uyuyordu, bir eli çıplak göğsünde, muntazaman soluyarak. Bir bütünlük vardı her şeyinde. Eylemlerinde, görünüşünde. Kısacık siyah saçları vardı. Koca, gemiden ayrılmak istiyordu artık, sabahın olmuş, Hull'a varmalarına az kalmış olmasını umuyordu. Rotterdam limanından daha yeni de demir almış olabilirlerdi pekâlâ. Çalar saat görevi gören, yatağının yanı başındaki rafta duran cep telefonuna bakmadı. İmantahtasını ovup derin derin nefes alıp veriyordu. Kamaradaki yalnızlık inanılmazdı, cılız ama kaybolmayan ışıkta, yanında uyuyan bir insan ve askılıkta muntazaman duvardan bir uzaklaşıp bir gerisin geri yerlerine dönen ceketlerle. Çıkabilirdi kamaradan, bar açık olabilirdi daha, hatta palyaço bile inmemişti belki de sahneden. Yolladığı kartın yolculuğunu hayal etti, havayoluylaydı muhtemelen. *Geliyorum.* Peki sonra? diye geçirdi aklından. Hava aydınlanmaya başlayınca, pencereden bozbulanık sudan başka bir şey göremedi.

Feribot Hull'a dört saat rötarla vardı. Sabah saatleri bir garip geçmişti zaten, yolcuların bunca saat gemide kalacakları hesap edilmemişti. Çok az personel ayaktaydı, eğlendirici hiçbir şey yoktu, kumar salonu bile boştu. Gemi yemek vermek için dizayn edilmemişti. Akşam dokuzda demir almış, ertesi sabah dokuzda varmıştı. Kocayla memur kahvaltı salonu falan bulamamışlardı. Her tarafta bavulları ve sırt çantalarıyla oturan, yürüyen insanlar vardı. Beklemekten başka çareleri yoktu.

Memur arabasını sorunsuz bir şekilde gemiden çıkardıktan ve büyük bir doğallıkla sol şeritten sürmeye başladıktan sonra, navi-

gasyon aygıtı Hollandaca olarak talimatlarını vermeye başlamıştı. Konuşan sesin adı Bram'dı. Amsterdam'da gördüğünde hafiften gıcık olduğu tür arabalardan birinin sahibiydi memur. Siyah ve kocaman. Etrafına bakındı. Griydi hava, Hull iğrenç bir yerdi, sol yanında geniş bir su vardı, tepelik hiçbir yer yoktu. Bitkindi ve bacağı acayip kaşınıyordu, çantasından şişi çıkarmayı unutmuştu. Belki de gemide kalmıştı şiş. "Teşekkürler Bram, öğrendik artık," dedi memur, ses her bir döner kavşakta talimatları sıralayınca.

"Bir yerlerde bir kahve içelim mi?"

"İyi olur," dedi memur. "Bir şeyler de yeriz."

Derken, *Little Chef* levhası çarptı gözlerine. Memur park etti arabayı, kocanın arabadan çıkmasına yardım etti, koltuk değneklerini verdi eline. Koca peşinden girdi içeriye, bir bankamatikte ve self servis kuyruğunda arkasında durup hesapları ödedi sonra, ikisininkini de; ardından pencere dibindeki bir masaya geçip memurun tavuklu dürümünü yiyişini seyretti. Kendine de jambonlu yumurtalı dürümle büyük boy kahve almıştı. Dürümlerini sessizce yiyip kahvelerini içtiler. Yemeklerini bitirince, başı kırmızı külahlı bir çalışan gelip önlerinden boş tabaklarla kupaları aldı.

"*Did you enjoy your meal, guys*?"[80] diye sordu kız. Memur beğendiğini söyledi, koca da başıyla onaylayıp ağzındaki son lokmasını yuttu. "*Have a wonderful Christmas*,"[81] dedi kız ve boşları toplayıp aynı soruyu sormak ve iyi Noeller dilemek üzere bir sonraki masaya geçti.

"Çıkmadan bir tuvalete gitsem iyi olacak," dedi koca.

"Tamam," dedi memur.

Pisuarın önünde dikilmiş yan yana duruyorlardı, başka kimseler yoktu, gözükmeyen hoparlörlerden Noel şarkıları duyuluyordu.

"Bir kere de olsa bana Anton diye seslenir miydin?"

"Tabii," dedi koca. Pisuarın dibindeki duvara dayalı koltuk değneklerinden biri kaydı, yakalamak için davranınca aletini bırakmak zorunda kaldı, çişi de kesiliverdi hemen.

Memur tutmuştu bile değneği, sol eliyle. Sakin sakin işemeye

devam ediyordu. "Anton," dedi. "Adım bu." Değneği duvara dayadı, aletini sallayıp pantolonuna soktu, fermuarını kapattı.

Ellerini yıkarken aynada pantolonunda ıslak bir leke gördü koca.

Arabaya binmeden, her ikisi de dış kapıların önündeyken, memur saatine baktı. "Saat neredeyse üç olmuş bile," dedi. "Biz... Yoo, neredeyse iki daha. Ama biz varana kadar ortalık çoktan kararmış olacaktır." Arabanın üstü boğazına dek geliyordu.

"Yaa?" dedi koca. Arabaya binip alçılı bacağını uzatmak istiyordu, koltuğu olabildiğince geriye itince mümkün oluyordu bu. Gözlerini kapamak istiyordu, hiç şüphesiz bir sonraki kavşakta düz gitmeleri, ikincisinde sola sapmaları gerektiğini söyleyecek olan Bram'ı dinlemek üzere. Kendi arabasında Flaman aksanıyla Lucy konuşurdu, yalvarırdı sürekli U dönüşü yapması için, tabii ki bu onun sürüş stilinden kaynaklanıyordu. Bram ise emindi ne istediğinden.

"Bir otelde dursak mı?"

"Olur," dedi koca.

"Bir günde varılacak yer değil, değil mi?"

"Değil," dedi koca.

"Ayağın nasıl?" diye sordu memur.

"Oraya varınca ne yapacağım asıl onu bilmiyorum."

"Bilmen mi gerek sence? Varınca görürsün."

"Tabii."

"Kuzeye de gidebiliriz istersen," dedi memur. "İskoçya daha yakın."

"Olmaz."

"Daha sonra gideriz oraya. Erteleriz dilersen."

"Olmaz."

"O zaman gidiyoruz. Nerede dinleneceğimize sonra karar veririz."

Koca, bir elini arabanın üstüne koymuştu. "Çocuklarımız olmuş olsa daha farklı olurdu belki her şey."

"Yoo. Çocuklar sıkıntıdan başka bir şey değil."

"Bunu sen söylüyorsun."

"Evet, ben söylüyorum. Bir şeyleri başka şeylere bağlamaktan vazgeç." Memur kapısını açıp geçti direksiyonun arkasına.

Koca kırmızı bir zemindeki beyaz aşçı başlıklı adamı daha iyi görüyordu şimdi. Logonun ardında gıpgri bir gök uzanıyordu, yol lokantasının alçak çatısındaki bayrak, gönderine yapışmıştı. Memur arabayı çalıştırmıştı bile. Kapıyı çekip açtı, girip oturdu. Alçılı bacağını uygun bir konuma getirip öbür bacağını yanına yerleştirdi. Memurun hafif omzunun üstünden direksiyonu çeviren ellerine bakıyordu, direksiyonu bırakıp bırakıp yeniden kavrayan ellerine. Bram sola dönülmesi gerektiğini söylüyordu, A63'e dönmelerini. *Goole* yazıyordu levhalarda, *Castleford* ve *Leeds*.

Birkaç saat sonra, Manchester'ı geçince, otobanın kenarındaki büyük bir tabelada *Holiday Inn Runcorn*'u okudular. Karanlık ve çok kalabalıktı yollar. "Bugünlük bu kadar yeter," dedi memur. "Yeme içme vakti."

Koca, direksiyondaki ellere bakıyordu, gümüş bir yüzük vardı sağ başparmağında. Farların ışığı park yerinin kıyısına dikili bodur ardıçları sıyırdı.

U dönüşü yapmaya çalış, dedi Bram.

Memur güldü.

57

Sabahleyin erken televizyon seyrediyordu. Kapsamlı hava raporunda Birleşik Krallık haritası gösteriliyordu. Galler'in kuzeyi dışında her yer bulutluydu; bulutlar hareket ettirilince, buranın ancak geceleyin batıdan gelen bulutlarla kaplanacağı anlaşıldı. Hava yılın bu mevsimine göre ılıktı, hava tahmini sunucusu kendisine *Merry green Christmas*[82] diledi. Televizyonu kapatıp sandviç hazırlamak üzere mutfağa gitti. Kendi sırt çantasına dört muz koydu,

oğlanınkine ise pet su şişeleriyle sandviçleri. Mutfak masasının tam ortasında duran sigara paketine tereddütle baktı ama sonunda onu da attı çantaya. Botlarını geçirdi ayaklarına ve gidip ön kapının köşesinden kızılağaç dalının hâlâ duvara dayalı olup olmadığına bir baktı. Onu unutmamalıydı. Gökte hâlâ yıldızlar parlıyordu, ortalığı ışıtarak hatta. Mor beresini taktı. "Gel!" diye bağırdı merdivenin dibinden.

Oğlan göğüslerini okşamaya cesaret edebilmişti, onu bayağı bir yüreklendirmesi gerekmiş olsa bile. Tir tir titreyerek yatıyordu sırtüstü. Oğlanın sıcak nefesi boynundaydı, şömineden gelen ateşin sıcağı, tepesine değil böğrüne vuruyordu, döşeği doksan derece çevirmişti oğlan, gün içinde yapmış olmalıydı. Dickinson'ın portresini yüzüstü çalışma masasına yatırmıştı. Günü neredeyse birbirlerini görmeden geçirmişlerdi; oğlan gitmiş, kendisi evle ağıl arasında mekik dokumuştu, oğlan geri dönmüş, o televizyonun karşısına geçmişti, oğlan o sırım gibi kuzu bedenini, yanı başında uzanmış bu kuzu bedeni besleyebilecek yemekler yapmak için mutfaktayken, kendisi kocakarı kokusundan kurtulmak için Native Herbs' le aslan ayaklı küvetine uzanmıştı. "Sen mi yerini değiştirip ters çevirdin?" dedi, yan tarafına döndükten sonra. "Evet," dedi oğlan, dudaklarını dudaklarına yaklaştırmış, ağzına dikkatle verirken nefesini. "*Spooky woman.*"[83] İçimden çekip alabilir bunu, diye düşünmüştü. Kurtarabilirdi belki onu bundan. "Bir tane takmam gerekmiyor mu..." demişti, kuzu bedeni üstünde, yumrukları karacalarının yanında, göğsünü bir boydan bir boya geçen bir kiriş titrerken. Oğlanın kalçasını okşamış, cevap vermemiş, göğsünün altından iştahlı aletine bakıp usulca aşağı indirmişti onu. Korunma, diye geçirmişti aklından, sağlıklı insanlar içindir. Müthiş sıcaktı oğlan. Ateş gibi, genç ve capcanlı. Her zamanki gibi seçim yapamıyordu, gözlerinin içine bakmak mümkün değildi, gene de bakıyordu, yavaştan almasını, hiçbir şey söyletmemesini, kuzu bedeniyle bedenini hissederek kendisiyle birleşmesini umarak. Koyu gözlerinin içine dikmişti gözlerini, tam da gözlerinden biri biraz yana kayın-

ca, kısacık da olsa, dosdoğru içlerine bakabilmişti, oysaki oğlan o birkaç saniyede muhtemelen hiçbir şey görmemişti. Derin derin göğüs geçirmiş, oğlandansa hiç ses çıkmamıştı. Neredeyse hemen o an çıkmak istemişti oğlan içinden. "Hayır," demiş, güçlüce kendine doğru çekmişti oğlanı, terden ıslak göğüsleri göğüslerinde. Sol elinin açık parmaklarıyla nihayet alnındaki saçlarını taramıştı. Oğlan boynunu yalamıştı. Hastalanmamıştı. Son odunları şömineye attıktan sonra geçip divanına yatmıştı. Sessiz sedasız yapmıştı her şeyi, o sırım gibi bedenin bir eklemi bile kıtırdamamıştı. Yan tarafına uzanmış, dalgın dalgın ateşe bakıyordu. Kendi kokusunu duyuyordu, oğlanın kokusunu da, ilk günlerdeki tatlı çorap ve acı yaprak kokularının bileşimi. Azıcık horlamıştı, usulca ıslık çalar gibi. O an uykuya dalmak istemişti, aynı anda onunla birlikte, en azından bir şeyi beraber yapabilmek adına. Bu sırada çıkıvermişti yine o kocakarı kokusu meydana, ya yataktan, ya döşemeden, ya da kendi bedeninden. Sessiz sessiz ağlamıştı, daha fazla ayak diremesi gerektiğini düşünmüştü ve nihayet —dere durmaksızın şarıldarken, gözünün önüne evini, kazlarla koyunları, kızılağaçlarla dikenli katırtırnaklarını, göleti, taş çemberi ve gül bahçesini; kendi ufacık dünyasını getirerek— dalıvermişti uykuya.

Oğlan hiçbir şeyi çekip almamıştı içinden, kurtaramamıştı onu bundan. Vücudunu hissediyordu, çok az enerjisi vardı. Ağır ilerliyordu tren, kalın kalın dumanlar çıkara çıkara, ak ve kara dumanlar camlardan geçip gidiyordu. Bir kondüktör, göbeğinin önünde fi tarihinden kalma bir delgi, biletlerini delmeye gelmişti. Az sonrasında da ihtiyar bir adam koridorda bir çay-kahve arabasını ite ite geldi. Gönüllüler. Oğlan bir kahve ile bir meyveli kek aldı. Parasını, cüzdanına davranmak gibi bir niyeti olmadığını görünce, o ödedi. Başka günlerden hiç farklı değildi davranışları, birazcık heyecanlıydı dağa tırmanacağı için, o kadar. Kumaşla kaplı koltuklarda oturuyorlardı, hayal ettiği tahta iskemlelerde değil. Pulman vagon, 1. mevki, dış tarafı kızıl-kahverengi. Biletlerin parasını da o ödemişti. Arabayı Caernarfon'a dek oğlan kullanmıştı. Karşılık-

lı oturmuşlardı, bu vagonda zaten yan yana oturmak mümkün değildi, kendisi gidiş yönünde, Bradwen ters yönde. Kafasının hemen dibinde krem rengi bir perde sallanıyordu. Dışarıda yeşil ve kahverengi araziler uzanıyordu, her yerde taş duvarlar, boz gövdeli çıplak ağaçlar; trenin sol tarafındaki tepeler gitgide daha da yükseliyordu.

"Az kar var," dedi oğlan, ağzı tıka basa meyveli kekle dolu, yüzü cama yapışıkken. "Belki zirvede. İniyoruz birazdan."

Bir şey demedi. Bugün pek açmayacaktı ağzını. Hiç güveni kalmamıştı artık.

Rhyd Ddu tek peronlu, ahşap bekleme kulübeli, birkaç dikdörtgen taş ve çiçek yataklı bir istasyondu. Uzakta birkaç ev vardı. İndi ve nefes veremedi bir süre, mis gibiydi hava burada. Mis gibi ve keskin, burnuna gelen kokunun neyin kokusu olduğu konusunda zerre fikri yoktu. Ölü eğreltiotlarının mı? Taşların, kayaların mı? Suyun mu? Sırf havanın mıydı yoksa? Bir avuç insan daha inmişti trenden. Hafiften yükselen tepeye bakıyorlardı. "Gel," dedi oğlan. Kızılağaç dalına sıkı sıkı sarılıp peşinden seğirtti. Bekleme kulübesinin küçücük camları kocaman bir cama dönüşüyor, güneş yüzüne vuruyordu. Peron görevlisi, şöhret düşkünü bir figüran gibi, işaret levhasını havaya kaldırdı. Kara kara dumanlar çıkararak kalktı tren.

Eski domuz ağılını çağrıştıran bir deponun yanından geçen, ortası tümsek, geniş bir patika yukarıya doğru ilerliyordu. Oğlan önden gidiyordu, arkasına bakmadan, şimdiden temposunu düşürmesini rica etmek de istemiyordu ondan. Dikkatini nefesine ve elindeki dala vermişti. Arada sırada ileriye yahut etrafına bakıyordu. Koyunsuz bir koyun yurdu, yıkık bir taş duvar, tel çitler, yürüyüşçüler. Arkasına baktığında, oğlanla kendisinin artçı olduklarını gördü. Traktör yolu ağır ağır, kıvrıla kıvrıla yukarıya ilerliyordu, eşit sürede nefes alıp nefes veriyordu, kızılağaç dalını nefesine göre öne atıyordu. Şu oğlan ne diye bir kerecik dönüp de bakmıyordu? Bakmak, diye düşündü. Koklamak, hissetmek. Güneş parlıyordu.

"Bekle!" diye bağırdı.

Oğlan, tam yetişinceye dek bekledi, sonra yürümeye devam etti. Hâlâ kolay sayılırdı tırmanış, birden yükselivermiyordu dağ. Çok uzaklarda, bir parça yüksekte, muhtemelen zirvede, bir bina vardı. Zirve tamamen bembeyazdı.

"Şu biraz sağdaki yükseltiyi görüyor musun?" diye sordu oğlan.

Uzanan kolun yönüne baktı. "Evet."

"Oraya yürüyoruz. Dağın sırtını görüyor musun, onun hemen solunda, şu an yükseltiden daha alçaktaymış gibi duran yeri?"

"Evet."

"Zirveye çıkacağımız patika oradan geçiyor."

"Daha ne kadar sürer?"

"Göründüğü kadar uzak değil."

"Haa."

"Yr Wyddfa adı dağın. Mezarlık."

Ayaklarına baktı. Patika, ufak ufak taşlar, yassı, kısa otlar. Başı dönmüyordu, ama görüş alanı kayıyordu sanki, botlarıyla dalın ucu sabit noktaları oluşturuyordu. Bugün iki hapı içtikten sonra ağrı yok olmuştu yine. Aslında şaşılası derecede az ağrısı olmuştu, daha çok belli belirsiz ama hiç kaybolmayan bir kötüleşme, bedeninde küçülme hissi ve aklında olmayan sözcüklerin ağzından fışkırıvermesi. Ağrısının olmamasını belki birbiri ardına içtiği ağrıkesicilere borçluydu. Oğlan yine anlaşılmaz bir şeyler söylemişti az evvel, neden bahsettiğini ancak *Ordnance Survey* haritasının kapağı gözünün önüne gelince anlamıştı. *Snowdon / Yr Wydffa*. Anlamı nedir zerre ilgilendirmemişti kendisini. Oğlan da çoktan çekip gitmişti zaten kendisi için, dilediğini konuşabilirdi, "Ha", "Evet" ya da "Hayır"dan başka bir şey duyamazdı bundan böyle. Kim bilir belki de dağdan düşerdi oğlan. Derin derin nefes aldı, o keskinlik kalmamıştı havada. Patika, oğlanın topukları, otlar. Yürü. Yürümeye devam. Aniden bir uçurum çıkmıştı, bir dönemeçten sağa dönüp yepyeni bir *kissing gate*'ten geçtikten hemen sonra. Sol yanında uçsuz bucaksız bir boşluk, derinlerde birkaç ufak gölcük.

Kim bilir belki ben düşerim dağdan, diye geçirdi içinden. Bere kaşındırıyor, püsküllleri can sıkıcı bir şekilde bir ileri bir geri sallanıp duruyordu. Bütün gücünü toplayıp bugünün de diğer günler gibi olması için uğraşıyordu, sallanıp duran mor püsküllerin yararı olmuyor değildi, tıpkı şu patika gibi. Gölcükleri kızıllıklara, maviliklere bulayan güneş. Kızıl ve mavi. Bu tepeden ufacık görünüyorlardı. Bir otel göletinden daha büyük değillerdi. Muhtemelen daha derinlerdi tabii. Çantasındaki muzlar geldi aklına, yoksa Bradwen'ın çantasında mıydı? Su onunkindeydi her halükârda. Belki yarın diğer sıradan günler gibi olacaktı, daha kesin karar vermiş değildi.

"Susadım," dedi.

Oğlan durdu, sırt çantasını indirdi. Bir şişe su çıkarıp ona verdi. İçti suyu, çenesinden akıta akıta. Hemen geri verdi şişeyi. O da içti, ama başparmağını şişenin ağzına sokup işaretparmağıyla şişeyi biraz çevirdikten sonra. Hayır, daha az önce trende dün gece hiçbir şey olmamış gibi davranmamıştı oğlan. Eliyle çenesini silip, "Devam et," dedi.

Evans çifti de bu dağa tırmanmış mıydı acaba? Tabii ya, kesin. Yoksa bu dağ, Amsterdam'daki Stedelijk Müzesi kendisi için neyse öyle miydi onlar için? Yanı başında olduğundan asla ziyaret bile edilmeyen bir yer. Oğlanı Bay Evans'ın gençlik yıllarındaymış gibi hayal etti, güzel bir pazar, kendisini de yeni evli Bayan Evans olarak, yan tarafındaki uçurumla, göllerle, kara kuşlarla bir an olsun ilgilenmeyen, çocuk özlemiyle yanıp tutuşarak yalnız ve yalnız kocasının sırtına bakan. "Hey," diye bağırdı. "Bayan Evans'ın çocukları var mıydı?"

"Hayır," dedi oğlan, on metre kadar önünden yürümekteydi yine. Bir an dönüp sonra tekrar yürümeye devam etti. "Olsa şu an senin evde oturuyor olurlardı. Ya da evi çoktan satmış."

Bitkinlik çöküverdi birden, duldu, kocakarı kokusu doluverdi burnuna. Oğlan gitgide daha da uzaklaşıyordu. Kemikleri kıtırdıyor, nasırları çıkıyor, rüzgâr topuzundan bir bukle ince ak saçı çe-

kip savuruyordu. Bunu bilmiyor muydum zaten? diye düşündü. Rhys Jones söylemişti. Rhys Jones, babası. Ne diye şu oğlan hızla uzaklaşıp gidiyor ki? Soluna baktı, dağın sırtından zirvesine doğru. Daha çoook uzak gibiydi. Bembeyazdı, o bina da pekâlâ dev bir kar yığını olabilirdi. Varamayacağım asla, diye geçirdi içinden. Aniden atamaz olmuştu bir bacağını.

Yengesi fanatik bir futbol seyircisi gibi yüreklendiriyor amcasını. Elinde bir şey var, bir nesne. Amcası gittikçe daha hızlı monte ediyor, biçiyor, vernikliyor, çakıyor. Kediler kanepenin altına kaçıyor. "Daha gömme dolap değil!" diyor. "Daha gömme dolap değil." Yengesi gülüyor, yüreklendirmeyi sürdürüyor, yapsın bitirsin diye amcasını. Annesi de yanı başında. *Böyle işte! Bir işle uğraşacaksın!* Kedilerden biri, en yaşlı olan, artık kucaktan inmeyen, dışarı süzülüyor usulca.

"*Wall unit?*"

Gözlerini açtı. Oğlan yanı başındaydı.

"Ne?"

"Bir gömme dolaptan bahsediyordun."

"Yoo." Ağır ağır ayağa kalktı. Göz kamaştıran gün ışığı; omuzları bir şeye dokundu. Bir duvar kalıntısı. Elleriyle ite ite doğruldu sonra, sırtını keskin taşlara verdi, çantası taşlarla sırtı arasında bir kambur gibiydi. Sürekli daha da yukarılara tırmanmışlardı, ilk kez aşağıları görmüştü, oyuncak bir tren istasyonu, demiryolu boyunca uçsuz bucaksız bir göl, başka dağlar, tepeler, puslu bir gün ışığı, homeopatik bir ilaç kutusunun üzerindeki resim. Nefes nefeseydi. Oğlan önüne çömelip omuzlarından kendine doğru çekti onu. Akabinde sırt çantasını kurtarıp içinden muzları çıkardı. Bir tanesini ona verip iki tanesini kendi yedi. Kabukları kendi sırt çantasına soktu.

"Ben devam ediyorum," dedi oğlan. "Beş dakikaya dönerim."

"Kedi," dedi.

"Ne?"

"Kedi." Demek istiyorum ki, ben de istiyorum, diye geçirdi

içinden. *Cat* değil, *I can*[84] — ve bir şey daha. Ben de yürüyebilirim yukarıya dek, ama o kadar hızlı gitmezsek. Böyle bir şeyler işte.

"Sen burada oturmaya devam et," dedi. "Gerçekten, çok sürmez, dönerim hemen." Dönüp yürümeye koyuldu.

Ardından baktı oğlanın. Dağ keçisi gibi çıkıyordu yamacı, otların kara karıştığı hatta varıvermişti. Dönüp manzaraya bakarken muzunu soydu kadın, ağzına tıkıştırdı, kabuklarını da omzunun üstünden attı. "*I'm fine*,"[85] dedi endişeyle bakan bir grup yürüyüşçüye.

"*Just enjoying the view*."[86] Son şeyi keşke söylememiş olsaydı, adamla kadın dönüp manzara hakkında yorumlara başladılar. Önünü kapıyorlardı, sivrisinekti bunlar, rahatsızlık veren boksinekleriydi.

"*What a lovely knitted cap you have*,"[87] dedi kadın, sonra nihayet yürümeye devam etiler. Sırt çantasının ön gözünden ambalajında hapları çıkardı, bir tanesini ağzına atıp buz gibi birkaç yudum suyla içti. Derin derin soluk alıp veriyor, bacaklarını ovuyordu. Ön gözü biraz daha karıştırdı, bir paket sigarayla kibrit bulmak için. Bir müddet oturdu öyle, elleri apışarasında. Kibriti çaktı. Yandı uzun süre, neredeyse hiç rüzgâr yoktu. Kollarını kavuşturdu. Hemen hemen sıvı haldeki katranla nikotin yırttı boğazını. Sigarayı mümkün olduğunca uzağa fırlatacak zamanı olmuştu, yan tarafa eğilip muzu kusmadan. Doğruldu, derin derin soluk alıp verdi, tüy gibi ince dumanı seyretti. Birkaç yudum su içti, şekerliydi tadı, son yudumu tükürdü dışarı. Akabinde kalkıp aşağı doğru yürümeye koyuldu. Uçurumdan aşağı bakmadı, oyuncak istasyona da. Dümdüz önüne bakıyordu, eğik başıyla. Patikaya, botlarına, kızılağaç dalına, kafasının çevresinde vals yapan mor püsküllere.

Sonra, ne kadar sonraydı bilmiyordu, oğlan perona gelip çıktı. Bekleme kulübesine sırtını dayamıştı, kapısı kilitliydi. Bir grup yürüyüşçü biraz ötede duruyordu, arada bir kendisine bakıp duruyorlardı. Demiryolunun üzerindeki bir binaya uzun uzun baktı

dalgın dalgın: uzun, siyah ayaklar üzerinde, musluklu kırmızı bir depoydu bu. Doğruldu. Oğlan gelip de önüne dikilince —kıpkırmızıydı yanakları ve oksijeni kıt dağ havasının madeni kokusu vardı üzerinde, bir tek mutlu bir köpek gibi dili bir karış dışarıda soluması eksikti— sordu: "Ne görüyorsun?"

Cevabı nice sonra geldi: "Başında güzel, mor bir bere olan bir kadın. Bitkin. Zirveye çıkamamış, ama dünyanın sonu değil ki bu. Noel bugün, eve dönse iyi olacak. Yemek yapılacak, içilecek daha."

58

Bradwen arabayı yola doğru sürdü ama girmedi. Posta kutusunu işaret etti. "Hiç baktın mı içine?" diye sordu.

"Hayır."

"Bir bakayım mı?"

"Hayır."

Devam etti oğlan.

Yolun kenarındaki otlakta yürüyen koyunları gördü. "Dur," dedi.

Oğlan frene bastı.

"Ben bir..."

"Geri döneyim mi?"

"Yoo, yürürüm." Kapıyı itip açtı, çok zor olmuştu bu. Birkaç koyun başını kaldırıp baktı, çoğu önlerindeki yeni konan otu yemeyi sürdürdü. Posta kutusunun kapağını çekip açtı. Pek bir şey yoktu içinde. Burada reklam broşürleri dağıtılmıyor muydu? Yoksa postacı Bayan Evans'ın artık postalarını okumadığını biliyordu da, ondan mıydı? Birkaç broşürü alınca, aralarından bir kart kayıp tık ederek posta kutusunun tabanına düştü. Broşürleri geri koyup kartı aldı. Bir köpek vardı üstünde. Çevirdi. Adı, evin adı, bir de *Gwynned* yazılıydı arkasında. Kontluktan olabilir miydi? Damga açık seçik okunuyordu. "Geliyorum." Ve kocasının adı. Kartı bir

kere daha çevirdi, köpeğe baktı uzun uzun. Bir enikti bu, sazdan bir sepetin içinde. Güneye çevirdi gözlerini, dağa. Evet, buradan çok kolay çıkılırmış gibi gözüküyordu, buradan.

"Bir şey var mıymış?" diye sordu oğlan.

"Yok," dedi. "Ivır zıvır. Reklam."

I moved the sheep (not that it is any concern to you). Williams and Goodwin Estate Agents Valuers Surveyors and Auctioneers and I will come on the 1st of January. Be sure to have enough cash for the lost geese.[88] Bir parça sakızla dış kapının camına yapıştırılmıştı.

"Bizim olmadığımızın kokusunu mu alır bu adam?" dedi.

Oğlan bir şey söylemedi, havayı kokladı.

Kızılağaç dalını duvara dayayıp içeri girdi. Mutfak saati dörde çeyrek olduğunu gösteriyordu. Noel ağacı ışıl ışıldı. Bradwen sobaya gitti, birkaç odun attı, közleri karıştırdı maşayla. Mutfaktaydı, oğlanın sırtına bakıyordu. Sırım gibi kuzu bedeni, atlamaya hazır. Büfeye gidip karıştırmamak için kendini zor tuttu, işine yarayacak bir şeyler arayacaktı yoksa. *First things first*,[89] diye düşündü.

"Kanepeye bir şeyler mi yaptın," dedi oğlan. "Sanki genişlemiş gibi."

Bir şey söylemedi.

Buzdolabına gidip açılmış bir şişe beyaz şarap çıkardı. Daha ceketini bile çıkarmamıştı, beresi de başındaydı.

Şimdi, diye geçirdi içinden. Ama nasıl? "Bir saniye," dedi.

"Ne için?"

"Gelsene benimle." Önünden dış kapıya doğru yürüdü.

"N'apacağız?"

"Gel." Kayraklı patikayı geçip domuz ağılına yöneldi. Oğlanın peşinden geldiğini işitiyordu. Kaz çayırı turuncu bir ışığa bürünmüştü, ağılın bahçe tarafındaki duvarı karanlıktı biraz. Kapıyı açtı, lambayı yaktı. "Orada," deyip beton basamakları işaret etti.

"Ne var orada?"

"Git bir bak. Arkada."

"Bana bir Noel armağanı daha mı aldın yoksa?"

"Çok soru sorma. Bir bak." Bir adım yana çekildi.

Oğlan basamakları indi, eğilerek, bir elini açıklığın kenarından hiç ayırmadan. "Karanlık," dedi. Başını çıkarıp ona baktı. Bir köpek gibi, diye geçirdi içinden. Yüzde yüz güvenmediği bir komut almış Sam sanki.

Başını çevirdi, haftalar önce çimenlikte dikdörtgen yatakları ölçtüğü çıtaya bakındı.

"Gözün alışır birazdan."

Mavi beresinin kaybolduğunu gördü, kapağın üst ucunu tuttu, kapak çat edip kapandıktan sonra birkaç kez yaylandı. Kapağın üstünde durdu, çıtayı aldı, diz çöküp kapağın iki kenarındaki halkalardan çıtayı kaydırarak geçirdi. Kendini sarmaladı, bekliyordu, kapağın yumruklanmasını, bağırtıları. Hiçbiri olmadı. Oğlan çıt çıkarmıyordu, oyun oynadıklarını sanıyordu belki de. Mümkün olduğunca dikkatli bir şekilde doğruldu, çıkaracağı her sesin oğlandan ses olarak döneceği sanısındaydı. Bir adım geriye gitti, açık duran ağıl kapısından çıktı. Bir adım daha gitti. Dışarıdaydı. Göz açıp kapayana kadar bitivermişti. Düşündüğümden daha kısa sürdü, diye geçirdi içinden. Işığı yanık bırakmıştı, belki birazdan lazım olurdu oğlana, yarıklardan, çatlaklardan sızan ışık. Belki kapatırdı daha sonra. Dönüp eve doğru yürüdü.

Bir kadeh şarap doldurdu kendine, bir yudum almak için biraz bekledi. Radyonun çalması gerekiyordu, ama ölümsüz Noel şarkıları yayınlayan kanalda durmasındı. Klasik müzik duyana dek istasyon ayar düğmesini çevirdi. İkinci defa diz çöktü sonra, büfenin içindekileri bir bir elden geçirdi. Akabinde başladı büyük taşınma: döşek, yorganlar, naylon çöp torbaları, tek mumluk fi tarihinden kalma bir fener ve su dolu bir pet şişe. El arabası kelepirdi ama iyi iş görüyordu, döşek bile rahatça taşındı, arabanın tam ortasına koymayı başarınca. Karanlık basmış gibiydi, ama kaz çayırına vardığında, turunculuk çoktan yitmiş bile olsa hâlâ biraz gün ışığının olduğunu fark etti. Her şeyi düzgünce yerleştirdi, arkasın-

da bir yerlerde kazların heyecanla gaklamaları eşliğinde. Harıl harıl çalışıyordu, hiçbir şey düşünmeden. Bitirmesine yakın, aklına kerpeten bile gelmişti, tahtayı kaldırıp kümes telini kenara doğru eğmek için. Naylon torbaları sermek umduğundan zor oluyordu, elleri kirli, dizleri leş gibiydi. Şıpır şıpır terliyordu, nefes nefese kalmıştı. Çitten eve kadarki kısacık mesafede onu boş el arabası ayakta tuttu. Çit bir süre açık kalmış, şu aptal kuşlar o zaman bile kaçmamıştı. Güçbela domuz ağılına gidip lambayı söndürdü. Aşağıdan ses mes gelmiyordu. Ağılın kapısını açık bıraktı.

Hâlâ klasik müzik. Anlamazdı hiç, dinlediği nedir bilmezdi ama her halükârda klasik müziğin ölümsüz Noel şarkılarından daha ölümsüz oldukları gibi bir duygu içindeydi. Sesini biraz daha açtı. Saat sekize çeyrek vardı. *Ordnance Survey* haritası mutfak masasının üzerinde yayılmış vaziyette duruyordu. *Snowdon / Yr Wyddfa*. Arada bir yeşil kesikli çizgilere bakıyordu, hepsinin avlusunda, mümkünse kaz çayırının üzerinde birleşmesi için gözlerini iyice kısıyordu. Kocasının kartpostalı haritanın üzerindeydi, yazılı yüzü üste bakar halde. Dickinson yanı başındaydı, orada, açık durması zorunluymuşçasına. Oturma odasındaki soba yavaş yavaş sönüyordu, yeni odun atmak istese bile atamazdı: Stok tükenmişti. İki muz daha yedi, çıkarmadı. Midenin boş olmaması gerektiği kanaatindeydi. Ara sıra kalkıyor, ya tezgâha ya büfeye gidip geliyordu, bir el feneri duruyordu büfenin üstünde, yeni piller de bulduğu bir çekmecesinden çıkmıştı. Aheste aheste, yarımşar kadeh yarımşar kadeh, beyaz şarabı nerdeyse dibine kadar içip bitirdi. Chardonnay. Alkol. Yararı oluyordu. Oğlan almıştı. Televizyonu açmak gibi bir niyeti hiç yoktu. Saat sekizde yukarı çıktı.

Su kaynar denilebilecek sınırdaydı. Berraktı. Native Herbs yoktu bu akşam. Banyonun penceresini açmıştı, suyu fazla şapırdatmayınca, derenin akışı duyulabiliyordu. Ağımına baktı dalgın dalgın. Güzel bir yara izi kalmıştı. Ayna, bereket versin, açık pencereye

rağmen buğulanmıştı bile. Gevşemeye çalışıyordu, bir kulağıysa hep müzikteydi, kartpostalda yazan "Geliyorum" huzursuz etmişti. Rhys Jones'un pusulasındaki *Be sure* emir kipindeydi ama *Be its mattress straight*'e hiçbir surette benzemiyordu. Gözlerini yumdu. Arılar, yonca, beyaz güller, yatak yapan bir kadın, kollarını açıp bir çarşafı silkiyor, dümdüz döşeğe yayılan bir çarşaf, kuştüyü bir yastığa hışırdayarak geçirilen bir kılıf. *Ample make this bed.* Açtı gözlerini, tavan lambasına bakıyordu dalgın dalgın. İstek kipi. İstek kipiydi bu. Dickinson *Make this bed ample* yazmamıştı, *its mattress be straight, / its pillow be round* yazmamıştı. Bir dakika, bir dakika. Hiçbir şey düşünme, yatmaya devam, bütün bedenin sıcacık olana, ancak çok uzun zaman sonra üşüyecek hale gelene değin. O kadar sıcacık ki, üşümeyi isteyecek kadar. Yirmi dakika sonra yeni kıyafetler giyiyordu, pantolon, bluz, bol bir kazak. Beyaz spor çoraplar. Merdivenden indi. Mutfakta en son bir yarım kadeh beyaz şarap daha. Bir kâğıt, oğlanın ufak daireler çizdiğini gördüğü kahverengi keçeli kalem. Bahçe tasarımı için kullanılmış olması gereken bir kâğıttı bu. Birkaç dakika geçmiş geçmemiş, bitirmişti; başını sallayıp duruyordu, doğru, onca zaman nasıl olup da görememişti böyle apaçık bir şeyi. Saat dokuza çeyrek vardı. Radyonun fişini prizden çekti, düğmeyi *battery*'ye[90] getirdi. Müziğin birkaç ölçüsünü kaçırmıştı sadece. Noel ağacının ışıklarını açık bıraktı, mutfağın, oturma odasının, banyonun ve çalışma odasının lambalarını da. Mor bereyi geçirdi başına. Dış kapıyı kilitlemedi.

Yolu takip ederek kaz çayırına gitti, el fenerinin ensiz ışığı patikayı aydınlatıyordu. Hiç yıldız yoktu, tahmini doğru çıkmıştı, kapalıydı hava. Çok hafif bir çisenti vardı. Çiti tırmanmak epey bir yormuştu, sırtını bir süre tahtalara verip elindeki fenerin ışığıyla aradı kazları. Kazlar yakalanmadı ışığa, doğal olarak. Radyoyu yerden alıp kümese doğru yürüdü. Girişin önündeki çöp torbasının üzerinde botlarını çıkardı. Radyoyu içeri koydu, içeride olunca sesi yükselmişti; dışarıdayken bir baykuşun yanık ötüşü bastırıyordu

müziği. Ya da bir çaylağın. Bir kibrit çakıp fenerin içindeki mumu yaktı. Üşümüyordu, kaynar su iyi gelmişti. Eğik kümes telini tekrar çekip düzeltmeye çalıştı, kümesin ağzına doğru. Son olarak da dışarıda duran çöp torbasını tutup yukarı katladı. İlaç stokunun tamamını almıştı yanına. En az yirmi tane kalmış olmalıydı, öyle tahmin ediyordu. Fazla olsa belki daha iyi olacak, belki de fark etmeyecekti. Oturup birer birer yuttu hapları, yanındaki pet şişeden yudum yudum içtiği suyla. Sonra geçip yattı, iki yorganın altına, derin derin soluk alıp veriyordu. Fenerin ışığı titremiyor, kümesin tavanı eşit aydınlanıyordu. Tilkiyi düşündü —herhangi bir tilkiyi aslında, onu hiç görmemişti zira— ve de porsukları, boz sincapları. Hepsi kış uykusundaydı. Bu da bir çeşit kış uykusu kümesiydi. Yumuşak bir ışık, derenin kısık şarıltısı, ara sıra düşen iri bir yağmur damlasının cansız tıpırtısı. Şu an dahi, uzun uzun küvette kalmış, tertemiz kıyafetler giymiş de olsa, Bayan Evans'ın kokusunu alıyordu. Gülümsemekten kendini alamadı. Sorun değildi, hiç sorun değildi. Gözlerini yumdu, ayaklarında tuhaf bir basınç hissedince tekrar açtı. Kazlardan biri gelip döşeğin üzerine oturmuştu, diğer üçü de ayakucundaydı. Dördü de derin bir dinginlik içindeydi ama uyumuyorlardı. Yazık, diye geçirdi içinden. Yanımda hiç ekmek yok. Döşekteki kaz indirdi, baldırlarının üstüne bıraktı kafasını. Bir urgan, bir halatla çekiliyormuş gibi bir his doğurdu bu onda. Kaz oldum ben de, diye geçiyordu aklından. Gidiyorum buralardan, katranla kaplı yıkıldı yıkılacak sivri çatıdan çıkıp meraların üzerinden; en önde ayaklarım, ağaç dallarının, elektrik tellerinin arasından geçe geçe. *Kov ışığını şafağın bu sakin topraktan.* Birazcık yaver giderse şansı, ta dağın zirvesine.

"Kapalı kutu," dedi koca. "Bu, en uygun tabir."

"Sen de pek açık kutu sayılmazsın," dedi memur.

İngiliz kahvaltısı ediyorlardı, büfede *Boxing Day Breakfast*[9] yazıyordu. Koca, bir kadeh şampanya içiyordu. İğrenç mi iğrenç, pembe şampanya. "Arabayı sürdüğün için şükret," dedi memura. Sucuk, kızartılmış domates, jambon, fasulye ve sahanda yumurta yiyorlardı.

"Nasıl açık kutu sayılmazmışım?" dedi koca. "Ne demek istedin?"

"Pek kestiremiyorum seni."

"Benim seni bayağı iyi kestirdiğimi mi sanıyorsun ki?" Kadehi kenara koydu. "Anton."

Memur verecek yanıt bulamadı buna. Sucuğunun son lokmasını ağzına atıp saatine baktı. Kahvaltının ardından yukarı çıkıp valizlerini aldılar. Koca, odanın parasını ödedi, umduğundan pahalıydı.

Hafiften yağmur çiseliyordu. "O halde ikimiz de kapalı kutuyuz desene," dedi koca, büyük siyah arabaya binerlerken. Yürümesi bu sabah daha rahatlamıştı. Haftaları saydı, evet, alçının çıkarılma vakti gelmişti neredeyse.

"İlginç buluyorsun ama böyle, değil mi?"

"Evet."

Memur maço hareketlerle çıkardı arabayı park yerinden, direksiyonu geniş geniş çevirip vitesi asıla asıla atarak.

Koca, alçılı ayağını iyi yerleştirmiş, dışarıyı seyrediyordu. Geğirdiğinde, o iğrenç şampanyanın tadı geldi yine ağzına. Olacakları düşünmüyordu, ne kadar uğraşırsa uğraşsın karısının yüzünü bile gözünün önüne getiremiyordu. *Geliyorum.* Yalnızca hasta olduğunu bildiği içindi. Yoksa yanına bile uğramazdı.

"Şu senin erkek arkadaşın," dedi.

"Hayır," dedi memur.

"Hayır mı?"

"Açma o konuyu. Yurtdışındayız."

"Peki, var mı öyle biri?"

Bram girmişti araya, bir sonraki kavşakta ikinci çıkıştan devam etmelerini söyledi. Dümdüz. *Frodsham, Hapsford, Ellesmere Port.* Kavşakta Bram talimatlar vermeyi sürdürdü.

Koca, memurun ellerine bakıyordu, sakin sakin direksiyondaydı. Silecekler çalışmıyordu artık, bulutların arasından güneş çıkıyordu ileride. "Hava güzelleşiyor," dedi

"Evet," dedi memur.

"Artık orada olmama ihtimali de var."

"Göreceğiz."

"*Boxing Day*, ne demek sahi bu?"

"Bilmem."

Sekiz yüz metre sağda kal, sonra otobana çık. Koca şu Bram'a gıcık olmaya başlamıştı yavaş yavaş, sesini bastırmakla uğraşmaya da hiç niyeti yoktu. Gözlerini kapayıp koşuları düşledi. Artık sağlam ayağıyla koşabilirdi. Koşar, nefes açar, terler, dalağının ağrısını yumruklarını sıkarak giderirdi. Yalnız olurdu eve gelince, duşunu yapar, uzanırdı kanepeye. Karısı hiçbir şey sormamıştı, onca yıl bir kerecik olsun ağzını açıp da bir şey dememişti. Göğüs geçirirdi bazen. Yarışlarda da hiç olmamıştı. Kapalı kutu. Kayınvalidenin dediği bir şey aklına geldi. Gene de bütün suç senin. Kendisi de —memurun söylediği gibi— çok da açık kutu sayılamayacağından mı? Kaşıntısı kalmamıştı, şişi aramadı. Alçının içinde durumun iyi gittiğine bir işaretti belki bu.

Northop, Brynford, Rhuallt. Bram uzun süredir sesini çıkarmıyordu, A55'te olmalarından ve daha epey bu yolda kalacaklarındandı muhtemelen. Güneş parlıyordu şimdi, otlaklardan, korulardan buğular yükseliyordu. Güzelmiş buralar, diye geçirdi içinden koca. Telefonu titreşmeye başlamıştı göğsünde. Ceketinin iç cebinden çıkardı.

"Vardınız mı?" Kayınvalide.

"Hayır."

"Niye ki?"

"Gemi rötar yaptı, geceyi otelde geçirdik."

"Peki, az mı kaldı?"

"Bir-bir buçuk saat kadar sanırım."

"Hava nasıl?"

"Güzel. Güneşli."

"Burada berbat. Hiç tadı yok."

Koca, bir an sağına baktı. Memur hiç aldırmadan dümdüz ileriye bakmaktaydı. "Burası bayağı keyifli, bu sabah şampanya bile içtim."

"Ne? Niye allah aşkına?"

"Burada *Boxing Day*'miş.

"O ne?"

"Bilmem. Noel'in ikinci günü."

"O memur, bulabiliyor mu yolu?"

"Yardımcısı var. Bram."

"Bram mı?"

"Navigasyon aygıtı."

"Ha." Bir an bir suskunluk oldu. "Üniforması üstünde mi?"

"Hayır, neden? Çalışmıyor ki."

"Yaa, ben resmi görevle gidip onu alacak sanıyordum."

"Bu işin polislik bir yanı yok."

"Doğru." Amsterdam tarafında yine derin bir sessizlik oldu. "Kayınpederin gemide film gösterilip gösterilmediğini öğrenmek istiyor."

"Bildiğim kadarıyla gösterilmedi. Ama gemi koskocamandı. Bir palyaço gördük sahnede."

"Vardığında haber et, ona kendisini ne kadar çok..."

"Evet?"

Yine bir konuşma geçiyordu aralarında. "Evet, onu ne kadar çok sevdiğimizi söyle. Eve geri dönmesini istediğimizi. Bize değil tabii, senin yanına."

"Benim yanıma mı? Hani bütün suç benimdi?"

"Yoo, kayınpederine göre öyle değil. Bir kere daha konuştuk sen yokken."

"Yaa."

"Onu çok seviyoruz, babası da öyle. Bunu ona söyle, e mi? Söylersin, değil mi?"

"Tabii, söylerim. Varınca cep telefonumu ona veririm, siz kendiniz söylersiniz hatta."

"Yoo, sen söyle. Sonra ararız biz. Ya da iyisi mi sen ara, ne zaman varırsın biz nereden bilelim. Sahi, saat kaç orada?"

"Sizinkinden bir saat erken."

"Hayır, evet, yemeğe oturmamıştık daha biz."

Koca, başını salladı.

"Ona böyle birdenbire ortalıktan kaybolmasının hoş olmadığını da söyle. Yaşlı anne babasını da düşünsün biraz. Bir de onu affettiğimizi."

"Neyi affettiniz ki?"

"Yani, şu şeyi... Her insan sonradan pişman olacağı şeyler yapar." Kayınpeder arkadan bir şey demişti. "'Beden güçsüzdür,'"[92] diyor kayınpederin. Ağlamaya başlamıştı.

Koca, telefonu kulağından indirdi. "Kayınvalidem hatta," dedi memura. "Beden güçsüzdür diyor."

Memur bir an sola çevirdi bakışlarını. "Doğru söze ne denir," dedi.

"Bir şey daha." Kayınpederin sesiydi bu. Telefonu tekrar kulağına dayadı. "Hep birlikte yılbaşını kutlamak istediğimizi de söyle ona."

"Söylerim. Buraya mı geleceksiniz, yoksa Amsterdam'ı mı kastediyorsun?"

"Burada tabii ki! Bizim ne işimiz var oralarda? Kayınvaliden öyle bir gemiye adımını atmaz."

"Uçakla da gelebilirsiniz."

"Hayatta olmaz. Hayır, burada. Bizde. Babasının evinde. İyi gelecektir ona da. Ona iyi bakmalıyız bir süre."

"Evet."

"Gidiş-dönüş almamış mıydınız biletleri? Ne gün biniyorsunuz tekrar?"

"Gidiş-dönüş almadık. Ne zaman isterse canımız o zaman. Dönüşte iki araba olacak ayrıca."

"Bak ne diyeceğim: Ona amcasıyla yengesinin de gelecekleri-ni söyle." Kayınvalidesi bir şey demişti. "Ne? Bir dakika... Hayır, tabii ki o da istiyor, dert ettiği sadece karısının... Neden?.. Tuhaf şeyler yapmaz canını sıkma... Özür dilerim, kayınvaliden bana bir şeyler söylüyor. Ben ayarlarım gerisini. Onun da hoşuna gidecek-tir bu."

"Hepsini söyleyeceğim."

Tekrar anlaşılmaz bir konuşma geçti aralarında. "Ne? Dur, dur. Kayınvaliden kakaolu keki beğenip beğenmediğinizi soruyor."

"Daha valizde. Varınca."

"Arar mısın varır varmaz?"

"Söz."

"Haydi, iyi yolculuklar size."

Koca, cep telefonunu ceket cebine geri soktu. Kulağı kıpkırmı-zı olmuştu. "Sen aramak ister miydin?" diye sordu memura. "Evi."

"Gerek yok," dedi memur.

A55 şimdi sahilden ilerliyordu. *Colwin Bay, Llandudno, Conwy.* Kumsalda gidermiş gibi ilerleyen bir tren geçti yanlarından.

"Bir saat kaldı kalmadı," dedi memur.

"Beğendim buraları," dedi koca. "Acaba onca zaman neler yaptı?"

"Belki de Galli bir çiftçiyle yaşamaya başlamıştır."

Koca, kahkaha attı. Trenin istasyonunda durduğu bir köyün içinden geçtiler. Çok uzaklarda bir kara görünüyordu. İrlanda ola-bilir miydi acaba? Nice sonra tren sağladı yine arabalarını. "Doğ-ma büyüme şehirli o. Serçeyi karatavuktan bile ayıramaz."

"Ayırmak zorunda mı? Bunlardan hiç anlamadan da taşrada yaşayabilir insan pekâlâ."

"Çok ıssız."

"Peki, şehirdeki bir evde seninle yaşamak öyle değil miydi?"

"Ne demek istedin şimdi?"

Memur elini direksiyondan kaldırıp kocanın bacağına koydu. Beriki eli kaldırmadı, sürücü polis olduğu için.

Sola sap. Sekiz yüz metre sonra sola sap ve yolu takip et. Uzun sessizliğinin ardından konuşmuştu yine Bram. *Caernarfon* yazıyordu levhalarda, on beş kilometre vardı. *Kavşakta soldan üçüncü sapağa gir.* "Bram'ın işi bayağı zorlaşacak şimdi," dedi memur.

"Bir tek ev adıyla bulabilecek mi?" diye sordu koca. Sol dizini ovuyordu.

"Bulamaz."

"Peki, nasıl varacağız oraya?"

Memur torpido gözünden bir harita çıkarıp kocaya verdi. "Ben de olmasam yani," dedi.

Koca, haritayı inceliyordu. *Snowdon/Yr Wyddfa, Explorer Map.* Parlak kırmızı gocuklu bir dağcı bir kayanın tepesindeydi, arkasında da karlı bir zirve.

"Evi daire içine almıştım," dedi memur. "Yolunu da sarıyla göstermişler."

Koca, haritayı katlamaya çalıştı, katlanmıyordu bir türlü, çok büyüktü. Çok büyük ve çok ayrıntılı. Üstelik çok da fazla gürültü çıkarıyordu. Haritayı kucağına koydu. Suyun karşı yakasındaki kara parçası sağ taraflarında ve daha yakındaydı. İrlanda olamazdı orası. *Sapaktan gir. Solda kal. İleride, soldaki ikinci sapağa gir.* Caernarfon şehrinden geçiyorlardı. Dükkânlar açıktı, oldukça kalabalıktı sokaklar; koca, büyük bir levha gördü üzerinde *Sale!*[93] yazan. Küçük bir döner kavşağın ortasında palmiye türü bir ağaç görür gibi oldu. *Sola sap, daha sonra ikinci sapaktan sola.* Koca, ağzını açmıyordu, Bram'la başa çıkılacak gibi değildi. *Boxing Day*, dükkânların bayramda açık olup da indirimli satış yaptıkları pazar gününe mi deniyordu acaba?

On beş dakika sonra bir T kavşakta durdular. *Varış noktasına ulaştın*, demişti Bram, memur kontağı kapatmadan hemen önce de, *U dönüşü yapmaya çalış*. "Olmadı Bram," demişti memur. "İşine son." Akabinde kocanın elindeki haritayı geri almıştı. Arabanın önündeydi şimdi, haritayı kaputun üstüne yaymış vaziyette. Kapısı açıktı. Dışarıdan, Amsterdam'da, martta rüzgâr belli bir yönden esince aldığı köy havası kokusu doluyordu burnuna. Memur dönüp dar, çukur, yokuş bir yola baktı, ortasında tutam tutam otlar çıkmıştı asfaltın. Yol kenarındaki otlakta koca bir koyun sürüsü vardı. Nemliydi hava. Gösterge panelindeki saat bire çeyrek olduğunu gösteriyordu; koca, bir saat geriye aldı bunu kafasından. Tuhaf bir gerginlik vardı üzerinde. Galler'de Noel'in ikinci günüydü ve belki on beş dakika sonra tekrar karısını görecekti.

60

Oğlan zirveyi gözünün önünde canlandırmaya devam ediyordu. Nasıl orada durduğunu, göze görünen nefes verişlerini, *Horseshoe*'yu, İrlanda Denizi'ni, gölleri, sanki dağ gün gelip de buralara bir demiryolu yapılacağını bilirmiş gibi Llanberis'e doğru usul usul alçalan tepeleri. Kar tabakası. Böylesi yerlerde insanın hiç yalnız kalamayışına hayıflanış. Zirvedeki yeni istasyon, *Hafod Eryri*, kapalıydı, kocaman pencerelerini duralit levhalarla kaplamışlardı, arka tarafında kardan bir tepecik oluşmuştu. Kalabalık değildi, ama bulunanların neredeyse hemen hepsi ellerindeki cep telefonlarıyla zirveye ulaştıklarını bildiriyorlardı. Onu bırakmış olduğu yere koşa koşa gelip de orada bulamayınca, yarın kenarından boşluğa bakmıştı koşmaya tekrar başlamadan önce.

Şimdiyse eski bir domuz ağılının kilerinde oğlan. Cep telefonsuz; birisine yeraltında olduğunu bildirmek istese dahi yapamaz bunu. Ayağa kalkmak imkânsız. Yere minderler koymuş, halılar, battani-

yeler. Mumu ancak lamba söndükten, o söndürdükten sonra yakıyor, şişelerin yanında duran kutudan aldığı bir kibritle. Tek bir mumu, ikisini de değil. İki şarap şişesinin ağızlarına sokulmuş mumlar. Gerçekten karanlık olamaz içerisi ayrıca, evde tüm lambalar yanıyor, çimenliğe dilim dilim ışık düşüyor, o uzun, daracık pencereden görebilir o ışıkları. Naylon bir kasada ekmek, paket paket kurabiye, tereyağı, birkaç tane muz, bir bıçak, dilimlenmiş soğuk kuzu eti, bir parça peynir. Şaka mı bu? Neredeyse gülümsüyor. Bunları yiyeceğini mi düşünüyor acaba? Kapaklı üç şişe kırmızı şarap, bir tek şişe beyaz şarap, yedi şişe su, cips. Bir kadehle tabak. İkinci bir Noel armağanını aramadı bile oğlan. El arabasıyla bir şeyler taşıdığını duyuyor sanki, kayrak kırıklarında bir aşağı bir yukarı ayak sesleri, en son duyduğuysa klasik müzik, radyonun sesi sonda, dış kapı veya mutfak penceresi açık, daha sonra kapanıyor. Yahut da radyo kapanıyor. Anlamıyor olanı biteni, gene de pek şaşırmış gibi değil. Var gücüyle kapağı itmekten de geri durmuyor, başına tozlar dökülüyor. Usulca bir küfür savuruyor. "*Sguthan*,"[94] diyor öfkesiz bir ifadeyle, bir de "*Iesu grist*".[95] Yiyip içiyor ama çok değil. Belki de bir hafta sürecek bu. Onu kurtaran da babası olacak, bu konuda yapabileceği bir şey yok. Botlarını, ceketini ve en nihayetinde beresini çıkarıyor kafasından. Giysileriyle gidip minderlerin üstüne uzanıyor, battaniyeleri, halıları üzerine çekiyor. Mumu söndürüyor. Üşümüyor. Evde hâlâ yanıyor lambalar. Yr Wydffa'nın zirvesinde görüyor kendisini, keskin havayı ciğerlerine çekiyor, yumuyor gözlerini karbeyaz güneşe.

Kuşlar ötüyor ertesi sabah. Kalaslar ve tahtalar dışında hiçbir manzarası olmadığından baharın geldiğini sanabilirdi. Gece boyunca yerin soğuğu yukarıya çıkmıştı. Doğrulup oturuyor, bir parça ekmekle peynir yiyor, biraz su içiyor. Ve bekliyor. Belki de onu hamile bırakmışımdır, diye geçiriyor aklından. Daracık pencereden bakmak üzere ayağa kalkıyor, otlar nemli, nice sonra yeniden o camdan baktığında, güneşin birazcık yükseldiğini görüyor. Ancak şimdi fark ediyor, mutfakta denizlikte duran çiçekleri getirip de

kiler penceresinin önüne koyduğunu. Parmağını saksılardan birine soktuğunda, toprağının nemli olduğunu hissediyor.

Neden çimenliğin üzerinde dikilip kaldığına bir türlü akıl sır erdiremiyor hâlâ, far ışığına yakalandığında donakalan geyikler gibi — evin yanında park etmiş, geniş kasalı siyah bir arabanın farlarına. Kolaycacık kaçıverebilecekken üstelik, duvarı tırmanıp aşıverebilecekken. Köpek tir tir titreyerek bacaklarının dibinden ayrılmamıştı, öylesine can atmaktaydı sahibine koşup da gitmeye. Kendisine bir işmar etmişti, anlaşılmaz ama gene de bir işmar. Belki de ondandı.

Eskiden burada rahatlıkla ayağa kalkabilirdi, hatta daracık pencereden bakabilmesi için binbir güçlükle parmaklarının ucunda yükselmesi gerekirdi. Derenin kıyısına, kızılağaçların gölgesindeki tuhaf sandalyelere oturmuş annesiyle Bayan Evans'ı görebilmek için. Bu kilerin içi her daim mis gibi kokardı, dışarıda oluşlarına bir anlam veremezdi bir türlü. Sarsak bir sehpada birkaç bardak buzlu limonatayla. Parmak uçlarında seyrederdi ikisini, annesinin sesine kulak vererek; arada bir yüksek sesle "Bradwen!" diye bağırırdı annesi, Bayan Evans'ın sesi hâlâ kulaklarında: "Biliyorsun nerede olduğunu, rahat bırak çocuğu." Babasının, koyunları halletmiş ve eve dönmeye hazırlanmış halde, alnı ve burnu ter içinde, sandalyelerle sehpaya doğru gidişiyle sona ererdi bu manzara hep.

Kuşlar susuyor, *Boxing Day* ya da en azından kış ortası olduğunun, güzel bir mayıs günü olmadığının farkına vardıklarından muhtemelen. Volta atmaya başlıyor yeşil karolu kilerde, iki büklüm, bir kere daha itiyor kapağı, tabii ki boş yere. Tozlar dökülüyor beton basamaklara. Gözünün önünde bir yumurcak canlanıyor, salıncakta, dediğini yapmaz bir top kısacık bacaklarının arasında. Bir süre sonra sırtı ağrıyor, geçip mindere uzanıyor. Üşümüyor artık. Keşke Sam de burada olsaydı, her ne kadar köpek hep kendisinden bir şeyler gizlese de, hep kendinden başkalarına baksa da, koşulsuz bir tek kendi köpeği olmasa da. Pantolonunun düğmesini açıyor, bir battaniye çekiyor üzerine.

Saatler sonra, tam bir parça soğuk kuzu eti yerken bir araba sesi işitiyor. Uzaklaşan değil, yaklaşan. Ses çıkarmıyor, lokmasını bile çiğnemeyi bırakıyor. Şu an yeniden babasıyla karşılaşacağına bir kilerde kilitli oturmayı tercih eder. *Be sure to have enough cash for the lost geese.* Sanki kazları boğazlayıp yiyen oymuş gibi. Demir kapılar açılıyor, kapanıyor, boğuk ve uzak, araba evin dibine park edilmiyor. İki erkek sesi geliyor. 1 Ocak'ta gelmeyecek miydi bunlar? Patikada ayak sesleri. Galce konuşmuyorlar, onun diline benziyor daha çok, gırtlaktan çıkan g'leri tanıyor, tuhaf tuhaf seslileri sonra. Etrafına bakınıyor. Bir kere daha. Çiçek açan bitkiler, soğuk et, iki şarap şişesinden şamdan. Botlarını giyiyor, beresini geçiriyor kafasına. Bir miktar kuzu eti daha yiyor bir dilim ekmekle, yanında kırmızı şarap içiyor. Yemeğini bitirince, başlıyor kapağı yumruklamaya.

"Sen kimsin?" diye soruyor adamlardan biri. Kısa, siyah saçlı olan.

"Bradwen," diyor. "Adım Bradwen Jones."

"Agnes nerede?" Bunu soran öbür adam, bacağı alçılı, koltuk değnekleri olan.

"Kim?"

"Agnes. Amsterdamlı."

"Burada Agnes diye biri yok. Siz kimsiniz?"

Adamlar kapının ağzında durmaya devam ediyor, ikisi de cevap vermiyor. Oğlan beton basamakta durmakta. Parlak gün ışığı bacak aralarından gözlerine doluyor oğlanın, alnına siper ediyor bir elini.

"Agnes yok mu?" diyor bacağı alçılı adam.

"Yok."

"Sen ne yapıyorsun orada?" diyor öbürü, saçı kendisininki gibi ama daha kısa olan.

"Beni buraya kilitledi. Emily."

"Emily mi?"
"Evet."
"Ne zaman?"
"Dün ikindiüzeri."
"O nerede?"
"Bilmem. Evde değil mi?"
"Değil. Niye kilitledi seni?"

Bacağı alçılı adam öbürüyle Hollandaca konuşmaya başlıyor. Bir şeyleri işaret ediyor, bir kere daha "Agnes" diyor. Siyah saçlı adam oğlanın yüzüne bakmayı sürdürüyor, öteki adama bir şeyler söylerken bile. Elinde çıtayı tutuyor. Adamlar nihayet kapının ağzından çekiliyorlar. "Gel," diyor eli çıtalı olan. Oğlan kilerden çıkıyor. Adam çıtayı duvara dayayıp beton basamakları iniyor, yanından geçerken mis gibi, keskin losyonunun kokusunu alıyor adamın. Bacağı alçılı adam koltuk değnekleriyle topallaya topallaya evden tarafa yürüyor. Oğlan, adam kilerden çıkana ve açık duran ön kapıya doğru gidene dek bekliyor. Gül takına bakıyor adam. Birkaç gün evvel tomurcuk olan beyaz gül hâlâ aynı, tomurcuk, muhtemelen açmayacak hiç.

Mutfakta Hollandaca konuşmayı sürdürüyor adamlar, sanki onu unutmuş gibiler. Yahut onun varlığının bir önemi yokmuş gibi. Bacağı alçılı adam elinde Emily Dickinson'ın şiir kitabını tutuyor. Bir sürü anlaşılmaz ses içinden "Emily", "Agnes" ve bir kere de "*Ach*" sözlerini seçebiliyor. Adam kıçını ocağa dayamış halde konuşuyor, sanki orası onun yeriymişçesine. Kilerin ardından sıcak iyi geliyor oğlana. Adam konuşuyor da konuşuyor, elini bir ara, açık duran haritanın üzerindeki kâğıda koyuyor. Kâğıdın dibinde kahverengi keçeli kalem var, birlikte bahçe tasarımını yapacakları keçeli kalemlerden biri. Adamların valizleri büfenin dibinde. Radyo gitmiş, yeri boş ve göze çarpıyor. Noel ağacı ışıl ışıl. Adam kartı alıp siyah saçlı adama uzatıyor. Oğlan gülümsüyor. *Ivır zıvır*, diye düşünüyor. *Reklam.* "Kahve?" diye soruyor, kendi canı kahve istediği için.

"Bu kart ne zaman geldi?" diye soruyor siyah saçlı adam.

Oğlan bir kapağı açıp demliği su ve kahveyle dolduruyor. "Dün."

"Burada Noel'de de posta gelir mi?"

"Muhtemelen çoktandır posta kutusundaydı. Daha önce görmedim bu kartı."

"Kimsin sen?"

Sorguda sanki. "Bradwen Jones." Adını bu şekilde söylemiş olması içini rahatlatıyor, özellikle adamın kendisinden başka bir cevap beklediğini bildiği için. Kahve demliği ocağın en sıcak gözünün üstünde şimdi. Oğlan dışarıya bakıyor, devrik meşeye. O da fark ediyor kayraklı patikanın çimenliğe o şekilde girişinde bir tuhaflık olduğunu. Hedefi, son noktası yok. Oraya bir şeyler dikilmeli. Dönüyor. Bacağı alçılı adam dalgın dalgın karta bakıyor, öbürü de ona. "Polis misin?" diye soruyor.

"Evet." Kısa bir susuştan sonra: "Cin gibisin."

"Adın?"

"Anton."

"Ya onunki?" Oğlan bacağı alçılı adamı gösteriyor.

"Agnes'in kocası. Rutger."

"Nerede?" diye soruyor Agnes'in kocası. Rutger. Karta konuşuyor.

Kahve fokurdamaya başlıyor. Oğlan ocaktan kaldırıyor, üç fincan alıyor.

"Ön kapıdaki pusula da neyin nesi?" diye soruyor memur.

"Babam yazmış." Daha fazlasını da bilmiyor zaten oğlan, babasıyla emlakçının 1 Ocak'ta neden geleceklerine dair zerre fikri yok.

"Kazlar?" diye soruyor memur.

"Otlakta yolun dibindeki çayırda kazlar var, zaman zaman tilki kapıyordu tekini." İki fincan daha koyuyor masaya, buzdolabından sütü çıkarıyor, tezgâhtan şekerliği alıyor. Agnes'in kocası başını kaldırıp bakıyor, aklına bir şey gelmiş gibi. Kalkıyor yerinden, valizinden alüminyum varağa sarılı dikdörtgen bir şey çıkarı-

yor. Masaya koyuyor, ama açmıyor. Memur oğlanın yüzüne bakıyor. Oğlan da ona bakıyor, gözünün durumunun farkında.

Daha sonra küvette yatıyor. Pencere açık, su sıcak ve Native Herbs kokuyor. Hollandalıları taş çembere yolladı. Oraya gitmekten hoşlandığını söyledi onlara. Eğer orada değilse, gölette de olabilirdi, biraz daha ileride ydi. Daha uzakta olamaz, arabası her zamanki gibi eski domuz ağılının arkasındaydı zira. Çenesini tutmuş, porsuktan bahsetmemişti; hayır, gitmemişti onlarla da, zor değildi bulmak, sadece patikayı izleseler yeterdi. Memur ayrılmamasını söylemişti kendisine, sanki bir kayıp vakasında sanıkmış gibi. Bir kahkaha koyuvermişti, memur da alamamıştı kendini gülümsemekten gene. Bacağı alçılı adam beklediğinden daha hızlı yürüdüğü halde, ağır ağır gittiklerini görmüştü mutfak penceresinden. Rutger ile Anton'un. Sıcak suda salınan, olduğundan büyük görünen aletine bakıyor. Hamile, diye geçiriyor içinden. Bu fikir bir türlü aklından çıkmıyor, özellikle de şimdi bir kocası olduğunu öğrenince. O istemişti, takmasına izin vermemişti. Peki, radyo neredeydi sahi? Gözlerini kapıyor, derenin şarıltısını dinliyor. Bir durum değerlendirmesi yapıyor. Kalabilirdi. Şu memur, Anton açısından sorun değildi kalması. Gözlerini açıyor, küvetten çıkıyor. Kurulanırken etrafı kokluyor. Emily, Bayan Evans'ın kokusunu aldığını söylüyordu. Kendini kokluyor, mis gibi kokuyor kendisi. Nice sonra sırt çantasından yeni giysiler almak üzere çalışma odasının kapısını çekip açtığında, döşeğin de kaybolmuş olduğunu görüyor.

Oğlan evin köşesinde dikiliyor. Elli metre kadar ötede adamların geldikleri büyük siyah araba duruyor. Güneş hâlâ parlamakta, daha önce sahanlıktaki pencereden denizin ışıdığını görmüştü. Önünde kaz çayırı uzanıyor. Bomboş. Yoldan aşağı doğru, otlak tarafından yürümeye başlıyor. Siyah arabayı geçtikten az sonra başını çeviriyor, derenin şarıltısında nefesli çalgılar işittiği hissine kapılarak. Trompetler. Kaz çayırındaki otlar kısacık, kuşlar her otu dibine kadar yiyip bitirmiş. Oğlan çiti tırmanıyor, ağır ağır, gittikçe da-

ha ağır, kümese ilerliyor. Dereden gelmiyor trompetlerin sesi, kümesten geliyor. Altı ay evvel de güneş yine böyle parlıyordu, ama o zaman daha sıcaktı, meşeler yeşil, koyunların otlağındaki dikenli katırtırnakları sapsarıydı, otlar o denli hızlı büyüyordu ki kazlar ye ye bitiremiyordu. Diz çöküyor. Tahtalarla kümes telleri engel oluyor biraz görüşüne. Döşeğin bir ucunu görüyor, müzik çok açık değil ama duyulası. Döşeğin çöp torbalarından bir zeminin üstüne serildiğini görüyor şimdi, dört kaz da kadının çevresinde, usulca gaklıyorlar onu fark edince. Bir kaz, bacaklarının üstüne çökmüş gibi, sanki nöbet tutuyor, tıslamaya bile başlıyor hatta. Mor bir şey de gözüne ilişiyor; mor beresini takmış başına. Yeterli.

Doğruluyor. *A woman with a very nice, purple knitted cap. She's tired. She didn't make it to the top, but that's not the end of the world. It's Christmas, and time she went home. There is cooking and drinking to be done.*[96] Kelimesi kelimesine doluşuyor bunlar aklına. Daha dün söylendiler çünkü. *What do you see?*[97] idi basit sorusu, yüzüne bakmamıştı sorarken, haşin ama biraz sıkılan gözlerle su deposuna bakmaya devam etmişti. Olağanüstü güzeldi. Daha önce hiç görmediği kadar güzeldi hatta. Adamın nefesini kesecek bir güzellikti bu. Ölmeden bir yıl önce ağaçların ya da çalıların baharda daha önce açmadığı kadar çiçek açması gibi. Bunu da söyleyememişti ona. Emily.

Çiti tırmanmadan evvel, dönüp bakıyor geriye. Kaz çayırına, koyunsuz koyun yurduna. Ölen üç kadını düşünüyor, ikisi burada, biri Llanberis'te evindeki yatağında. Ölmeden önce bir şey daha demişti, pek anlayamamıştı o zaman, annesinin güzelliği o an öylesine aklını başından almıştı çünkü. "*Go*," demişti, "*if you want to, or if you have to, go.*"[98] Akabinde kapanmıştı gözleri. Gökyüzüne bakıyor, mavi. Elektrikli tel çekili tahta kazıkları, dikenli katırtırnaklarını, meşeleri, birkaç kargayı, otların arasındaki kırık, turuncu bir küveti, dikenli telli çiti görüyor. Ve hâlâ içinden müzik sesi gelen kümesi. Gölge bol, turuncu küvetin dibine dek hatta, geçen yazdan daha fazla. Hepsi bu, çok uzaklardaki tek tük bir-iki

bulutun dışında. Usul usul çalan müzik, derenin şarıltısı. Gülümsüyor. Böyle olacağını hiç hayal etmemiştir, diye geçiriyor içinden. *Let no sunrise' yellow noise interrupt this ground.*

Oğlan sırt çantasını topluyor. Çabucak hallediyor, zira bir kere olsun çıkarmış değil tüm giysilerini içinden. Çalışma odasından çıkmadan önce, sehpanın üstünde duran kitaplara bakıyor. *The Wind in the Willows*'u sırt çantasının üst gözüne atıyor, kapağında bir köstebek, bir kurbağa ve bir sıçan olduğu için. Mutfakta pencereden dışarıya bakıyor. Memurla adamdan eser yok daha. Masaya oturup kâğıdı inceliyor. Elyazısı. Okunmaz, Hollandaca. Bir sözcüğü okuyabiliyor: *bed*.[99] Kartpostaldaki de aynı anlaşılmazlıkta bir metin, iki sözcüklü. İlk kez adını görüyor, gerçekten "Agnes" yazıyor. Rutger'ın adı da yazıyor. Dikdörtgen paketin alüminyum varağını açıyor. Bir çeşit kek çıkıyor içinden, koyu kahve renkli. Bıçak alıp bir dilim kesiyor. Yiyip bitirince o dilimi, geri sarıyor varağı. Kalkıyor. Noel ağacına bakıyor, aklından geçen şu: "Yitik ağaç." Gözü ağaçtan, büfenin dibinde duran valizlere kayıyor. Bir an tereddüt ediyor sadece. Her iki cüzdandan da kırkar sterlin alıyor, içlerinde daha fazla olmasına karşın. Rutger'ın cüzdanını Anton'un valizine, Anton'unkini Rutger'ın valizine koyuyor. Elinde bir naylon torba, bir omzunda sırt çantası evden yürüyüp çıkıyor. Aklına bir şey geliyor, sırt çantasını kapının dibine duvara dayayıp üstüne de naylon torbayı koyup eve geri giriyor. Sakin sakin Noel ağacının süslerini topluyor, yaldızlı topları, simli şeritleri, süs lambalarını büfenin çekmecesine koyuyor. Bunu bitirdikten sonra, ağacı kayrak kırıklarından çıkarıyor, toprağını bir güzel çırpıyor. Ağaçla dışarıya çıkıyor, çimenliğe giren patikaya yürüyor. Ağıldan bir bel alıyor, yeni patikanın başına derin bir çukur kazıyor. Ardıcı çukura dikip toprakla dolduruyor çukuru, akabinde geri koyuyor beli ağıla. Ardından sırt çantasının üzerinden naylon torbayı alıp kilere bir kez daha giriyor. Naylon torbaya ekmek, kuzu eti ve muz atıyor, bir pet şişe alıp beton basamakları geri tırmanıyor. Torbayı giysilerinin üzerine koyup sırt çantasının üst gözünü tek-

rar kapatıyor. Bir şeridi çekip yan gözüne de bir buçuk litrelik pet şişeyi sokuyor çantanın, yan gözün dibine yerleştiğini görünce yeniden özenle çekip kapıyor şeridi. Sırtına atıyor çantayı, dikkatle kapıyor dış kapıyı, taş duvardaki *kissing gate*'ten geçerek devam ediyor yoluna.

Patikadan mı yoksa paralelindeki koruluktan mı gideceğini bilmiyor henüz. Bir günlük yolu geri yürüyeceğini biliyor. Basbayağı yanlış yola sapmış. *Sometimes a day's work is for nothing because it leads nowhere,*[100] bunu kendi söylemişti ona, haftalar önce. Uzun yürüyüş parkuru dağa Llanberis'ten çıkmalı, yürüyüşçülere bir seçenek sunacaktır bu: yaya ya da buharlı trenle gitmeyi. Yr Wyddfa'nın zirvesinden Rhyd Ddu'ya inilecek —dağın sırtını takip etmenin güvenli olmadığı notuyla— sonra ağır ağır sahile doğru yol alınacak. Aberystwyth güzel bir bitiş noktası olacaktır, istasyonu da var. İki saat içinde Shrewsbury'de olunur. Bunu daha evvel görmesi gerekirdi. Burası dağın ters tarafı.

Güneybatıya bakıyor. Birkaç saat daha aydınlık kalır hava. İlerden sesler işittiğinde tereddüt ediyor, koruluğa sapıyor ve bir ağacın arkasına çömeliyor. Bir vakitler biri ona tırnaklarla saçın öldükten sonra da uzadığını söylemişti. Ne kadar daha, diye soruyor kendi kendine, tam oluşmamış bir canlı kan ve besin emebilir ki? Gözlerini yumuyor. Oturmak istemiyor, hiçbir şey yapmak istemiyor. Yürümek istiyor, hareket halinde olmak. Göğüs geçirip önündeki meralara bakıyor, bodur ağaçlarla çevrili. Ufacıkken burada oturduğunda, rüzgâr da doğru yönden estiğinde, annesiyle Bayan Evans'ın seslerini duyardı. O seslerin ulaşmadığı yerlere asla gitmezdi. On-yirmi yıl sonra da burada değişen pek bir şey olmayacak. Ancak adamların sesleri uzaklaştıktan sonra çıkıyor yaşlı dikenli defnenin ardından. Usulca ıslık çalmaya başlıyor.

61

Özenle ser bu yatağı,
Ser bunu sessiz soluksuz.
Bekle içinde son günü
Görkemli ve halis.

Döşeği dümdüz olsun,
Başucu da yuvarlak;
Kov ışığını şafağın
Bu ıssız topraktan.

—

NOTLAR

1. İnsanların geçmesine izin veren ama (kendine özgü mekanizması sayesinde) hayvanların geçmesine izin vermeyen bir tür çit kapısı.

2. İşlevi *kissing gate*'inkiyle aynı ama mekanizması daha basit olan bir çit kapısı.

3. Satılık.

4. Toplu Şiirler.

5. "İyi şanslar!"

6. Umumi patika.

7. Haritacılık Bürosu.

8. Taş çember.

9. Turizm Danışma Bürosu.

10. "Sadece çıkış".

11. Hey gidi çamaşır sodası.

12. Vicdansız sürtük.

13. "Saygıdeğer" Çeviribilim Okutmanımız önüne gelenle yatıyor. O peksevdiği Emily Dickinson'la uzaktan yakından alakası yok: Vicdansız bir Sürtük o.

14. İki kelebek dışarı çıktı öğleyin, / Ve vals yaptı bir dere üstünde.

15. Civardaydım, evde kimseyi bulamadım. Yine gelirim, belki yarın. Rhys Jones.

16. Çayırdaki o uzun gölgedir önsezi, / Güneşlerin battığını haber veren; / Karanlığın yavaş yavaş indiğini / İrkilmiş çimenlere bildiren.

17. "Merhaba canım."

18. Tekrar uğradım. Koyunlarımı götürdüm. Şansımı yine denerim. Yarın sabah dokuzda. Rhys Jones.

19. "Sen misin?"

20. Göklerin öykündüğü günler bunlar / Haziranın kadim hilelerine,— / Bir yanılgı, mavi ve altın renginde.

21. Ocağın markası.

22. Amerikan şairlerinin muhtemelen en sevileni ve hiç şüphesiz en büyüğü.

23. Sırasıyla "hafif meltem" ve "yonca".

24. Sırasıyla AŞK ve ZAMAN VE SONSUZLUK.

25. Kesildi arıların mırıltısı.

26. Kuşüzümü reçeli.

27. "Bitti!"

28. AŞK, HAYAT ve DOĞA.

29. Birleşik Krallık'taki bir yol lokantası zinciri.

30. Gri taştan bir Galler evi.

31. "Domuz ağılı."

32. Yol hakkı.

33. "Görüşürüz."

34. Hoşçakal.

35. Bir Taşra Cenazesi.

36. Hiçbir şey "düşünce ve tutku" kadar gerçek olmadığına göre, insan hakikatinin özünü eylemlerimiz değil fantazilerimiz ifade eder.

37. Hollandacada "aman", "boşver" gibi anlamlara gelen bir kelime.

38. "Gerçek Kurtarma Operasyonları".

39. Taşraya Kaçış.

40. "Ölürüm de kedilerimden vazgeçmem."

41. "Kediye göz kulak ol."

42. "Burada yaşadığımı hayal edebiliyorum; bahçede köpekler, şuradaki kulübede de bir at."

43. Mezgite benzer bir balık.

44. *There* kelimesinin sözlük anlamı "orada"dır", ama "*there, there*" sözü birini yatıştırmak için ("yok bir şey", "geçecek" vs. anlamında) kullanılır.

45. "Her şey yolunda mı?"

46. "Evet, bugün yardımcım var."
47. "Selam."
48. "Şaka yapıyorum sadece."
49. "Git buradan."
50. Önümüzde ne engel var ki?
51. "Merhaba baba."
52. "Dur."
53. "Bir çaylak!" *Kite* hem "çaylak" hem de "uçurtma" anlamına gelir.
54. "Bir kızılçaylak."
55. *Hol.* "Uçurtma."
56. Havalı şeyler.
57. "Yat!"
58. Öğürüyordu.
59. "Şaka yapıyorum sadece."
60. Son Kullanma Tarihi: Haziran 1984.
61. Çift taraflı.
62. "Burası ne kadar da aydınlık ve havadar!"
63. "Yercücen".
64. "Gömme dolap."
65. "Bu bütün ihtiyaçlarımızı karşılar!"
66. Modern.
67. Döneme özgü özellikler.
68. "Bunu beğenmedim, hem de hiç."
69. Tipik Victoria dönemi holü.
70. Noel.
71. "Evet, burada, doğaüstü güçlerin mi var yoksa?"
72. Fevkalade bir popo.
73. Porsuk.
74. "Kuzunu afiyetle ye."
75. "Tüylerimi ürpertiyor."
76. *Hol.* Çaylak.
77. *İng.* Sırasıyla kaz ve kazlar.

78. *İng.* Sırasıyla arılar, kelebekler ve kızılgerdanlar.

79. "Tek malt."

80. "Yemeklerinizden memnun kaldınız mı beyler?"

81. "Harika bir Noel diliyorum size."

82. Mutlu yeşil Noeller.

83. "Ürkütücü kadın."

84. *Kedi* değil, *yapabilirim.*

85. "İyiyim."

86. "Manzaranın tadını çıkarıyorum sadece."

87. "Örme bereniz ne güzel."

88. Koyunları götürdüm (seni pek ilgilendirmiyor gerçi). Williams ve Goodwin Emlak eksperleri, arazi mühendisleri ve mezatçılarla birlikte 1 Ocak' ta geleceğiz. Kayıp kazların parasını hazırlamayı unutma.

89. Her şey sırayla.

90. Pil.

91. Noel Ertesi Kahvaltısı.

92. Matta 26: 41'e gönderme.

93. İndirim.

94. *Gal.* "Kaltak."

95. *Gal.* "Tanrı aşkına."

96. Başında güzel, mor bir bere olan bir kadın. Bitkin. Zirveye çıkamamış, ama dünyanın sonu değil ki bu. Noel bugün, eve dönse iyi olacak. Yemek yapılacak, içilecek daha.

97. Ne görüyorsun?

98. "Git, eğer istiyorsan ya da gitmen gerekiyorsa git."

99. Yatak.

100. Bazen bütün bir gün, çıkmaz sapaklar yüzünden boşa gidiyor.

—

TEŞEKKÜR

Emily Dickinson'ın şiirleri *The Complete Poems of Emily Dickinson* (Faber and Faber, Londra, 1975) ve *Collected Poems of Emily Dickinson* (Gramercy Books, New York, 1982) adlı kitaplardan alınmıştır.

Alfred Habegger'ın *My Wars Are Laid Away in Books – The Life of Emily Dickinson* (The Modern Library, New York, 2002) başlıklı eserinden de yararlanılmıştır.

GERBRAND BAKKER
DOLAMBAÇ

roman

Adının Emilie olduğunu söyleyen Hollandalı bir kadın Galler'in kuzeyinde eski bir çiftlik evine taşınır. Kocasını ve eski hayatını terk edip gelmiştir buraya – ama neden? Neden ancak bir süreliğine kiraladığı bir çiftliğin bahçesini güzelleştirmeye adar kendini? Neden bucak bucak kaçar herkesten? Ve neden kaçmadığı tek kişinin —bir geceliğine çiftlikte konaklayan ve ardından kalmaya devam eden bir genç adamın— varlığı ona hem mutluluk hem acı, hem huzur hem de endişe verir? Kimin nesidir, nasıl bir kadındır bu "Emilie"?

Her şeyi bir çırpıda anlatan bir roman değil Dolambaç; kafamızdaki soru işaretleri yavaş yavaş, "Emilie"nin eski hayatına dair hatıraları ve hâlâ Hollanda'da olan kocasının onu arama süreci sayesinde siliniyor, taşlar yerine oturuyor.

Yukarıda Ses Yok adlı romanıyla Uluslararası Dublin IMPAC ödülünü alan Gerbrand Bakker, duygusallığa kaçmadan okurda güçlü duygular uyandıran, yalın cümlelerle en karmaşık durumları resmedebilen, karakterlerin iç dünyalarını ve ruh hallerini uzun uzadıya anlatmadan okura "hissettirebilen" bir yazar. Anlatımın sadeliğiyle içeriğin yoğunluğu keskin bir tezat oluşturuyor. Dolambaç da bu meziyetlerden nasibini fazlasıyla almış, son derece kendine özgü, içe işleyen bir roman.

Metis Edebiyat | Roman
ISBN-13: 978-975-342-917-7

Metis Yayınları
www.metiskitap.com